

Informazioni su questo libro

Si tratta della copia digitale di un libro che per generazioni è stato conservata negli scaffali di una biblioteca prima di essere digitalizzato da Google nell'ambito del progetto volto a rendere disponibili online i libri di tutto il mondo.

Ha sopravvissuto abbastanza per non essere più protetto dai diritti di copyright e diventare di pubblico dominio. Un libro di pubblico dominio è un libro che non è mai stato protetto dal copyright o i cui termini legali di copyright sono scaduti. La classificazione di un libro come di pubblico dominio può variare da paese a paese. I libri di pubblico dominio sono l'anello di congiunzione con il passato, rappresentano un patrimonio storico, culturale e di conoscenza spesso difficile da scoprire.

Commenti, note e altre annotazioni a margine presenti nel volume originale compariranno in questo file, come testimonianza del lungo viaggio percorso dal libro, dall'editore originale alla biblioteca, per giungere fino a te.

Linee guida per l'utilizzo

Google è orgoglioso di essere il partner delle biblioteche per digitalizzare i materiali di pubblico dominio e renderli universalmente disponibili. I libri di pubblico dominio appartengono al pubblico e noi ne siamo solamente i custodi. Tuttavia questo lavoro è oneroso, pertanto, per poter continuare ad offrire questo servizio abbiamo preso alcune iniziative per impedire l'utilizzo illecito da parte di soggetti commerciali, compresa l'imposizione di restrizioni sull'invio di query automatizzate.

Inoltre ti chiediamo di:

- + *Non fare un uso commerciale di questi file* Abbiamo concepito Google Ricerca Libri per l'uso da parte dei singoli utenti privati e ti chiediamo di utilizzare questi file per uso personale e non a fini commerciali.
- + *Non inviare query automatizzate* Non inviare a Google query automatizzate di alcun tipo. Se stai effettuando delle ricerche nel campo della traduzione automatica, del riconoscimento ottico dei caratteri (OCR) o in altri campi dove necessiti di utilizzare grandi quantità di testo, ti invitiamo a contattarci. Incoraggiamo l'uso dei materiali di pubblico dominio per questi scopi e potremmo esserti di aiuto.
- + *Conserva la filigrana* La "filigrana" (watermark) di Google che compare in ciascun file è essenziale per informare gli utenti su questo progetto e aiutarli a trovare materiali aggiuntivi tramite Google Ricerca Libri. Non rimuoverla.
- + *Fanne un uso legale* Indipendentemente dall'utilizzo che ne farai, ricordati che è tua responsabilità accertarti di farne un uso legale. Non dare per scontato che, poiché un libro è di pubblico dominio per gli utenti degli Stati Uniti, sia di pubblico dominio anche per gli utenti di altri paesi. I criteri che stabiliscono se un libro è protetto da copyright variano da Paese a Paese e non possiamo offrire indicazioni se un determinato uso del libro è consentito. Non dare per scontato che poiché un libro compare in Google Ricerca Libri ciò significhi che può essere utilizzato in qualsiasi modo e in qualsiasi Paese del mondo. Le sanzioni per le violazioni del copyright possono essere molto severe.

Informazioni su Google Ricerca Libri

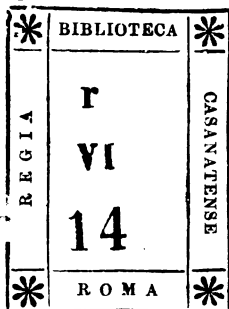
La missione di Google è organizzare le informazioni a livello mondiale e renderle universalmente accessibili e fruibili. Google Ricerca Libri aiuta i lettori a scoprire i libri di tutto il mondo e consente ad autori ed editori di raggiungere un pubblico più ampio. Puoi effettuare una ricerca sul Web nell'intero testo di questo libro da <http://books.google.com>

5

CASIMIRIENSE

ΛΛΔ. VI. I4

Joseph Pruckner
ANDREAE

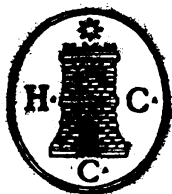
DACTII PA-

TRICII ET ACADE

MICI FLOREN

TINI POE-

MATA.

FLORENTIAE
apud Laurentium Torrentinum.

M D X L I X.

Cum Privilegio.

THE NEW YORK

LIBRARY

OF THE

ALBANY

AND

WATERBURY

LIBRARY

ALBANY
AND
WATERBURY
LIBRARY
OF THE
NEW YORK
LIBRARY

ALBANY
AND
WATERBURY
LIBRARY
OF THE
NEW YORK
LIBRARY

ALBANY

COSMO MEDICI FLO-
RENTIAE ILLVSTRISSIMO
DUCI I. I.

Ioannes Dactius S. P. D.

VANQVAM à patre
meo, dum adhuc inter
mortales degeret, audi
erim optime Princeps,
hanc quam vitam ap-
pellamus, nō solū mor-
tē esse, sed etiam mor-
tem tristem, ac miserandam; dum animus
ipse corporeis custodiis detinetur, in qui-
bus nihilominus retinēdus est, quousque
nos Deus ab eis liberauerit, cuius iniussu
licet è uita hominum migrandum nō sit,
tamē plurimum est desideranda ea, quam
omnes probi beatitudinē apud coelestes
animos crediderunt, neque de hac quic-
quam humana post bene actam uitam est
curandum, an ne per ora hominū defera-
ris, siue non, quid enim mihi prodest post
mille annos etiam maximæ esse admira-
tioni? Verumtamē ne uideā iā iā paternā
pietatem despexisse; partus quosdam in-

genii sui quos viuis adhuc tibi parabat;
 & alios nonnullos, quos cæcus ipse miser
 forte elaborans, ultimam manum nō im-
 posuit simul omnes construens, quicun-
 que sint, ad te delego. Nō sanē vt inde pa-
 renti optimo nomen querā, quamuis nec
 omnino spernendum sit quid de nobis
 homines senserint, sed vt numine tuo, si-
 quid in eis boni erit, cæteri potiantur: cer-
 tus equidem sic eos tutiores in manus
 hominum deferendos: tam & si ægre ferā
 quāplurimos abortus ob imperfectio-
 nem reliquisse, quibus misere post mul-
 tos labores petulans ipsa flamma potita
 est. Ego autē id perficiēs quod pater ipse
 morte correptus quā paratum reliquit,
 duntaxat cupio vehementissime, ut uul-
 tu hilari suscipias, meque simul tibi deuo-
 tissimum intelligas, & quemadmodū se-
 nem illum omni cura fouebas & benefi-
 ciis maximis afficiebas continue,
 ita obsecro mihi iuueni dein
 de faucas & opitule-
 ris; dum tibi foelici-
 tatē exopto.

Vale.

ANDREAS DACTIVS PETRO

SOTERINO. S. P. D.

Alexander ille Macedo, qui postea de rebus a se
gestis, magnus est appellatus: opt. p. S. Cū post o-
bitū patris omnes bellicos apparatus in Persas maxi-
mopere traducere festinaret: semel atque iterum re-
uocatus a finitimis, non prius in Asia fines exercitū
traiecit, quam Tribalos & alios conterminos populos
armis compefcuit: et uniuersam Graciā Thebis euer-
fis quacūque ratione pacauit. Vsq̃ue adeo propinquis
quam remotis negotiis omnes uehementius afficimur.
Quod idem, si parua licet componere magnis, penē
mihi nunc euenisse sentio. Nam cum Diodori Siculi
de gestis, Alexandri tuis auspiciis, traduci captam,
perficere festinaremus historiam: nouarum rerū no-
stra ciuitatis interuentū reuocati, propiora circum-
spicere coacti sumus: & relictis sarissis & acinaci-
bus, ad pacis operā conuerti. Quid nīmo bellicis rebus
tanto meliora non intelligit: quanto prestantior finis
ijs qua geruntur ad fixa. Quod nec Alexander ipse,
quanuis bellacissimus, improbauerit. Qui (siquid Pla-
tarcho credimus) ea mente demum bellum gerebat;
ut ad meliora conuerso mox orbi, pace consuleret. Bo-
na igitur tam prestantis animi uenia, Gesta uiri
iamdudum late per orbem detantata; parumper di-
stulimus: Et eius exemplis ad propiora conuersi, Pa-
negyricum carmen in undequaque prestantissimum
uicrum Cosmum Paccium nuper Antistitem no-
strum pro tempore cursim lusimus. Quod tamen di-

§ ANDREAE DACTII

plicis argumenti ratione, sic ad eum pertinere volui-
 mus: ut etiam tibi iure optimo deberetur. Nam cum
 ciuitas, omnis aly's, in sacra diuidatur & proph-
 na: & utraque pro ducis ingenio uel bene uel male
 quandoquo gubernentur: Prophana iam dudum per
 te pulcherrime constitutis, et mox per illum sacris pa-
 riter constituendis, omnia nostra ciuitatis optime ces-
 sura non minus concinimus, quam confidimus. Quis
 hic iam non intelligat laudes tuas pariter celebrari?
 Quamuis in Cosmo diffusiores simus, pene singulas e-
 ius actiones ab incunabulis ad hanc etatem referen-
 tes, tua uero per capita sic attingamus: ut ad alia fe-
 stinare uideamur. Quod eo consilio fecimus; ut non
 sine tuo praconio, causam tuam nobis integram relin-
 queremus: olim qua nunc inuimus ex professo decan-
 taturi. Sed quid ego ~~omnis~~ hac prosequor? Qua uel
 prima fronte facile cognoscet: ut primum carmen le-
 gendum suscepis. Suscepis autem cū per multas oc-
 cupationes, quibus ~~primum~~ tibi lacuerit: non absque
 graui (sicut in ceteris soles) examine. Quo circa me-
 mineris hac subito calore profusa, non minus graui-
 rem critici censuram mereri: quam respicere. Quippe
 qua nonnunquam sylvae titulo praenotata: quod emen-
 dare possis ingenue sibi superesse non diffiteantur: a-
 gnoscet inde tamen, cum palam uestra munus obser-
 uantia: tum quasi per nebulam; qualem me laudum
 suarum poscentibus temporibus praconem sis habitu-
 rus. Quod prope futurum iam pridem sic animo con-
 cepimus: ut hanc ipsam nostram festinatione praeuen-
 turam iri iam iam uidere uideamur. Vale.

ARGVMENTVM

2

Cum ferus Odrysios agita ret in aere currus.
 Et quateret Latij Martius arua furor,
 Sana cruentatis Bellona iugalibus orbem
 Terruit: immittes ut sonuere tuba;
 Rupta quies populis, turbat aque fœdera rerum,
 Impleunt querulis tristia sicla modis.
 Somidum profugus latebras chorus: exul Apollo:
 Quasuit trepida condita lustra fuga.
 Ast tibi bellorum medio fortuna tumultu
 Effera conuersis ora retorfit equis:
 Prima salus placidum trepida caput exerit urbe,
 Floridaque horrifico liberat arua metu.
 Ornata tranquilla sua pax diua resurgit,
 Et uernat gemino sidere letæ Ceres.
 Phæbe redis: Comitesque sacra iuuat alta uirorum
 Nomina, per titulos concelebrata suos.

ANDREAE DACTII PANEGR

ricum Garmē ad praestantis. virum, Cosmum
Paccium Florentinum Pontificem in
eiusdem laudes feliciter incipit.

Capitulum I. In quo

Indudum rapida disiecit mole procella
Indulgere Deos, astris felicibus, ubi
Crediderim: cum leta nouo decorauit ouantem
Imperio fortuna uirum: fessisque salutis,
Et aud dubio certum monstrauit remige portum,
Puppibus: aetheria resecato lampadis igne.
Instabilisque uado quondam ratis, aequoris alti
Summa tenens, Scythici contempsit murmura ueti:
Antiquum decus, et uestigia sacra parentum,
Ancipiti terrore fidem oppugnante secuta.
Illa dies stygia mersam caligine terram
Flammiferis lustrauit aquis: et luce corusca
Densa procellosi laxauit nubila calis.
Inque suam faciem rediit polus: Aetheris alti
Aurea pacatis fulxerunt ignibus astra.
Tum uenti posuerunt: Siletque inclusa tenebris
Hippotada furibunda coars: et carcere clauso
Prodyt alma quies pelagoque illapsa trementi
Turbida fluctisoni composcunt. aquora Ponti.
Immotasque dedit pacatis fluctibus undas.
Agnouere deos tellusque, et pontus, et aether.
Nam quis mortali maiora pericula capto
Nescius humana miseris medicamina dextra
Credidit esse satis? Corruptis ossa medullis
Tabuerant late: nec fado uulnus hiatus

*Marcida tabifica retegebat viscera pestis.
 Maior erat facie quam qua prodiret aperta
 Vis intermali: quam qua sperare salutem
 Pollicitaretur. Nec tactus agra salubres
 Membra pati, medicasque manus lenire dolores
 Voti summa fuit; votis maiora precantes
 Assequimur laxas ut primum rector habenas
 Inspexit: Curaque animum defixit in illa.
 Admouitque manus, serpentis tabida morbi
 Vlcera letiferas paulatim amittere vires
 Cernere erat: sensimque novas increfcere carnes
 Pestifero cedente malo, dum laxa coiret
 Rictibus inuersis obducta pelle cicatrix.
 Quid si fata sinant & iusti numina voti
 Auspicijs foueant exordia tanta secundis,
 Ore canam maiore virum: dextraque potentis
 Alti sono referam sublimia carmine gesta.
 Audiet Hesperius Betim mirabitur Indus,
 Consilium pectusque viri. Sarraca Boota
 Grandia prascita relegent praeconia fama,
 Feruidus ipse alios mirari desinet axis.
 Tuque adeo tanto Florentia praeside felix:
 Protinus aethery nunc dictata Tonantis
 Concipies, tollesque montes ad sidera uulsus
 Praesidio secura Dei, laeq;ue potenti
 Iura manu, gladiumque ferens: subiecta uidebis,
 Imperij fines, gemini magna caerula Ponti.
 Ni frustra natum monitus, & sidera cali
 Inspicimus: Vanasque dedit decepta uetustas
 Aeternum uita peritura in sacula leges.*

Sed neque tam superis non sunt mortalia cordis :
 Humanumque genus damnata prodyt alio :
 Cetera cum teneant positas animantia metas :
 Vna capax superum, diuina mentis imago,
 Vt spatij incerta ruat : frustra que uagetur :
 Subdita perpetuis hominum natura tenebris,
 Quanto summis cognata deis tam nescia ueri.
 Quemque locus iactis feriat prae docta sagittis :
 Et iacula & pharetras & robera nescias arcus.
 Scilicet alitibus pelagique feracibus undis
 Consuluit natura parens : sua commoda norunt
 Quadrupedes : inopi metuit formica senecta
 Ante niues nimbosque graues : atque aethere sudo
 Buccula praesentit pluuias : & garrula cornix :
 Sentiet instantis, iam pondere pressa ruina
 Infelix hominum frustra uecordia, casus.
 Usque adeo ne furor quamquam tenet : exiit ullus
 Sic hominem ; captusque animis induruit amens ?
 Vt quae summa tenent, seris complexa minorum
 Virtutem, subito perueniat ad infima lapsu
 Seque suosque graui uelut attriuisse ruina.
 An ne aliquem tanta prorsus caligine mergi
 Credendum, uideant alij ; mihi sacra prophanis
 Permiscere nefas, & laetae tristitia rebus,
 Quem sacra promerit : & praecordia cedere fame
 Mensa iubet : raptumque uolua super ethera pennis
 Praescia fatidici reserare sacraia Phoebi.
 Conceptasque dei numeroso pectore uoces
 Haud dubijs proferre notis ; iam membra pererras
 Delius : & magno saluunt praecordia motu .

Angustum que deo pectus tumet: astuat intus
 Mens animis complexa suis maiora: nouumq;
 Iussa canit populis uentura in sacula carmen.
 Solue metu trepidam superum gens conscia mentem,
 Finis adest scelerum. polluti lathifer orbis
 Effluxit uenis late cruor: irrigat hausta
 Vinidas atque intus pascit uit alia sanguis:
 Antiquusque redit membris uigor: exue luctus
 Induuias ueterisque cape ornamenta decoris:
 Laeta quater gemini redeunt tibi sacula iam.
 Talia quis uero dubitaret Apollinis ore
 Edit: terrarum quam mox implenda per orbem?
 Mentiri quis fata putet? Tu conscia sacri
 Pectoris: & fidens superis Florentia: quicquid
 Crediderint alij, solemnia concipe uota;
 Spesque animo tranquilla foue. tibi certa futuri
 Signa patent decoris; tantaeque accommodata mola
 Fundamenta uides. & summa aenia surgunt
 Ad pinnas: urbemque noua cinxere corona.
 Iam turres aequis spatij: tam munia fosse
 Dant animos: media iam talitus exerit urbe
 Attollens arx alta caput: iam sidera tangit
 Vel posita secura suo: lateq; minatur
 Mole noua: tutoque parat cultoribus agros
 Eminus: & nutu uicinas terreat urbes.
 Aspice qua sumptis pubes effulget in armis:
 Peruigil & patrios feruat custodia fines:
 Mox populos pressura metu, Quo iure manuque
 Temperat unanimem prudentia principis urbem.
 Sed quid ego angustiis tam grandia finibus amens.

IN ANDREAE DACTYL

Amplecti frustra nitor. sic aquora Ponti
 Littoris arcta capit fluctu exundante, lacuna:
 Oceanunque brevis complectitur Hellespontus.
 Maiores hac signa manus, maioraque poscunt
 Gesta tuba grauiore cani. signasse per umbram
 Sat fuerit nunc ista notis: mox cimine certo
 Cum uires animo tempus dabit, actaque uerbis
 Aequauisse fides studijs increuerit olim:
 Moliar ingentes diuini carminis orsus.
 Nunc stadium ad positam liceat decurrere metam.
 Exiguoque breuem molimine claudere gyrum:
 Iam pronis certamini equis, iam carcere rupto
 Puluere confpersis cauea plaudente quadrigis.
 Ergo age compositis certa sub lege prophanis
 Religionis opes, & sacris debita templis
 Nomina: & addictam superis circumspecte turbam.
 Fas mihi uera loqui, Pastore carentia totis
 Errabant armenta uis: passimque soluti
 Per dumeta greges: ceteraque per auia noctis,
 Lata uagabantur sanctorum prada luporum.
 Quosque alijs uoluit, sancta documenta seueris
 Moribus omnipotens exempla tradere uitae:
 In laqueum cecidere homini. mersusque profundis
 Errorum nebulis: caligine ductor eadem
 Mersit anhelantem sua post uestigia turbam
 Hinc facunda mali contagia, diraque labes
 Criminibus seuire notis: hinc serpere late
 In populos miseranda lues: frenisque solutis
 Permissum fas atque nefas: positoque pudore
 Venales animas dira scelus attulit artis.

Iamque arcem et primas uitium sibi poscere partes.
 Præstat & esse nocens scelerum iam sola uoluptas
 Perfectum uerūque bonum summūque. Quid autem
 Prosequor infanda miseranda piacula Vita.
 Scilicet exhaustos libet inspectare labores,
 Nauis fragosque maris fluctus, saeuasque procellas.
 Cum portum tenuera rates: rabidique furores
 Pace referre iuuat, & summa pericula Martis.
 At nondum seui discrimina mensa profundi
 Nostra ratis, portumue tenet: sed fluctuat ingens
 Pontus adhuc: horretque feris Gradivus in armis.
 At procul inमितem, turbato pectore, pugnam
 Gorgoneos metuens uultus, campumque reliquit:
 Sacraque Palladio: sequitur concordia gressus:
 Tum nubes cessere graues: uentique ruina.
 Fulxeruntque leuis per summa cacumina mali.
 Concordes animæ, reuocato Castore, Pollux:
 Certa salus nautis, tranquillo cadere ponto
 Quis Iouis auspicijs, astrisque iubentibus horret?
 Haud equidem portum & naualia fida tenentem
 Prætulermis tunidum, uelo remoque, carnis
 Ominibus nutuque deum, scindantibus aquor.
 Nec frustra ueterū perhibent monumenta parentū:
 Fortunam populi dominantum forte Virorum
 Mutauisse uices, undantes sanguine campi
 Cannarum, at Libysa dissecta Marte secures:
 Infelix Varrois opus. Prospexit eadem
 Obsessas, captasque die Carthaginis arces.
 Hesperia Sol altus adhuc: cum iunxit Iberis
 Scipio Sidonios, generoso Marte triumphos.

Insignes caudi Romano vulnere furcas
 Credula Posthumij mens reddidit: omine uerso
 Dedecus Aeneadium properatis abstulit armis
 Subiuga comiecto uictore Papyrius hoste.
 Alia funesto maculauit nomine fastos
 Auspiciibus Fabijs: Cremera non fadior olim
 Romulidum strages: dedit in Capitolia flammam
 Illa dies: tum uicta furens per mania Gallus,
 Inuoluit captam flammis & cadibus urbem.
 Pensantes aurum patrijs a sedibus exul
 Aggressus: magna restinxit cade Camillus
 Ardentis patria muros, atramque fauilla
 Purpureo textit Gallorum sanguine terram.
 Altius antiquae certamina prospice gentis:
 Si non Roma satis, totus tibi panditur orbis.
 Assyrios, summaque uicinas fastigia Hini:
 Quaeque Semiramio Babylon fundata labore est:
 Sardana pallai mollis uoluntate luxus
 Accepisse iugum, uictisque ingentia Medis
 Ad Persus Asia migrasse insignia regni.
 Donec Athenas subuertit Pelia phalangas,
 Usque adeo multum, certa discrimine refert.
 Quo dace bella gentes, chaos commissa geratur
 Publica res anibus, crustae tollere casus.
 Non homini penitus licuit transire fata:
 Delectumque datum, hinc simulacra futura
 Praeteriti mores, transactaque tempora reddunt.
 Hinc post Picini cladem, Trebiisque cruentum
 Etrusque lacus maculatos sanguine fluctus:
 Maximus imperium Romaque suscipit orbis.

Cōfatorque noua Libycum premit arte Tyrannum:
 Concepit Tyrias pubes Romana triumphos:
 Magnarumque modum cladum, finemque laborum
 Cum primum Libya consil penetrant in oras
 Publius: Hesperio uirtus spectata sub axe,
 Porrexitque hilarem leto certamine frontem,
 Spe superante metum patrios excedere mores
 Hannibalisque minas inter Macedumque furorem
 Credidit esse nefas. sic olim Graia propago
 Principibus letata suis. sic Barbara pubes,
 Hebraeumque genus: magno dilecta tonante
 Progenies: tituloque sacri insignita peculi:
 Aurea cum primum gestaret sceptrum Tyrannus:
 Aut secreta nouus intraret templa Sacerdos:
 Festa coronatis duxit solennia pompis.
 Indulxitque choris: plenis conuiuia mensis
 Accepere epulas largo resoluta Lyco.
 Increpuere lyrae: letoque per anapla tumultu
 Atria, fidereas pulsarunt carmina sedes.
 Nec uero quondam tantæ cognominis heres.
 Dedit nata fides ueterum documenta parentum.
 Accepitque libens læti solennia sacri
 Principibus celebrare suis. Quid pectora porro,
 Quid totam prohibet laxare in gaudia mentem?
 Oblitumque sui, festi per compita saltus
 Exultare choris: lætaque ad sidera uoces
 Carminibus proferre nouis: iam gaudia pectus
 Non capit: erumpunt iniussu gutture mentis
 Iubila: nec frenos animus sibi temperat, ingens
 Intus lætitiæ gestis furor: intima uersat

Corda deus. residensque nouis calcaribus urget :
 Cognita iam dudum probitas, multosque per annos
 Tot numeris spectata suis: celeberrima uirtus:
 Incluta tam genae fastigia suscipit urbis.
 Miraturque sui lato Florentia uultu
 Pontificis decus: & cupidis amplectitur ulnis
 Progeniem uenerata suam: nescitque tuendo
 Expleri: rursusque uirum rursusque pererrat
 Lumina: mulcetque manu, quippe intima tentat
 Viscera laetitia: & totos perfunditur artus:
 Non tenebris obscura latens. longumque negata
 Abrumpunt hilares ignaua silentia uoces.
 Exultare libet: partus oblita dolorum
 Sic mater sic tota domus, cum masculus auras
 Attigit, & teneris uagit ploribus infans,
 Perpetuo gaudet statuta semine Prodis.
 Maturosque animi tenero tam stipite fructus
 Concipit indulgens uotis: decorisque futuri
 Spem fouet, atque omnis praesumit gaudia uitae:
 Numinibus confisa deum. sacra ne parentis
 Arguerit quisquam uestigia certa sequentem?
 Latarique sua spectantem iubila matris?
 Na genus humanum superi tam tristis Erinny
 Occupet: aut si quos furor hic inuaserit olim
 Nunc procul abfuerit. procul hic procul usque faceffas
 Liuior: & inmanis compressa proterius ore
 Inuidia rabies, nigri petas atria Ditis.
 Dum sacra promerita canimus praemia laudis:
 Grandiaque exiguis ueneramur numina libis.
 Quae naturae parens, quae fore dedit aurea templis
Dona

*Dona ferant alij gemmasque oriente petitas.
Fortuna arridentis opes. nos auspice Phœbo
Nescia gens auri, paruoque assueta propago,
Dulcia Maonio modulemur carmina plectro,
In commune decus. famam uoluentibus annis
Si non Materia uates, prestare poeta
Materies poterit. meritas persolvere laudes
Ingenij maioris opus. potuisse negabis:
Concedes uoluisse tamen. Quis fomite nescit
Susceptam in magnas scintillam crescere flammam.
Forstā his aliis stimulis agitatū, honesto
Concipiet maiora animo: conceptaque pandet
Ingenti grauiora tuba: numerosque potentes
Aequabit factis: nomenq; ad sidera tollet
Cosme tuum, tecumque sacro requiescet Olympo.
Ergo age quas uires terras facunda petenti
Ingenio natura dedit. Quas cura laborq;
Quas studium, cupidiq; uigil mens pectoris, auxit
Phœbe moue: doctasque tuo de monte sorores
Arida Castaly præcordia tangere fontis
Rare iube, sacrumque animo inspirare furorem.
Tuque adeo, quacunque agites, quocunque sub orbe:
Huc ades, & trepida sub iniquo pondere menti
Da dextram: gnarumque tui deus indue pectus.
Non ego tanta meis expromere uocibus ausim
Te sine: tu facilem monstrato tramite cursum
Expedies: fessumque graui tu fasce leuabis.
Te labor iste manet, siquem manet. inspice quantā
Mole iurum: quanti præconia pectoris, ardet
Mens numeris celebrare suis. non alta parentum*

b

*Nobilitas, capitisque decus, non maxima desunt
 Ingenij monumenta grauis. uersata per omnem
 Fortunam, multo uirtus manifesta periclo,
 Fulxit: Et aduersis nitentis in auiamundi
 Cardinibus, stabili tenuit uestigia nisu.
 Qua prima, aut qua summa cana? quis carminis orsus
 Vnde mouero iubes: tibi sistere: copia rerum
 In diuersa trahit. Gentis cunabula prima
 Ordinar. Arnigene deductam ab origine Pacci
 Progeniem longos seruatum nomen in annos,
 Quasitumue manu specimen: terraque marique.
 Vsq̃ue Palaestina sacra ad mania Iebus.
 Perpetuumue sacris raptum penetrabilibus ignem:
 Aduectum patrios longinqua per equora muros.
 In decus aeternum gentis. cui more uetusto
 Annua flammifero celebrantur sacra coniuio.
 Sic Anchisiades Phrygios uexisse Penates:
 Vestalesque focos, Troia ex ardente receptos,
 Creditur: Hectoreo Lavinia ad littora iussu.
 Sacraque magnanimos seruasse accepta nepotes.
 Quid tritauos at auosque loquor. quid prisca uirorum
 Stemmata. quis late quondam uirtutibus etas
 Maiorum. quae gesta uirum, bellique, domique,
 Floruerint. Patres Et nostri temporis acta
 Longa referre mora est. summos Florentia ciues
 Consilijs opibusque, uiros experta, probauit.
 Tum paria innumeri facta sensere periclo
 Hesperia populi. nec tanti nominis olim
 Fortuna genus indignum se praebuit. ingens
 Fama: sed ingenti maiores nomine praesens*

Agnouit spectator opes. quis templa, quis ades
 Priuatæque domos regali conditæ luxu
 Nescit. & equali fluctas molimine nullas.
 His alios titulos, animas his adde superbas
 Munificasque manus: largasque merentibus alta
 Gentis opes. nunquam frustra sperare petenti
 Permissum. indulxit trepido generosa pudori
 Sæpe manus: seseque timentibus obtulit ultro.
 Is studijs, & quas natura benignior artes
 Edocuit: celebris Latius peruaferat urbes
 Fama uirum: & crebris paulatim uocibus orbem,
 Non patrijs contenta foris, implerat: & alto
 Vertice, iam superat nubes, iam sidera tangit.
 Hinc homini de patre genus. Materna propago
 Altera nobilitas, Medices præconia gentis
 Iunxit: & antiqui reuocauit nomina Cosmi.
 Quis animis gestisque uiri. Sed enim omnia uersat
 Inuida nec summis parcat rethamnia rebus,
 Tristia latificis, & summis infima, gaudens
 Permutare manu. et subita miscere ruina
 Quicquid ad ætherios uultus tulit. airius ignes.
 Nec fatum superare datur: tulit impetus hora
 Multorum decus annorum: uictæque profunda
 Sæpe ratem, scopulos inter turbantibus Austris
 Ad portum tenues Zephyri fregere procella.
 Sic usum superis. Tanti solatia luctus
 Inter tot strages, tot sparsa cadauera ponto,
 Naufragij tabulas per cæcula summa natantes
 Collegisse iuuat: cupidisque amplectier ulnis
 Seruatam cum stirpe domum, lices inuida multum

*Abstulerit, quamplura tamen Fortuna reliquit
 Arbitrio maiora suo: nomenque, decusque,
 Ingentesque animos, & uescia cedere corda
 Tristibus, & magnum sacra uirtutis amorem.
 Iis ne superstitibus gemitu turbanda putamus
 Pectora: transacto sexti iam tempore lustris?
 Poena olim siccis tulerit cum Cosmus ocellis
 Vulnera tanta Puer. Iam tum praenuntia uirtus
 Indolis egregia, mix dum patientibus annis,
 Signa dabat: late decoris manifesta futuri.
 Nec flos etatis puero: nec gratia forma
 Defuit: & faciles animos sibi iungere mores.
 Utque breui tenera repetam primordia uita.
 Donec opes, patriumque decus. Rhamnusia fouit:
 Multa licet pueri granitas, moresque seueri:
 Ingeniumque capax, superet profectibus annos:
 Cura tamen nitaeque genus, formido parentum,
 Credita, lasciuiae motus colubere iuuenta.
 Delectusque animi potuit timor esse uideri.
 Sic quae sponte sua recta petit aera trunco:
 Vallorum fulcris, & cura, adscribitur arbor.
 At postquam trepido subuertit laeta tumultu
 Scintilla fortuna sua: ceciditque superba
 Nobilitas generosa domus: cum pressa ruina
 Mens simulare nequit: nudo cum pectore pandit
 Affectus natura suos: oblitaque fuci.
 Ora inculta aperit nullo uitiata colore:
 Tunc mores patuere graues: animique uerendi
 Maiestas: tantisque malis constantia maior.
 Annictumque caput quicquid fortuna tulisset.*

Quo vultu, qua fronte puer, qua mente, suorum
 Excidium mortemque talit: quo pectore patris
 Exilium, sortemque suam. Constantius ager,
 Cum male Cecropijs audiret infans Athenis,
 Pulsus Aristides, caca tulit ostracon urbis.
 Aut post Sidonios facinus memorabile curas,
 Scipio Romuleis excessit manibus exul.
 Quos aduersa malis, quos prospera fata, secundis
 Corrupte viros? rara est constantia paucos.
 Incolumes populis Siren aut Scylla remisit.
 Hic uelas Iliaca subiuer for callidus urbis:
 Per mare, per terras, per mille pericula uetus,
 Aduersis patrias maior remeant in oras:
 Promidus incerto digressis tempora nite.
 Ingentemque uirum quacumque in futa reuocis.
 Nam neque Fortuna placido, blandoque favori
 Gradibus adductus mentis permisit habenas.
 Fortia nec fato subiecit colla minaci
 Degener: indocilis seruiti audire timori.
 Has animi doctes, iam compueritibus annis
 Cura nihil, studiumq; ferax, streporque laboris
 Laudis amor, plaudensque suis sibi gloria penitus,
 Noscendi cum uera sitis, rectique cupido,
 Auxit: & ardentem stimulis grauioribus agit.
 Addens, & diuina suprema cacamina famo.
 Iis & enim natura hominum dedit artibus, diuina
 Imperfecta suum consingere semina finem.
 Vt fruges, plantaeque, frequens cultusque laborque
 Perficit: & largos certo dat tempore fructus.
 Humanis ergo studijs noctesque diesque,

23 ANDRÆE B ACT II

Intensus prima transsegit tempora vita,
 Mox alia ex alijs crescente cupidine fructu,
 Aggreditur donec studio superante laborem
 Septuplicem magna lustravit pallados orbem.
 Hinc terra, pelagique vires, impressaque signa
 Nubibus aeris, flammæque ardentis Olympi,
 Scrutatur: piscesque maris, volucresque ferasque
 Quæ natura poli. Quæ sideris, omnia cælum
 Claudat. an æternas valuantur motibus astræ
 Quos priuat a domus mores: quos publica poscat
 Quæ natura animæ, quæ vires, tempora, partes
 Quis rector rerumque sator. Mox ordine narso
 Sacra, reuelat a triados mysteria lustrat:
 Humanumque Deo mixtum genus, altæque nullo
 Semine, virginei partus miracula, quique
 Sacrificia in carnem panis, mutatur in aræ.
 Fitque verum sanguis magnus, cum verba precesque
 Concipit: & Domini profers, dicta a sacerdotibus
 Quæque professores, verba regnoscere iuris
 Religionis auct: quorum cunctis regitur
 Auspicijs aliena salus. Et ac maxima porro
 Cur quærit, studiumque fuit, quodcumque salutem
 Conferret: cultique animi noctesque, diesque
 Servant, æne nulli penitus cessasse labori.
 Quo sibi, quo generi, per tanta pericula rerum
 Humano, prodesse queat, poscentibus horis.
 Talis apes sparsos per præta virginitatis flores
 Lustrat: & electo succum de germine sumens:
 Multiforæ sacro descendit nocte cellas.
 Insuper ingenij solertia præstat: ut quæ

Ad metam properans cursu transegit anhelos:
 Altius ebiberint auido prae corda suctu.
 Multorumque animi vires possederit unus.
 Pene omnes Magni ut uendiscat orbis
 Italis, Aeneadum tellus insignis, alumnis.
 Nam ueluti medio pendentis in aere terra
 Non eadem cultura locis: haec apta serendis
 Frugibus, hic uites & magni dona Lyae
 Proueniunt: illic dea tua munera Pallas:
 Omnia nec fert omnis ager: natura uirorum
 Sic animus diuersa dedit. fremit horridus armis
 Martius ille furens; tranquilla nescia uita
 Pectora. Labentis tacite praesagia cali.
 Alter, & astrorum motus, & tempora seruat.
 Metitur terras alius, mundi que recessus.
 Hic numeris contentus agit, suspendere captos
 Auribus orator populos letatur, at ille
 Quemq; caput uerbis: cogitque incerta fateri
 Arbitrio dictata suo. hic abscondita rerum
 Naturamque omne superumque, hominumque recludit
 Consilio praestant alij rebusue gerendis.
 Non tamen ingenij vires non corporis omnis
 Vnus habet: multis fines nascentibus Arctos
 Imposuit: paucis felici fidere uitam
 Inuida concessit fati natura sinistri.
 Hos quoque saepe suis frangit Fortuna procellis:
 Corruptitque bonis: raros a carcere. cursu
 Vidit in offenso, metam cinxisse theatrum.
 Atque adeo plausu, cauea maiore fauentis
 Excipitur: magno sudans certamine uictor:

Quam cui se facili tribuit victoria lapsu.
 Sic uetus Herculeos miratur famâ labores:
 Sic & Achemenio sparsum Marathonâ cruore:
 Et Salaminia disiectas aequore classes.
 Cannarum sic Roma memor, Libycique furoris,
 Scipiada magnos stupet admirata triumphos.
 Dum toga non cedat sagulo, concordia bello:
 Qui minus his nostro mirari hunc conuenit iuuo?
 Aut quibus ingenui leges transgressa pudoris
 Inuidiosa dedit sapientum nomina, mendax
 Gracia: si decoris pretium si gloria rari est.
 Fare age quem confers hominum? Constantia robur
 Pectoris, ingenium, mores, doctrina, petatur:
 Consiliumque uiri. Quisquam Constantius unquam
 Dura tulit? tenuisue gradum per prospera? cuius
 Vt Latij sermonis opes, carmenque sinatur:
 Raraque per populos Graia facundia linguae:
 Quasque alias artes docuit studiosa uetustas:
 Non dubia res certa fide: fare edito, cuius
 Consilium grauius? potiorue in pectore morum
 Gratia? quis casta nescit praecordia uita?
 Immunemque mali per mille pericula famam
 Nominis? Infelix tacuit uocemque repressit.
 Liuior: & obtutu fixo contabuit amens:
 Ignarus quid carpat adhuc. hoc lumine uitae
 Per tenebras sibi fecit iter: sensimque uocatus
 Arreti subiit speculam, sedemque regendam.
 Hic primum ueteris cessit fortuna procella:
 Arrisitque uiro, laeto Rharnusis a uultu.
 Acrius ergo animi uires intendit: acuto

Omnia perlustrans visu: seseque prementi
 Protinus accingit operi: tum magna fatigat
 Cura uirum? sentis quanto discrimine rerum
 Summa tenent homines: oculosque in principe fixos
 Parentis populi: minimumque licere potenti.
 Tum patuit magni prudentia pectoris: acre
 Ingenium, mita probitas, moresque seueri.
 Qua cultum pietate dei: qua sacra peregit:
 Quo studio commissa gregis uigil agmina pastor
 Pauit: ut egrotos cura grauiore saluti
 Reddidit: insidias cauit: uisusque luporum.
 Quam mitis placidusque bonis: prauisque seuerus:
 Exactor morum: nullius non memor unquam
 Officii: gratus meritis: ad munera largus.
 Nec tamen interea studium musasque reliquit.
 Lis animum curis fessum leuat: Vna uoluptas
 Ista uiro; rebus cum se reuocaret agendis
 Inclita magnorum uersare uolumina patrum.
 Doctorum ue graui dubiam conferre corona.
 Prima refulgentis sensit praeconia fama,
 Primaque legitimos carpsit Florentia fructus?
 Vsa uiro: cum iam turbato fadere rerum
 Itala Barbarico premeretur terra tumultu.
 Ille igitur regum magnas orator ad urbes
 Magna super; patri sic gessit munus honoris
 Ut prima poscebat amor, magnisque peractis
 Vsq; uideretur rerum ad maiora creatus.
 Nec praesumpta in populos spes tanta sefellis
 Nam patrios inter procures ut functus eodem
 Munere; Dardania penetravit mania Romae,

Maximus Imperium caperet cum Iulius orbis:
 Iurarentque sacri reges in uerba parentis.
 Protinus ingenti fama sublimis honore,
 Tot proceres inter, praeclaraeque numina lectus
 Mittitur Hesperias magni legatus in oras
 Pontificis? tituli praestantia munera rari.
 Idem etiam, sumptis cum iura reposceret armis
 Iulius Imperij: geminoque inuaderet oram
 Felsiniam bello? ne quid uicina mouerent,
 Accipit in populos gladium, fascesque uerendos,
 Flaminia, donec ex urbe facisset hostis.
 Acciperetque sacri, pacata Bononia leges
 Pontificis, dominoque audiret lata priori.
 Nam neque belligeri uoluit Fortuna tumultus
 Expertem: sed in hac laudem quoque parte mereri.
 Vt quaecunque genus magnum mortale per orbem
 Momenti maioris agit: praesentia praesens
 Cerneret: & rerum uario suprema periclo
 Impleret numeros, prudentia pectoris omnes.
 Nanque licet scriptis animis seruata uetustas
 Notum nihil erudiat: multo perfectius omnes
 Nouimus illa tamen nostri, quae cura peregit
 Ingenij: quam quae diuerso gesta sub orbe,
 Nuntia fama tulit: memorare recondita byblos
 Scriptor, ad aptatos misit post fata nepotes.
 Atque ideo quisquis quauis praeceptor in arte
 Precipiunt, ut agas, pulchrum est cognoscere partes
 Priuati, quae cura ducis, quis militis usus,
 Quod belli, quod pacis opus. Sed maximus ille est
 Humani rarum generis decus: optima cuius

Ingenio natura dedit, sublimia rerum
Scrutantem, facili mentis deprehendere captu.
Securumque sui late, Bellique Domique
Munus obire iuri, ac demum sic plurima nosse
Ut peragat poscente dis. spectavit Athenis
Talem fama virum, siquem dant fata Platonem:
Talis & Aeneadas inter. Cato fulxit uterque.
Quosque alios veterum laudant monumenta parentum.
Atque aliqui nostro non inuida quos tulit auro.
Ingentes natura viros, equanda priorum
Pectora nominibus. Quorum per gesta nepotes.
Ire aueant: magis faueant modo numina captis.
Nec fraudata suo priuatur nomine uirtus,
Tanta virum. Quicquid maiorum pectora uatum.
Conspiciant, nostri quicumque est carminis orsus
Aspicit audentem, siquis deus, omine dextro:
Entar: tantisque uiris mihi nomina queram
Laudandis. Teque in primis celeberrime nostri
Cosme, decus, specimenque ani: qui clara parentum
Stemmata: & ingentes patriæ sublimis honores
Laude noua camulas, magnique per ardua mundi
Ad superos tibi pandis iter: summasque per auras
Attollens sublimæ caput terræque leuatus
Virtutum meritis: & rerum luce tuarum:
Ad suprema deum manifesto numine tendis.
Mox ubi terrarum speculas & culmina linques
Ætherias aditure domos sedesque beatas
Sed tibi grandis adhuc restat uia: crudus habenis
Orbis eget, manibusque tuis reuocanda Parentum
Religio, reuocanda fides: reddenda cathedra

Per populos *Astrea* sua; tenebrisque repulsis
 Inducenda dies animis. Temone recepto
 Tu populis. tu iura dabis; sanctisque fugabis
 Moribus, infande miseranda piacula noctis,
 Restituesque sacra, pulsa caligine terra
 Igniferos *Phaetontis* equos: & luce corusca
 Lustrabis gentes. Tanta tibi gloria laudis
 Debetur: tantumque decus: ni nomen inane
 Imposuit natura tibi: ni uanum arripex
 Praescia fatidicis decepit viscera fibris.
 Incertusque animi mentem delusit *Apollo*.
 Sed neque *Phœbe* tibi fas est diffidere nec te.
 Naturam culpare licet, fibrasue calentes.
 Promittunt maiora uiri nomenque decusque;
 Gestorumque fides lustris bis quattuor; & que
 Fama dium letam graditur diffusa per urbem.
 Inque bonam frugem, cultoris nomine tantum
 Audiro, conuersus ager. sed enim ista referre
 Tunc aderit, cum iuncta sacro letabitur olim
 Sponsa uiro, totisque suis de partibus orbis
 Ad noua miratos tollet sollemnia uultus.
 Tum mea multifidos inflabit fistula uersus;
 Tum largum fluet ore melos totisque petitus
 Viribus, *Aonios* effundet *Delius* haustus.
 Audiet a uentis letantem quattuor orbis.
 Nunc tacito gaudere sinu, letasque fonere
 Spes animo pendente iuuat: laribusque paternis
 Grandia concepti praecludere inbila uoti.
 Vniisque tui letari nomine tantum
 O felix *Cosmo Florentia* praesule; Quondam

*Ad numeros uitæ plenos reuocata beata .
 Quas superi grates solues? Quæ uictima magni
 Nobilis ingentes templi sistetur ad aras?
 Quos hymnos quæ sacra feres? effundere latis
 Vultibus, & uacuo curarum pectore templis
 Inuigila; nonnulla tibi uacet ignibus ara.
 Festa coronatis solemnità duc age pompis.
 Funde preces, hymnosque frequens, sacrisque peractis
 Posce deos ueniam supplex; caloque fatere
 Non opis esse tuæ dignas persolvere grates .
 Nam si quando alias calo demissa secundo
 Effulxit tibi læta dies; hæc magna decoris
 Incrementa tui; superumque ad summa uocantur
 Pignora certæ dedit. geminato sidere portum
 Iam tua cymba petit, pelagi securæ tumentis .
 His tua principibus consurgit ad æthera pubes
 Viribus ingenioque potens nam denique tales
 Subdita turba sumus quales in Principe mores .*

Finis Panegy. ixi.

In Perfidum.

*P*erfidia siquid credis sceleratius esse
 Ius dicam te non mentis habere tuæ
 Illa etiam superos mortalibus improba reddit
 Infensos testis Laomedontis opus
 Illa rapi iubet arma manu, iubet ire per altum
 Equor, & infidas concutere ense domos
 Perdidit Ogygios alterno vulnere fratres

Semifer Herculeo vulnere nexæ cladis
 Perfidus Ixion sequitur uertente rota se
 Exoptat a diu Tantalos unda fugit
 Iugera tota nouem Titius sub tartara tristis
 Occupat, infestus pectora uultur edit,
 Tu quoque pendebis fidei uiolator honestæ
 Qui cum perfidia uertis amicitiam

Audes feminis impudenter audes
 Deridere uirum, uonem sorores
 Cui totos Heliconius liquores
 Plenis faucibus ebibisse iustum
 Virtutis pretium dedere sacra
 Et quis improbe, uincente inepte
 Inclusa tumidus superbia, quis?
 Obiectas sibi luminum tenebras
 Quid si libera traditur uoluntas.
 Quauis Værgo oculator sis ipso
 Imprudens adeo quis, has tenebras
 Non optet magis, ac tuos ocellos

Pons Liusonis

Pons ego sum, fluuius Liuson, mihi Fannius idem
 Qui large decimas præbuit auctor aquas

Ad Bernardum.

O cui Pieria uigilant Bernarde sorores
 Excultis siquid creditur ingenijs
 Libera iam obliquo calami tua carmina tractu
 Fama per Ethruscas concinit ire uias
 Tamque Ethrusca legit pubes primordia fontis
 A quo Romani Tiberidis unda fluuit

Atque ortus, o, Arne tuos & pectora matris
 Sæua pharetratæ uulnera passa dea
 Nos tibi ab unguiculis iuncti pro summe deorum
 Vltima plebei funeris umbra sumus
 Vt tamen utrunque est resoluta ligamina nodo
 Nectantur rursus simpliciore, manu.
 Porrige: si qua fides, uigilati, carmina libri
 Verum conspicua pignus amicitia
 De Cinado pleb.

Aspice compositis gradientem passibus illum
 Quem toga funeribus digna colore tegit
 Cuius & in digito micat annulus unus & alter
 Verticeque in summo coccinus ardet apex
 Candida cui late & mensuram egressa virilem
 Magno sine tegit cesaries humeros
 Nobile credideris genus & pradiuitis aula.
 At quantum est superi non reticenda loqui.

In Pornicum

Ohe falleris impudicus ohe!
 Nostros diffugiens minans ocellos
 Quæ nec Phallaris impius maligna
 Arte exercuit in tyrannicidas.
 Cui non terriculum horridum tremendum

Cui non ridiculum tumens cachinno
 Qui te nouerit intuens ad unguem
 Ohe falleris impudicus ohe.

In Eundem.

Vestem aurum, gemmas, argenti pocula & au.
 Predia magna domos Pornice solus habes

Vestem purpureis Seres quam mittit ab undis
 Aurum quod flauit portat harena Tagi
 Gemmas extremo lectas Orientis ab ortu
 Pocula Praxitelis effabricat a mania
 Pradia uomeribus quæ diues Apulia uersat
 Et qualis Phœbi dicitur esse domos
 Hæc tu solus habes, sed habes non omnia solus
 Cum tibi sit culus Pornice cum populo.

Ad Paulum.

Elata tumidus superbus asper
 Nuper predominantis incola urbis
 Incedis facie proterue Paule
 Tanquam nobilium prior uirorum
 Ex summo traheret genus tonante
 Nunc imum pater incolens profundum
 Ac frustra, superum uetante rege
 Titaniū reuocas manus ad arma
 In campos, iterum timente celo
 Phlegreos, iterumque Olympū Ossæ
 Imponis super adiacente Pindo.
 Et diuos quasi leseris parumper
 Illis Pallada prouocas ocellis
 Te quis afficit illa, non Apollo
 Securus uacat, a superbiente
 Nunc et Calliope suos honores
 Aegre uendicat, ac nouem sorores
 Quin & Dardanio datum cythera
 Pomum iudicio magis decorus
 Instas præriperet aqua tangit omnes
 Hæc iniuria tandem calites Beatos

Ab tandem

*Ah eandem improbe desinas sacramque
Naturam abstineas proteruiore
Impugnare animo, negat quod audes
Cum uix ex humili grues pauescens
Se tollat breue corpus, indecora
Damnatum facie: nigro colore
Torto lumine, cum minetur usque
Instantem caput hinc & hinc ruinam.*

De. Laurentio. M.

*O quis coelicolam numine dextimo
Nascenti tribuit se tibi praesidem
Vita praesidium & dimidium mea
An qui terrifica fulmina Iuppiter
Dextra conuicit: e sydereis polis
Aut de Pierio uertice Delius
Prospexit rediens omne prospero
An sacro implicitus tempora pampino
Indorum domitor. tygribus asperis
Euectus geminos arduus ad polos
Armenti ue dolo raptor Apollinis
Cui serpentigero dextera lucida
Ornatur bacula leuaque tibia
Aut quae de patrio uertice proginus
Sublimi exilys: casside fulgida
Sacratis Clipeum cineta draconibus
Pallas Gorgoneo lumine, seu Iouis
Coniunx atque soror: siue superbiens
Per siluas uarys Cinthia bellus
Prostratis numero mixtaque uirginum
Ingens progreditur cernua per nemus*

Aut cui diua Paphos sub ditionibus
Mitis Ceruleis edita fluctibus
Paret, flammifera cui face filius
Ignes heu miseris implicat ossibus.
Non uno satis ad nobile corporis
Existente deo sufficiens decus
Incertum generat bella negotium
Conuenere simul Iuppiter & dei
Concordique animo praeside nasceris
Diuum concilio munereque omnium

Ad Ioh. Bap. Rinerium.

Fallor? an octonis ubi iam ter pene diebus
Abfuerim quæris? certe seu denique quæras
Assucto de more memor, seu frigida æqua
Mente abij, grata peragam mea munera dextra
Est locus ad decimum lapidem, Florentia qua se
Tollit in Eoas partes, de nomine præco
Cynthia uallis, eam corrupta nunc parentum
Cynthoam indigenæ uallē dextere nepotes
Hac uacuum curis genidia tempora agentem
Me tenet ora ferax: studijsque placentibus altera
Sollicitat: uariatque uides speciosa uoluptas
Nam modo cum puris radijs effulxerit ætas
Protinus ad lituum uicinia cogitur omnis.
Surgunt dispositis per colles retia uallis
Cinguntur subitæ condensæ indagine siluæ.
Nare sagax it turba canum, rostroque represso
Per secreta celer nemoris uolat, horrida cælum
Vox ferit, altitans deuteri si signa Methumpis
Inueniæ per lustra fera subit asper ubique

Clamor, & ingenti resonant nemora saltu boatu
 Erumpunt latebris lepores capreaeque fugaces
 Impulsuque canum & magno clamore iurorum
 Prærapido timida furiant in rotas cursu
 Lata domum præda densò redit agmine puberum
 At modo nocturna rutilans cum Diæa celis
 Fulxerit, observata lepus dat sanguine porcum
 Sic caprea leporesque cadunt, sed semper in armis
 Non erat Acacides bello durante nec Hector
 Scimus: at interea positum regionis & agris
 Ingenium spectare vacat, ritusque locorum
 Est aliquid novisse locos, causasque locorum
 Vile putas referam, Panchæos vidimus agros
 Aque Parhetonj's circumdata collibus arva
 Sacraque Latonæ fastigia Cynthiæ proli
 Et quæ sanguineo sub nomine nascitur Aemana
 Iamque furorigenum galli de nomine fontem
 Nomina carminibus sacra celebrata pœsis
 Tum quæ Colchiasos Helenen super are furor
 Medea putat esse parum scissimam mater
 Dum procul urbana fugimus fastidiosa gentis
 Hac sunt quæ nostras mulcent spectacula iussu
 Iamque uale memorique tuum moeror da teneto

De Vict.

Quæ te uictorem dixit male sedula mater
 Possit iudicij illa perire suis
 Vt quæ coctilibus Babylonida manibus urbem
 Construxit nati deperitura manu
 Si modo vincendi fato data nulla potestas
 Victorem uel ui uel prece uel prece

De Pornico.

Non dicam rogites, licet perenne.
 Qui sit Pornicus iste: cuius omnis
 Crescit nominibus mens libellus.
 Quem molli toties breuem capillo:
 Torto diximas indecorum ocello:
 Informi facie: nigro colore:
 Oblaquoque pedes gradu mouentem:
 Pictum feminea quasi e caterua:
 Cersusa: mimio: genas nigrantes:
 Intentum ordine ne capillus unus
 Discedat posito: lenuque statu
 Impulsus seriem subinde turbet.
 Aut ne uentus uago parum uenusti
 Vultus puluere leniter tegantur:
 Torua fronte uirum licet gerentem
 Mollem molliciem cinedulorum.

Ad Iacobum.

Cura quot mihi sint Iacobe Queris.
 Ipsum tot quot habet caput capillas.
 Quot fluctus mare turbidum procellis.
 Quot bruma pluuijs humus madescit.
 Quot pisces petago natant in alto.
 Et quot littora possident harena.
 Quot sylua folijs teguntur alta.
 Et quot uer uolas habet rosasque.
 Quot fruges rapido metuntur aestu.
 Quot nigris habitat orchus umbris.
 Quot calo uolucres uolant aperto.
 Et quot fixa polo putantur astra.

Et ne te teneam diutius? Quot
Pedicat pueros Politianus.

Ad Iohannem Baptistam Rinerium
Me mea rura tenent gelidas qua signat arctos
Nonus ab urbe lapis. regionis nomina quæris
Mucellana uocant durati rura coloni
Ipse locus, si forte locum cognoscere cordi est.
Porciliana suis de nomine dicitur. at qui
Si causas quis rure morer petis, ordiar, & si,
Ex te nosse potes tempus quid poscat & æstus.
Decutitur rigidis Cerealis mæsis aristis:
Vtile opus: nec non mixtum dulcedine, dulce est.
Alternâ in numerum tollunt cum uerbera durâ
Agricola, alternos teritur quibus ærea pulsus
Audire. atque oculis spicis qua defilit alte
Cernere sacratam Cererem paleasque uolantes.
Et qui purgatus frumenti surgit acervum.
Has tibi habe, & merito uideo te dicere tecum
Quæso uoluptates, & plenis faucibus hauri.
Ne fallare tamen feriatis ista diebus
Despectare uacat. rutillantem lampada Phœbus
Cum procul extulerit festiua luce coruscus
Protinus immenso passim surgenti a campo
Mille uoluptatum genera expanduntur? an acre
Delectere canum cursu, atque indagine saltus
Cingere: dant caprea lepores dant gaudia cursus
Siue per immensi nemoris qua plurima ramos
Præda uolacilium latitat placet, erige uallos
Fallentemque oculos uolitantibus obyce linum
Dat prædam: casses modo tende proteruula Perdix,

ANDREAE DACTII

Hec eadem uolucres pedibus qui corripit macia
 Accipitri, extremas, fuso dat sanguine, pennis
 Dant capite laqueis, protento uimine, passim
 Ficedula, centum poteris uariare figuras
 Nucupij. Paruo sublimis Noctua trunco
 Vafra uolatilibus de se ludibria præbet.
 Illita per sepes tenduntur uimina uisco.
 Callidus & folijs & flatu sibilat Auceps.
 Sed neque Carpathio numerabis in æquore fluctus.
 Nec quot apud Libyen uento turbentur, harena.
 Nucupij species mihi sic comprehendere non est
 Sunt etiam Fontes & Flumina montibus istis
 Fluctibus assiduus & piscibus apta ferendis
 Hic quodcumque genus retis per longa parauit
 Sacula, mens hominum diuino prouida nutu,
 Sedulus haud summi, frustra madesfeceris unda.
 Est quoque non tenuis siccato fonte uoluptas
 Arenti Pisces salientis cernere terra
 Et mox amoto redeuntis obice fluctus
 Adde his quæ proprio celebrantur tempore sacra
 Turpe putant epulas non omni tradere turba
 Agricola? cum sacra sibi celebranda pereunt
 Attulerit nato redeuntis circulus anni
 Rustica in assueto procedit mensa parata
 Distinctis uariat a cibis, sedet ordine longo
 Turba uorax, rabidaque ingurgit at ore, culullas
 Hircinaque, auidam manibus mentoque perunctis
 Carne replent, aluum, iuxta numerosa ministras
 Villosa spectanda manu, multoque rubenti
 Turba epulas, nunc hircina nunc lacte recenti

Nunc quæ mixta ovis conditur aromate multo
 Lactea, mobile quid mensarum & grande, placent
 Distinguit mensura cum nasum emunxerit, illa
 Illa, eademque manu, sapiunt quæ fercula libat
 Hoc inter semet celebrant communia ritu
 Ast ubi iam rabies infauisti pressa Barathri
 Conspicua tibi nondum saciat a quierit.
 Itur in antiquam siluam, quæ maxima late
 Præta patent nemorum frondentibus, abdest a ramis
 Illuc diuersis cæcantes partibus orbis
 Conveniunt, nullo discrimine fœmina amanti
 Iuncta curre, longas audit quos cantat amares:
 Fœta ubi ridicula cinocerunt præta corona,
 Grande nephæas siquidem est, atque indelebile crimen
 Non dextera leuam premere & contingere amantes
 Intonat una prior stridenti canticæ uoce
 Balanti, comitata uero, mugire putares
 Hinc tauras illinc, damnosas stridere porcas.
 Nec ubi desierit ingenti uasta tumultu
 Turba sonans repetit, quicquid modo dixerit illa
 Nec credas uariare modos numerosque canentes
 Sufficit unius uocis modus & tonus illis
 Per totam quàm longa diem, nec sufficit illis
 Cantando quàm longa dies, nec sola uoluptas
 Nec datur, est etiam qui timpana pulsitet, & qui
 Cimbala nec cessant arguto tibia cantu
 Nec tuba. Lasciuo saltat coniuncta Batillo
 Agrestis Thimela & crebro consumit aluthas
 Verbere. Cæteratim saltat super alta Batillus
 Sydera, non dextera parcat non ille sinistra

AD ANDREAE DACTII

Fertque refertque pedem multoque volumine gyros
 Insinuat de more patrum: At si forte procerus
 Saltantem quisquam turbauerit arte puellam
 Insonat omne nemus clamoribus. arma refugunt
 Scuta tenent lauis, immensis ictibus aer
 Percutitur pereunt passim uerbisque missisque
 Mille homines: demum confecta pace quiescunt
 Et nullo plerunque mero. Cum Delius amo
 Osceani ardentes madefecerit equore currus:
 Mensa dapes iterum magno porrectas acervo.
 Pars fugit inde domum spatio qua distat iniquo.
 Pars iterum cantus non dum satiata per omniem
 Producit noctem. ac demens aix luce propinqua
 Desinit: & longum cantando lassaque quiescit.
 Et miser & Cereris & lati munere Bacchi
 Consumpto, qui sacra suo de more colonus
 Fecerit (O extrema hominum dementia) tristi
 Pane, famem miseram reliqua per tempora uitae
 Vix leuat, arentemque sitim fluvialibus undis.

Ad Ang. Politianum

Si Ganimede deum maior sit Iuppiter, ipso
 Angele tu liquido tu Ioue maior eris.

Fossa Emporij

Aspicias haec subita circumdata mania fossa
 Qua sextusdecimus signat ab urbe lapis
 Hoc est Patanida decus immortale Iohannis
 Qui terram bobus eruit arte noua.

Insigne trium Cassidum.

Tris galeas Paridis donum, exuiasque dearium
 Aspicias, has habuit Iuno Minerva Venus.

Ad Naldum Naldinum

Nalde decus nostri uenerandaque gloria secli
 Ingenium siquid doctaue corda ualens;
 Accipe prima mea cupido libamina mentis
 Scandentis cyrrha culmina ad alta gradus
 Qua rudis ignota prima uo flore iuuenta
 Lima Castalius triuit ab arte calor
 Quis ego sollicita, & multa uigilat a lucerna
 Ingenij stimulum Carmina sacra peto
 Carmina Gorgonei pleno qua fluminis haustu
 Dant tibi Thespiades Thespiadumque parens
 Vt ducere Aony summa ad fastigia montis
 Tollar & e gemina laude superbus eas.

Et si nulla mihi tecum communia sancta
 Tempus ad hoc fuerint pignora amicitia
 Vel tua me uirtus: studiorum parque uoluntas
 Raraue mirifici nobilitas animi
 Iam detrita situ stimulis egere uolentem
 Rursus Apollineo subdere colla iugo
 Vt quos absentes uoluit dea iungere iungat
 Non defecturo fadere sancta Fides

Quam sibi fatidicus uotis deposcat Apollo
 Candidior nimibus est tibi Casaries
 Frons nec lata nimis nimium nec longa breuisue
 Grata colore suo est grata supercilio
 Quos Venus & uolucer cupiat cum matre Cupido
 Syderibus similes fronte micant oculi
 Purpureus ridet nasus frontemque serenas

✱ ANDREAE DACTII

Infelix quem non carperet inuidia
 Quasque inuenit a genas & quae uoluit ora uenustas
 Diuorum cuius amula habet facies
 Omni perspicuo coniuncta est gratia mento
 Paruaque de modico labra rubent minio
 Stant ebori similes tenui discrimine dentes
 Et micat e paruo plurimus ore risor
 Dulce repercusso lingua modulante palato
 Vox sonat. Hermes dulcior eloquio
 Ipsa teres spatia se se gula porrigit, equo
 Quam sibi uenatrix Delia percuperet
 Lati humeri. latum pectus. mollesque lacerti
 Longa manus. teretes ungue bona digiti.
 Exiguo medium gyro sed baltheus ambit
 Illa dum insto lata tument spatia.
 Mollia lasciuo crura exultantia ductu
 Diuinum incesu nescio quid redolent
 Pes brevis. & quae nam sub ueste latentia dicam
 Ccedat Venus his & Puer Idalius
 Omnibus his moueor quis enim tam ferreus esset
 Istorum uel quem singula non moueant?
 Quae tamen haud ulli te posse placere putares
 Hac una fateor tu mihi parte places

Qui mare qui terram quique aera miscuit igni
 Terrificans animos peste. cruore. fame.
 Pendulus. exustus. uento iactatus. & undis:
 Prada iacet terra & aeri. & igni. & aqua.

Des licet & cineres uentis & des licet undis

lactatis tumultum ventus & unda dabit.

Quid laqueum crudelis adhuc tumultumque negatū

Objcis & multo membra perusta rogo.

Omne genus lathi puncto concluditur uno.

Victaque supremo uita dolore fugit

Absumpsit gelidos ignis generosior artus.

Sordida ne obscenis uermibus esca forent

Excipiunt cineres venti fluminisque repentes

Quid facis? est aliquis & mihi in orbe locus.

Sed quoque tu moriere: ego te pereunte superstes

Ingenij uiuam nobilitate mei.

In Catonem Priscum

Rusticus es, similisque tuis Cato Prisce libellis

Ingenio durus: durior eloquio

Opereas, quod cuncta mihi dare rura nequirent

Abstulit auspicijs pagina dura tuis.

Ad Lycium.

Quid mecum tibi corniger Lyae;

Quid merum tibi? quid meis benigne

Exceptus laribus, domo, cubili

Quid fastigia quid superbus arcis

Suprema petis? improboque fastu

Per phas perfidus et nephas proterue

Conaris domina iubere fronti?

Hæc est hospitio fides recepti?

Hoc nostra pretium benignitatis?

Has hospes mihi gratias rependis?

Has reddis mihi munerationes?

Ingratissimus omnium uirorum.

Quin iam desine si sapis : nolensque
Inceptum facinus scelusque mitte .
Edico tibi cito quiescis ,
Per ius hospitij fide tribui
Quo tu transire neneras abibis .

Quid faciam , quæ me teneant spectacula rerum
Quæris , & urbanis quam se Rhamnusia rebus
Præbeat : & uacua quidnam iam ciuibus urbe
Moliarastua solitus dulcedine mille
Prima æstase frui : nixque aduenit ante reuerti
Frigore , cum senior Phæbo propiore calescit
Phyllirides : pluuioque fremunt caua nubila Cælo .
Publica non ausim temere committere chartæ .
Nec si forte uelim comperta teneremus ad unguem .
Inscius ignota tanquam aduenia uersor in urbe
Plurimus in studijs & clausa solus in æde :
Vnde fit ut totam fama uulgata per urbem
Sæpius ignorem nadium consulta senatus .
Quæ rudis intrinsej passim plebecula narrat
Non ea sunt tanti calamo ut dignanda putarem .
Vel si forte aliquid te dignum dicitur : adsunt
Qui referant alij , certumque in tempore reddant
Talia non igitur circumferar . ordiar autem
Texere privato ceptam sub te gmine telam .
Quaque satisfieri multum tibi parte putabo
Hac ferar & grato letum te carmine reddam .
Quod non rura petam mirari desine : causa
Desicit , inueni quæsis as urbe camænas
Hæc ego uirginea comitatus sæpe cæternus

Per nemora et saltus Heliconis deferor alto.
 Ha mihi Dardaniam nantem super aquora classem
 Idaemque Parin Spartana ad listona docent.
 His pastor Phrygius nemorosaque dicitur Ida.
 His regina deum sceptro insignitur eburno.
 His fera terribilis protexitur agide Pallas.
 His Venus insulat uictis laudata duabus.
 Ha mecum Argolicas blâde populantur Amyclas
 Pradonemque trahunt iterum tranquilla per alta
 Usque sub Iliacas rapta cum conginge muros.
 Nec tamen hec nouis tantum debere fatemur,
 (Quamuis Aonyi sublimis uertice montis
 Aurea Castalia mihi pocula fonte ministrent)
 Quantum, qui trepidas animis moderatur habenas
 Talia non paruum scribenti exemplar, amor.
 Qui tamen hoc fiat iam iam accipe. Noster amicus
 Ille Cupidineis toties expertus in armis,
 Ille hyra pueros solitus sollertius aequo
 Illicere extremo damens insanit amore.
 Cuius aus? non est nostra prouincia penne
 Prodere: at insanit, testaque exestuat igni
 Nec pulchri dicam pueri teneræue puella
 Quod tamen hoc cuique est nolim licet edere aperte,
 Ex te nosse potes, si de quis sepe locuti
 Vrbe sumus, memorem seruans in pectore sensum.
 Hinc nos quas Helena fundat Paris ordine voces
 Discimus: et quales uultu arridente loquatur
 Blanditias, quid dona ualent, quid temporis usus
 Quid mentis a diu lasciuia libera mensa
 Ebrietas, dictoque salas nutuque procaces.

Hinc animi servare modum quem debeat. *Ex quo*
 Callidas infidys quibus artibus improbus uti
 Praecipue motus animi uariosque tumultus
 Est aliquid servare, notisque agnoscere certis.
 Excursus per mille vias quae ad ora silenti
 Corde latent: sensim uarijs sermonibus afus
 Videris ardentem nix iam consistere. Adonin
 Captato sermone canum male temperas ardens
 Ad nomen ceruæ parrissus nomina disci
 Audierit puer Debalus: nix brachia demens
 Continet audito Danae lat abitur auro
 Ast epularum audio si forte iocureba narras
 Fancibus aspiciet maculis labra lambere lingua.
 Denique non raro mortales vivere nolo
 Ut par est: aliquid premium cuiusque ponetur
 Huic equus aliger signans uestigia plantæ
 Grator: et iussis adductus est apertus habenis.
 Martius huic, nulli: sive inhibens placet ora lapasise
 Horrificisque fremens hinnisibus, horridus: asper.
 Hunc foras terrifico delectant bella tuantis
 Armataeque acies et terra cruore rubescens.
 Illum letæ quies tranquillaque tempora uita
 Pieris que tenet studijs florentibus ardor.
 Ille canum densas indagare cingere silvas
 Gaudet et impulsas agitare in recia ceruas
 Illi ena nouis animo captare uolucres
 Artibus: et laqueis et lento fallere misto
 Ditrinque uolantibus tenui quis retia limo
 Tendit: et Accipiter Porcibus imminet uncis
 Vnguibz: et uicreas alter piscatq; ad undas.

Aut teneam ceco uertere sub gurgite linum
 Ausriacta tumidum funda diuerberat ananem
 Huic nocturna placent laeta conuiuia mensa
 Scortanti uariisque epulis genioque uacanti
 Incertusque (nephos) et alorum iactus, inertis
 Arguunt a animi, et ludentibus alea fallax.
 Illum Punicea nesses et Serica hiantem
 Veller a fulgentisue trahunt spectacula Gemma
 Ille animi formare modum, sortemque promentis
 Fortune impatiens animo iam concipit orbis
 Imperium solioque furens considerare regni
 Ardes, et ingenti curarum ex aestuat igne.
 Est etiam quæ curæ tenet cognoscere quicquid
 Ausules Indique gerant atque ultima Calpes
 Et qui dimissis medijs extrema pererrat
 Exiguo nuper populatus mabire Gallus
 Italiam, quid quisque gerat quoque ordine uiuat.
 Est cui rura placent res lati iugera campis
 Arboribusque frequens, et uitibus ordine postis
 Latus ager, quæ Classe libens Neptunia uerrat
 Cernula nauis, cuiusq; uisus mercibus olim
 Si sua fata sinant, patriam dulcesque penates,
 Quem sua delectet laeta uinea, denique rerum
 Quot species tot uodanum, in Callidus ergo
 Omnia delibans sensum uariis quo figurans
 His quasi tormentis latitanti a pectore uota
 Elicies at uolando tibi bene consule ne quo
 Deficias, magnumque tuis te perfice uerbis
 Quid faciat qui se uerbis non ditat et auget?
 His tu Priami de sepius Canusque Lacanum

Irretire para secumque ad magna uolentem
 Pergama duc poterunt aliquid si doctor & artes.
 Forsitan Iliaca quo tempore pastor in Ida
 Regia pascebas syluis armenta sub altis
 Ha poterant aliquid uel cum Spartana carina
 Littora, & Argolicos tetigisti remige portus.
 Pegasis id certe: quaeque aspernata maritum
 Deseruit patrios demonstrat A dolera muros.
 At nunc pro doctis solum inquit artibus Aurum
 Omnis in hoc ipsum spes inclinata recumbit
 Hoc omnes unum cupiunt: uenerantur: adorant.
 Optimus hoc quocumque loco uel tempore solum
 Conciliator adest, nulli non gratus: ad huius
 Omnia magnificum nutum placitumque geruntur.
 Quid quoror? haec eadem stabat maioribus auri
 Sacra fames: Plusio Danae concepit ab auro.
 Auro Neptuni fundantur Pergama dextra.
 Auro discordes Iuno, Tristoma, Cyprus
 Iudicium Paridis Phrygia subiere sub Ida
 Forsitan & fuluo densata est Tyndaris auro
 Sed quid ego hac nimia uersus dulcedine captus
 Prosequor? Ingratum dextra calamoque laborem
 Et tibi fortasse allaturus tedia Tempus
 Demere colla iugo, & tacta consistere meta.

Ad Amicum.

Oblitus ne forte tui charissime credas
 Omnium amicorum, celeri disclat a camena
 Hac tibi sub rudibus mandatur epistola uerbis.
 Scilicet est aliquid quocum uersere: recorder
 Auditum, Clauda siquae communicat alim
 claudicat:

Claudicat agricolis igitur permistus, ab illis
 Nescio quid sensim contraxi imprudens auro
 Rusticitatis, habes quo me tuare, maligne
 Legerit hanc si quis & me damnavit in illa.
 Perpetua stat mole rigens, & uertice celso
 Aetherias sese Synais mons tollit in auras.
 Cuius in extremo cingentibus undique silvis (Stros
 Christipara stant repla iugo, hic qua uergit ad auro
 Hesperioque uidet stabulantem Gurgite currum.
 Paulatim molli pronat fastigia cliuo.
 At qua perpetua canas niue prospicit Alpes
 Horrentisque domos Borea, Septemque triones,
 Quaque uidet septem diuisum in cornua Nilum,
 Praceps exesis radicibus imminet aruis,
 Nimborum attollens nemoroso uertice frontem.
 Hinc uetus ille meis super est conterminus agris,
 Quos nunc frondosa nimia dulcedine uilla
 Ruris & irrigui detentus amore frequento:
 Latus agris: latus fido comitante sodali;
 Qui studiis ardens equalibus. Alter Orestem
 Prosequitur Pylades non dispare latus amico.
 Hic nos hospitio, digressos urbe Sacerdos
 Suscipit, Hesperias iam Sole cadente sub undas.
 Inde meas ades turrim qua colle propinquo
 Alta sedet petimus: & nocte quiescimus illic.
 Postera Phœbeis radiabat lucida flammis
 Orta dies, subiit mentem superare profectos
 Ardua præcipitis Synais iuga: & ecce Sacerdos.
 Hospes adest, seseque ducem promittit iniqui
 Tramitis, aggredimur sublimem scandere molem.

Angusto stat calle means & uepribus albis
 Undique septa latet saxoso semita cliuo.
 Illa quidem primo facilis se prabet eunti
 Ad stadium: mox praeipiti se tramite tollit.
 Vadimus, & stricta restantes cuspide uepres
 Truncamus. nudo trames mucrone patescit.
 Iam pars quarta uia fuerat post terga relictæ.
 Apparentque uia nusquam uestigia, nedium
 Semita. praeipiti mons imminet arduus arce.
 Per tamen & uepres & sentibus inuia densis
 Haud cessante manu proficiscimur, ecce repente
 Ingens abrupto moles asperissima cliuo
 Apparet procul: & uulsa radice minantur
 Iam casura graues immania saxa ruinas.
 Additur immenso metus & formido labori.
 Nec uanus timor. ecce ingenti abscisa tumultu
 Saxa tonant. rapidoque a summo uertice lapsa
 Ima petunt. pressos frutices siluamque cadentem
 Cernimus & nitidam nigrescere puluere calum
 Conflictuque cauius saxorum accenditur aer.
 Haud secus ignidos Siculis regionibus Aetnæ
 Crediderim eructare globos liquefactaque saxa.
 Crescit in immensum sudor: complentur hiantes
 Puluereo fauces haustu. uicitque laborem
 Mortis atrox metus, & properantibus addidit alæ.
 Vix tandem fessi summa consistimus arce.
 Tum demum pluuia primo sudore madentes,
 Hic parua uires mensa firmamus. auarus
 Fratribus hospitio suscepti. frigidus illic
 Aet: & ardenti cum Sol uestigia cancro

Fixerit, accensis corpus resouere caminis
 Frigore nubiferi compellitur accola montis.
 Illic grandaeuum cedat cui Nestoris atas
 Vidimus haud tremulo uestigia figere passu
 Candida barba humeros illi totumque pererrat
 Pectus & extrema texit genis alia cauda.
 Sors eadem rursus quaedam ad castella profestos
 Insequitur pluuijs & uentis aspera abortu.
 Ergo consulto procul haud discedere ab ade
 Firmatur per prata libet saltusque propinquos
 Errare, & subito digitis auellere fungos.
 Aut tremulum liquida piscem captare sub unda,
 Ast ubi iam reditus anima sententia sedit.
 Digredimur: gelidas iam Sale bibente pruinas.
 Illa dies claro fulxit nitidissima celo.
 Phœbeum placide Zephyro moderante calorem,
 Iamque bis undenis stadijs geminisque per aëtis
 Quam cruces dixero locum donenimus, illud
 Siue quod a uentis cruciatur nomen habentem,
 Siue quod in partes se se uia quattuor illic
 Diuidit, atque crucis seruat diuisa figuram,
 Terra satis sterilis. fecundaque sponte creatis
 Graminibus, pratisque patens, nulloque calores
 Arbore reijciens pluuium qua uergat ad Austrum
 Huius in extremo quasi margine parvula surgunt
 Tempia: uiatori pluuijs gratissima celo.
 Hic se se ante oculos partes uia scindit in ambas,
 Altera Fesuleos directo tramite colles
 Ad medium conuersa diem petit. altera ad Eurum
 Obliquum serpens Orodaphnidis applicat arci,

Ergo animi dubios dudum, via visa coegit
 Tecta subire domus, & disceptare quid esset
 Casibus in tantis maturo mentis agendum
 Consilio, tandem hac animo sententia sedit;
 Alter ut adducta prae texens lumina ueste
 Aggrederetur iter, tali Iouis argumento
 Sensurus mentem, sensim titubante sodalis
 It pede, & incerto firmat uestigia passu.
 Sed quanam ira deum? pluuios contendit ad austros,
 Ille ubi sublato prospexit tegmine calum
 Agnouitque deum inuidiam: & contraria menti
 Fata sua, tacitus defixit lumina terra
 Mox exploratis sic est effatus alucibus
 Suadet amor, suadet rutilanti Delius orbe.
 At fortuna negat, quid tū? neget improba prorsus
 Ire uel in certam mortem libet, hac ubi fatus
 Velox Eoas sese conuertit ad oras
 Praecipiti similis caprea: quam Gallicus urget
 Iam rastro proprio reatus gressuque citata
 Arua legis, sequimur, passuque incedimus aequo
 Est tumulosa procul Vlturni obnoxia flatu
 Et Cereri indocilis tellus, quam signat ab ipsa
 Septimus urbe lapis, nomen regionibus illis
 Parua dedit montis non alto uertice moles.
 Quamlibet Argolico dixisse orodaphnida uerbo.
 Huc ferimur, faciemque loci speculamur, & agri
 Ingenium, rara tellus obtexitur umbra
 Aedificatori gratum allatura perenne
 Obsequium, officio lapidum quibus omnis abundat
 Progredimur, summaque iugi consistimus arce.

Hic templum sedet, & paruo iacet area campo.
 Sed lauri nusquam, nusquam questus amicus.
 Aggredimur portam templo pulsare propinquam.
 Terque quaterque manu sublato malleus ictu
 Incutitur. dominumque domus clamore uocamus.
 Ecce ex obliquo uox exaudita quis inquit
 Ecquis adest pulsatque fores, circum undique tollo
 Lumina nec quisquam uerborum apparuit Auctor
 Ast iterum uox illa sonat. consurgimus. ecce
 Improvisus adest teneris mihi notus ab annis.
 Carlus & hospitij ultro suscepit auitis.
 Huic ego pauperiemque loci seseque pudenter
 Excusanti inquam. non hac mihi desine oportet
 Dicier. haud hodie primo ieiunia soluo
 Vel solvam. paruo uires natura resumit
 Satque superque mihi grata fore fronte receptum.
 Sic uarijs sensim sermonibus omnia lustrans
 Incedo, & uisu uaria oblectamina sumo.
 Illic ingenti puteus subit ima barathro
 Tartara, difficiles haustus dans altus aquarum
 Cui cedat calida qui dicitur esse Syena.
 Hinc dicto acceptoque uale discedimus. & iam
 Delius ex aquo meta distabat utraque.
 Acceleratur iter, celerique per ardua passu.
 Saxa, per & colles exesisque inuisa ripis.
 Ad Borean tandem stadijs quod distat ab urbe
 Quattuor hospitio iuuenis letamur amici
 Consumptoque die uarijs sermonibus. inde
 Urbem digressi petimus patriosque penates:
 Ad febrem.

ANDREAE DACTII

Quid tibi cum teneris febris audacissima membris?
Iam potes aeternos vel uiolare Deos.

Hec quanam miseri mortalibus inuida tantum
Sanxerunt nocua fata licere tibi.

Non te purpurei tangunt mea numina vultus?

Non etas Stygios apta mouere Deos?

Hoc poteris macie corpus tenuare nephanda?

Has pallore genas tingere purpureas?

Dij precor, o si qui calo mortalia curant.

Si qua usquam Pietas hoc prohibete nefas.

Vertite nunc si quas admissio crimine poenas.

Poscitis, in me me uertite tela precor.

Aut si forte mori fixum iuuenilibus annis

Hora precor miseros auferat una duos.

Vel potius quod magna decet dare numina munus

Omnis ab innocuo corpore langor eat.

De Melantho.

Tantillo solitus pueros agitare melanthus,

Nutricem quales pellere hactenud pudet.

Damonatis credo primaeui temporis actis.

Nunc alio capit uiuere consilio.

Namque bis undenos iuuenem qui transigat annos.

Deperit? hunc possis dicere iure uirum.

Hinc ego iam dudum quid suspicer ambigo: sunt qui

Hoc factum turpi cum ratione putent

Scilicet occipere tibi prurire marisca,

Et iuuat esse eodem famina uirque thoro.

De eodem.

Credite Neptuni mutatam munere Cenit

Martia proiectis arma tulisse colis

Quodque patris rabiem Dryopeis imagine uersa
Non falsa pretij sepe leuauit ope.

Credite Thiresia tactis serpentibus olim
Mutatam sexus esse bis effigiem
Vidi ego qui nullis uiolatis angustibus: hora
Mortuoso fieret Famina Virque breui.
Epitaphium Iohannis. N.

Qui patrium tristique fame belloque leuauit
Cum quateret Latij Martius arua furor
Hic iacet exemptus mortali labe Iohannes
Reddita terra sibi est, spiritus astra tenet.
In edentulum

Dentibus empticijs e cornibus uteris Indis
Ora laboratum non sua sentit ebur
Vsq; adeo ne pudet patulis ostendere labris
Gingiuas uno dente carere tuas
Falleris errorem natura errore repellens
Verum de falso crimine crimen habes.
Desino sarcitis uelle integer esse uideri
Dentibus: & mutilus uiuio simpliciter
Ad bibliopolam.

Quid sibi pallenti facies uult amula morti?
Queque ferum torua lumina fronte micant?
Et quae crebra cauo suspiria pectore ducis.
Quaque insueta nouo iustitio ora silent.
Grataque nunc primum domi mansio tristis? et atra
Iucundum solo tempore noctis iter?
At dudum non talis eras. meminique uidere
Pingue renidentem corpus habere cutem
Vnde repente noui mores maciesque colorque

Dispercam si non Bibisopola peris.

Epithalamium

*Pronus Athlantiaco rutilantes equore currus
 Condidit: & celerum cursu deuectus equorum
 Opposito lustrat Titan Antichthonas orbe
 Vesper adest Phœboque prius calata propinquo
 Apparent medio fulgentia sidera calo.
 Huc ades Vrania proles hymenae: recenti
 Flore caput, roseaque comas emincte corona.
 Thada maritali splendescat pinea flamma,
 Ducenda in thalamum teneri noua nupta marito
 Octonos decies qui iam transegerit annos.
 Iam dudum pictis patuit domus ampla tæpetis
 Grande nitens atramque fugant funalia noctem.
 Hic castæ lauri, & Veneri gratissima Myrtus
 Arcadijque nemus Panos, iugæque cupressus
 Serpentesque edera, atque abiegno e stipite frondes
 Mixta corymbiferis prætexit atria fertis
 Pomifer Alcinoi quibus intertextitur hortus.
 Aurea regis fco splendescit mensa parata.
 Iam ducti calata manu non una Myronis
 Pocula flauenti diffulgent eminus auro.
 Tum modus argento nullus. Quas Mentoris artes
 Aspicis in pateris. Concedat prodigia Regum
 Luxuries Asia: & signis laudata Corinthus
 Tuque superba tuis quamuis Aegypte sepulchris.
 Inuitat uario fumans nidore culina.
 Iam fluuijs præbere manus celerate Ministri,
 Quos honor aut etas primos iubet esse: uenite
 Hic sedeat: & in primis discumbite mensis,*

Hic ex aduerso sedeat nona Nupta mariti.
 Quid statis Matres uerecunda quo turba Puella.
 O iuuenes quantum ista mora est accumbite mensis
 Ponantur famuli prima bellaria mensa
 Mox serie quacunque sua. Tucet a potentum
 Esca uirum, & pennas Pauo precioque superbas
 Tum Perdix: assusque Capo: pinguesque Columba.
 Turdique et moriens nimia pinguedine Turtur.
 Aurea nectareo despument pocula succo.
 Quid latis permixta iocis diſſeria ceſſant?
 O iuuenes, laſciua manus: prouectior etas:
 Vosque ſenes miti ſoliti iuueſcere Baccho.
 Da Coniunx da dona tua da dona Marite?
 Tuque uiri noua nupta manu cape manera Turdi
 Seleſtas clunes, et dona remitte uiciſſim
 Quid uerecunda ſiles ſpectantibus ima pupillis
 Vir tuus eſt, nugæ noctis timet illa timorem,
 Scilicet hoc ipſum. rides? quid tum, obſecro ploret
 Tam bello coniuncta uiro. quantum libet imo
 Rideat. at qui ploret erit ſub nocte ſilenti.
 Sed bibite, et parulos opulis detergite quadros.
 Dijs grates: reſonant conuiuia feſta tumultu.
 Iam ſatis exhaustum epularum ſurgite menſis.
 Laſciuire libet ſaltu, feſtisque Choraïs
 Et mediam cantu inſonnem perducere noctem.
 Dicite legitimos Hymenæo dicite uerſus.
 O Iuuenes, mixtaque nurus coeatis in orbem
 Alterius leua dextram premat. Incipe carmen
 Vna prior. reliqui repetant quod dixerit illa

Carmen

18   *ANDREAE DACTII*

Humani generis sator salusque
Hinc adsis Hymenae dexter adsis.
Hinc amnes iuvenesque virginesque
Laudes dicite consonis labellis.
Votinasque deo preces potenti
Porro fundite corde, supplicantes,
Ut nupta facilis nova viroque:
Hic tempora praebeat secunda.

Humani generis
Tu pulcherrimus omnium deorum
Idem maximus es sacerrimusque.
Tu calis residens in arce summa
Saturno prior omnibusque diuis,
Candenti face nuptialis ignis
Ipsi celicolae polo parasti.

Humani generis
Hinc pennis roseis volans, iacentis
Telluris, petis arua dexter ales.
Ac totum volitans vagaris orbem:
Armatus face dexteram iugali.
Et tecum charites simul: Venusque:
Risus: Latitia: Ioci: Lepores.

Humani generis
Arridet uenientibus serena
Aethra temperies: humusque: Et unda
Omnis germinat herba, floret aruum.
Rident frondibus arbores tenellis.
Exultant viridi fera sub antro.
Et piscis liquida natans in unda.

Humani generis

Te parui pueri puellulaeque.

Latius uocibus acciunt: uocantque.

Te propter iuuenes, nurusque letas

Festis cantibus innouant Choraas.

Incumbunt epulis Socrus, Patresque

Atque omnis tibi gratulat' etas.

Humani generis

Tu sanctissimus igne nuptiali

Humanum socias genus ligasque

Tu das nomina sanguinis propinquis.

Per te coniuge lata degit Vxor.

Tu Matrem facis, & facis Parentem.

Per te Filia dicitur Neposque.

Humani generis

Mortalis sine te breui propago

Latho deficeret furente tota.

Te cultoribus absque ciuitates

Præberent uacua: feris cubile

Squalerent fruticosa uere in ipso

Duris sentibus arua uepribusque

Humani generis

At te præside letus omnis orbis

Felici fruitur peremne risu.

Et nos ergo alacri benignitate

Hæc festas tibi ludimus Choraas:

Vno pectore & ore supplicantes,

Vt saluos facias tuos peremne.

Humani generis sator salusque

Huc adsis Hymenæe dexter adsis.

O Hymen o Hymenæe Hymen, Hymen o Hymenæe

60   *ANDREAE DACTII*

Ecce furens iuuenum clamat manus hostia circum -
O Hymeno Hymenae Hymen, Hymen, o Hymenae
Huc iuuenes huc ferte trabem: coeamus in unum.
Incusque procul procumbant cardine postes .
Quin Domus ipsa patet uenientibus, ordine ludos
Instituamus, agat festinum: Tantulus agmen
Iam scutica insequitur subter uestigia prone
Reptantis iam mersus aqua ridetur aethes
Iamque super scandunt humeros et vertice calso
Aurea sublati tangunt laquearia dextris.
Ecce super genibus curuata fronte sedentes
Percutiens ueteri renes circumdat alutha
Nestor et effugiens sequiturque fugitque sequentem.
Nox fugit, et nullus ludis modus additur, eia
Lusistis satis est, tandem concedite lecti.
Prona polo suadent iam dudum Sydera Somnos
Impotos abigis: quin hos pretiosa Lyei
Dona cados, et mellitas has sumite. Baccas
Imus et o thalamo coeant feliciter: ite.
Ingredero o thalamum coniux noua: tuque Marite .
Vosque alij (uocat hora) prementi cedite somno ,
Hactenus o Hymenae tuo sulc animus aequor
Remigio. nunc uela nouis extendere uentis
Urget opus. tu transtra tua ne desere puppis.
Non te abigo. Comune deis modo munus agendum est
Quos prohibet spreuisse pudor pietasque timorque .
Ergo adsis Herycina Venus nunc deprecor adsis .
Vt uereor ne forte tuo sine numine noctis
Transcat hoc. prohibe quaso. nec tempore tali
Desere legitimi socialia federa lecti .

O custos horti, custos rubicunde, Priape:
 O custos audis ne precor. languere uideris
 Et langues fortasse. ueni securus agendum est
 Cum medico, potes hinc quouis egrescere morbo
 Nulla quidem merces de te (mihî crede) petetur
 Ergo ades, et qualis fueris iuuenilibus annis
 Ede senex ueteremque tuum ne pone rigorem.
 Cum solo est iam sola suo noua Nupta Marito,
 Nudaque iam strato posuerunt corpora lecto.
 Quid refugis mea Vita tui pudibunda Mariti
 Oscula et a tenero disiungis brachia collo.
 An dubitas uel forte pudeo. dubitabile nil est.
 Cur pudeat, soli sumus et cum coniuge coniunx.
 Ergo mane: iussisque tui pareto Mariti.
 Quid faciam? mea Vita mane. quid deinde, quid oro
 Sic iaceas paulum sublata parte sinistra
 In dextrum subnixâ latus. iacet ecce, parata est
 Altera pars. restat grauioris cura pericli
 Indiga præcipui conamims. omnis abesse
 Signities torporq, procul. nâ sperne iacentem
 Sollicitare manu: et molli atrectare salina,
 Si nihil crura profunt, Venerisque minister
 Bacchus et extremæ merces Oriente posita.
 Insere blanditias molles, lasciuæque uerba,
 Illecebrasque ordine nouas. Quæ singula si non
 Erraxisse ualent: poterunt simul omnia farsam.
 Vicinus arrecta est ualidis antennæ Veruchis
 Scilicet est aliquid medica fore in arte peritum
 Iam coit in Venerem complexus uterque uicissim
 O mea Vita et Ocelle meus mea sola. K. lupras

6 ANDREÆ DACTII

O Anima pars magna mea: mea gaudia coniunx
 Oscula da centum, linguaque intersere linguam.
 Ecquid amas me sponsa tuum, quid tristis anhelas
 Ante aliqua ledi, haudquaqua charissime coniunx
 Ipsa tibi cuspis in te conuersa minatur.

At quis odor crepitusque meas peruenit ad aures
 Proiectis Hymeneus abito impetu radis.

Accinxit se Hericina fuga, nasumque reducta
 Occuluit dextra: & uultum contraxit, io quid
 Quid fugis, o maneat, fugit fugiamus & ipsi.

De Baldulo Paride

Totam sollicitus uagaris urbem.

Bis saltem pari singulis diebus,

Intentus Veneri Cupidinique,

¶ nam nos modo deperis puellam,

Vno tempore, sed quot urbe tota

Sunt per nobilium domos uisitantes,

Seruiles & enim improbas amores,

Et damnas humili loco creatas.

Cura nobilitas tibi peremine est.

Matronas agitare uirginesque

Vestigas pari diligens adulescentem

In tota domus urbe nulla restat

Quam non circueas salax amator,

Ipsas lumina figis ad fenestras,

Siquam uideris unde fors puellam

Centum nutibus innuis strepisque

Tertium iatis excreationes.

Attentum grande tegens manu reducta

Cuius dampno careere nelles.

Esse ut facie decorus omni.
 Et si quid tibi credimus: puella
 Nulla est tam tetrica severitate
 Quam non in Venerem tuam reclines.
 Vna terdecies labore nullo,
 Aestiva solitus caire nocte,
 In toto quoties coire mense
 Vix coniunx olida solet capella,
 O renes nimio fluere plenas.
 Ferri o mentula durior columna.
 Qua non his mulier subacta cedat.
 A centum simul in die rogaris.
 Centum te cupiunt, precantur, orant,
 Quas omnes oculis libidinosis
 Ex ipsis futuis procul fenestris
 At Sole Hesperias cadente in undas
 Concepto coitus graui calore
 Ex uisis tibi per diem puellis
 Mutato Pari pallio subintrat
 Recto tramite publicum lupanar
 Aut preputia dextera remulces:

De Terambo & Paride

Quarto quoque die uexatur febre Terambus
 Assidua languet febricitate Paris.
 Quarto nanque die uexat quartana: Terambus.
 Assiduoque perit tostus amore Paris.

Ad Bassum.

Quod tibi candiduli suppulsant colla capilli.
 Nec premit albentes hispida barba genas.
 Quod brevis es, tenuenique brevis das gustare uacens.

Et credi possis eminus esse puer.
 Formosum te Basse et dignum credis amari.
 Et peream sinon quod cupis, esse putas
 Vnica non reddit pulchrum coma nec color albus
 Qualem subducto sanguine corpus habet.
 Nec barba caruisse genas inuat arte politas:
 Ipsa palam facies arguit esse virum.
 Quid faciet breuitas: tenui quid uocula statui
 Est aliud credi Basse, quod esse, puer.

Ad Candidum.

Et puer et forma pulchredine dignus amari.
 Miraris quo te Candide nullus amet.
 Scis quare te nullus amet quia despicias omnes.
 Quæris amatorem Candide primus ama.

Ad Nylam,

E nostra rapiens manu libellum.
 Audacter nimis: et nimis proterue.
 Inter nos facis esse suspicari.
 Quod te non dubitem uolente uelle.

Ad Nemiscum.

Semel bis atque ter quaterque quinquies
 Rogatus omnibus Nemisce denegas
 Precesque despicias: minisque ferocibus
 Tonans repellis: increpas: et arguis.
 Vocas nepharium: scelestum: et impium.
 Idex superbia putat fieri tua
 Semel repulsus: et bis: et ter: et quater
 Nimis pudicus: et seuerus: et grauis
 Videris alteri: quid hinc ego hauriam
 Silere non queo nec ut quæam uolo.

Cum

Cum sepius rogatus, & pecunia
Avarus tradit a prostituas omnibus.
Tuas venire pluri appetis nates.

In Edentulum.

Exples empticis precariisque
Veris deficientibus fenestras
Oris dentibus & specus patentis.
Imponis misero pietas amanti?
Qui te deperit: omnibusque credens
Formosum magis & magis decorum
Connuentibus inspicit pupillis.
Imponis sociis sodalibusque?
Vultu, lumine, naribus, labellis
Te ridentibus & tuos molares.
Imponis populo tibi obuianti?
Cui uel dimidio carere Naso
Mento, luminibus labrisque posses
Cum soli sibi providens ocellos
Nusquam flectere curiosus audet.
Occurras uacuo? graui cachinno,
Vel solo mutilo strepit capillo.
Quid barrhum faciet gerenti in ore.
Imponis tibi? nec uides miselle.
Si uis integer usquequaque haberi.
Aut clausis labijs tibi loquendum.
Quod demptis potes indicis tigillis.
Aut in perpetuum tibi silendum.
De quodam qui se ipsum occiderat
Ante diem hic iaceo properata morte sepultus.
Sponsæ manu mortis perfida causa Venus.

In Luicum

Grandia terrificis minitaris & aspera dictis.

Et uerbum plusquam sesquipedale tonas.

Pulueris in faciem redigis: teris, obruis: uris:

Dilaceras: torques; ignibus: ense: fame.

Hinc metui te forte putas. hinc sperneris, ex quo

Latranti pradam non capit ore canis.

In Eundem

Iurgaris tumidis Luice uerbis,

Vultu praeipuum superbienti,

Ignitis oculis manu minaci,

Non ipsi patientia ferendus.

Indictum nihil impium relinquis.

Ingens turpe, graue, asperum, proteruum,

Durum, terribile, horridum, tremendum,

Fastosum, rabidum, nephariumque,

Probrum, intolerabile, impudicum,

Non clamoribus abstines pudendis.

Quod contra referam nihil relinquis.

Quae dum singula. Curiosus hostis

Nulla cum ratione dignitatis,

Personae penitus loci uel horae.

Ira turbidus intonas strepisque

In te singula turpiter fateris.

In eum qui sibi sapere uidebatur

Grammaticus, rhetor, geometra, poeta, sophista es.

Astrologus, physicus, musicus eximius.

Grammaticen strueres Diomedem. Tullius artem

Ex te rite queat discere rhetoricam.

Discipulum Eucliden nollas, doctumque Maronem

not.

Cognouit praete nam quid Aristoteles?
 Balbutit Ptolemaeus iners. dormitque pudenter
 Hippocrates, iocum quid scit Aristosenus?
 Usque adeo extremum tumefacto pectore testor
 Desipis ut credas omnia te sapere.
 Credere uis alios certe, frustra que laboras.
 Cum uiuas utrum uiuis in ambiguo.

In Officiosum Sodalem

Occurris quoties mihi Luice
 Tensis basia porrigis labellis
 Sacratam fidei manumque praebes
 Et dicis mihi plurimam salutem.
 Offers te tua in omnibus parata
 Immensa penitus benignitate.
 Et qua duxero liberalitate.
 Hoc tu si mihi milies in hora
 Occurras facis ambitu supremo.
 Tanquam Sauromatas moratus inter
 Tunc primum patrios lares remisam
 Verbis officiosus es sodalis.

In Superbum Sodalem.

Sericio duplicem sub tegmine xystida portans
 Despicis aestiuo tempore me Comitem.
 Despicis immerito. quid enim commisimus in te
 Si me pauperies xystida ferre negat
 Diuitias igitur fortuna munus honoras.
 Quodque uiri proprium est despicis, atque uirum.
 Despicias aestate licet comitemque repellas,
 At faciet certe te mihi bruma parem.

*Le Lince, et paupe
 amico*

In Pedagogum

Et pulchrum & puerum puer decorus
 Odit Candidus unice Terambum.
 Et uersa uice Candidum Terambus.
 At tu Pedagapa libidinoſe
 Afflictum peris atque amas utrumque.

In Superbum

Eſt tibi confiteor facies ſpecioſa Cupida
 Quam uelit & ſi quis pulchrior eſt ſuperbum.
 Sed coniuncta tua tam dira ſuperbia forma eſt
 Vt ſimul hanc dānnent inferus & ſuperi.

Ad Rancidum

Blandior alloquio te nemo eſt Rancide, nemo
 Gratius attritum dasque capitque uale
 Plenior eſt uerbis te nemo Rancide, nemo
 Valdius ingentis garrulitate potens.
 Credimus & ſiquid perituræ Rancide lingua
 Tunc cum ſe meritis iactat in aſtra ſuis.
 Promptior obſequijs te nemo eſt Rancide, nemo
 Pulchrius officijs explet amicitiam.
 At ſi quid factis reuera credimus. & ſi
 Exactis certum ſumitur indicium.
 Reior in obſequijs te nemo eſt Rancide, nemo
 Turpius officijs ſædat amicitiam.
 Ruſticior factis te nemo eſt Rancide, nemo
 Durius exiguum quodque reſoluit opus.
 Quicquid habes id lingua tua eſt. Qua forte reſectæ
 A pietate diſtas iam nihil effigie.

Ad Amicum.

Quamuis officio non perſungaris amici

Nil mihi rescribens, uacuum quod sponte decebat
 Munus obire tua, na dum sermone soluto
 Ante laceßitum diuerso tempore sæpe
 Quod tamen ardenti sauoque Cupidinis arcu
 Lasus arbas, ardentque tepentibus ossa medullis
 Flector: & ex aliqua fieri tibi parte benignus
 Impellor magis ac deceat, me scilicet olim
 Haud secus ardentem memini, primaque inuenta
 Quid sit amor memori deprehensum pectore seruo
 Quatenus ergo alias grauior de pectore curas
 Cura fugat facile ignosco culpamque remitto
 At quia securis puppis naualibus hæret
 Iam tua, nec fluctus paueat, exarmata marinas
 Non aliqua sons esse nequis, culpaque uacare
 Vtque uaces alijs admissis omnibus: unum
 Non leue commissum est sancte temerare silendo
 Fædus amicitiae, sed ne prolixor æquo
 Ambitiosa suas transmittat epistola metas
 Huc uenias, seruesque fidem, promissaque soluat
 Ocyus, ut uictu pariter letemur agresti.
 Hoc sat erit dixisse, vale nostrique memento.

De Pineæ Nucæ

Horrida, si duplici tegitur nux pinea testa,
 Cur segor, a tenui uix cute misis ego.

De Rancido

Dicitur infelix consumptis artubus Echo:
 Nil nisi supremum uotis habere sonum.
 Crede mihi non est mendacum fabula uatum
 An non possit amor quod uel auaritia?
 Rancidus exemplo est, auri qui perditus igne

Infelix usum nil nisi uocis habet.

De Equo

Præcipites timui saltem rupesque perasas:

Aut miserum: tristi posse perire fame.

Pabula non timui pingui letissima campo.

Qua rupto causam uentre dedere necis.

De Rancido

Inter sodales Rancidus numquam sitis.

Si portione tradita pecunia

Bibatur. ac si milies gratis die

Merum propinetur bibit nunquam satis.

Consolatio ad Amicum

Quamuis mortem tui doleam charissime fratris

Vel quod amicus erat: uel quod tibi frater amico.

Quod tamen est aliud presenti cernere uultu

Atque audire procul rerum infelicia ducens.

Muneris esse mei consolatoris egentem

Solari: hos ad te statui conscribere uersus.

Non quia te talem sperem; qui rebus in arctis

Ignores seruare modum sed prorsus eadem.

Hoc opera aggredior quo consoletur. uterque.

Ergo uelim statuas uenientibus ordine fatis

Cuncta regi patalo late fluitantia mundo.

Hinc sua cunque dies spatij prescribitur æquis.

Fixa lege deum nulla superabilis arte.

An ne aliquid fratri precor euenisse putandum est?

Non omni commune uiro? mort alibus ille

Mortalis natus genitoribus? iuit eodem.

Quo cunctis certe est incerto tempore eundem.

Ecquid adhuc tristi turbabis pectora luctu.

Sanus homo? et lachrymis muliebribus ora rigabis.
 Certè ego si lachrymis redimi irreparabile damnum
 Posset. & insolitum quicquam euenisset adempto:
 Tecum una in magnos difflerem lumina planctus.
 Quidnam autem aeterna magnorum lege deorum
 Venturo passurus idem certissime in aeuo
 Quod pater & proauus cunctaque ab origine gètes
 Ingrato uita producant tempora luctu.
 Quod iuuenis primoque iacet surreptus in aeuo?
 An si maturis senior cessisset in annis
 Id lenius tolerare queam. sat uixerit ille
 Qui nulli nixit culpabilis. illius atas
 Quam breuis est totos superarit Nestoris annos.
 Aut est aut non est post mortem sensus ademptis.
 Si non est, quid Scamandro praestauerit ille
 Qui Tartheſiacas tot saecula rexit habenas
 Sentiet illud idem latho confectus uterque.
 At si quis restat Sensus, quod credere dignum est.
 Sunt etiam diuersa loco tentoria: Vita,
 Pro meritis. non Thersites & Diuus Ulixes
 Sedibus isdem haerent. senior de rupe Prometheus
 Caucaſea pendet. Phrygius cratere ministrat
 Vina Ioui ambrosiasque puer. Quid longior atas
 Tantale quid refugas captanti profuit undas.
 Abstulit ergo nihil breuior sibi temporis atas
 Allatrua nihil centum si proroget annos
 Esse aliquid ni iam uitam producere frustra
 Dicimus. & uanos longum exsudare labore.
 Nam quid tam tristi iucundum tempore cuiquam
 Esse potest. late sensit crudelis Erymnis.

Discordes patriæ populantur viscera cives.
 Imminet exitio Pests, Gladiusque, Famesque
 Cominus: & legum perijt ueneranda potestas.
 Hinc defeçtrices insultant milite Pisa.
 Illinc tela sonant atque exulis arma Tyranni
 Et Venetum conductâ manus depressa laborat
 Publica res quido sumptis in scœnore nummis
 Tum priuat a graui premitur res pondere paucis
 Grandia soluendo Patriæ tributa petenti,
 Existunt: modicis rebus plerique laborant.
 Imminet ambiguo Fortuna minaciter ore.
 Quem rebus positura modum? spes omnis in arcto est.
 Tristis ubique pavor: morboque ferocius omni
 Dura sorte loci peiora timere futura.
 Et grauior latho dira expectatio Mortis.
 Non ne libet medio sermone abrumpere Vitam
 Si pietas si fata sinant tetricæque sorores.
 Fœlix morte sua Frater: qui munere diuino
 E medijs sublatu aquis, securus ab alta
 Arce poli tumidas luctantes respicit undas
 Purgata iam labe mali: nostrosque labores
 Ridet, & æternæ fruitur dulcedine Vitæ.
 At nos incerto Fortuna ducimur æstu
 Iactamurque mari, & uentis agitamur iniquis
 Terra procul micat igne polus, sonat Ethra salutis
 Apparent nusquam uestigia. Viuius ergo
 Qualiter extrema si quis in morte laborat
 Languidus: & puncto uiuit moriturus eodem
 Exclamare libet miseri qui uiuimus: illi
 Fœlices quis morte datum finire labores.

Et tamen est quare fatis urgentibus olim
Solemur, iussa que fruamur munere & ita.
Quod pietas veneranda iubet: quod ingenie probatur
Quod quoque probatum ex igno nate preciosus aurum a

De se ipso

Nocte fera inuigilant operi, sub luce quiescunt.

Luce laborat, et in nocte quiescit homo.

Est ego fortuna telis obiectus iniqua. *in quæ nulla gessit*

Perpetuo curis nocte dieque premor.

De se & amico

Vt uiret in trunco ramus; diuisus ut aret

Sic mea mens uultu statque caditque tua

Vnde tuus uires uultus mihi prestat & auferet.

comparatio

Quod mihi tu truncus quod tibi ramus ego.

De se ipso

(nem)

Cerua Vrsum fugat, Agna Lupum, Lupus ipse Leom

Accipit non K elucris, qua sibi aut a fugat est.

noto

Hostes quisque suos, ego solus prosequor hostem.

Hac mihi confugij sola relicta domus.

De K eritate.

Qualiter Egyptie lacet arunt Penthea Baccha

Sacrilegi pœnas cum dedit ille sui

Vt fratrem Medea suum, Cadmi que nepotem

Mutatam, rabidi diripuerunt canes.

Immeritam logici sic discerpere furentes:

Vt nulla factum cum ratione putes.

Quique sibi iactant leges & iura tueri:

Me miseram contra iusque piusque trahunt.

Pro quorum pœna scelerum pia numina testor

Vt conducticio milite bella gerant.

Ad Amicam.

Vt reuocat pulsam nutricem floribus infans.

Sic ego quam fugi quaro tuam faciem.

Nutricem te fecit amor, me fecit alumnam:

Qua potes, o, miserum sola beare, bea.

De Infante

Parce meum lachrymis hospes temerare sepulchrum

Hac omnes nati condicione sumus.

Vixi impar multis infletus fletibus an oro?

Quem magnis fecit regibus urna parem?

De eodem

Flens puer erupi miser a genitricis ab alar.

Diffleui vitæ tempus in omnia mea

Et nequid misero non illachrymabile restet.

Flens morior patria flentis in ore mea.

De Amore Glacie Torpente

Iunxerat adducto restantia cornua nervo

Vulnera iam misero iamque daturus, amor

Dumque lacum saculo semulco signo nas ocello

Torpuit: & casso uulnere dextra riget

Extincta cecidere faces, & chorda r. ductis

Cornibus ingenti fracta iacet strepitu.

At tibi frigida hyems inopine causa salutis

Addant perpetuas Numina magna minas

In Laudatorem Marulli

Quod mihi uersiculos laudas & scripta Marulli

Laudo ego, si laudis terminus ullus erit

Sed mihi quod toties laudes; totiesque Marulli

Carmina, confiteor non tolerare queo.

Desine, laudasti, satis est, ne forte Marulli

Credantur uersis laudis egere tuae.

Ad Lycorim

Quantum uix facibus iugato, sacris

Dotem nostra dedit parens parenti

Tantum nocte petis pecuniarum

Mercedem Veneris tuæ Lycori.

Quid si nulla tibi inde sit uoluptas.

Aut formam pretio tuam parasses.

Sed uendas licet huic & isti & illi

Quanti uis Venerem tuam Lycori.

Venalis modo sis meo mutoni

Vnum non emmo pœnitere tanti.

De Musca

Lunarat rigidum sinuatis cornibus arcum

Armat atque suas in mea damna faces.

Indoluit, lumenque manu fricuisse capido

Dicitur in causa Musca doloris erat.

Ergo furens animi pharetram lanauit & arcus

Et scidit ardentes impia tela faces

Quid tibi pro tanto reddam pia munere Musca.

Helysias habites umbra beata domos.

De Patre & Filio

Cum peteres gladio fugientem Rabula natum

Querenti causas illo furoris ait

Impius heu sacri temerato iure parentis

Iuit in amplexus coniugis iste mea

Filius hunc contra, quid ni pater improbe si ce

Cognouit toties nostra uirum generare.

De Psytaco

Optimus humani simulator Psytacus oris

74   *ANDREAE DACTII*

Hoc uolucrum tumultu gloria rara iacet.

De Rancido

Oderunt omnes (dixi) te Rancide. at ille

Si potes inuenias quos ego (dixit) amem.

Ad Angelum Policianum

Angele Pierios inter graue nomen alumnos

Præcipuum nostri temporis ingenium

Quem bene consultum fato seruante: negabit

Iure soror nunquam Thespias esse sibi.

Erue congestos exulta mente labores

Neu tuus incassum sudor & alior eat.

Consule uenturo scriptis grauioribus auro

Vincat & herentem posteritatis amor.

Natus homo est, homini male grati pectoris ille est

Ingenij quisquis condit auarus opes.

Gloria spernentem sequitur laus: utile: hominque

Vel fugiat. uirtus sufficit una sibi.

Græuæ hirsutas inter rosa candida nepres

Ridet: & arenti pulchrior unda loco.

Exilit impatiens angusta sede senari

Ocyus & fertur lata per arua bonum.

Hoc cime auaritia poterit cohibere potestas:

Victurusque breui tempore lixor edax.

Turpiter argenti calat si pondera & auri

Turpius ingenij condit auarus opes.

Quid nondum nati, quid nam ueruerè nepotes:

Ipsa tunc patrum crimina posteritas?

Futile nomen honos, laudes, & gloria, utrisque

Communis uirtus possidet una bonos.

Consuluisse suis æterna nepotibus illa est

Gloria fama decus utilitas & honor.

Ad Amicum.

O cui magnorum nutu concessa deorum
Virtus, Divitiæ, Gloria, Forma, Decus.
Unica Pierij tot tempestatibus acti
Unica iactati spesque salusque Chori.
Sit qui bis Tyrio saturatas murice uestes
Deque metallifero det tibi dona Tago
Qui tibi Niliacas uentosa per equora gemmas
Aduehat: & quicquid clarius orbe nitet
Hic tibi lanigeris referat uenientia Lucis
Serica, Mygdonia ueller a pieta manu.
Hic det Apellæas Veneris tabulasque Tymantis.
Et docta Phydæ signa polita manu.
At nostri æternum seruantia carmina nomen
In te conspiciui pignus amoris erit.

Ad Fuluiam

Tent aui coram tibi Fuluia dicere sepe
Quam mea sæuus amor ignibus ossa cremet.
Hæserunt imo uerba intercepta palato
Et uetuit qui nunc scribere cogit amor
Ergo amo te quantum non est comprehendere cuiquam
Qui quantum scit amat, non bene prorsus amat

De quondam Puero

Uit Narcissus Pisas redijt Ganimedes
Rursus eat Pisas forsân Adonis erit.

De Candido & Ruffo

Candidus & Ruffus fratres duo pulcher uterque.
Et color ambobus nomina forte dedit
Hic atate prior, sed corpore grandior ille

Ut non sunt annis sic quoque mole pares
 Vixerunt longe diuersis moribus amba
 Et multo dispar tempore uita fuit
 Vix aliqua tandem sed conuenere duorum
 Dissimilis na omni tempore uita foret.
 Alter septisidam munus chelin alter ab uno
 Mercedem Veneris hendecachordon habet.

Ad Fulviam

Conantem me saepe loqui pudor ipse repressit
 Nec tibi quod uolui dicere adhuc potui.
 Me facies moresque tui cepere, tenentque.
 Sit meus o facias iste perennis amor.
 Maluoram coram tibi discere, sed pudor obstat
 Hac tibi quam misto charta pudore caret.

Ad Iacobum Nardum

Iacobe mi pra omnibus sodalibus
 Amate, si quid ulli adhuc bene creditur,
 Tuas rubore tinge na malo genas.
 Amare quo ferare, dum male non ames.
 Amas? quod etas postulat facis tua.
 Quod hic & iste & ille fecit aut aget.
 Commune crimen est si amare crimen est.
 Sed absit, ut sodalem ega arbitrer memm
 Libidinosam turpiter prurigine
 Quicquid popellus inquit, moueriet.
 Sed illo amore quo bonum decet uirum.
 Nouem sororum amicum & omnium deam.
 Vel ergo amas ut optimum decet uirum.
 Vel non amas, quicquid popellus inquit.
 Bonam puta sat esse conscientiam.

Putere na ue quod nec es nec esse iis.
 Tuas rubore tinge ne malo genas
 Amare quo ferare dum male non ames.

Ad Angelum de Aretio

Arreti specimen decusque honorque.
 Doctis, Angele, non secus camanis
 Gratus quam Maro, Horatius, Catullus.
 Cessas mi ueteri tuo sodali.
 Tanquam iam carie situque obeso;
 Gratas Pieridum uices referre?
 Cessas officium referre amico?
 Non est ingenij silere amici.
 Sed sunt quis premeris tibi actiones.
 Est ingens cumulus negotiorum.
 Opponis clipeum mihi actionum?
 Ignoscam tibi que actionibusque.
 Si quicquam studio facis repulso.
 Aut prater studium tibi negoti est.
 Si non & totidem mihi actiones.
 Ut uix quid study's loci superfit.
 Quas inter tamen & tui recordor
 Ut par est, ueteris mei sodalis.
 Quod si tu ueteri tuo sodali
 Tanquam iam carie situque obeso,
 Perstas officium negare amici
 Vel fastus nimis es negotiosus
 Ut sit nomen idem tui & negoti.
 Vel, quod pace tua uelim locutum
 Et quod sit procul, inuide superbus

Ad Aleßium Lapaccinum.

Sic o pieridum chorus

Sic magnus specula rex Heliconia
 Vinciri iubeat tua,
 Iam dudum meritis tempora frondibus.
 Quod te quod studium meas
 Egit ridiculas querere ineptias
 Annis quod teneris puer.
 Inuito cecini carmen Apolline
 Partum quem neget obstetrix
 Dignum Sydereo uiuere sub polo
 Informi facie caput
 Præceptis oculis naribus et labris
 Monstrum quale nec hospita
 Quam lata extat ad hunc uidit humus diem,
 Et cesso miser emori
 Tam saui genitor prodigij impudens.
 Et cesso tamen improbus
 Si cessare parum est adijciam meis
 Crimen criminibus nouum.
 Damnatum tenebris exterioribus
 Inuisumque Herebo et polo
 Propagare ferox in populos caput.
 Non si Iuppiter imperet
 Quisquam me comitum fidus ad impium
 Hortator subiget scelus
 Dum compos animi mens furijs uacat.
 Ergo durior aspera
 Tam largo comiti rebus in omnibus
 Præter quam Veneri suam
 Ergo Caucaſea rupe ero durior
 Et quæ perpetuo colo

Nene.

Nunc uitas hominum flatoribus
 Consuetudinis immemor
 Seruata a teneris unguiculis mihi
 Qua nil addidici meum
 Non commune meis esse sodalibus.
 Et nunc carmen Alexidi
 Poscenti, officij non memor abnuam?
 Quamuis dedecus in meum
 Si perstas cupidus poscere uocibus,
 Flammis est a uoracibus
 Ereptus liber aures feriet tuas.
 Qui si te afficiet male,
 Quod uolui et faciet dedecus in meum.
 Mecum sic liber inquit
 Quaesisti, ergo habeas quicquid id est mali.

Epitaphium Marsily Ficini

Hic situs est magni sacrum qui dogma Platonis
 Marsilius patriae tradidit et Latiae,
 Exuias tellus, caelestes spiritus oras
 Diua sed et terram fama polumque tenet.

Ad Iacobum Nardum

Horres dulciculos meos Iambos
 Qui nomen nisi nil habent Iambi,
 Pulchella facie uenustulaque
 Qui sine mellicula uel Articilla
 Vel longo Siculis fauis sapor.
 Horres immerito meos Iambos,
 Sed nomen satis est habere Iambi,
 Quod durum cruor efficit Lycamba.
 Esto, si placet horreas Iambos.

f

*Dum non Hendecasyllabos tremiscas
 Et lasciuolos meos trochillos
 Et neruum rigidi & pharetram amoris
 Qui nec Calicolum timore regi,
 Nec matri pietate, nec sibi ipsi,
 Nedum Nardiolo meo pepercit.
 Iam tu, si bene te Iacobe naui
 Maui Hendecasyllabis Iambos.*

De Amica Vultu & Maribus

*Odi & amo? & nequeo non illud amare quod odi
 Rursus habere odio non nequeo quod amo.
 Sic odio miscetur Amor. mulcetur Amore.
 Sic odium. atque odio sic maculatur Amor,
 Te faveor moresque tuos mutabilis odi
 Depereo rursus te faciemque tuam.
 Magna tibi toties ne me contraria ledant
 Immutent mores Numina uel Faciem*

Ad Gallam.

*Ne mihi praterito suauit quod flore iuuentus
 Debueras dicas Gallarogare rogo*

Ad Machrinum.

*Curarum non parua manus Machrine mearum
 Ecquid ab urbanis absentis rebus amici
 Rite memor grata seruas pietatis amorem?
 An leuis ex animo cum corpore cessit imago.
 Certe ego seu rutilum radijs Titana coruscis
 Altior ex a quo diuisi circulus Orbis
 Spectat & ardenti lustrantem lampade Terram
 Siue Polum fuscis Nox circumplectitur alis
 Densior obscura tetra caliginis umbra.*

Parte mei meliore memor presentia cerno
 Ora nec oppositi prohibent tua lumina montes.
 Ipsa mihi ante oculos praesens absentis imago
 Qualis ad ingentes mira testudinis arcus
 Murorumque minas; nudaque patentia celo
 Aequora lata uolat & plerima mente recusat
 Hinc ego (ni uanis mens agra eluditur ausis
 Argumenta notis) ausim praesumere certis
 Immemorem non esse mei quem pectore seruem,
 Sic tua me probitas, fida sic mutua nostra
 Vincula amicitiae, pietasque fidesque probumque
 Ingenium sperare iubent, nos omine fausto
 Spem Superi firmate bonam, ac concedite quaso
 Ne sit abortiuo spes intercepta sinistro
 Sed date legitimos maturo tempore partus.
 Id praestare Deos quamuis adductus opinor
 In diuersa trahunt certamina spesque timorque
 Ambigua leuitate animum, sic aequore in alto
 Cum fera diuersi coeunt ad praelia uenti
 Auster harenosa Syrtis populator: & oris
 Sauius Hyperboreis Aquilo stridentibus alis
 Certatim incumbunt Pelago, tolluntque per auras
 Ceruleos fluctus cumulosque ad sidera aquarum,
 Fluctuat instabilis non aequo pondere cymba
 Utque graues animos tumefactaq; murmura ponit
 Pacatis Neptunus equis ubi cauida lustrat
 Fertur in optatos puppis certo impete portus
 Scripta tuis manibus nutantem littera mentem
 Sistet & a Pelago fausta firmabit harena
 Quicquid erit, rerum dum sit pars una uarum

Seu tibi materiam dederit defectus? abundans
 Flumine seu largo facundia fluxerit, omne
 Gratū erit, atque adeo nequid mihi gratius, absūm
 Dum procul a nobis gelida uagus incola terra.

οἱ μὲν ἀπαλάμνουσ' ἀνδρᾶσ' ἑταροῦντο ἀνδρεῖν
 ἄσπεος ἐσ' μεγάλῃν ἔλθετετόνδε νόον

Dum quid legitimū sit scire & discere tentas
 Ne facias contra iusque piūque uide.

Quod decet ignoras satius quā despicis? illud
 Natura dicas hoc animi uitium.

Ad Alexandrum Pactium.

Non de te numeros uel hos uel illos

Pacti sed numeros uel hos uel illos.

Qualescunque dares uolens petiuis

Misisti hendecasyllabos roganti

Torssisses uel iambicas sagittas.

Antu de damino quasi macelli:

Vel pectuscula cluniumue partes,

Certum quid tibi flagitans, minisque.

Mecum iure uideris actitare?

Hoc est Archilochi excitare iambos.

Si mi non etiam ferociores

Quamuis nomine mitiore rectos

Tradas hendecasyllabos iambis.

De Reditu Amici

Salue praesidium meum, decusque.

Spes, Desiderium, Lepos, Voluptas.

Salue Deliciae mea Sodalis.

Tandem post uarias Amice, casus

Post sanas hyemis fera procellas,
 Post tam tempora longa, post dies tot
 Mi vultus datur en tuos videre,
 Et ueras capere & referre uoces.
 Amplexus mihi da diu cupitos.
 Da centum & cape basiationes.
 Felicem quater o diem & beatum.
 Ten dextra teneo? ten osculoque?
 Ut uix luminibus manuque credo.
 Ut somno uigil, ambigo teneri:
 Sic cor letitiaque gaudioque
 Compos uix animi: suisque gestit.
 O lux candida pulchra: lux beata
 Reddis me sibi, mi meum Sodalem.
 Fortunas Animumque Corculumque.
 Iam nil. O superi precamur ultra.
 Concessis liceat frui perenne.

βοῦν ἄλλον οὐδὲ κόκκον ἔχει φεύγειο μελανόχρου
 φεῦ ἥθους. ἔδῃ γὰρ χρώμα λυέτε φίλου
 Ad Machrinum

Pollicitum large mihi quae te cunque roga rem.
 Te licet usque rogem das tamen inde nihil
 Velle quidem nec posse (nephas) uox redditur una:
 Et peream si non quae periere: rogem.
 Dauidum Machrine rogo, quia cetera desunt.
 Respondere aliud nil: nisi nolle: potes.

Ad Dysphilem

Quod dixi te Dysphile amo, me despicias. odi
 Stas tibi: dispeream me nisi Dysphile amas.

De Sene repuerascente

Iliacas acies alios Danaumque tumores
 Dicat : & Heroum cui quis uult addat honorem
 Tu cunina mihi primis immania uanis
 Gesta bis octonos & tres celebrata sub annos
 Exordire. Puer materna eductus ab aluo
 Quicquid agi puerile solet (quis crederet) inde
 Distulit in stupida non congrua tempora uita.
 Ille & ab uberibus magna dedit indolis omnia
 Spesque fide maior populos inuasit : eratque
 Non leue momentum tenera miracula dextra
 Vel motura graues animos. tum cognita late
 Immatura uiri grauitas. raraque superbum
 Indolis ingenium, tum portendentia mentem.
 Verba senis. Pyliæ non concessura senectæ.
 Talis erat trepida cum iam lallaret alumna
 Herbarum metuenda laes, qui sanguine uesci
 Abiuit. & magno tradens precepta Platoni.
 Par decus ipsa ferunt cunabula cætera longa
 Diuersis cessere modis. Crescentibus annis
 Decreuit uigor ille animi? sensimque refugit
 Mentis acuta acies? torpentique obruta Somno
 Pubescente gena prima tentamina cuna
 Exigit, & uerso se se temone reliquit
 Scilicet hinc nulli res est obscura? senectæ
 Vim teneris concessam annis, & postera primis
 Commutat a locis. Ita contrarius ordo
 Mutatam rerum seriem patefecit & ultro
 Si quæsisse neges se se procul obuius effert.
 Ergo aut exiguis constructam menibus arcem

Plafello transferre parat lateris ue recocti
 Pulvere bombycinos implet nigrante cucullos
 Clitellam ue cans statuit, dorsoque negantis
 Sarcinulas religat, ac frenis impedit ora.
 Deceptasue cano protuladit carcere Muscas.
 Aut virides capit at propter spineta Lacertas
 Atque illi caput ense rotat. sed restis iniquae
 Altera fert laqueos suspensaue calcibus auras
 Verberat, interdum nucibus par luset at impar
 Ad patulum ue cauum. iactuque euersere tentat
 Congestas de more nuces. sectaue papyri
 E specidīs uarias Euro spirante figuras
 Projcit, atque oculis seruat sub nube uolantes
 Affectatque alias aliud, lachrymisque negat uisum
 Flagitat instabilis nec certa sede moratur.
 Arridet, lachrymat, toties mutatur in hora
 Quot Proteus summit facies. Quot Messis aristas
 Poma autumnus habet. mittam liuentia plumbi
 Percussi prudens numismata, nec mihi cura.
 Ferrea clauorum series. & qua uice sepe
 Canna potitur equi, ac praerorrit flumina cursu.
 Multaque praeterea, fama qua tradere tempus
 Abnegat, adueniet diuis melioribus hora
 Qua liceat dimissa sequi. atque ex ordine totum
 Pandere opus. totaque nouem diducere cyrrha
 Ille quidem melior paulatim euadit, & quo
 His longe maiora dabit, ni manus haruspex
 Praescia fatidicis decepit viscera fbris.
 Donec concessa perfecto tempore uita
 Qua prius aetherias carpsit spirabilis auras

*Flectat iter matrisque iterum condatur in alio
Iamque adeo clausa liceat consistere meta.*

De Pueri male Pracincto.

Quod male pracinctum puerum te dixerit Eunus.

Lat aris uanis ominis indicij.

Quid sibi cum Sylla. Tibi quid cum Cesare, quamuis

Et male pracinctus & puer & malus es.

Finge tamen factis animo quod concipis esse.

Vindice non deerit Cassius ense tibi.

De Obitu Marulli

Ingenio Phœbo belli par munere Marti

Graia domus Cecina busta Marullus habet.

De Eodem

Quasi toties hostilia tela Marullus

Vt Cecine tumidis obrueretur aquis.

De Catone

Quid magni perimens se se Cato fecit alibi alci

Cernere uictoris non tulit ora sui.

De temporis Velocitate

Temporis amissi frustra dolor ille dolorum est

Fulmineoque dies acutus igne uolat.

Ad Formosum.

Natura specimen quo se se contulit omnis

Gratia, Mens, Animus, Forma, Pudicitia.

Ad Alexium

Opereat de te quicumque sititor Alexi

Hesterni sua sit nocte rogare merum

Quae prius hūnebat taciturno lingua palato.

Dum loquor: arenti est aspera facta siti.

Fata deosque mihi sitis est dum cura futura.

Arruit ante diem praecipit a sitis
Vivite venturi cuicumque est cura dici

Non facit ad sortem sedula cura meam

Ad Eundem

At cessas dare debitum sodali

Poscenti Bromium, vel exprobranti

Spectator sapidi elegans Alexi

Expectas iterum rogem precerque

Non tantum est Bromij calix avari.

Expectas, nihil est sacri maligne

Confundis nobis somnis, Lyncus

Dicis prodigiosa somniantem

Portentum ne adeo precor tremendi est.

Amplexus lepidi rogare Pachi

At re tempore somnare noctis

Quos luci vigilans adoret, deer.

Consilium

Somno luminare prius reclines

Quam lapsa reputaris astra lucis.

Epitaphium Antonij Ally Episcopi V. olaterrano

Allius Antistas V. olaterra Antonius hic est

Moribus incertum maior an ingenio

Vita quidem praescis etiam mirabilis annis

Plurimus ingenij stat monumenta liber.

Ad Alexium

Nil nos de Bromio queramus at tu

Ne persta vitio alteri imputare

Optes quae vigilando somniant

Francisco quoque teste, ceterisque

Oras qui Laty colunt profundo

Ne Vasco mihi testis excitetur

In re serio maxime iocosa

Vel mixto patius ioco fœdera.

Sed missum facio citare testes

Se magna fidei Viram probemus.

Quod multis mihi testibus citatis

Credatur tibi testibus recisis.

De Puero fugiente

Dum fugis iniecta lacerat a lacrima dextra

Ingenue fateor criminis esse mei

Sic tamen esse me liceat modo uera referre

Vt non diffitear criminis esse tui

Non ego quem nec tu fugias qui iure das ergo

Quod fugis ambobus crimina damna tibi

Ad Paulum

Ah ualeat: quicumque tibi persuaserit auctor

Carmine me mores carpere Paule tuos

Ille & de superis male sentit: utriusque parentis

Sacrilegas quoties intulit ille manus.

Proh pietas proh sancta fides tuus ille per ignes

Cognitus: & toties per fera bella comes;

Suggestu potuit credi male fidus iniquos?

Sic indepræhensi criminis esse reus.

Dij facerent animumque meum, pectusque nideres

Insontem ladi confiscare uirum.

Ille notis quisquæ tacitis te laesit innotuit

Cognita res uni uixque duobus erat.

Si phas uera loqui: si quid tua Fama labras

Prima quidem illius, proxima culpa est.

Indice te populi peruasit fabula in aures,
 Et prope cadentis crimina laesus habes.
 Atque utinam poenas tecum daret impius, ex quo
 Non placuit saluo te daret ille deis
 Sed dabit (est enim qui iudicat & uidet) olim
 Quid scimus, dudum forsitan ille dedit
 Non tamen idcirco culpam in te transfero ab illo
 Absit iudicijs ab pudor iste meis.
 Sed tua cum fuerint tacitis signata figuris
 Vlcera quae soli uix tibi nosse licet.
 Nostra palam ferro probitas laceratur aperto
 Nullius Caelo conscia teste doli.
 Exceptas ausit uoces temerarius auctor
 Ausit carminibus inserere ipse suis
 Quo mihi famosi scribatur culpa libelli
 Ah nimium faciles in sua uota deos.
 Ausit & o Superi uicit Fraus impia uerum
 Dicimur innocui criminis esse rei.
 Idque feram credant alij quacunque libido est
 Dum sit iudicijs mens procul ista tuis
 Me tua credulitas auibus tentata sinistris
 Me tua credulitas unica Paule mouet
 Illa mihi est animis, illam reuocare cadentem:
 Si licet ad primos est mihi cura gradus.
 Ista mihi tecum geritur res omnis; ab uno
 Iudicio pendet quantulacunque tuo
 Da mihi te facilem placidoque hac aspice multo.
 Non decet iratum iudicis esse animum.
 Sed neque es iratus, neque enim tam frivola possumus

✱ ANDREAE DACTII

Altius ingenium facta mouere tuum.
 Ipse quod in promptu est uita tenor optimus ergo
 Longius incaptum ne remoremur iter.
 Tempus adhuc nullis maculis si quæris inustus,
 Candoris speciem detinet usque sui.
 Nulla per ignarum de me sunt omnia testes
 Inspicias turpis fabula uulgus ut
 Tu mihi tu morum testis grauis ipse meorum es
 Cuius Amicitia lustra secunda fluunt
 Laudator nostri morum rerumque fuisti:
 Nec tibi in officio nequior ipse fuit.
 Ha mihi, si certis licuit cognoscere quisquam
 Indicijs, laudes pignus amoris erant.
 Nec tibi praeipuos (si uera fateris) Amicos
 Inter & eximios ultimus ipse fuit.
 Certe ego quærenti, uerum qua ducis amicitio
 Siquis erit dixi: quis nisi Paulus erit.
 Ipsa tamen meritis pietas tua uicit, & olim
 Rarum habeo per te nomen Amicitia
 Et mihi uter uestrum certastis amicior, esset
 Pectoribus uestris tunc ego tantus eram.
 Fallimur, an fictus placuit contendere uerbis
 Certamenque adeo nil, nisi lusus erat.
 Afferat incerto turbatum uulnere pectus
 Auctorem quod me dixerit esse doli.
 An magis ex animo res gesta, est, ipseque feruens
 Pectoris aëta pati claustra negauit Amor.
 Quoque magis immeritum ladi se credidit ira
 Exarsit flammis mens furiosa nouis.
 Quicquid erat, nostris hæsit fixumque medullis

Permanet, ad uita Fata suprema mea.
 Tempore iam ex illo tibi uiuimus, hinc mea porro
 Iure potes iuris dicere facta tui.
 Hinc addicta tibi, mea sunt quaecunque fuerunt
 Munera fortuna, corporis, ingenij.
 Tentavi aeternum nostro te carmine, meque
 Mole simul magni nominis esse tui.
 Imperfectus adhuc materna liber in alio
 Est mihi, laude tua non leue prorsus opus.
 Nulla Fides dictis, nudis modo rebus agamus.
 Spectetur factis intemerata Fides.
 Expediat si forte tibi per tela, per hostes,
 Per medios ignes, ibimus, ire iube.
 Dadaleos iussi tentabimus aere cursus:
 Des licet aquoreis Icare nomen aquis.
 Hoc erit examen examine certius omni
 Hoc certum uera pignus amicitiae.
 Ac me quando alios ingentis prater amoris
 Pignora, ad hac Testes tradere fata negant.
 Per quaecunque tibi placeat Celestia iuro
 Numina perque tuum Dulce meumque caput.
 Perque ipsum qui durat adhuc mansurus amorem.
 Per qui fallaces corripuere Deos.
 Na mihi contingat felicia tempora uita,
 Cernere, & optato quolibet ante frui.
 Ipsa sed aduerso Fortuna minaciter ore
 Sawiat in miserum sanguinolenta caput
 Per praecedentes geminos si uisere Soles
 Contigit hunc quo sunt scripta reperta locum.
 Aut aliquis ductu nostro se contulit illuc.

Consilij's ueniens in tua damna meis.

Ad Deiparam:

*Stelliferi Regina poli cui uirginis uni
Contigit & matris nomen habere Dei
Virgo genus partu cuius mortale reuixit
Cuius parva salus uirginitate parens
Da cupido (neque enim sine te tibi dicere laudes
Est cuiquam) tanto numine digna loqui
Arentem sancto facunda nectare mentem
Sensiat Ingenium crederis unde parens.
Grandia concipiat pectus, conceptaque ructes
Non desiderijs inferiora suis.
Clauserat aetherias transacti crimine iussu
Damnata Genitor posteritate fores,
Errabat priuata suis humana Propago
Finibus incerta subdita facta neci.
Cuique prius rerum parebant cuncta iubenti
In se se discors est sibi factus homo.
Ille licet meritas lueret pro crimine pœnas
Et sibi condicta lege subisset onus
Quo diuina tamen in se fulgeret imago
Natus & aetherias esset adire domos
Non postrema Deo supera de sede repulsum
Ad primos iterum cura referre gradus
Ius pietasque uia Domini, quibus ordine iunctis
Omnipotens per agit dextra quod optat opus
Mittere mortales superantia debita uires
Iustitia dicas & Pietatis opus,
Claudatur modico suprema Potentia sine
Id facturum adeo quis neget esse Deum,*

Ipsa sed inuenta meliore aeterna potestas
 Iustitia fecit cum Pietate satis.
 Non poterat, debebat Homo, non debitor ulli
 Soluere qui posset nisi Deus, unus erat
 Factus Homo Deus est: et debita morte resoluit
 Qui debebat Homo, qui poteratque Deus.
 Ille Dei ueri uerus Deus unica proles
 Ad nutum cuius terra. Polusque tremunt
 Ille coaeternus idem cum Patre creator
 Cuius opus manuum quicquid ubique uiget
 Ille Prophetarum toties cantatus in ora
 Promissus toties Patribus ille Salus
 Rex Regum et Dominus Dominantium uentre recludi
 Non dedignatur Virgo Sacra a tuo.
 Quis mihi praererum concedat mole canenti
 Conceptus Animi promere posse mei
 Otentes hominum tanta ad conamina uires
 Sensaque non facilis lingua aperire animi
 Quis fuit ille dies celi quo missus ab arce
 Visceribus clausit se Deus ipse tuis.
 Mirata est rerum seriem Natura nouari
 Diuinamque hylaris sensit adesse manum
 Cum procul exiliit clausa puer inclutus alius
 Et facta es salua uirginitate Parens
 Qui Mores, quae Vita fuit? Quae Pectora, Quae mens,
 Elegit Dominus quae sibi Tempia Deus.
 Innumeros inter populos diuersaque regna
 Viderunt similem secula nulla tibi
 Fulxerit Assyrio quamuis sublimis in astro
 Sceptraque quassarit famina saepe manus

Exigua illarum iacuit pars subdita terra
 Imperio parent cuncta creata tuo
 Duravit paucos harum dominatus in annos
 At tua perpetua tempore Regna manent
 O fortunati felicia viscera partus
 O vere sexus Gloria uera tui
 Per te feminea deleta infamia labis
 Per te feminea est nobilitata manus
 Per te parva Salus, per te reuocatus ad astra
 Inferna prope iam semi sepultus homo
 Quod Deus humanos humilis superinduit artus
 Plasmæque non timuit plasmatis esse sui
 Quodque reportauit fera per tormenta triumphum
 Tartara uictrici quod spoliata manu
 Quod patefacta uiris sublimis Ianua Cæli
 Et religata Hostis colla superba feri
 Hoc Dectus hoc Regina tua tua Gloria, Honorque
 Hac scribenda tuis omnia sunt meritis
 Traxit honoratus supera de sede Tonantis
 Progeniem sacra uirginitatis odor
 Tu Mater tu Virgo Dei tibi gloria, coli
 Qua Regina tuo sub pede regna uides
 Cuncta tibi a domino rerum concessa potestas
 Tu Mare tu Terras Sydera que alta regis
 Quæ pietatis opes, o pectora nunquam
 Audire humanas exfaciata preces
 Quisquis ad hæc flectit cupidam naualia puppim
 Non desiderijs luditur ille suis
 Largæ adeo numquam cessat tua Dexteræ, quoque
 Plura dedit, multo plura dedisse uoluit
 Stans

Stant numerosa tua testes Miracula dextra
 Terrarum qua tu lumina cunque refers
 Ipse ego languenti Medicinam corpore sensi
 A te demissam calitus esse mihi
 Qua montana uetus distendit mœnia saxo
 Orbitum, et summo despicit arua iugo
 Quaque paludosa sulcantur stagna Ravenna
 Quaque lacertosus incolit arua Camers
 Sacra Dei Genetrix decus alti nobile Cali
 Humani generis Gloria, Fama, Salus.
 Qua Pietas est summa tibi concede precanti
 Perpetuo grata te pietate colam.
 Quae potuit Thoma Salais dedit addere posset
 His Deus aeternus factus uterque simul.

Ad Alexium Lapacinum

Quid mi non loqueris tenax Alexi?
 Quid mi non loqueris? fugisque toruere
 Crescens in caput optimum sodalem.
 Nam quid commerui, mali quid egi?
 Nunquid quas merito salax Priapus
 Spernat, delicias tuas subegi?
 Quod rursus renuamque somniare
 Nedum peruigili patrare ocello.
 Sed cœna mihi debitor profecto es,
 Hoc est quod retices, fugisque cœnam
 Maioris facis optimo sodali.
 An pluri faciam te Alexi cœna
 An pluri faciam te Alexi cœnam
 Quis indicet, optimo sodali
 Si pluri facias Alexi cœnam

Quis te non faciat minoris Hilo.

Ad Baptistam Soterinum

*Qui Soterino dixit te Sanguine crotum
Mores Baptista nescit ille tuos
Signatum falsa deduxit origine Nomen
Perdita mi nulli te duce parva Salus
Ille fiderina te dicere stirpis alumnus
Debueras, duro durior es Chalybe.*

Ægloga. Corydon. Æpolus. Amyntas.
*Æpole Manalias inter celeberrime Sylvas
Pastorum, si quid Corydonis credis amori
Vlterius ne impelle pecus, requiesce sub umbra
Et mecum tenui carmen modulari cicut a
Hinc dense Salices & Prata uirentibus herbis
Pinguia non unquam saltu cessura Sicano.
Hic inter tremulas auras crepitantibus Alnos
Dulce repercasus sinuato gurgite ripis
Saxa inter Fluvius fugientibus instrepat undia
Pascua non pecori, non deest pastoribus umbra
Quoque minus fugias hic esse, decentior ipse
Formosi Custos gregis en accedit Amyntas
Aspicias ad truncum qua ducit semita quercum.
Æp. Nō secus atq. olim lachrymosis abditus antris
Qua nuceam rapuit Lupus agnam Thyrsidi ab urbe
Vidisti longe redeuntem latus Alexim
Cor. Scilicet ipse Lupum cum te non esse dolebas
Ereptamque tuo graviter prædam ore ferebas
Æp. Aut tunc cū Mopsi Nocturnus Ovilis circū
Anniculum tacite rapuisti perfidus Agnum.
Ne tamen in longum procedant iurgia ceptum*

Præter iter lætæ secum sedeamus in umbra
 Dilectus Corydon mihi non inuasis Amyntas
 Cor. Aepole te Corydō adamat nec spernit Alexia
 Amy. O Corydō, o magne gregis dux Aepole, qua
 Huc Fortuna precor ad Pascea nostra coegit
 Cor. Haud inuisa ubi te formosè videmus Amynta
 Nec nouus hæc Corydon accedit pascea quondam
 intermissa patit salus propioris amare.
 Am. Lætias an ne usqua terrarū germinat herbas
 Pubentes ut tremunt Salices. Quæ Fontibus ora
 Vberius scæet irriguis non Thesala tempe
 Pauert hic quamuis Tauros formosus Apollo
 Salubus bis cortens uel si certamina sumant
 Victa dabant carptum Phosbo quoq; iudice gramen
 Cor. Quam cunctos greges pastum deduxeris illis
 Lætius Amonis pinguescent salubris Arua
 Concipient steriles mæaro sydere campi
 Brumpe subiti disiecto puluere fontes
 Aspicere urbem una picea caligine Calum
 Aduentus gaudere tuo, palfisque tenebris
 Flammiferos nixidum splendore per Aethera curru
 Aep. Haud istis leuora diu cōsuevit Alchon
 Dicere Damata merito quis nesciat illum
 Laudatum (at quo ideo non est cur pulcher Amynta
 Damata inuideas) tantum tua gloria forma
 Altius attollit caput inter sydera, quantum
 Subsidunt ipso Salices, humiles ue Nitida
 Nunc quis Damata saltem remanisset Alchon
 Quia non longè a posse rapido pede labilis ætas
 Quid non Atrigena reminiscitur, et raurum Aetate

Et facies eadem ambobus, quid profuit erga
 Huic Aetas illi nocuit, nec Forma, nec Aetas
 Aepole te tenera memorem fecere Lirisca
 Am. Quin aliquod potius carmen cantare paratis
 Atollia dum sima carpunt virgulta Capella
 Et procul armentum tenera depascitur herba
 Pascentes servabo ego met cantantibus Agnos.
 Aep. Vis puer extinctū lachrymas defletis Adonia
 P. is referam Veneris, fuso cum sanguine iudit.
 Transfixo puerum super inguina dente iacentem
 Aut crimen Borea reiectū pondere disci
 Oebaliden, frustra Clario lachrymante cadentem
 Cor. Immo ea quae nuper praecuta falce notata
 Lenia saxa super monstrasti carmina Mopsi
 Barcae aeternos referentia Delphidos ignes.
 Dignatus audita res est, laudabis, Amynta
 Laudarunt quicumque alij videre Poeta.
 Am. An cetera laudem componeret Aepulus, ille
 Iampridens natum laudes sibi vendicat unus.
 Cor. Et merito, nam nostra sibi quae comparet aetas
 Num demum Bauum scabraeque carmina Menci
 Aep. Viderit haec alius, nos quod nunc instat agamus.
 Tu Coridum insulare leues ne sperne cicutas,
 Incipiam, loquiturque suos iam Delphis amores.
 Syllicolae Rhaumi Satyri Driadesque Puella
 Vosque meus Sylva questus audite propinqua.
 Obstruit aduersus clamantis necibus aures
 Nec lachrymas audire ferox dignatur amantis
 Noster Amor, quid dure fugis, non postulat istos
 Non Aetas non Forma sibi, non Tempera Mores.

Rusticitas priscis pastoria uixerit annis,
 Nunc etiam syluas comitas colit urbis agrestes:
 Syluicola Phauni Satyri Driadesque Puella
 Quem fugis. Arcadia pecoris quis ditior ora est,
 Finge tamen primos inter feror ipse Poetas
 Concedit numeris mihi Tityrus. haud quoque Dap-
 In litem ueniat mecum te iudice forma. hinc
 Sit quoque uel forma specie, uel carmine, qui me
 Muneribusue potens uincat, non uincet, amore.
 Syluicola Phauni Satyri Driadesque Puella
 Et tamen ipse fugis, nec Amor, nec Munera cura
 Nec carmen, nec Forma tibi est. Quæ spernis amanti
 Est ultro se se nostro qui tradat Amori
 Atque addicta tibi iam pridem abducere tentet:
 Et nolim & faciet, capto si longius instas,
 Dura adeo res est non aduentura morari.
 Syluicola Phauni Satyri Driadesque Puella
 Aspice Vere nouo frondentia robora Sylue
 Quas Hyemis posuere comas stridente Procella
 Ipse & quid liquida se se dum spectat in unda
 Infelix nunc iure Puer miserandus & hostis
 Iam moriens seui testatur uoce doloris
 Sumite uentosi de me documenta Minores.

Ad Alexium Lapacinum

Ardes, uae misero, impijs Alexi
 Nec quenquam superum pudet deorum
 Ardes pro facibus (nephais) Amoris.
 Quem speres hominum, inferumue diuum
 Laturum rapidis opem sagittis
 Insenso Ioue Calitum que turbas?

Me? quem perpetuis Venus Carhenis
 Vincula carceribus domat tremendis
 Erumnae, Genitus, Mali, Doloris
 Aeterni hospitium perenne planctus.
 Idem uel Pelago minari habenas
 Vcl Calo iuxta manus profundo
 Inuicis Superis deumque Rege.
 At quae alias Opem per oras
 Cui plusquam mihi sit spes

Ad Ioannem Oricellarium
 Sic tibi Syderei faueat Regnator Olympi
 Et tua felici cepta secundet aue,
 Sic latos sine labe Dies sic Tempora praestet
 Candida, nonnullis intemerata malis
 Quis Deus aspiciens cohibet tua uela sinistris
 Incursum ceptum quae mora tardat iter
 Heu sortem & nostris toties contraria uatis
 Nunquam. Fata meis exsaturata malis
 Forte Deam nullo contactam uidit amictu
 Aeternae, poenas non minus ille dedit
 Impia, Tant alida Niobes conuitia Matris
 Inscia bis septem corpora morte luunt.
 Cadmeiden oculi, Iuuenem fecere nocentem
 Inscius, at nudam uiderat ille Deam
 Tant alida nullo meruerunt crimine mortem
 Quidni, Sacrilega viscera Matris erant.
 Ille suo, Matris Periere hic crimine, nullus
 Quo peream Matris non meus error erit.
 Distulit in longum tempus sperata Ioannes
 Num precor exemplo distulit illa meo.

Quid mihi quid faciant alij dirumue piuum
 Proficit aut ipso iure nocere potest.
 Therſita ne moram celeri qui ſcribat Achillis
 Aut pius aut ſanè mentis habendus eris.
 Confundi ſi cuncta placet, ſi ſcindier æquum
 Et certam nullis rebus adeſſe Fidem
 Tam pius Aeneas nihil a Buſiride differt
 Anchifeſen humeris uexerit iſte licet
 Ille, nephas, ſacris uiolatis hoſpitis Aris
 Pauert humano ſanguine dirus equos.
 Tu quando da ueniam, dum ſic poſcente coacti
 Materia, rebus nomina uera damus
 Tu quoque quem nulli phas eſt dixiſſe nocentem
 Impius ad ſclerum maxima quaque uenis
 Dy melius, quam corrupti miſerabilis orbis
 Impietas, mores fregerit ipſa tuos
 Magnanimis certare Animo Pietate Fideque
 Natus es, & ſumma uincere Laude pios.
 Res djs iudicibus & ſpectatoribus iſdem
 Digna eſt. laudatos uincere laude Viros
 Non ego non mecum tu collaudaueris illum
 Flagitijs alios uincere quiſquis auct.
 Vera, graui grauitate, probo probitate fideque,
 Gloria, certare eſt, & ſuperare pares.
 Ergo agendum laudis ueros imitatus Honores
 Rumpe moram, & grato pectore redde uices.

Laus

Quiſquis agit forma tantum de laudibus in te
 Ignorat, uera nomina laudis adhuc
 Non ſecus ac Venerem ſi laudaturus Apellis

Ad concha laudes retrulêrit speciem
 Dicturusue Iouem maiestatemque supremam
 In forma laudis trinerit omne Decus
 Quae quamuis est iusta: tua est quota portio laudis
 Nec secus illa tibi conuenit atque Ioui

De quodam Morigerato ac Pulcro Puero
 Rara tibi est facies, rari & sine crimine mores
 Ambobus longe rarius Ingenium.
 Callidus incautum triplici circumdedit astu
 Quo me perpetuis ignibus urat amor
 Illexit facies, mores traxere, morantem
 Implicuit tantis dotibus ingenium,
 Ipsa breui poterat facies peritura tenere
 Perpetuo Mores ingeniumque ualent.
 Moribus, ingenio, forma si dignus amari est
 Differeam si non omnibus unus is es.
 At si quis tanta est uerus uirtutis amator
 Ne uiuam si non ille ego solus ero.

P. Criniti Epitaphium.

Heus audi properes licet uiator
 Criniti tumulto teguntur isto
 Dilecti Cineres sacris Camenis.
 Hoc scires uolui. recede falix

In Franciscum

Quem colimus scripto Franciscus belliger orbe
 Quas canat alterius orbis adiuit opes

In Ecnomum

Ingeniosus homo es & callidus Ecnome, nam quae
 Spreuisti paruus uendere, grandis emis.

In Puerum

Arbite quisquis istius cupidine
 Nouus teneres non nisi biennio
 Licet peracto perfrui cupidine
 Quid hasitas adhuc? non ne miser afficis
 Seges frutescit horridis aristulis.

In Iohannem

Pestis reliquia grauis, Iohannes
 Orbecchi comites iacent sepulchro
 Hoc Antonius & Renatus una
 Sic differt Lachesis minas nec aufert.

In Amorem

Ausa Cupidineis ignarum exurere flammis
 Fama prius nostris res noua temporibus
 Quam dedit & nostram cuperem peccasse Puellam
 Rursus ait speretis me pietate fide.
 Vsque adeo incertus cura grauiore Popellus
 Peruacat ut uanis hareat usque iocis?
 Qua me scire negem cupiam si uera fateri
 Qui de me gratis asserat ista mihi est,
 An quęquam sua cura latet refugitque quod intus
 Perpetuo clausum nocte dieque gerit.
 Et uidet alterius latitantes pectore sensus.
 Et sua qui nescit uota aliena tenet
 Vt qui clam summo positum fert uertice Fœnum
 Pendula uel cuius Cartula terga notat?
 Prorsus ita est. nescit Dominus, uicinia Furem
 Nouit & arcanum si quid in Aede malum.
 Fur Amor est, furti latebras arcanaque cordis
 Ingreditur furtim mentem animamque rapit.
 An cantata rapi se Mens non sentit, & alto

Capta uelut sensu ymersa sopore iacet.
 Vt quos saxifica mutarunt ora Medusa
 Aut Cyllenea uirga superba Manus?
 Perlege quot superant neterum monumenta Virorum
 Pagina Calicidum crimine rara uacat
 Arsit amore Deum toties Pater arsit, & ardens
 Defluit in Danaes aurea gutta sinus
 Candidus Europen Taurus per carula nexit
 Candidus in Leda Cignus erat gremio
 Ales & Asterie cum te decepit & Ales
 Idem cum Puerum traxit ad astra Phrygen
 Quid referam Inachia toties mutata Iuuenta
 Ora uel Arctoi sidera fixa poli
 Cui doleat Iuno tellus mare sidera praebeant
 Ni contenta sui parte sit illa Iouis
 Quid Neptune tuos dicam quid fratris Amores.
 Signata est flammis Siculis ora suis
 Haud immunis abis Maiors, nec praelia tantum
 Fama caput, notus quam tuus extat Amor
 Quid Phæbus? Maiorque satus? reliquiae Deorum
 Aut amat aut nihil est quisquis in orbe Deus
 Si Pater omnipotens Hominiūque Deūque Creator
 Cuius ad Imperium quicquid ubique tremis
 Si numerosa Deum toties ignara propago
 Exarsit flammis iusta Cupidinis
 Tale pati iam turpe nihil Mortalibus agris
 Me uincat dum sic uicerit ante Deos.
 In Amicam fugientem
 Fugisti satis, o satis superque.
 Sum longe satis, ac satis secutus.

Iam iam desine non sequar nolentem
 Nolentem modo iugiter secutus
 Expectas cremere & sequar perennis
 Quod passim cupidi solent amantes
 Calo cum Ioue teste pallicere
 Dura ut pectora molliant Amatis
 Non sum qui fueram, color nec idem
 Nec Vultus tibi nec Vigor nec Aetas.
 At tu sollicitam secutionem
 In sola positam fuga putabas.
 Sic olim Leporesque Capreaque
 Sic Cervus mihi longius placeret.

Thalamus pietus magnifice
 Dixissem procul este rudes spectandus. at ex quo
 Non mutat ruditas luminis esse uide.

In Amicam ingratam
 Tempore, amore, fide, precibus, lacrymisque perennis
 Seruitio, nunquam flectere te potui
 Quid non perfeci? quid non te propter omisi?
 Redditur officiis haecine Palma meis?
 Qua Pietas hominis quid in isto corpore regnat?
 Thraci flexit Stygios mole minore Deos
 Et dubitabit adhuc quis contingentia rerum
 Nomina Naturae nec ratione dari.

οὐθάρδε λευκοκόμον τὸν αἶα καλῦπτε
 αὐθάρδεος μῶρον κάλλεος ἐγκέφαλον.
 οὐ γὰρ ζῆτε φύλω οἱ γαυρικόσ οὐ δέ μεν ἄλλοισ,
 οὐ γόος ἀλλὰ γέλωσ ὅτι βροτοῖσι τάδε.

Epitaphium Guidantonij Vespucij

*Interpres gravis utriusque iuris
 Qui se melliflua fluore lingua
 Non vespæ ast apium genus probavit
 Guido Antonius hoc iacet sepulchro
 Is quem uiuere oportuit perenne
 Vel nunquam superum uidere lumen.*

κατὸν ὁρᾶς οὐδὲν κοπὸς μόρος ὧ ξένε πᾶσι
 παύσον ἐμὴν διελεῖν δάκρυσι τυμβοχόω
 τίς πεῖνός σε κρύπτει ὁ ἄμοιρος; τὴν ἄρα κλαῖσεν
 ὃν βασιλεύσῃ ἴσον τόλῃ τε φόρος μεγάλῳ

Epitaphium cuiusdam Pueri.

*Siste gradum quem saxa tegunt ne sperne uiator
 Laudatus toto clauit orbe Puer
 Curtauit facie superis hominesque Deosque
 Vicit & huic forma par erat ingenium.
 Sed uicit longe damnoſa ſuperbia formam,
 Formoſus uixit non ſibi non alijs*

Ad Aulum

*Aule quid ingratis calum terramque fatigas
 Vocibus & uacuas non ſinis eſſe Deos
 Parce precor ſuperis caſſoque abſiſte labori
 Non facit ad mores iſta querela bonos
 Noſce datis ut cunque frui uanoſque tumores
 Projice nec mentis frena remitte tue
 Quid iuuat iſanis calum conſcendere uotis
 Frena uel immenſo ponere uelle mari
 Sic trahitur radijs per eundem concitus orbem*

Delusus falsa nobis in effigie.

Pectore sic urget uersatque uolubile saxum

Sisyphus: Et medijs Tantalus aret aquis.

Spant sua nascenti dixarum lege sororum

Fata necis uitae terminus illa dies.

Illam modum nostris rebus faciemque ministrat

Imperat: Et certa currere fata uia

Ludit in humanis fallax Rhamnusia rebus

Hoc premit, hos certo tempore iussu lenat.

Hinc lae ab angusto deuictum temperat orbem

Cyrus: Et a regno uincula Cræsus mit

Helleponticae tinnuerunt Xerxeæ nymphæ

Ponentem tumido frena superba mari

Et modo cui Tellus cui non suffecerat. Aequor

Riserunt trepida tradere terga fuga

Nil habuit maius Pompeii Roma triumphis

Libertas nulla Casare dum uiguit

Nil Roma tellus. Phary tamen ense tyranni

Littore truncus iners non minus ille iacet

Is quoque cum magno totum qui uicerat orbem

Vltericis Patriæ sanguino tinxit humum.

Scilicet exiguo pendens mortalia filo

Quod superat conficiendum, Auctor morte
præueniens imperfectum reliquit

De Leonardo de Aretio Pittore

Naturam suspendere penicillo
Dum fretus Leonardus elaborat
Nisus pingere Riccium Iohannem
Se tandem superaxier fatetur.

Miraris potuisse loqui Dodonida silvan.
Non poterit totum pars quot a quod potuit
In Laurentium in studiis insanientem
Dum sapiens fieri Laurens doctusque requirit
Insanabilibus carripitur furis
Sic studio assequitur longe diversa petitis
Celo delapsam credite iudex ære
In quendam parvulus

Ne ride, hinc superant voces et gesta parentum
Sæpe sub exigua grandia mole latent
In quendam Gloria parentum superbientem
Magnanimus quod pectus avis dedecis ab ipso
Respondetque attis larga novum patris
Non adeo minor est tua laus egro procer
Inter mille, tuo tempore salus agis
Campana loquitur

Signo Horas cito Populos gemo gestio pro re
Nubiloque appulsa frangitur æthera mea

Fundamenta iudes fidei, venerabile corpus
Testat anque suo sanguine sacra manum.
In Vanam Puellam
Dum tibi quæ facies qui sis color exigis ame
Conscia mens uita conferat acta tua.

Ad Amicum sua culpa relictum
 Miraris, quærerisque tibi quod hostis
 Sim modo qui nuper tantus amator eram
 Pœnitens intercepti, quoniam si culpa nos anda est
 Nostra uoluntatem culpa secuta tuam est
 Sic eat obdiuerm licet irremocabilis, ut quem
 Posse iuuare negas posse nocere probes
 Laus Luæ de Albitis
 Senferat Albitius sua Lucas stamina rumpi
 Cum uiros laxo deficerent utero
 Vxorem & Charos ut circumspexit amicos
 Ad flentes siccis reuertit hæc oculis
 Dives honoratus populi sublimis alumnus
 Dilectus uixi Ciuibus & Patriæ
 Debita persolui Patriæ quod denique restat
 Iam sua natura reddere iura paro
 Este procul cura tenuos mortalia cuncta
 Iam meus Aetherias spiritus hauris opes
 Dixit & ardenti defixus in Aethera uultu
 Destituit gelido frigida membra thoro
 & decus egregium Patriæ languentis hincque
 O ueniant gestis emula secularis.
 Epitaphium Alexandra Scæla
 Quis hic quiescit hospes ede? Alexandra
 An illa Scala? prorsus illa Musarum
 Alumna, cui Latina cui Pelasgorum
 Camæna debet, ipsa nobilis quantum
 Referre Roma, nec Pelasga gens passio
 Laboris iste terminus datur nostri.

Epitaphium Caroli

Qua tu? Cipris. et hac? Pallas. pro fata, quid autem
Tristia Caruleis ora rigatis aquis?

Hic situs est Carolus qui nos coniunxit. Adonis
Alter Zolotypi vulnere Martis obit

Dehortatur amicum ab amore Laidis
Laida sectaris sectaris Laida frustra

Crede mihi novi Laidis ingentium
Lais amatarem nuper contempsit Adoniam

Quod non conceptas nervus haberet opes
Nestor abi quid agis, dicentem cerno petentis

Abnuerim pridem cum dare Nestoridi,
De Vere iam redeunte

Felices redeunt dies

Aurea redeunt Sacula

Posuit turbidas

Hyems procellifer auras

Posuere uenti

Ludit iunior annus

Leuique Faunus

Florida tellus

Sinu refundit diuite

Omnigenos fetus

Aspexit nos propius

Aequo lumine Iuppiter

Olim senior

Humi latentem uiperam

Cervus uxor aut

Crenit per membra uigor

Adiectum decori est Decus

Merito

Merito constitit
Honorat tandem calitum
Cardine potestas
Dextro ingredi sdera
Hoc uatis auspicio
Vt frater Patria
Sic orbis olim creditus
Reges habenas.

In Lucretiam Medicem

Tyndarida egregio Medices Lucretia uultu
Penelopen casto praeſtitit ingenio
Sic torſit facie Populos Regesque Deosque
Extorrem patria sic tulit illa uirum
Grandia multorum natura operata dierum
Expleuit paucis munera nupta parens
Rapta polo tandem fruitur terrisque relictis
Adjciunt oculi ſyderibus numerum.

In Zopirum Athletam

Athleta in ſomnis medicinam nocte ferentem
Zopirus artemium uidit & interijt

In Turdos

Inter aues Turdus guſtu dulciſſimus olim
Nunc etiam primos occupat ore locos.

Ad Paulum

Vnum ut conuenias tres Paule relinquis amicos
Officium ſi hoc eſt officioſus homo es

Agite trifies oculis
Maſtas fundite lachrymas
Et mater unico ſuper

14 **ANDREAE DACTYL**

Vidua filio
Perennis eat
Fluor per genas
Non cessent gemitus dno
Non ululatus tenebris
Quis dabit quis meo pares
Dolori lachrymas
Miser V ah miser
Dolor heu dolor
Lapis ille, ille fulgidus
Tot erutus laboribus
Tot agitatae casibus
Quae nec Mors abstulit
Nec ira Iouis
Aquis premitur

αἰθρίασας λαβίδια νέον ῥίγησε γολιάσας
 καὶ μετέπτα μόγις ὡς ἔφατο βορέων
 ἢ πάλαι ἢ στυγνὸν παιδίον κατὰ χερσὶ δαμνυταῖς
 νῦν δ' ἔσεται μεγάλη δόξα δαμνῶντι κρατῶν

In Dauidæ Regem

Expauit nuper iusto Dauidæ Goliath
Moxque tremens tales iuxta dedit orè sonos
Depulsa quondam puero cecidisse sub hoste
Nunc ingens victo gloria victor eris

De Marte, & Puero

Fæminea Phrygium speculatus ueste ministrum
Mars procul Idaliam credidit esse Deam
Accensusque nona solit aque libidine prouus

Nota per amplexus oscula ferre parat
Cui Puer haud equidem vulcanoreto piandum est
Hoc facinus magni sed magis igne Iouis

ἄθροισι μορφήν φῶς ἄξιόν ἐστις ἔρασι
Τιθαίλω εἰμὶ μόνος ἐμὸν ἔσθαι
εἰδ' αὖ ἀρεκίω τόσῳ ἀρετῇς τις ἐραστῆς
Τιθαίλω εἰμὶ μόνος ἐγὼ ἔσθαι

Ad Paulum

Obtundis me Paulte necas tum denique dicens
Tandem aliqua ingenij da monumenta tui
Nunquid qua teneris deliria lufimus annis
Non est hoc laudem quarere at opprobrium.

Epitaphium Francisci Valory

Franciscus hic sepultus est Valorius.
Diebus unum quem suis Florentia
Ciuem manu ore vidit integerrimum.
Paterno amore consulente Patria
Qui Patria nequid sua non traderet.
Vitam furori ciuium hostiam dedit.

In quendam sibi uersus alienos ascribentem

Legeris inualida deceptum fronte Tonantem
Frigida dum credit marmura mura Lycas
Carminis autorem postquam cognouit. at inquit
In Olypeo Phidiam Palladis inspicias

In Matthiam Corninum,

Matthias sum Ianus age inspicere cetera dices
Annis me uiuent rebus obisse senem

Ad Carillum.

Quos Maiores Veneri, Venerisque Adoni

Quos propter sumet faber Catenas

Et si non leue sit uel otioso

Iam bis, ter, quater, abnegant camenta.

Inuitas ni qui fauere cogat.

Irascar Clario sororibusque.

Det uersus puero Carille poscis

Et Maiores rigido induatur apro

Tentavi tamen id uel occupatus

Nec Phæbus reminiscitur Cupressi

Quid tandem faciam Carille queso

Irascar in Delio camentis

Si iracundia profutura quicquam est

Nam quos des puero negare perstant

Irato faciles dedere uersus

Irasci sed enim uides obesse

Quis harum referam negationem

Inuita faciam nihil Minerva.

Epitaphium Matthiae Coruini

Saxa uides titulo Coruini insignia Iani

In quo Matthias uixit obitque pater

Gesta fidem superant, raptus iuuenilibus annis

Impleuit tremuli munia longa senis

E greco

Deucaliona meus pinxit Liger, et Phaetons

Et quo sit pretio dignus uterque rogat

Da sua cuique Liger (distant oracula) Dignus

igne suo Phaeton, aequore Deucalion.

Leonida

Nycticorax lethale canit. Sed cum canit ipse
Demophilus moritur tunc quoque Nycticorax.

Deucalionis non tot cecidere sub undis
Vel Phaeton primos cum male rexit equos
Quot Potamon Vates per carmina quotque diebus
Chironus paucis extulit Hermocrates.
Quatuor haec hominum maxaret secula pestes
Deucalon Phaeton Hermocrates Potamon.

Leon. in Cantore

Nocte canens tota nichinas extulit omnes
Excepto cantor similis origine
Quod caret audit a natura benignior illi
Reddidit ut viri longior hora foret.

De se ipso

Diffitear. si forte mea mala laude maneri
Mentiar humana sum quanto ego ingenio
Pracipue laudante viro qui iure meretur
Laudari. Qualem te mihi fama dedit
Quem Musa quem Phoebus amat cui fonte relicto
Idalia comes it & Venus & Charites
At mihi cum Musis nihil est natura negaus
Carmen & pollinei muneris sacra chori
Veribus tibi uernat humus parnassia glebis
Provenit & nullo multa labore seges
Nos sterilem colimus obusio uomere terram
Raraque defessas ludis ariste manus
Et ac animo dictante sibi mens conscia sentit
Et damnat vires debilis inde suas

h 3

Libri. C. εἰς ἀγῶνισαο.

Quattuor incolumen post lustra agnouit vlixem
Intrantem Patriæ tecta cupit a Canis

At Stratophon castu pugnans uix quattuor horis

Fit miser ignotus civibus & canibus

Adpoto faciem speculo si respicis ipse

Intrabis non sum, non ego sum Stratophon.

ὥς σκάφος ἐν πελάγῃ φέρομαι μέγα κυμαίνοντο

ἔνθα καὶ ἔνθα πάλιν ἀντίκαθελκόμενος

ἔγωγε λιμὴν οὐκ ἔστιν ἀκίνδυνος οὐδέ θάλασσαν

ἀλλὰ κακῶς ἔρπον πάντα θέν δὲ φόβος

καὶ γὰρ ἀνοήτους γαμέει φαεινὴ καὶ κῆρυξ

ἔξω ἀγῶν κακῶς τὸν βίον οὐ μὴ ἄγῶν

δύσμορος ἀνθρώπων πράξειαι, οὐδὲ γαμήσας

ἡσυχᾷ οὐδέ καλῶς ξὴν ἀγάμος διώσας

αἰκμὴ καὶ κότῃ καὶ ἔθως καὶ παρὰ αἰετὶ

κύπριδος οὐλαμύνη τὸν πολέοντα πόβον

οὐδὲ πῶτοι μῶντι κέλεται τοῖς, ἀλλὰ μιν οὐδέ τις

πικθεῖσι αἰσχροῖς τὰς παλαιὰς παρέχει

ὄρεο συμφράδμων μοι φίλτατε ἡδὲ βοηθός

εὐοχῆς καὶ ψυχῇ σῶζε πάντα φίλον.

In Attim.

Doctus quisque pariter praebeat ne forte (Attis inquit)

204 *ANDREAE DACTYL*

Ni fallor longo tempore mihi

Alloquitur umbram,

Si licet inferni secret a referre tyranni

Dic mihi si qua labor praemia doctus habet

Aduena Romano qua commoda sentit in orbe

Doctus Hyperboreas Indus arare notas

ἔκτανε διαρροαίη πηλὴ ἄν' ἔκτορα χῶρα

καὶ τοῦ πηλὸς δὴν μαλθακὸς εἶλε πάριον

φρύνε κόνης ἀμφοτέρους ἔλεν οὐδέ τερον δὲ καλὸν περ

ἦ γὰρ ὁμήρου τοὺς οὐ σέλιος ἀλλὰ σέλας

κρῦψεν ἀριστέλης φθορὰς κατὰ σῆμα μαθητῆς

βιβλία καὶ σοφίη ἀνδρὸς ἀφείλε βροτῶν

σῆψε δὲ κούρην ἐν αὐτῇ σελίδας παντοφθοροῦ κίον

αἷος καὶ ἀριστέλης οὐκ ἐμὰ ταῦτα λέγει

αὐτὰρ ὡδὶ προκίση ἄλλοις τὰ δὲ πρῶτα μέμνη

ἦσθι κείπεν ἰδὲν ἦν τὰ δ' ἀριστέλους

ὑποτάττω σοφίης καρυφῇ ξένη χάρις πλάττει

δίων ἐλὼν γλώσσῃσιν σὺν ποτρίδιος χάριτι

χεροῖν ὀφθαλμοῖν ἄλλοις χρεός, ἦ γὰρ κείνου

ὀρβρίζῃ ψυχῇ πᾶμπαν αἰετὶ σφαῖσιν

δὴα τυπωσάμενοι βλέψας ὁ πλάτων καλὸν ἄλλοις

βιβλία οὐ, κοπὸν συμφέρον εἰς τὸ σφῶν

γένοιτο μακάριος γένοιτο παρὰ δούτιον εἰπὼν

ἤβησαν ἄρ' ὦσόν φάβο ἦλε.

ἠλιάδην φλογερῶ κροῖδ' ἦσ' κατέφλεξε κεραιῶν
 εἰς βίον ἄρτι νεκρὸν ἄνδρα καλεσάμενον
 ἀντιβίσιον δὲ πέρρον ὁμυγερῶς κἀν ὕδασιν ἄδ' ἦσ'
 μῆμακτι τοῦσ' σελίδων ἀθανάτου ὦσ' πάλαι
 κτῆμα φίλῳ ἄρ' παῖδι θύσκειν φρεν' ἄ' ὥς ἐμίσσεται
 τῷ ψυχῇ ἄδ' ἦσ' τὸ κρέας κούσ' ὅσ' ἄ' γαίῃ

Εἰς Φιλάλου σ. β. Lucily

Sis dives licet usque alijs mihi pauper amare es

Testis enim largas arguit usus opes.

Si frueris partis tua sunt si parcis avarus

Heredi iam nunc sunt aliena bona.

Ex eodem libro

Guttur heri laqueo fracturus Glauce Lycurgus

Propter sex nummos perditus huius perijt

Restis enim tanti nullo melius ille putatur

Atque exoptat tanti nescit aliis necem.

Ne perdat moriens sex nummos non perit ergo.

Hic est extrema limes avaritia

ἔρχεται αὐτὰρ ἄτ' ὦρ' πρὸς τῷ δ' ἦσ' ἔρχεται ὦσ' ἦσ'

πῶς πότε τὸν σφ' ἐκεν. εἴ γε θέλω ἔρ' ἦσ'

εἶαρι γεμαίνῃσ' ἄνδρ' καθσπλισθ' ὁππιδεῖ

ἔχ' ἡσ' δουλοσμῶν αἴσ' ὦσ' λατομείων.

αἰ αἰ σὺ ληρὸν ἄνδρ' μὴδεῖσ' φάβοσ' ἔλκ' ὦσ' ἀπικτεῖ

καὶ μόρον ἀφ' ἡμ' πάντα καλῶς ἔσται

οὐμά τὸν ἀλλὰ γένοτο βίῳ δαίτησιν ἑαίρων
βάρβαρον ἰταλῖος βάρβαρος ἐξέλασσι

De Morte Fratris

Quod moreris Frater, nihil avaris attulit exilis

Quod dives Cræsus ditior et Darius

Quod iuuenis prima multi periere iuuenta

Quod pulcher forma nescia parca capi.

Quod sapiens, veterum præcessit turba uirorum

Quod fati paucis contingit ante tamen

Quod ciues, iuuenis, sapiens, quod pulcher, honestus

Et felix, mihi fata dedere tibi.

καὶ σε μέλας φράγκισκε μόρος νέκυτός ἔωρα

ἤρπασε μὴ γόνειω φιλόμενος διακρύων

οὐ χάρις οὐ καλὸς κατεστυγὲν οὐδὲ μὲν ὀλβος

οὐδὲ σφοδρὰ τύχη ἢ σφοδρὸν φρονημα μέγα

ἤρπασα πάντα κακῶς ἀεπάγων γαῖαν ὀλυμπιον

ἀλλὰ μὲν ἐθανάτοιο τέλος γαῖα τε πόλις τε

οὐκ ἄρα θαύμας ὅτ' ἐθανήκε βροτοῦς θανάτῳ

De Fratris immatura nece

Te quoque uernantis primò sub flore iuuentæ

Abstulit audaci liuida Parca manu

Non gemitus flexere truce non uota parentum

Non decor et rari nobilitas animi

Omnia sed rapuit terram raptura Polumque

Mortales mirum ducimus esse mori,

In Gauranum se ebria Labisci mori uelle consentē

Matris uoluisse mori moriente Labisco

Gauranum, uetus est fabula nolle mori

Dicitur alceritum dum mori caput inuida poscit

Alcestis interitum posuisse virum

Virum Gracchi negas sua dum Cornelia iuvet

Masculus e geminis oculibus inde perit

Sed uir ex uxor erat inquit, facilius esto totus

Hic uir ex uxor erat neuter, uterque magis

Lectores liber alloquitur

Sim licet exiguis Lectar ne sperne Libellum

Illegemores dices grandis ut iste Liber

Ima probat uales forma uis maxima summis

Sic uicit Paria India Gemmantolas

Quid prius, an uentrem series, an pectus, Organi

(Mater ait) uita hoc nutrit, ille dedit

Ad Thalian

Quos dabis Vati numeros Thalia

An quibus Pifacelabres ex isthmos

Nescit humanam superuor referre

Kose pastas

Tu canas altum decus ex potentia

Ingeni uires animi qua doles

Septuplex cuius uiget ore magna

Palladas orbis

Ille maiorum referet merendos

Integer mores, celebresque cultus

Ille uirtutum meritis decentes

Reddit honores

Grande uenturis posuere laudis

Fata certamen capient minorum

Plurimi tanta referant palestra

Pramia paucis

Obiit a sorte mea dum sis Venus aurea Floro:

Nate refert molli quo pede tendis iter?

At cur ubi pharetraeque facis que bonaeque fugitae?

Quaeque tuos oculos metra tenebas ubi est?

Versicolor quo potius abijt? quid uestibus actus?

Contagiosum hominem uel petis arte Deum?

Ille sub hac aliena refert: nec vela nec artus

Novimus: nullas tendimus infidias.

Tunc Venus haud homini cedit qui numina fallit.

Non idius calo regnat inernis amor.

Epitaphium Thomae Soterini

Soterina domus Thomas eques hic iaceo hospes

Virtuti & Patria uixit deique Deo.

Hic nati posuere Sueri digni uter honore

Frena Petrus Patria temporis alba fuit.

Ad Amicum

Vnde tibi tantae ueniam nonno inter amantes?

Si uacat haud dubijs accipe uisa moris.

Fortunis confisa suis ruit irrita amantem

Turba ego perpetui frerus amoris opo.

Hos facies peritur a mouet me forma superstes.

His modo pulchra: mihi pulchra pudica places.

Quod nihil est illis, satis est mihi: qualicet una

Esse loqui mistis seria fere iocis.

Voti hac summa mei: tamen hinc ubi feruiat omnis

Quantulacunque mea est Sotis manus ingenium.

πῶς ἰακῶβι μόρα πῶς σου κακὸς ἰὸς ἀφίκτηι

πῶς ἔβαλεν. πῶς ὦ κῆρ σὶ πάλακον ποδῶν

φῶς κάλλους σθιγῶν τῶν καὶ κρούσθαι πότμος

ἐυθαλίοστε φησὶ δὲ γέκοστε νόον
 τί σερόν σάσιμον θήμιπ αἰ αἰ γέτος οἰκρόν
 πῶς πίπιδουσι βρότων ἐλπίδες εἰς κοκκόν
 ἀλλὰ μινωδάλοσ καὶ περ θεοῦ ἦος ἀχιλλεύς
 κάππισσα, ἀντιβίον δάκνεν ἰὼ πάριδος

ἀνγε φίλος κλαυθμοῖο κακόν πάθους εὐδέν ἔγανγε
 τὸν βίον ἀθανάτω θνητὸν ἀμάρτανος
 προσφίλεισ εἰδὲ κλάιν τὸν κλάε δύσμορην αἶσα
 καὶ γοερῶν εἰς αἰεὶ δεινὰ πάθη βροτέων
 αὐτὰρ ἐμοῖο χάριν γῆθ' μάλα πόλλ' ἐπιχρύσω
 λείψατ' ἱατέμν καὶ ρόδα τυμβοχόῃ

In Episcopum

*Omnibus adueniens pax dixit Episcopus. at qui
 Omnibus erit clausam quam tenet ipse domi.*

De suo ipsius Fratre

*Vno omnes fratrem dixerunt ora parenti
 Annos uicturum Nestoris astrologi
 Hermocliides conata uixit ait. sed funera etiam iacta
 Effertur me fides cerneret exequijs*

ἐκ παντὸς μολεῖς ἦν ἄσιος ὅς ποτε προῖκα
 ἔφατ' ἐμῶναι σπένδει τῇ ἀλόχῳ, (ω
 νῦν δὲ παρεῷσης φυλάχῳ σιγῶς. ὅχλος ὁχλῶ
 ἔπλετο τῇ δὲ πολὺς, διφυῖως φροσῖα.

EX GRACO

Nactus apes furax populat, dum mella Cupido
 Prædantis digitos sæva rumpit. Apis
 Indoluit, perflansque manum tellure repulsa
 Profilit. Veneri quid dôleat reteggit
 Quantula matrem ait lachrymis gemebundus obortis
 Est fera quanta ni vulnere fecit. Apis
 Cui Venus arridens. Apibus ne simillimus ipsis
 Detrahis en quantis vulnere quantas facis

Ad Telefinam

Si te habeo, Telefina, habeo omnia, si omnia præter
 Te Telefina habeo, nil Telefina habeo

πλουτον ἐπαρήσας ἐκ τοῖο λεπόντος γάλλου
 παῦσον εἶναι τούτου μηδὲν ὀσιότερον
 ἀνδίσκησι δίκη πλουτὸς μέγας, οὐ ποτε δ' ἄριον
 οἶδαι πλημύραν ἀτεναγώσκου ὕδατος

πάντα χροῖος τὰ θνητὰ λυδὲ πλὴν τῷ μου ἔρωτος
 αὐτῷ θνητὸς ἔρωτις ἄταρ ἀθάνατος
 καὶ μὴν θνητὸς ἐγώ, τὸ δέμας, ἀλλ' ἄμβροτος ἔσο
 ἡ ψυχὴ ταύτῃ δέ με βασιλεύει ἔρος

αἶκεν ἄριστος πόλεμον δὲ πᾶσι τῶν ἀφροδισιῶν
 διαμάτῃς κίλεται βεῖα δ' ὅς' ἀνιχόρετοισι
 γὰρ ἀναδύομεν τὴν τυρονηῶν ἀφροδίτα
 ἄρξαι δυσκελεύω ἀμφαδὰ κλισοπάλας
 οὐκ ἔστι χαριζομένου διοσάν χάρην εἰκός' ἂν εἴπω

τοῦ δὲ ἑραδιόνοτος πᾶσα χάρις ἄχαρις.

Ad Amicum longē inhabitantem
Ut te conveniam Scythiam Libyamque requiram
Ut non conveniam longūq; iter omne mihi est

Sta miser, effugiet stantem, quæ nam uiget atas
Cur fugias aberit, cur fugiaris erit

Ad Amicam

Promittis, promissa negas, offerisque negata,
Qui sequitur refugis, qui que fugit sequeris,
Spretus ardes gratis spernentem spernis amatum
Dilexi, sperno, differt am nisi amas.

De sui temporis flagitijs.

Me miserum pudet, agnosco, perit optima uita
Protinus insolidum non reditura dies,
Non animi quæruntur opes, non corporis artes,
Luxuriæ corpus ingeniumque perit
Hæc referens quid nisi tamen crimina fassus
Supplicio dignum te grauiore premi

ἔλκε' ἡλωδύων ἀνὰ κεσάτω ἥ τε χερσὶν
 πρόσθε κῶ, συγχρᾶσ' ῥιμάτα διςυχίασ'
 πλουτήσας δὲ κακῶ ὁ φιλάργυρος ἄγιον ἄνδρα
 ἀσθενέας θεόθεν φθύγει ἰσοάμενοι
 ἢ σθετο μίσθους δὲ καθάρματος αἰσυλον ἦτορ
 μαρτίνοσ' προῖκα ῥυσάτ' ἄκοντα κακοῦ
 φείσκο καὶ σώρβη φιλάργυροι. ἐχθρὴ θεοῖσι
 εὐψία ἄχου ψυχῆσ' σώματα δύρην ἄκοσ.

Non per multa Lycon stadiorum multa distat
 Emicuit nasi cuspis adunca procul
 Iam latebrosa sonant fruticosis naribus antra
 Cras reor haud saltē postridie hic aderit.

Castoris haud nasum dicas, sed castora nasi
 Ni rectum parvis cedere magna putas

Quis male grata meis suspendens munera tectis
 Obtulit, aut hac Martia templa deens.
 Infracta galea, nulloque infecta cruore
 Scuta, & in attrito stipite tela nitent.
 Totā pudore rubet facies, multusque per ora
 Exiliens sudor pectus ad ima rigat
 Mollia porticibus referant hos atria cultus
 Istas Virginei delicias thalami
 Trunca, Cruenta, feri ponantur in ade Gradini
 Arma, mouent animos talia dona meos.

Pieridum Rex arcitenens iaculator Apollo
 Germanum irritare iube genus acre ferarum
 Quatenus attingant hominem: latique beato
 Ore sonent populi, nec tum placidi atria nactus
 Sanna Iouis, gemitusque uiri, mortesque reponam.

Arenem inserpens platanum me uitis obumbrat
 Undique & externa cingor honore comae
 Illius quae fronde mea uiri dante racemos.
 Nutricias, sociae non minus aqua prius.
 Quisque sibi posthac talem tactator amicam
 Qua

Qua cineri grates una referre docet.

γάβδον ἄνασσα πατρὸς, τοιόνδε ἄγόν ἄνδρα λαχού
οὐ συνεταῖς θνατῶν μήτισιν, ἀλλὰ σέων. (σα.
αἰσύνχα καὶ δλος ἄφισ, τύχῃ εἰς ἔλδορος ἄφαο νύσας
ὀλβοιοσ, δὲ δαίμων, γάβδον ἄρασσα πατρὸς.

οἷόν τε φίλων ἐπὶ κλην κ' ἰδίῃς κλησέας ἀγγλιν.
ἡ δὲ βροτῶν με τέχων, ἡ δὲ θεῶν με γέθουσ.
ἡ λίκος ἀνέστη σκέτω τίση χόμασι δαίμων,
ὥς σέθεν με τυχεῖν οὐδυνός ὠφελίμων.
εἴκοσ, ἄρησ, οἷος λοιμὸς ἐκοντ' ἀκοντ' ἐέρη,
οὐκ ὄν ἐναλλάξαι τλας ἄνεως φρονέης.

προσθεν ὑπέρτε θαμὰ πᾶμειν κὺκλώτε κορώτη
μάτ' ἄγαν ἐλπόμενον εἴθεν ἐκείσε κύνα
ἔσε πόας κατέδινε πλοκή πόδε πολλὰ κινούσης
κακ λῖθου ἢ βύλου θαμνὸν ἐποιχομένης,
θοῦρος ὁ δαξ τότ' αἶξε κυὸν σπαραγέντε λακούσαν
ῶν μέγ' οἰοῦσα ποδοῦν δ' ἔχο καὶ πτερυγόν.

*Nactus Apes furax populat dum mella Cupido
Prædantis digitos aspera punxit apīs.
Indoluit, perflansque manum, tellure repulsa
Matris Acidalia constitit ante pedes.
Quantula mater ait lachrymis gembundus abortis
Est fera, quanta mihi vulnere fecit apis*

*Cui Venus arridens, apibus ne simillimus ipsis
Detrahis, en quantus, vulnere quanta facis.*

*Nactus idem hospitium noctu cum morte Cupido
Mutatis temere mane abeunt pharetris.
Hæc dolet inualidis dare vulnere, fortes
Ille mori, dubius suscitât arma dolus
Pugnantes dirimit Nemesis, male perditæ Cessæ,
Summa hominē fugiant, hæc mala Mors et amor.*

Ad Cosmum Med. Princip.

*Maternis passim numeris, quæ personet aures
Excubat ad postes plurima turba tuos.
Et quæ te Latio celebret facundia uersu
Rara sed Æonia non minor arte lyra.
Rarior Argolici uernat tibi carminis author,
Et culto titulos eleuat ore tuos.
At tua qui triplici recinat præconia lingua,
Vt mihi cum paucis blandiar, unus ero.
Quod si tranquillo dabitur considerare portu
Ausæ breuis referet munera longa moræ.*

Item ad eundem.

*πολλὰ τεὰς ἀρετῆς, patrij nonnulla decoris
Tentantem subito νοῦσοσ' ἔρξε κακὴ
ἄλλ' οὐκ ἐξὸν ἄπ' αὐτῆς, grata constantia mentis
Pignora age & nostri δεξο μέγ' εὖ καμάτων
ἵπιοσ' ἀνδρῶν ἰσορᾶσ' triplicis modulamine lingue,
Qua datur in Populos νόσφι τέλους ἄσπι.*

Vicit Alexander consulti gesta Philippi,
Rursus Alexandri uicit Iulus opus,
At Medices tanto superauit & Iulum,
Quanto nobilior quam scolopendra leo.

De Ioue quæsta Rhœa flebat Saturnia Bacchi
Legittimis Semelen plus potuisse thoris
Tum mater cupido dispar concede marito
Sit de Marte satis tot licuisse tibi

Dimidium toto cum plus Ascræ canebas
Mentis in obtutu nasus Abantis erat
Hæu uates quam uera refers, nam pars quota uultus
Quadruplus ad totum nasus Abanta tumet
Nicolepto Louacino.

Scripsimus argolice retices? nescire fateris.
Ne dubita medica nil super arte loquor.
Romanas etiam uoces nescire fatenti
Crediderim demptis testibus usque tibi
Ni tamen insana reuocas deliria lingua
Ne tibi cum laruis rem fore larna putes
Iungentur Thusca Latys Grayisque camœna
Audiat ut laudes quisque legatque tuas
Excussos paruo uendet puer ære libellos
Vrbis & Orbis iners fabula turdus eris
Rustica te pariter cantabit & urbica pubes
Non dabitur noctu non tibi luce quies
Vt Copus utque alij cessent, maneque uirique
Durarum facibus corripere sacris
Donec Vlixæa discerptus uerbore dextra

ANDREAE DACTII

In lachrymas uani spiritus oris eat.

Ad Nicolaum Rodulfum Cardinalem

Accipe delicias quicunque requiris agelli

Lyrata Syria, quem nimis premunt iuga

Nec Cereri facilis tellus nec amica Lyeo est

Septentrionis ustulat a frigore

Quippe ubi temperie cultum quoque iuuerit annus.

Aegre quaterna messe respondet seges.

Etta Peletronijs Thesen da pocula mensis

Coniuia sobrius Phobis Rhetusque erit

Quas alerent frutices arcent decreta capellas

Vt unde quaque confluant opes Hero

Castaneas quandoque tamen fungosque ministrat

Tum uilla Iani tempus & mores refert

Queritur in medium furtoque assueti iuuentus

Lucem tenebris mutat in noctem uigil

Si sapis hic agros uillasque parare memento

Liure qui quis ureris uicinia

Lalio Taurello Fanensi.

Incola Flaminia uestra cognominis urbis

Qua fortuna seni est, garrula mittor auis

Non cauea splendore oculos, sed pectus & aures

Cantibus & uarijs tangere docta modis,

Vnde nouus latetur Herus, placidusque prioris

Præsidio foueat remque decusque suo.

Cosmo Medici

Arma librosque monet diuerso tempore Pallas

Perque uices, pugna, fulget & arte toga,

Præstat utrumque simul Medices prudentia Cosma

Dum pariter Marti consulit, & Sophia

Et celebrat quisquam recta commenta Minerva
 Parua, Ducis Cosma grandia uera tacet,
 Bellona Cliusque modis insignis Apollo
 Alterutrum certis, implet opus uicibus,
 Iuncta refert eadem, sub eodem tempore Cosmas
 Maior uter cedit, sed tamen ille Deo,

Accipe florigera princeps & gloria gentis
 Qua damus audaci uir Iuliane manu
 Munera sunt (fateor) parua hac, sed pectore toto
 Optamus laudes concelebrare tuas
 En canimus nomen quo uel iam notius orbe
 Est Medices, uiuat semper in ore Pila
 Vire praeor, uiuas faelix, semperque gubernes
 Submittantque hostes colla proterua iugo.
 Sitque uirens laurus, semper *
 Ornata, & scandat nomen ad astra tuum.

Hesiodum, dum pascit oues uisisse Camoenas
 Et uatum sacris annuerasse canunt,
 Armatoque sibi fauisse Marullus easdem
 Humanum supra uisque decusque putat,
 Ennius in somnis anima informatus Homeri
 Quas non Pieridum depopulatur opes.
 An lenius quod tabe grauem stomachique dolore
 Me quoque per numeros ha coluere suos
 At tribus his musa faelicibus ubera glebis
 Dura tibi sterilis terga dedere soli,
 Zoilus exclamat deliria dicat & agri
 Somnia Aristarchus quod probat asserimus

*Ecce senex trahitur Sophocles reus, Oedipus obstat
 Non ista inquiri conditione moros
 Quis dabit ut lauder? quis non dabit, oscus & excora
 Laudare si te iudice, dignus ero
 Laudato laudante viro laudabere laudem
 Si pro laude satis est meruisse tibi,*

*Natiua genuina luis deliria sanus
 Emendes et quos habitus contraxerit alte
 Longa dies rabidique diu graue canceris ulcus
 Asclepius sis ipse licet natusue paterue
 Sed tamen Orphei fluuios uolucresque ferasque
 Et filuas & saxa terunt audisse canenti
 Et nigrae radices opem sortitus Vlisses
 Rettulit ni ueterem portentosa aea figura
 Quae quam multa uirum laceratis ulcera membris
 Paeonia obduxere manus fide Alcestda lato
 Herculis eripuit lato soror Aesona Circes.*

*Natus ad ingenij cultus, & ad ocia tantum
 Inualidus toto corpore, lentus, iners
 Musarum exedras inter, sanctosque recessus
 Versabar Sophia, nocte dieque frequens.
 Ecce spopuli uo fio, nec detrectare laborem
 Fas fuit, ad palmas te uocitante tuas.
 Exilui inuitus, spaciumque annale cucurri,
 Quale nec in circo currere posset Aequus.
 Quare age defessum placide iam redde quieti
 Vltima & uocatio sit mihi meta uia.
 Meta sit at longi merces pretiumque laboris*

Nam graue quod pedibus, non erit hoc oculis

Sylua

Quid toties naſta diſſectam mole procella
 Nequicquam pelago claſſem, uentisque ſiniſtris
 Credere uela iubet, et iniquo fidere Calo.
 Scilicet Ogygia fines, & Regna Calypſus
 Armiſona inſiſis Ithaçò linquente Minerva
 Aequarei ratibus Danaum Iouis ira pepercit.
 Nec grege demerſo comitum cum claſſe, puella
 Nudus opem tremula uoce implorauit Vlyxes.
 Ac placidam nullis curſum turbantibus aui
 Luſtibus exegit uitam cum coniuge Cadmus,
 Cognato, Generoque potens, ſceptriſque nepotum.
 Longior Herculeæ repetam ne lenta quietis.
 Ociâ, & Iliacæ ductorem claſſis opimis
 Imperijs inter luſus & uina potitum.
 Hunc patris, illum cpibus fidentem matris, auique
 Atque utinam tumidi poſt longa pericula Ponti
 Poculaque Aëæa, uiroſaque carmina Circes
 Poſt dirum Antiphatem, Syrenarumque canoras
 Inſidias, Scyllamque truceſ, rabidâque Carybdim
 Poſt Neptunni genas immania monſtra Cyclopaſ,
 Alcinoi detur portus, & dulcia mitis
 Teſta ſubire domus, ac mox Phaëce relictâ
 Surgentem patrijs fumum ſpectare caminis,
 Optatiſque diſparibus, teſtoque pctitum
 Penelopes inter lachrymas, & dulcia nati
 Oſcula, præterita narrare pericula uitæ,
 Incertoſque olimi pelago, terraque labores
 Conſtructis ad aquas tandem componere muris.

*Inuita neque enim Iunone, uel Herculis Heben
 Rara Lycaonia sperem uel fata Calipsum.
 Non eadem nostros agitat Rammusia fluctus
 (Novi equidem) nec summa Deus sic miscuit imis.
 Quid mihi cum tanta magnorum luce uirorum.
 Quae mens, quae uires, aut quae fortuna meorum,
 Tot congestis opes, nostrumque in nomen ituros
 Subiecit populos, aut Regni euexit honores?
 Primatisque bonis rerum maiora parauit.
 Ipsa licet magna Soboles Florentia Roma
 Inter honoratos dederit subsellia Patres
 Quae galeata tamen flauo mihi lumine Pallas
 Quae Venus hinc, quis Bacchus adest, quis Rector
 Quisue Tonans, celsa me Iuppiter arce tuctur (quarum
 Aut alius tanta Superum de gente Deorum.
 Vnde ferox uaria post tot discrimina pugna
 Impetus, & duri tandem furor occidat astri.
 Ah mea calitili genesis damnata sinistris
 Paulatim crescente malo crescentibus annis.
 Illicet a primo uitae cui limine bellum
 Indixit fortuna minax, ac more nouera
 Natura perstrinxit opes & munera, molles
 Saua Citeinis artus aggressa uenenis,
 Et modo pregnantis succo, modo lactis abortu
 Nunc tenera infidis infecit viscera mammis.
 Mutatis toties sesqui nutricibus anno,
 I nunc Herculeae confer discrimina tunc.
 Nulla licet thalami postes insederit imum
 Compressis uterum genili Lucina coercens,
 Nec geminus recto illabens inuaserit Anguis.*

Non leniora tamen uincant tolerasse laborum.
Hinc membris non una lues, ac tempore multo
Inualida puero uires, cum triste quotannis
Frangeret alternis corpus febris agra diebus.
Hinc lachryma teneros, tumor hinc uexauit ocellas.
Tum quartana gelu fessum confecit & aestu.
Mox capitis, stomachique graues, uentrisque dolores
Nunc omnes pressere simul, nunc quisque uicissim.
Nec mora, nec requies. Hydra, cum more feracis
Plurimus excisso capiti succresceret hares.
Non tamen ingenij uires, & robora mentis
His cessere malis, sed mus qua discere paruis
Aggressus facili captu cursumque peregi,
Monstraras promptus legere, & rescribere uoces,
Tum quas, ingenium fratris dum demoror agrum
Attigeram ignaro Latias genitore Camenas
Ipsius indulsit pietas, uultuque sereno
Natura summum esse nefas obstare profatus,
Inceptis prestare dedit, V ulgique relictis
Sordibus, ingenuas amplecti ardentius Artes.
Tum repetita nouis auibz patria omina functus
Acrior Ausonidum feror in penetralia Vatum.
Nec minus haud frustra Grata facundia lingua
Pertentata mihi, cum iam discordia demens
Panderet Hesperiae, Gallis fatalibus Alpes,
Arsurosque diu late succenderet ignes,
Atque euersuras Regnorum culmina flammaz.
Dis grates, neque priuata pressere ruina,
Nec qui precipites Vrbem inuasere tumultus.
Nam pater heu uita regimen, portusque laborum

Re male composita, pueris cum matre relictis
Morte fere subita occiderat, Respublica discors
Ciuiles inter gladios, & Gallica tela,
Ancipiti nouitate Duces, formamque regendi
Mutarat statura breui, fissumque premebant
Publica priuatis comixta pericula curis.
Ut diuersa ratem diuerso flamina tractu
Corripiunt, iactantque salo, pendentibus undis
Iam mergi, iam iamque putes, illa impete certo
Exilit, & portum non expectata reuisit.
Consumptus fati uires, & robur iniqui
Credideris, fessamque malis Rammuntida, tandem
Aut puduisse meorum, aut pœnituisse malorum,
Precipue sexti cum sub primordia lustrî
Amos inter procures aspexeris albo
Conscriptum, gemina titulos meruisse Minervæ,
Multiplices Patriæ ambages, uariosque iuuenta
Soluentem nodos, & Græcæ anigmata lingua
Mox etiam primo labor additus alter. ut idem
Adjcerem, Argolicis Romana poemata Musis,
Interpres pariter Danaæ Latineque camœna.
Illæ truces animos, & pectora tincta ueneno,
Arte tegens grauiora nigro sub corde coquebat.
Exactura breui longum pro munere scœnus.
Interea dum bella parat, scuisque cruentos
Cotibus exacuit gladios, armatque ueneno,
Arridet, facilemque meis dat cursibus auram,
Certius incautum coniectis undique telis
Quo premat. & fossis transuerberet ossa medullis,
Effuso donec tabescant sanguine uena.

Sic malus arcanis uita penetralibus humor
 Incubat, & nullo subcrefcens indice uirus
 Prasignans, tacitis fenfim mox uiribus auctus
 Erumpit, totumque uno domat impete corpus.
 Paonia uincuntur opes, fpec una Deorum.
 Ergo ubi collectum robur, uiresque parata
 Infremit, infandosque ciens horrenda tumultus
 Semirutam notis inuadit partibus arcem.
 Et quae iam uario tentarat lumina nixu
 Aggreditur, faciliue manu labefacta cecidit.
 Nam qui impune folens pueros contingere morbi
 Oppreflere graui iuuenem discrimine uita,
 Alteriusque oculi lucem infecere tenebris.
 O utinam medici uitio, quos penè fubiui
 Tunc Manes adiffè datum. uincifque folutus
 Corporis Aethereas penetrasset fpiritus auras.
 Quas ego quas anima labes, quae triftia dura
 Pondera, quae mifera uita affem incommoda uita?
 Quos gemitus? & quae mutanda pericula lato.
 Soluiffent mihi iufta pia cum matre fiores,
 Et fratres fimul, & cognato fanguine turba,
 Pubentes miferata genas, floremque iuuenta,
 Et quas quifque fibi conceperat indole rara
 Non expectata abruptas fpec Morte gementes.
 Quo mifer euafit tandem (quo longius agra
 Produxi infelix fpatium miferabile uita.
 Nempe ut parta graui, & longo congesta labore
 Perderet una dies, nempe ut miferandus & hofti,
 Proh dolor. inuifis damnata fronte tenebris
 Maternas inter furias, fratrumque rapinas

*Horrida Phineæ paterer consuevia mensæ.
 Expertus tragico non inferiora cothurno
 Inuisus superis inuisus manibus orbis.
 Cui neque luce frui placida nec morte liceret
 Pendentis fines iuxta uitæque necisque
 Haud dubia ratione neci uitæque propinquo.
 Sume triumphales curru Rhamnusia cultus.
 Pande alas tuque ipsa tuis te protege pennis
 Picturata graui uestis procul ardeat auro
 Auro ingens solido rutilet gemmisque corona
 Sceptra gerat baccata manus comitetur onanti
 Lior equo aut curru potius gestetur eodem
 Quem suprema trahat bis quatuor India barthis
 Candida cognata circumstent agmina turba
 Præcedat nitidis fulgens exercitus armis
 Et quæ laurigeros comitatur pompa triumphos
 Præda Tropææ duces tituli cum gentibus urbes
 Quæque iter est festus uelentur compita fertis
 Hinc illinc auleæ tegant pendentia muros
 Carula Phæbeos excludant uela calores
 Floribus & Cilicum spirent spectacula nymbis
 Hi Capitolas transi super altior arces
 Hi diætrix tumidumque alto caput insere calo
 Parta tibi ingenti uictoria digna triumpho
 Quem Libyes Asiaque duces quem turba quirinum
 Europaque potens & totus nescit orbis
 Scilicet egregiam laudem & spolia ampla reportas
 Gloria magna tibi & nomen memorabile partum
 Si tot ab insidijs toties tot ab hostibus unus
 Vsq; domi usque foris per lustra nouena petitus*

Cui nihil in tenebris certum nihil undique tutum
Dat tandem tibi sua manus prò dedecus ingens
Prò Pudor & nullo uecordia cognita seculo
Seminices artus & membra tremencia lato
Infelix manesque umbram insectaris ad imos
Sed quo non longos confert producere questus
Quid iuuat insanis calum lassare querelis
Contrahe uela domi tacitoque in pectore uersa
Quid ferat ipsa dies neque enim dum uita superstes
Desperes lapsis meliora mouetur in horas
Instabilis uario rerum uix crimine cursus
Summa repente imis miscens atque ultima primis
Turbidus exoriens picea caligine Phæbus
Sapius Hesperias purus descendit in undas
Quodque procellosis seruet modo fluctibus aquor
Credita tranquillo reddet mox carbasa porto
Et quem calcarunt inopum uestigia puluis
Sublimis uento celsas ascendit in arces
Quid uehas ignoras sero tibi lumine Vesper

ANDREAE DACTII STILV

*chi titulus Virbii in Leonis X. Pont.
Max. laudem enarrata.*

*Inuia Cecropiae r: matus pascua sylua
Hippolytus, rapidos arte regebat equos,
Ecce ferum tristi tollens caput equore monstrum:
Eminus absorptas ei aculatur aquas:
Discurrere feri subito terrore iugales,
Disiectis radij dissiluere rotis,
Concidit, & fracti discerptus pondere currus,
Frena tenet lacera sanguinolenta manu.
Astitit, & fotum gremio Dytina pudico
Asclepi sacros protulit ante pedes:
Siquid, ait, merui, si quid potes arte medendi
Hoc age, & in puero me mihi redde nepos.
Plura dolor uetuit, sensit, purgansque fouensque
Vulnera, Paonia suscitatur artis opem.
Mens redit, & uires, fruitur dulcedine uitae
Virbius, aridet terra, polusque Deo.
Virbius ecce recens medicis petit aera succis,
Concipe Letitia Calliopaea modos.*

*Quicquid ab Archiua crescentis origine Mundi
Qua se cunque coli pulsus Humus annuit undis,
Senserit Humanae discors sollertia Mentis,
Arbitry secura Iouis. Cum miscuit imis
Summa, laboriferi manus ingeniosa Promethei,
Vel cum iactatis induruit amula saxis;
Deucalionaea post uada pericula cymba,*

Vnius immensi molem mihi temperat orbis
Vis, & mens, & Amor, nullis obnoxia causis
Maestas Aeterna Dei, qui cuncta creauit
Omnipotens, qui cuncta mouens immobilis implet
Immensum, quod fecit, opus, nec cernitur ullis
Cuncta uidens, causa ipse sui, seseque Beatus.
Non minor arcanis Aeternitatis in antris,
Ignotaeque diu per longa silentia noctis,
Cum Facunda sacra concepta reconderet aluo:
Nec maior post lucis opes, tenebrasque rebelles,
Sydereosque globos, elementaque grandia, formis
Alternata suis, mixtisque animata figuris
Corpora, tergemini pugnantis semina Mundi,
Ad numeros librat a suis, quo tempore primum
Diuitias proferre sinu, roburque potentis
Inuictum monstrare manus, largiuntque benigna
Mentis opus placitum, seque indulgere creatis.
Sponte sua nullo penitus cogente, sed ipso
Natura poscente bono, penetrabilibus altis
Omniiferam laxare penum, signataque longum
Horrea, & immensos aeterna molis aeuos
Venturis larga populis effundere dextra.
Ergo ubi materies nunc concepta iuuentis
Emituit, formaeque decus digesta recepit:
Ille poli metas fulgoribus, ille profundis
Maxibus, & medijs posuit cultoribus orbis,
Staturaeque dedit aeterna in secula Leges.
Et defecturum non ullo tempore fadus.
Quid mihi Threicy casum, commentaque alumni
Vana refers? atomosque leues, rebusque creandis

Semina, diuersis temere occurrentia formis.
 Non ne ubi non ullis per inanes partibus auras
 Componunt ramenta modis coeantia miris,
 Flammi-feros Phætonis equos, & cornua Luna,
 Atque ipsum immoto qui sustinet omnia Gyro:
 Vltimus immensi (si fors tulit) ambitus orbis
 Iam duplicem, iam multiplicem spectare licebit,
 Et centum gemino crepitare tonitrua celo,
 Sed uacuo, nullisque Iouis descendere fulmen
 Imperijs, uaneque Deos formidinis umbras.
 Non ne Poetarum uarijs insomnia Monstris
 Prætulerm, chaos obscurum, nitidumque Phæneta.
 Quæque sub Aonia cecinit fastigia rupis:
 In tempesta senex qui Mænia prouehit Aescra.
 Pierias uidisse ratus sibi adesse Sorores.
 Quæ Linus, & Cithara polles in collibus Orpheus
 Ismarjs, Rodopesque iugis, & saltibus Hemi:
 Suetus aquas cantu, nolucresque, ferasque morari,
 Et saxa, & rigidas syluis diducere quercus.
 Infelix, frustra que sacris imbutus Iacchi.
 Et frustra Eurydicen, frustra infera regna secutus,
 Qui Cyconum Thyrsos, contorta que saxa, canora
 Non potuit mulcere lyra: licet æquoris iras
 Flexerit, Hemonia moderatus, transtra carina.
 Adde alios uates & primæ nomina fame.
 Mæonidem, irasque Deum, pugnasque canentem,
 Captiuumque Iouem, pulsus post arma parentis,
 Titanaeque truces, conculcatoque pudore,
 Nil non permissum Veneri, scelerique doloque.
 Tum duris facti iussis, manesque, iuresque,
 Calicolasque,

Calicolasque ipsumque simul parere Tonantem:
 Aurea nexilibus cum uinciat orbibus Orbem
 In se se rediens aeterna ambage catena.
 Unde (tuo siquid fidei Troiana Magistro)
 Hyssida torpentes induxit porticus umbras,
 Inflexumque animi robur concepit in omnes
 Affectus hominumque suis sibi uendicat armis.
 Atque alias aliis pro capiti mentis eisdem
 Fontibus haurit aquas, ut quisque cupidine fama
 Fertur, & inuenti gestit nouitate superbus
 Dogmatis, abducto quorum Natura recessu
 Texit & ingenij causas indagine cinxit.
 Iamque Thales undis rerum primordia ducit,
 Igne Samornei proles tenebrosa Blosonis.
 At tibi, nec Siculos ignes, nec dira timentis
 Fata: Deum dum queris iter tenuisse uideri
 Non nihil alterno discordia gignit amori.
 Quo tamen humani deliria pectoris usque
 Prosequar? & ueteris terras caliginis umbras
 Immensum curta Pelagus cohibere matella
 Nitentis, superasque damnos, arcemque Tonantis
 Lucis inaccessa lutea componere testa?
 Scilicet angusto tenebroso carceris antro
 Igne Promethea tellus animata rapina
 Intima flammiferi penetrabilia concipit Orbis
 Aduersante Deo quod si felicior aura
 Fulxerit, exemplo rursus patrioque suoque
 Iuppiter aethera depulsus sedibus aula
 Excidet, amissis nec iam Saturnus habenis
 Vnus Acherosij tabesceat compede ferri.

Sordibus, & cana fadatus regmine barba.
 Ipsa luteo uasta fidem robore molis
 Aegæona Thetis discordibus inferat Astris.
 Enceladique tremat concussa uaporibus Aetna.
 Impia Flagrea referens uestigia pugna.
 Post trepida commissæ fugæ, mollisque latebras
 Aegypti? Quid enim soboles humana refugit?
 Quod non ausa nefas? O prima mentis imago
 Dissita tergemi nectens consinia Mundi,
 Mole breui, formante Deo; sublimia magni
 Nata subire Poli; dubio fastigia cursu:
 Diversas sortita nices, dum libera nexu
 Sponte sua nullo fertur cohibente uoluntas.
 Alternò uary iactata cupidinis æstu.
 Ne tamen hinc multum placeas tibi, ne ne superbus.
 Tolle animos, Latis neque enim dum pascitur herbis.
 Dum liquidas exhaurit aquas; Dû Buccula Tauri.
 Sustinet, & Pecudes Arias, olidusque capellus
 Hircus inuit: præter mentem pastoris aguntur.
 Seruandi quem cura gregis sobolisque futura
 Ducit Amor: pecoris sed enim Venus ipsa Magistro.
 Non minus ad uotum est, quam cū caliginis umbra.
 Syderei conuexa poli cinxere Tenebra:
 Imbellem ualidis gentem defendere septis.
 Raptore, ne forte Lupi, ne turbidas Hyber
 Obsuerit, gelidique riuens iniuria Cali.
 Scilicet omnipotens immensi conditor Orbis
 Natura cum irru daret: rebusque creatis,
 Tum primum fines certos, & fœdera nullas
 Fortuna passura nices imponeret, altis

Syderibus numerisque suis elementa moueret i.
 Et uolucrum natuque genus, pecudesque, ferasque,
 Sylvarumque comas, fruticesque, et graminis herbas
 Iapetionide figmentum nobile, dextra
 Neglectum sine lege putes? quo Sydera certis
 Temporibus, metusque Poli ratione feruntur
 Alternant elementa uices humorque calorque,
 Torpet hyems gelidis Borea concreta pruinis.
 Ver tepidis humescit aquis Hyperionis aestas
 Ignibus ustariget, gelidis crepae aridus Euris
 Autumnus fatusque noni solatia terris
 Collectas indulget opes, quas matris in Aluo
 Bruma fouet. Zephyrus tepidis enititur alis
 Sic alternatis diuersi mensibus anni
 Aucta cadunt redeuntque suis stat a tempora rebus
 Natura ducent manu? pars optima rerum
 Quas oculis spectare datum, dantis indiga tristi
 Libertate perit, mariaque cupidinis astro,
 Qualis Thesiphones agit ata furoribus Ino
 Desiluit in praeceps, unaque amplexa ruina
 Seques suosque trahit quo turbine pectoris Amens
 Quo ruitis mortale genus? quibus ista flagellis
 Turba furis? Quis corda deus? quae uersat Erynnis?
 Tu ne tuis aeterna putas prauertere magni
 Consilij decreta Iouis? quibus ordine certo
 Magna renidentis torquetur machina mundi,
 Vel sensu uel mente capax, ut molibus ipse
 Spiritus, infernis praestent sublimia rebus.
 Illa quidem, nullo penitus uisanti casu
 Aeternos uisura dies: hac inscia certo

*Stare loco: fataſque noui ſubnixa tigillo
 Quæ diuerſa, modis in ſe coeuntia miris
 Gens hominū Auguſta neſcit ſub imagine forma:
 Nata Deum penetrare domos & fulgida Celi
 Sydera: dum memores, celeſtis originis annos
 Exigat imperio non aduerſata Tonantis.
 Ipſa ſibi diſcors, pugnantibus undique rerum
 Seminibus: quam luxus iners, & dira cupido
 Quam tumidi faſtus, animi cæcique furores,
 Precipitem ſtimulis agitant: Si frena uoluntas
 Excutit: & uicta paſſim ratione uagatur.
 Arbitrio furibunda ſuo, uelut obice rupto
 Precipitant torrentis aquæ conuiulſæque ab imo
 Roboræque ſcopuloſque trahunt, uel puluere campi
 Indomiti ſpaciantur equi: cum rector habenas
 Deſeruit: uiduoque labant temone quadrigæ.
 Inde truces animos, & neſcia cedere recto
 Pectora, & inſanas agitata mentis Erynnes
 Induimus: quales nigri poſt Tartara Ditis
 Alciden egere Canes, uel ſanguine nati
 Eumenis Ogygia dextram maculauit Agæus.
 Vtique Thyæſtiades tragicos Agamemnone caeſo
 Inſlauit lituos, gladio caſurus Oreſtis.
 Colchis Iſonios de ſe cum pellice natos
 Suſtulit: Hemonij poſt fata miſerrima Regis,
 Sic damnata fero moliti Regna Creonti
 Oedipide pereunt per mutua uulnera fratres.
 Amiſſiſque ſenex generis tabeſcit Aдраſtus.
 At Paris Oebalias fortium populatus Amyclæ
 Letus Acidalia ſequitur dum munera Diuæ:*

Idais promissa iugis: cum Palladis artes
 Nuda Venus, Iunonis opes se iudice uicit.
 Europen Asia furialibus intulit armis,
 Dardanaque Argolicis euerit Pergama flammis.
 Exul ut emensi, post multa pericula Ponti
 Aeneas, Latio fati melioribus urbem
 Conderet, & magna strueret primordia Roma
 Gentis Iulea superos aditura triumphis.
 Ad ripas Tyberina tuas nec lustra ferarum
 Obstiterint: nec septa rudi magalia culmo
 Pastorumque manus collectaque Martis Asilo
 Colluuiis, Itala scelorum damnata Iuuenta:
 Quo minus Aeneadum late succumberet armis
 Terra, cruentatis Macedum concussa Sarrisis:
 Cuius Achemenys liuerent terga flagellis
 Medorumque notis, postquam Babylonia Susis
 Cessit & Assyria cecinerunt mania Nini.
 Tum demum meritas temerata soluere pacis
 Iussa uices: quae prima feras in praelia turmas
 Eduxit: populosque rudes & nescia belli
 Pectora, praterita nequicquam tempore uita
 Libera, ferre iugum. & Martis terrore coegit
 Seruitumque pati sic alternata uicissim
 Gaudia miscentur lachrimis & tristia letis
 Im petunt sublime: ruunt in Tartara, summo
 Qua steterant suprema loco, gentesque per omnes
 Archanis uersata modis, hominique negatis
 Ancipiti leuitate fluunt. uelut ultima Tethys
 Oceanus refluxo qua concutit aequora fluxu:
 Quas Scylla uersat rabies astuque furenti.

Sorbet in abruptum rursusque sub astra Charybdis
 Ei aculatur aquas, neque enim cognovit ibidem
 Stare diu, quicquid sensus mens concepit haustu
 Consilij Rex magnetis, quibus ignea mentes
 Astra mouent, elementa regunt, mixtaeque caducæ
 Molis opus, non lege quidem quam dixeris unam
 Diuersa tamen esse neges, cum consona rerum
 Natura sint iura: lira ceu fila canora
 Concordes uocum referunt discrimine cantus
 Nam licet ancipitis uariante cupidinis aestu
 Huius olim referamur, & huc animoque petamus
 Diuersis diuersa modis, ut quisque uidetur
 Velle sibi, proutque suis accedere uotis:
 Non tamen immensi fines, consultaeque regis
 Euasisse datur: cordis secreta tenentis
 Arbitriumque animæ, qui quamuis cogera possis
 Inuitos, durisque feros urgere lupatis:
 Allicit interdum tamen, & dulcedine captos
 Quod uoluit, nos uelle facit, facilique ministros
 Imperij trahit arte sui, seu turbine belli
 Collapsos mores, corruptaque secula turpi
 Luxuria, ritusque feros, oblitaque recti
 Pectora, & insanas scelerum contagine gentes
 Ad frugem reuocare iuuat: seu reddere paci
 Sparsa cruore uirum saturataque cadibus arma
 Et iam penè suis uiduas cultoribus urbes
 Sæuæque Barbaricis tela extorquere lacertis,
 Confectumque malis senij grauioribus orbem
 Rursus in integra faciem renouare Iuuenta
 Tristia Tartarei cohibentem monstra profundi

In latebras tenebrasque suas quibus Aetheris ignes
 Puraque flammiferi pallerent lumina Phœbi.
 Lucidua umbriferis Aer tenebresceret austris.
 Aequor hyems, terras quateret, gladiusque, famesque,
 Morborumque lues, gelida contermina Morti.
 An referam ueteres casus regumque, ducumque?
 Eversasque urbes casus reciduaque Mania, molles
 Assyrios, Medosque truces, Persasque superbos,
 Et fortunatas Macedum cum rege ceteruas.
 Romulidumque graues animos? Quod Gægis, et Indi
 Regna? quid Aethiopum, Niloque adnota tepentis?
 Quid memorem Penosque truces Maurosque cruētos
 Bethim et ardueris Rhodanum Rhenūque fluetis
 Albin et Euxinas Istrum qui temperat undas?
 Quid Thanaïm, Scyticasque niues, et uellere Phryxos
 Nec nomus insignes Argus certamine Colchos?
 Nam quid Palladias arces, Sparthaque? Quod Ar-
 aut Thebas, celebresque, alias scriptoribus urbes (gos
 Graiorum: Pelopis quas insula sustinet et quas
 Creta, Rhodos, Cyprus, semotaque Doridis undis
 Epirus: rerumque potens olim Itala tellus:
 Nil opus, à prisco repetitis testibus ano
 Nil uersare manu ueterum monumenta: super sunt
 Ante oculos, interque manus cedentia nullis
 Maiorum, et contenta suis exempla periclis.
 Nam uelut infesto surgentibus aquore monstros
 Decepti post uota patris, fraudemque Nouerca
 Hippolytum trepida lacerum traxere quadriga
 Excussum temone feri, cum lora tenerent
 In media iam Morte manus, tractuque rotarum

*Confusi fractis taberent ossibus artus:
 Ecce ruens Latia ruptis compagibus aula
 Ambitione ducum. Stygia liuore furentum
 Tisiphones, Itala penetravit viscera Terra
 Barbarus, Ausonias ferro, flammisque cruentus
 Depopulatus opes: miseri quid funera vulgi.
 Quid lachrymas, quid uincla querar? Venerèque cruo
 Et grauius leto uita genus: impius hostis   (etiam,
 Nil templis, arisque dedit, commixta profanis
 Sacra simul percutit, sed enim per singula rursus
 Ire piget: ueterisque notas renouare doloris
 Vulneraque obducto iux dum cocuntia rictus
 Incerta refricare manu: perferre coacti.
 Quicquid Barbarici norunt commenta furoris.
 Perfidus Hercule a qua nec post fata Sagunti
 Hannibal, Hesperia furialibus intulit armis.
 Quos Marius strauit populos quos dextra Camilli,
 Non Ghotus ira Dei, trucibus non mitior Hunnis
 Vandalus, & longe sortitus nomina Barga.
 Et iam penè feris subdebat colla catenis
 Roma, paludosa casu dissecta Rauenna
 Instantisque metu, desertis manibus hostis.
 Nam ueluti dira Cannarum strage Terenti
 Varro fugis, Libyca percussus uulnere dextra
 Paule iaces: Proh fata, ducum sic effugit alter
 Ipse feros inter gladios, tormentaque tutus
 Cura deum magni Medices legatus Iuli
 Celtica captiuis passurus uincla palmis
 Ecce trahebatur. Summi cum rector Olympi
 Tum demum clades Italas miseratus ab alto*

Defixit terris oculos, propiusque labores
 Despexit gemitusque virum deintus alia secum.
 Haëtenus Ausonia fas insultare iacenti
 Galle tibi quo pergis? ait, Victoria rebus
 Terminus ista tuis: iam iam concedere victo
 Victorem atque Itala iubeo discedere terra.
 At tu magnorum proles generosa parentum
 Dura pati ne vincla time: Labor ultimus hic est.
 Iam Patria reddere tua Latioque potitus
 Impia seminecis medicabere uulnera terra
 Tristis in auricomam faciem renouabitur Orbis
 Auspicjs opibusque tuis. hinc astra subibis
 Tranquilla iam pace senex hoc ordine rerum
 (Ne dubita) te fata manent tu pectore forti
 Iussa subi, rebusque datis par induere robur.
 Hac ait, et nutu Calos Terrasque mouebat
 Ad mentis secreta suæ res uerba secuta est
 Continua rapidas pedibus Cyllenius alas
 Nexus adit terras. turbat aque pectora mulcet
 Ausonidum, casusque grauis medicamina monstrat
 Tot uictis superesse equitum peditumque cateruas
 Tum magno constare hosti uicisse, tot haustos
 Ense uiros, ipsumque ducem cecidisse sub armis.
 Hinc mouet Alpinas gentes, Germanaque castra
 Inde Caledonios excitat ad arma Britannos.
 Interea misera furij agitata Rauenna
 Celtarum fera castra labant, Stygijsque tenebris.
 Circumfusa ruunt: peditum nam sponte solutis
 Agminibus desertus eques. Tum Panicus heret
 Mentibus et late uolitans quatit agmina terror.

24 ANDREAE DACTII

Ergo abeunt retroque pedem uestigia torquent
 Victores, partasque malis & cede suorum
 Deseruere fuga nullis instantibus urbes.
 Et iam Flaminia saltus, camposque legebant
 Aemilia, iam rura Padi stagnantia riuus.
 Tum delecta cohors gelidas properabat ad Alpes
 Captiuos, Medicemque trahens iamque arua tenebant
 Iam ripas Ticine tuas scelus unda refugit:
 Obstupuit tremefactus equus, gressumque repressis
 Non stimulis, non ille feris calcaribus audit.
 Ecce autem ducente Deo vicina Sacerdos
 Tempa colens, raptis uilla cultoribus instat
 Vix uni metuenda manus, fugere repente
 Custodes, qua quemque pavor, qua casus adegis
 Armatis cessere togæ, paucisque frequentes.
 Illa dies Itala confregit uincla catena
 Munere clara Dei: cum te pater optime Iuri
 Restituit fortuna tuo, tunc omnis adempta
 Spes Latij concepta soli, Galloque negatum
 Afferriys considerare agris Alpesque remensus
 Ipse domi timuit conuersi uulnera Martis
 Celtica belligero dum feruet terra tumultu
 Interea Latia decoratum fascibus Aula
 Te patrio tandem gremio Florentia capit
 Illa quidem multo ueterum splendore tuorum
 Nobilit, & pulchro magni moderamine Cosma
 Militiaque domique potens, tum mitibus actis
 Clara Petri, magnis sublimis ad astra triumphis
 Laurenti subuecta patris, qui plurima quamuis
 Pace, domi, belloque foris pulcherrima gessit:

Agnitus Hesperis Laurentius agnitus Indis
Ad Boream mediumque diem celebratus honestis
Pieridum numeris, clarus moderamine princeps
Ingenui constans animi nullique secundus
Consilij, uirtute potens, linguaque, manuque
Et grauibus decorare iocos, & seria ludis.
O summa mens plena Deo, tot dotibus una
Multorum complexa decus, quam pectore fas est,
Concepisse magis quam promere tu tamen ipse
Quamlibet egregius animi uirtutibus urbi
Vtilis, hoc uno superas tua, seque, beatus
Prole sacra multum tibi se debere fatetur
Inclita multarum Florentia nomine rerum
Nec grates meminisse piget puduitque referre
Viuenti Cinerisque rogo, memorique sepulchro.
Qua licuit, meritis ut quas non dixeris equas
Esse putes aliquid, nec dedignere mereri.
Quæ tamen ob sobolis meritum tibi præmia reddat
Non sensu, non mente capit, cœlestibus impar
Diuitijs? Quis digna Deo, quis præmia soluat?
Mortali nec posse datur, nec scire; Quis autem
Velle neget? liquidum caratis æra pennis
Dum secat, & propius uicinos appetit ignes
Infelix pelagi submergitur Icarus undis.
Dadalus Ausonia libratæ occupat alis
Littora, Cumea quondam sacra Sibyllæ
Vectus equi pennis dira post fata Chymææ
Bellerophon, Superum mixtus penetrare recessus
Concidit: effuso disfracta per ossa cerebro.
Persea Gorgoneæ referentem colla Medusa.

Arua super Lybia siccantibus arida glebis
 Pegasus incolumem patrias adduxit in oras.
 Thesea Tartarea iunctum cinxere catena
 Firitoique manus, superas remeavit ad auras
 Alcides, praedansque trahens, hos infla movebat
 Causa viros, illos sed enim scelerata cupido.
 Et tumidi fastus animi, spernaxque deorum
 Cōtemptus, tua me pietas Patria inclita amorque
 Fortuna iubet oblitum, moribque prementis
 Lat a sereno nato modulamina condere vultu
 In generis commune decus. Tu nom ine tanto
 Digna mone, cuius natu Florentia primo
 Nob ile tergemina meruit Diadema corona.
 Tuque adeo tanta sortitus pondera molis
 Calicolum pia cura Leo, quem summa Tonantis
 Dextra suas prestare vires, terrisque potiri
 Iussit: & immensi laxare repagula Mundi
 Huc ades, & trepida dexter rege uela Carinae:
 Auspicio commissa tuo tibi summa profundis
 Rudis, & extremas tumidi legit aquoris undas,
 Tu rector, tu causa via, te praeside nullas
 Horret aqua cali ne minas, da (siquid amoris
 Cura grauis patriumque decus pietasque meretur
 Mensque. uni deuota tibi) da numine dextro
 Littus & optati naualia tangere portus.
 Vos quoque magnanimi felicia sidera fratres
 Consortes tantorum operum tuque optime magni
 Nomen. Ann referens & primo flore iuuenta
 Non rebus non mente minor mihi numinis instat
 Laura renascentis concordia semina Mundi

Ferte pedem faciles uestraque aſſiſtite caſtris
 Miſiſſa nam ueſtra cano Decimique Leonis
 Pontificale decus generis communia ueſtri
 Stemmata quanquam olim (uita modo ſila ſuperſint
 Sis mihi perpetuos carmen condatur in annos)
 Indiſto per me ueſtrum nulli eſſe licebit
 Nec uos parua manent merita praeconia laudis.
 Nunc age Pieria curſum repetamus harena
 Phoebe parens magnique Iouis generoſa Propago
 Aonides. Quid enim ueſtro ſperemus inertes
 Praefidio ceſſante Dea? uos incita Cyrrha
 Pectora, & inſani lymphis agitate Lyai.
 Ipſa pares animos tantis mens ardua rebus
 Concipiat, nec lingua potens conceptibus altis
 Deſuerit, trepido ſed enim praecordia uerſat
 Delius, & numeris formata potentibus Euan
 Arbitrio mouet ora ſuo, ſubigitque profari.
 Effera ſanguineis gaudens Bellona quadrigis
 Iam prope ter ſenos Latium ualtauerat annos
 Barbarica feriente manu, quo tempore primum
 Impia turbatas diſcordia perculit urbes
 Auſonia, rupto tranquilla federe pacis.
 Conſilijs miſerande tuis, quae triſtis Erynnis
 Inſuber, aut furijſ uolentior ambitus atris
 Impulit, amotos Natura ſinibus hoſtes
 Sollicitare auro, pradaque cupidine ductos
 Sponte fouere ſinu, quo Regni dira libido.
 Quo mentem ſclerata trahis? tibi pulchra Ruina
 Parthenope grates tibi praeſentia debet Olanum
 Excidij cumulata ſui, Venetufque Ligurque

Quicquid in Hesperios hausit fortuna colonos
 Muneris, exemplique tui est. hinc fluxit in omnes
 Pectoris atra lues. tractu uelut aeris olim
 Corrupto, dira serpit contagine pestis,
 Cumque suis pereunt armenta gregesque magistris.
 Pastor opem si ferre neget. spernatque modori
 Disce tuis contenta bonis traducere uitam
 Gens hominum, nec te discordibus auferat ausis
 Ambitus, & Regni per crimina seu a libido,
 Crede deos fandi memores, dira sive nofandi
 Vltrices, & quæ latebras Arcanaque cordis
 Semper ubique uident, non conuientia somno
 Lumina iustitiæ nec nigri occulta ueneni
 Pocula, nec noctis tenebris agitata latebunt
 Consilia in medio ponentur ut omnia campo.
 Quid tibi Barbaricis miscere tumultibus omnem
 Profuit Italiam? tristis quid casus amica
 Parthenopes? emptor scelerum uenundatus idem
 Exemplis cadis ipse tuis, nec criminis heres
 Auspicio partis fruitur meliore, tot urbes
 Eversa, tot Regna, feri tot uulnera Martis,
 Tot fortes amissa anima, tot cedibus arua
 Pinguis, tot Latio squallentes sanguine campi
 Seu a tuo de fonte cadunt ignara quietis
 Ambitio, tumidi proles uesana Typhæi
 Euersa a polos, & nigri Tartara Ditis.
 Si propius conferre manus. & tendere contra
 Vincula sinant, ferroque grauos, suræque manusque
 Infelix mortale genus tibi compede soli
 Exiit, manisque uacat, dira sive sorores

Excitat, & totis in praelia viribus ardet
 Illa quidem Latia properabat fata ruina.
 Iamque uidebatur facibus gladiisque paratis
 Extremum sortita diem, cum dextra Tonantis
 Obstitit, & miro subeuntibus ordine rebus
 Improvisa tulit lacero medicamina Mundo.
 Expertum tanquam rigidis fornacibus aurum
 Aduersis, latisque uirum, quem tristia nullis
 Inuictum flexere malis, quem prospera nunquam
 Oblitum uidere sui, partisue minorem
 Fortunis, summo positum sed culmine rerum
 Ad maiora putes animi splendore creatum
 Hunc Pater omnipotens aeterni legibus aui.
 Promissum Laty, columnen rerumque salutem
 Cum procul ex alto uentura fata ruina
 Cerneret, aetherias in tempore protulit aures:
 Deque tot Italia populis atque urbibus una
 Diligeris, Thuscæ princeps, Florentia palma
 Arcanis dignata Dei. Tu conscia magni
 Pignoris, & tanti nutrix celebraris alumni.
 Quanta nec Ogygiæ iactatur Nisa Lyao
 Nobilis Ida Iouis cunis: & Apolline Delos.
 Conceptum tu prima foues, tu matris ab aluo
 Suscipis, & celi uitalibus imbuis auris
 Tam clarum fortita docuis, nec fulminis ignes,
 Nec tonitrus, uentremque premens Lucina reductis
 Ad pectus genibus, geminusque a culmine serpens
 Infesto trepidos conterruit ore parentes
 Sed purus sine labe dies, nitidusque coruscis
 Effulxit Titan radijs, manifesta que mundos

Signa dedit, magna uentura in secula laudis.
 Romanaque matre satus, Iouis alite Regni
 Iura capit, Thysci debetur origine patris
 Religio, pietasque uiro: nec Pallas honores
 Inuidit generosa suos, cautoque Promethei
 Dona Deum collecta sinu nascentis in artus
 Inseruit consulta Themis, dominaeque suique
 Iussa charis nomen felicibus indidit astris.
 Praetereo cunas, & prima tempora uita
 Nutricis commissâ fide, nec proxima primis
 Lustra, referre uacat, quamuis nitor indolis ingens
 A teneris, cuncti spatys effulxerit aui
 Ignis ut arentis correptus fomite teda
 Crescit, & injecta superat fastigia Sylua
 Sublimem rapidis diffusus in aethera, linguis
 Longa tamen summa cupidum praecoma fame
 Ad rerum maiora uocant, Tu parua silenti
 Da ueniam, si parua tamen tua dicere fas est
 Sume uirum, cui summa Deus dedit omnia summus,
 Parque annis uirtutis Opus, sic oris honore
 Perpetuo insignem doctis inspexit Athenae
 Cliniadem flaua miratrix turba Minervae.
 Nam gestis & mente tibi quem conferat olim
 Longa dies? cui par grauitas prohibet asque fidesque
 Et pietas, animusque senis puerilibus annis?
 Obstupuit quoties obtutu fixus in uno
 Et pater & fratres, & si quem casus adegit
 Spectatorem operum mirato splendore tuorum,
 Hinc Puer & uix dum maturo tempore sacris
 Adductus, primoque Dei cultum induit auro.
 Altius

Altius ut teneris animi defixa medullis
Hæreat aterni lex intemerata parentis
Sed flamma facile alta petunt, declivia fluctus
Ducebat uirtutis amor, stimulabat honesti
Cura simul: laudisque decus, fastigia natum
Summa sequi, vires animo natura secundas
Indulgebat, opem nec tum fortuna negabat
O quoties nec lingua capit nec pectora felix
Ingenium, felix magna uis mentis, ad omne
Nata decus, felix animi prudentia, felix
Quicquid inest utrumque uiro: quibus attigit astris
Grammaticen, comitesque duas, numerosque potentes
Mensuras, uocumque modos, calique meatus
Ille etiam iuris nodos decretaque legum
Discussurus erat, et sacris tradita chartis
Magnorum monumenta patrum, secretaque rerum
Natura complexa sinus, uotoque potiri
Fas erat, et claria titulos meruisse corona,
Ni superi ad maiora uocent, summusque Sacerdos
Patribus adscribat lectis, sanctoque Senatu.
Versatur, quo summa loco quo cardine rerum
Humanique decus generis, uix prima notabat
Pubentes lanugo genas, poteratque timere
Indolis ignarus, et tantum conscius aui
Ne tanto non par oneri succumberet etas
Iunior illa quidem sed laui cana uigebat
Mens puero: cani tenero sub pectore sensus.
Talis Amyntiades (sacra sit miscere profanis)
Nicomachi sub prole puer post fata parentis
Medica pelleis subiecit terga flagellis

De ANDREAE DACTII

Non animos sublimis honos, non fastus inanes
 Extulit: aut oblita sui clementia mitis
 Parque animo uultus, sermo, cultusque modesti,
 Tum mores gravitate hylares, tristisque uenustas:
 Et quod ames gravitas, & quod uenereris habebat.
 Et pudor, & tenera quales in uirgine sensus
 Indole non alia sublimis ab aede palati
 Scipiades, duros armis pacauit Hiberos
 Hannibalem Latij diuulsum dispulit oris
 Punica Romulea submisit colla securi.
 Tum diuina sacri repetebant carmina uates
 Venturaeque decus maturo tempore laudis
 Et decantatum triplicis diadema corona
 Munera lata sacri titulo celebrantur honoris
 Fit plausus, gaudentque patres, gestit quae inuentus.
 Certauere senes pueris. Victoria nutat
 Letitia, nec Roma sua concedit alumna.
 Interea placida temerato federe pacis
 Impia turbatas discordia dispulit urbes
 Gallicaque Hesperys immiscuit agmina terris.
 Prima mali labes Romana sede potitus
 Cantaber; inde furens cacusque cupidine Regna
 Insuber admotis poterat tamen artibus ulcus
 Molliri, uinci que dolor, sensimque repressus
 Sanari. si docta manus, si lene uenenum
 Ferret opem, magni sed enim praeuerrere Regis
 Consilium, mentemque nefas, concesserat olim
 Parcarum in leges genitor tuus, una salutis
 In tantis spes una malis medicinaque rerum
 Qui foret. inspecta meditatius fulchra ruina.

Qualiter egregius celsa de puppe magister
 Astra procul, uentosque truces, tumidasque procellas.
 Prospicit, & nutu uelorum temperat alas
 Intentos uoluens oculos, fragilemque carinam
 Per scopulos, per saxa, regit, portuque recondit.
 Si cadit, ignarusque subit, clauumque gubernat,
 Inter turbato summergeitur aquore classis.
 Dissensere duces, & qui seruare propinquam
 Nixus erat, uitam pariter Regnumque suosque
 Amittit, partoque dolis male fungitur alter
 Imperio: atque utinam solos fortuna nocentes
 Vltima foret: periire grauis sub mole ruina
 Infantes fontesque simul. Quid conquerar? aut quos
 Incusem? nec culpa latet, ueniamque meretur.
 Iudicio fortuna tuo, per tela per ignes
 Transiit in Latias Aeneas Pergama terras.
 Tot terra tot passus aqua, uix quatuor actus
 Penelopen lustris sollers inspexit Vlixes
 Expertus quid bella queat, quid mōstra, quid unda.
 Inuidia Patriæ depulsus sede Camillus
 Reddidit ingratis obsessam ciuibus arcem.
 Quid multis manifesta sequar? iactatur acerbis
 Casibus, & fuluum tanquam fornacibus aurum
 Excoquitur. quicumque petit maioribus altum
 Auspicij, populiisque parat miranda futuris.
 Respice legisferum per mille pericula Moſen
 Iussa Palestina confinia tangere terra.
 Dilectumque Deo fidibus Dauida canoris
 Extorrem tam multa pati, sceptroque potitum
 Temporibus Solyma diademata iungere uita

Te quoque collapsi sanantem uulnera secti
 Calicula uoluere premi, rebusque secundis
 Expertum, uarys durare laboribus altum
 Pectus, ad ingentis sublimia pondera molis.
 Hinc urgente die latibus discedis auitis
 Cognat aequae petis ingentia mania Roma.
 Tum uero patuere animi sublimia magni
 Robora, parque sibi cauta sollertia mentis
 Semper, & a nullo pectus uiolabile casu
 Et maior, quam quae possit constantia uinci
 Conatus Fortuna tuo, non lata superbum
 Non humilem uidere feris aduersa procellis
 Perpetuus sed enim uita tenor, omnibus idem
 Casibus; & nunquam (quantum res ipsa sinebat)
 Dissimilis. quam larga manus facilisque petenti
 Munificos superabat auos, nullique negatum
 Tecta sacra celebrare domus, dapibusque potiri
 Hospitioque frui, patria seu foedere gentis,
 Seu magis multifida titulis & iure Minerva.
 Accedebat ad hoc lati praestantia uultus,
 Nec minor officij meritis, & mole uoluntas
 Promptior, & uoti uelocius impete factum
 Iis aliisque animos hominum sibi dotibus actos
 Conciliabat Amor, teque ad suprema uocabat.
 Iamque adeo Medices generis splendore superbum
 Nomen in unius ulnis, gremioque uigebat
 Romanos inter procures, penitusque latenti
 Consilio superum, quod mox effudit in auras
 Parturiebat opus, quamuis premeretur iniquis
 Ponderibus, cœu palma caui sub fornice saxi

Incrementa capit, duri mox robore Trunci
 Nixa solo, tandem superat, lapidemque prementem
 Perforat, & letis spatium in aera ramis.
 Ipsa quidem primo tardum fortuna mouebat
 Lenta gradum cohibente Deo, tacitisque coquebat
 Fornitibus tanta latitantia semina molis,
 Donec ad extremum subeuntibus ordine rebus
 Peruentum, formaque decus digesta recepit.
 Materies, salis genitili crescit in aruo
 Arcanis genitur a modis sensimque resumtis
 Viribus, humanos apte formantur in artus
 Maturusque suis procedit mensibus infans
 Nanque a Parthenopes casu, Capnaeque rapinis
 Vsque sub Adriaca miseranda cadauera pugna
 Ocia priuata licuit traducere vita.
 Ast ubi per varias clades, Martisque ruinas
 Conuersis regum studiis tentauit Iulus
 Victores itala Gallos depellere terra:
 Cura datur magni magno tibi maxima belli.
 Humani quod iuris erat, mentisque manusque
 Confectum, vires animi, prudentia, uirtus,
 Nil reliqui fecere sibi, & si certa daretur
 Vincendi spes, certa fuit, sed plurima belli
 Sors habet, & dubio pendet uictoria casu.
 Obduccere diem nebula, dirumque refugit
 Sol scelus, & maesto praesepit lumina calo:
 Cum dammata fera miscerent praelia dextra,
 Orabies, cecusque furor. Qua gloria tanti,
 Quae sceleris merces? probat exitus acta profecto.
 Viderem, uicisse piget, uictumque uicissim

Tristis agit, trepidatque fuga multosque per annos
 Parta cruore suo campos urbesque relinquit.
 At tibi cara deum magnorum maxime patrum
 Alma dies statura redit, vinclisque solatis
 Tecta subis Patria, qua te fortuna premebat
 Gallorum mutata fouet gremioque receptum
 Attollit super Astra potens, sic paruulus infans
 Exiguus furtim spacijs adolescit ad annos
 Pubis, & incerto spectantes decipit aucta.
 Ast ubi maturo iam tempore forsior aetas
 Ingruit; ingenti subito ferit aera salen:
 Ductile ceu festo subcrescit pagma Theatro.
 Namque senex medio rerum certamine terras
 Deserit: & superis concedit Iulius Aстрis.
 Conueniunt proceres, & tanti quaritur haeres.
 Imperij diuersa trahit sententia patres.
 Hos ruga, canique mouens, & serior aetas
 Mos alios, seriesque gradus, nec defuit artha
 Cultor amicitiae: quem publica causa moueret.
 Privati quem cura boni, quos iuridamorsus
 Consulitur, sed quis magno successor Iulio
 Dignior aut melior quam quem sibi legit Iulius.
 Ante obitum & quaquam uix dum maturus honore
 Esse putaretur spectantibus acta parentum
 Ambigitur, missi suntque senes, haec expro mouentur.
 Ecce autem subito mentes inuasit ab aethere
 Spiritus: & cunctos eadem ad suffragia uocat.
 Pontificem patria primus te uoce salutat
 Primus adorata cinis, dedit oscula plantae.
 Pronus huius proceris, sequitur uenerabilis ordo.

Certatim, folioque locant, faustumque precantur.
 Qua nunc Calliôpe? Quis nunc mihi carmen Apollo
 Suggestat? & quantos hominû non concipit haustus
 Ponat in ore sonos? o magni conditor orbis
 O rector, quem nulla latent, immensa potestas,
 Dexter ades, met amque rotis adsisce petenti
 Curriculo, tumidis duce te se credidit undis
 Cymba tua rursum tutos petit alite portus.
 Admiranda sacra referens praeconia dextra
 Qua nostri uidere oculi, qua cominus ipse
 Tractauere manus, nec lumine segnior auris,
 Spargitur Europes ex templo fama per urbes
 Ocyor, & uarijs populos rumoribus implet,
 Ingens letitia mixtus stupor, unde senatus
 Prætulit senibus iuuenem, quæ tanta repente
 Præcipites momenta patres, quæ cura pauentes
 Impulerit: longam tanti spem ponere regni.
 Tamque alias alius pro captiui mentis, & æstu
 Pectoris, in medium causas proferre laborat
 Nequiquam, sed nulla coit: ni sola uoluntas
 Illius, qui cuncta mouet, qui cuncta gubernat,
 Arbitrio digesta suo, mirantur, & alta
 Non dubiam spem mente fouent, operat aque lapsis
 Rebus opem, meritis uenerantur numina uotis.
 Nec fauces concepta premunt, plausuque secundo
 Inclyta magnanimæ resonant insignia gentis,
 Quamquam autem letis strepat undique uocibus orbis,
 Romanæ quacunque pedum non despicit Aula
 Vna tamen longe magno discrimine uincit:
 Letitia cunctis, quæ magis Florentia gestic.

Publica priuatis certant spectacula ludis.
Per multos celebrata dies caloque tepente
Densa coronata cinxerunt compite flamma
Tum festo clamore chori lituique, subaque
Fumiferas uarijs implent clangoribus auras
Atque ita non ullo pariter discrimine cunctos
Cernere erat gestire animis: ceu duceret ipsis
Quasitum tam grande decus, solisque uoluptas
Parta foret multos uotis optata per annos.
Hos animi motus dispar fortuna docebat
Non dubia ratione pares pro uiribus omnes
Diuitibus certauit inops uulguisque senatu
Nec uinci nec uincere erat uox lata per omnes
Vna uias repetita frequens causa Sydera pulsat
Præcipue quæ se Medices fulgentia tollunt
Excelsæ monumenta domus, caloque minantur
Hæc properant in tecta greges inuennumque senūque
Agnatæque manus fratres uno ore salutant
Gratanturque tuis tum mobilis agmina uulgi
Cum clamore ruunt & Sydera uoce fatigant
Lata mero, dapibusque nouis, nummisque superbo
Effusis, rebusque alijs, concurritur æri
Impete. & in medio surgant certamina plausu
Dona sibi dum quisque cupit coniecta, rapitque.
Interea multos tacite sermata per annos
Monstra Deum, & tante iam pridem conscia molis
Sacrorum in medium referuntur carmina uatum
Iamque aliquis nigra per longa silentia noctis
Audit as memorant uoces sortitæque tandem
Verba fidem quamuis multo iactata periclo.

Insomnis hic uisa canit, solioque sedentem
Pontificis Medicen sceptrum utraque potiri
Ille canit uisos sub lumina Solis Et ortum
Instar Apollineæ rutilantes lampadis orbes
Phœbeo prodire sinu. Caloque uagari
Rosida qua croceos Aurora effundit amictus.
Ast alius magni qua tenditur area templi
Lucis aut medio cultu canisque uerendis
Fatidicum uidisse senem manifesta capentem
Signa, domi qua mox Medicem congressus aperte
Viderit impendens capiti fulgore corusco
Pontificale decus, sacraque insigne corona
Perstrictos tum luce oculos, pectusque pauore
Attonitum, nullisquæ diu mox artibus usquam
Quæsitum tota urbe senem potuisse uideri.
Tum qua nocte frequens inuasit mania rumor:
Præscius instantis, quarti uix conscia Veris.
Pontificem crebro Medicen clamore puella
Suetæ, remulcenti fertur dixisse parenti
Nunc uirumque est, cras mater eris, mirantibus alter.
Hactenus a prima referebat originasatum
Dicta, fidem rebus tandem sortita per actis.
Attollunt curæ uoce manus, diuinumque saluant
Numen, Et æterno grates meminere parenti
Nec minus accepti tunc primum muneris orant
Lætitiæ, placideque frui longumque potiri,
Atque ea dum læta celebrat Florentia plausu
Quæsitæque diu manifesto numine pacis.
Spem fouet exacti repentes uestigia seclæ
Roma suo pariter meritos addidit honores.

Pontifici, & uarijs geminat spectacula ludis.
 Qualia post Getica miserranda exempla ruinae
 Ipse sua nunquam prospexit ab arce Quirinus,
 Exeruit medio flammam caput Albulæ cursu
 Aemula Caesaris miratur gesta triumphis.
 Tum pater armis omni compestens limina templi.
 Omnia Romulidæ fas est sperare nepotes
 Hoc duce Ianus ait, quicquid prior attulit ætas
 Egregium, Decimus renocabunt secula Leonis.
 Nam uelata natura uirum collegit in unum
 Semina uirtutum generi communia uestro.
 Sic uires fortuna dedit, rebusque gerendis
 Lata pares indulxit spes, si copia tantis
 Par animis datur, ulla, tamen iam certa laborum.
 Spes homini, iam certa salus, dæque marique.
 Vos modo contractum ueteris caligine sæculi
 Expurgate nefas, paribusque assistite uotis.
 Auræ falsiferi redierunt fauilla Regis.
 Talia dicenti tetrica arrisere sorores.
 Celicidiumque manus, laeuum fulgore torusco
 Intonuit pater omnipotens, Tritonia iussis
 Audis, & Odrysio molitur uincla tyranno.
 Qualia benignæ thalamo perpeffus adulter
 Cyclopium perfectæ manu, siculisque caminis:
 Excussæ armatas animis Cyllenius iras.
 Lucidion pulsus effluxit nubibus æther
 Protinus & leto strepuerunt omnia plausu.
 O magna stirps sacra domino generosa propago
 O Latium, Thusciumque decus, gemis undique celsæ
 Admotum, quis nescit enim belloque, Togaque

per tot ducta viros Medices praemia gentis
 Vrsina quem fama domus, quem gloria nulli
 Non audita latet. Qua litora pulsat in orbem
 Doris. Et immixtis tellurem diuidit undis
 Non ego te (quamuis isto quoque nomine miror)
 Felicem ueterum memorem uirtute parentum
 Tanta tibi, tam multa suo conceffit alumno
 Aeterni uis summa boni: te matris ab alio
 Mox puerum sensimque uiris adscripsit adulescenti
 Mirus ubique tibi uita tenor: altior annis
 Praefidioque ductuque eodem: tot signa, tot olim
 Visa modis, maiora datis uentura notantur.
 Sic ubi Cardini titulis admisit honores:
 Nobile tergeminae pactus Diadema corone
 Tot monstris, signisque dedit: per tela ignes
 Experto, nec fatis modum posuisse uidentur,
 Nescio quid, sed maius ad huc promittit Olympus
 Pontificis solio, si quid tamen altius offert
 Humanamque caput sublimius inferis astra
 Nempe minor Cyro, Xerxes, maiorque Philippo
 Filius, ipse suo Caesar concredit altumna
 Quid tua Pontificum prohibet superare priorum
 Gesta decus? superabis enim sperataque tangam
 Te duce summa petent rerum fastigia mytha
 Rursus Et antiquo ponetur cardine Roma.
 Huic Eurys, Zephyrusque dabit Boreasque Notusque
 Colla iugo: Pronusque sacra feret oscula Plantae
 Quisquis Apollineae fruitur detredent laeuae
 Impia Tartareae latitant monstra, peragant
 Ibit auaritia passano sitis, ibit hordium

Ambitus. & semel laevis Stygis aditus alius
 Occidet insane mentis furor. occidet amens
 Luxus. & ingrato mentosa superbia fastu.
 Saeuus Hyperboreo tabescet carcere Maurs.
 Iura, fides, pietas, positis reget omnia telis
 Vna fides, unus pastor, lex omnibus una
 Adice dimini praeter miranda fauoris
 Signa, fidem multis iam dudum naeta periclis:
 Humana quoque sortis opes nam Iunior etas
 Sufficit, & rebus vires & tempus agendis.
 Adde duas fratres clarumque ex fratre nepotem
 Concordes animas summique aequot a tonantis
 Pectora consilys: quorum iustitiis uni
 Non pauidus magni fremitus commiseris orbis.
 Hinc quoque tantarum certa spe sumere rerum
 Fundamenta licet, caloque astollere molem
 Vix bene Romana solum te ceperat Aule
 Aspera. Sithony posuerunt classica Martis.
 Aduersaque suis amibus caedere Phalanges.
 Et tumidas Gallo dextras iunxere Britanni.
 Denique pace frui per te conceditur omnes
 Authorem te pacis habent. Tu reddis honori
 Deiectus olim praeeres. Tu si quid Iulus
 Consuluit grauius releuas. Tu cruda Iacentis
 Vulnera, tu laceras fomentis molibus artus
 Ausonia mulcens reficis: reddisque saluti.
 O veri pastoris opus, tu rapt a luporum
 Fancibus extorques umbrosa pascua nallis.
 Saluigenumque pecus patrijs exorsus ab aris
 Clara reformanda passim primordia terra.

O uera pietatis opes, o uera parentis
 Officia, hic cultus sacris, hac debita mystis
 Religio, qui seruet oues praeponere. non qui
 Pendat, & ignara uescatur sanguine mandra.
 Qui bona quae fieri mandat prior egerit. idem
 Dictator, factorque operum quis clauit atas
 Prisca uiris. nostra florecent sacula mita
 Te modo Mortales inter qui summa tenere
 Iussit: ut inferno confusi turbine Mundi
 Rursus in antiquam referas simulacra figuram.
 Capta sequi, studioque uelit, metaque potiri
 Sed uolet atque adeo uoluit ni uelle recuses
 Quae cupis, & uultu pariter dextraque fateris
 Perge fauent superi. tua post uestigia laetus
 Orbis abit, nec sola sacri ducis Italia tellus
 Sensit opes: Aedificasque manus, magnumque salutis
 Authorem, supplex auidis complectitur ulnis:
 O quater, & quoties animus non concipit, illos
 Falices, tantorum operum quos Sydera testes
 Esse uolunt. interque manus tractare superbum
 Regis opus, me fata meis contraria uotis
 Cominus ingentis trepidantem fulgora lucis
 Stare uetant, limbumque sacra contingere uestis
 Te tamen absentes animo mentisque uidemus
 Obtutu, fruimurque tua dulcedine fama.
 Implentis terraque globum, pelagusque, polumque
 O mihi si qua pius audias numina uoces
 Quis deus ancipitis pulsa caligine morbi
 Quis dabit in solio propius sublime sedentis
 Oscula adorata cupido suffligere plantae?
 O, ego quansus ero, Lachesi tam longaue super sine

Lina diu tanto liceat dum munere fungi.
 Tunc quoque dulce mori, ueniet felicior unquam
 Illa dies? nemet, magnis nec cedere uotis
 Spes didicit, rapidaeque minor succumbere menti.
 Et iam Romana uideor Nocturna in aula,
 Dulcia uel patria uisantis mania terra,
 Ante sacros astare pedes: somnoque salutus
 Do ueniam Mycille tua mihi confectus ira:
 Immemorem quo ducis amor? Quae certa quadrigis
 Meta datur fessis? Finem iam pone labori
 Musa tua, neque enim numeris comprehenderis ulla
 Tam clarum, tam grande decus, nomeque genusque
 Carpathio citius numerabis in Aequare fluctus,
 Turbatas uento Libya sitientis harenas,
 Sydera flammifero passim rutilantia calo,
 Dona quater magni referas quam stemmata Iani.
 Quid Leo, quid decimus, Medices quid sanguine Flo-
 Sic uisum Rex summe tibi qui robore dextra (ra
 Cuncta tua digesta regis, referasque, serasque
 Aeternis frata consilijs, terramque, polumque
 Omnipotens uis, mens, et amor tibi gloria soli
 Qui depressa lenas, premis ardua trinus, et unus:
 Pace diu, donisque tuis concede potiri
 At tu quem summa rerum deus arce locauit
 Et cali concessit opes hominumque salutem
 Salue sancte parens lapsis spes unica rebus.
 Certa salus, ter quina datus post sacula Terra
 Maximus Armigena saluator origine Flora,
 Salue iterum, felixque orbi, patriaeque, tuisque
 Haeredem magni referas Augustus Iuli.

FINIS.

Sylva.

Sic mihi Calicolas inter contingat onanti
 Sydereos penetrare globos, terraque soluto
 Nexibus aeterni thalamos celebrare parentis,
 Ut ductu mea vota tuo nutuque reguntur.
 Non secus ac tumido navis commissa profundo,
 Quisquis ab Aeolij consurgens carcere saxi
 Ventus agat, dubios incerta per aquora fluctus,
 Vocibus & cauti regitur temone magistri.
 Saepè graves scopulos, & saxa latentia Ponto
 Offensura, pia cessent si munera dextra.
 Sic quoque praecipitis nondum secura procella.
 Quippe sequente prior fluctu colliditur unda,
 Exertisque furens confunditur aestus harenis.
 Iamque ratis laxa laterum compage fatiscit,
 Inter aqua, noctisque minas, calique ruinam.
 Tum quassata diu, votisque petita, quietis
 Terra fugit, nusquam gemino cum Castore Pollux.
 Arrisit laeto mihi dum Rhamnusia vultu.
 Tu monitor, ductorque via, fidiſſimus idem.
 A duersis presso, rector, portusque, salusque.
 Te duce ferales atra caliginis umbras,
 Et consanguinei certamina dura furoris
 Quam longum, qua mente tuli? noctesque diesque
 Fraude, manu, hinc illinc nulla non arte petitus.
 Undecimi Lachesis prope fila nouissima lustris
 Torquet, & incerti propius subit exitus ausi.
 Perstat, & inuisa geminatis ictibus ira.
 Senectus documenta sua fortuna retexit.

*Ergo fatifcentem senio uentisque carinam
 Destitues, tumidis sollers Palinurus in undis
 Ni male te, mentemque tuam, tot nouimus annos,
 Seruatum toties, iterum seruare iuuabit.
 Debentemque tua pridem quam plurima cura,
 Plura libens debere tibi patieris eundem.
 Quem diuersa trahunt geminarum iura sororum,
 Ancipitem, neutraque parem, sed utrumque coactum
 Hinc domus, & soboles, & uincti cura iugalis
 Urget, & harentem rebus committit agendis.
 Lucis egens illinc, & iam graue corpus ab annis
 Ocia, & ignaua trahit ad subsellia uita,
 Quod neque Saturni miserum non duxeris auo.
 Cum uestes, alimenta, casas, communis ubique
 Sponte dabat, nulli tellus abnoxia culpa.
 Cum pudor Astrea, cum Pax comes iret Amori,
 Cetera ne referam peioris secula uena,
 Argenti signata notis, aut aere uel ipso
 Extremum scelus, & rerum deterrima ferro.
 Quam bene compositis censes me degere rebus,
 Hoc aui morumque fimo. uicinius auro,
 Accedit, fulgetque rudis mage lamina ferri,
 Consonet extremo quam scoria nostra metallo.
 Nam licet ingenij uis & facundia uatum
 Ageret antiqua scelerata piacula culpa,
 Prisca reformidant nostros exempla cothurnos.
 Aspice quam late magni patet area mundi
 Qua Notus et Boreas, Zephyrus qua spirat et Eurus,
 Tot populos terra, atque mari, tot regna, tot urbes,
 Sicubi, quos hominum uideas, quot uiuere uitam
Sana*

*Sana Hyperionia non passam pecula Circes,
 Accubere omnes Aëæ ex ordine mensa,
 Atque Ithacus pleno primus se proluit auro,
 Post alij proceres, & cum structore bubulcus.
 Quippe ducum mores vulgus sectatur & artes.
 Sic tibi pollutis abrupta per ardua uenis
 Eiaculantur aquas, & uortice torta furenti
 Corripiunt steriles torrentia flumina campos.
 Forsen ad hæc aliquis, sumptis nugare cothurnis
 Fortuna grauiore premi, qui protinus idem
 Lentior, externa spatiaris in aggere noxa.
 Menti ar, & nil sint nostra nisi uerba querela,
 Vel magis aeterni certa si lege parentis
 Sic statim seruanda diu, mens æqua labori
 Consurgat, pugnaque pares in pectore uires.
 Publica priuatas uincant neu uulnera curas,
 Ad mala cuncta tacta torpedine sensus hebescat.
 Tactato uarij cui nunc discriminis æstu
 Multa licet scabidis crudeſcat pustula membris,
 Visceribus tamen atque imis calor ossibus hærens,
 Tristia conspici prauertitur ulcera morbi.
 Ut senes multo superantur ab igne lucerna.
 Nactis. A pollineis concedunt Sydera flammis,
 Obducenda breui subit hinc utcumque cicatrix,
 Illinc horrifici suprema pericula belli.
 Videra, mincla, cruces, raptus, incendia, mortes,
 A dextra læaque patent exempla tuenti,
 Quo circum fers cunctaque oculos, quas abluit ingens
 Eridanus, quas Ticinus, quas Abdua terras,
 Cui pestis, cui dira fames, gladius ne pepercit,
 m*

An sonidam? uel qua turritis mœnibus arbes
Hostiles fugere manus? quibus oppida saxis
Inuia Barbarico non concessere furori?
Dum quibus ignoscit Gallus, succenset Hibernus
Germanusque furens, quos non uiolentia pressit,
Euiçti periere dolis, quos perfidus hostis
Non astu, non ense ruit dementibus ausis
Impia ciuilis fudit discordia dextrae.
Iam medio uiret herba foro, stratisque uicinis,
Squalidaque abductis sitis obruit arua colonis.
Qua tamen unde petas dira medicamina pesti.
Quem statuas, speresue modum, finemque malorum.
Quippe grauis toto diffusus corpore languor
Membra quatit, neruosque furens, & dura pererrat.
Ossa lues, stomachoque caput contraria poscit,
Paonia fomenta malus, torpente palato.
Arentes lenta marcent lippedine fauces,
Prona malos suctu facili sorbere liquores,
Nauseat uisa rigens medicati ad pocula succi.
Quid super ægroto referes Podalirius isto.
Asclepiue parens potius, cui noxa futura
Vt medico, uatibque, deique hominesque dederunt,
An quibus Hippolytus superas reuocatus ad auras,
Ditis erit compos tenebras euadere succis,
An conata salus frustra seruare quiescet.
Nil necum sibi Phœbus ad hæc, i Consule fratrem.
Cum patruo, dux hicce uia, Rex ille futurus.
Coneractos habitus, & longo temporis usque
Concretas animi labes, scelerisque nefandi.
Natura sortita pares contagia uires.

Corporeis leuiora malis morbisque putemus?
 Ah miseros ne tanta homines insania perdat.
 Quandoquidem ueterum series Augusta uidentur
 Continuoque noui subeuntes ordine uulgo
 Conclamant uates, & nostro maximus aeo
 Aemilia Sol ille recens, & gloria terra,
 Quas Italici scelerum pœnas quantasque minatur.
 Ille nec extrema quenquam discedere sortis
 Intactum, mediaeue tulit, non ille superbis
 Pontificum, regumue notis indulgit iniquis.
 Impia dum Stygi cedit portenta Tyranni.
 Nunc si quando alias late terraque marique
 Imperio populos, humanaque corda prementis.
 Nec dubijs ea monstra datum cognoscere signis.
 Ius positum in gladijs, & quæ sibi posse uidetur
 Quisque licere putat, nulla reuocabilis arte.
 Et semehopoti concrefcit tæbe ueneni,
 Vt qui saxifica, uiderunt ora Medusæ.
 Vel conto Stygiam iam tranauere Paludem.
 Atque equidem haud uideo, quæ nam ratione tueri
 Possit in aduersum tendens, si iure probamus
 Perpeffos eadem quondam, & sentire professas,
 An lingua mores pugnant, doctrinaque uita?
 Exterius nihil est, hominem adamare quod ausis.
 Interiora notas. Regi modo cogit a summa?
 Quæ tamen in melius referes, cum plurima cernas
 Prescriptæ fines intra contingere meta.
 Affectus grauitè metuens, grauiora querens?
 Admonitus? quo confugias, quæ limina pulses,
 Vnde tibi pacemque petas, finemque malorum.

Cui nullam tua vota feras passura repulsam,
 Idque adeo quamuis generatim spectet ad omnes
 Hesperia, quacunque patet, populosque, ducesque
 Ut tamen intorta ferendum cuspide signum,
 Tybrim & Etrusca meditullia respicit ora.
 Namquam ait incesto fedantē hunc cuncta ueneno
 Ni comissa fleat, quo desperare fatetur,
 Ni patrios reuocet cultus, moresque parentum,
 Extremas multo pensurum sanguine poenas.
 Expertum quodcunque mali quodcunque tremendi,
 Ingemit humana misera tragoedia sortis
 At tibi cara poli ducibus Florentia summis
 Ut pro Iustitia cultu data meta laborum.
 Sic certa ratione boni spes ampla futuri.
 Prima renascentis iactura exordia mundi.
 Et duraturas aeterna in secula reges.
 Multaque praeterea septem digesta per annos
 Humanis maiora modis, unique profecto
 Nota Deo, & summi penetralibus adita cali.
 Sed quorum manifesta fides, cum plurima cernas
 Praescriptas seruasse uices, finemque, modumque.
 Vnde putes eodem superest quodcunque mouendum.
 Compositus placita si pace quiesceret orbis
 Totius, & ignauas mollirent ocia gentes.
 Marte triperita quid cum fremat aera terra?
 Et iuuēs insueto dextras accingere ferro?
 Quis tamen heu caca pressas caligine mentes.
 Utque pecus promo terram spectantia uultu
 Lumina, consemptis aeternae sedibus aula.
 Et quoties huc oculos intendit? & afficit omni

De numero, & uerum cupidis amplectitur ulnis?
 Forſitan ignoſcas longe de gentibus ad quos
 Raras & ambiguſ rumor deuoluitur alis.
 Eſto Aſia populos, & quas alit Aſrica gentes
 Excipe, & Arſacidum parentia regna Tyranno.
 Dū Tagus, et Rhodanus caleat, dū Rhenus et Al-
 Hiſter & Oceani, quos alluit unda Britanni. (bis
 Atqui longe abſunt, utinam quoque longius abſint.
 Tuque diu tot preſſa malis Oenotria tandem
 Agnoſcas caſusque tuos, cauſamque, modumque.
 Quasque dedit rationis opes Deus optimus, ipſis
 Vt care, atque hominum degas non more ferarum.
 Vnde memor, quorſumque uenis. quaque ire iuberis.
 Sed uani monitus. cum deceptura relictos
 Durities agit in tenebris, Iamque obruit unda
 Attonitos, nec tanta mouent exempla propinquos.
 At cane percuffo ueniunt ad frena Leones.
 Quid facias homini? quem nec bona uerba, minaque
 Non carcer, non flagra monent, non arma, nec ignes:
 Conſilium quod nempe Iouis perfecit Achiuis,
 Quem tibi apud dominum cenſes tam feda gerenti.
 Eſſe locum? quiſquis monitis non flecteris ullis.
 Iamque dies peiora nocens moliris & audes.
 Conuaſat tabulata domus, cui proxima ſumant
 Sed tu Deiphobi cum iam dedit ampla ruinam
 Vulcano ſuperante domus, cum proximis ardes
 Vcalegon, totaque uolant incendia Troia,
 Securus ſomno indulges, uenerique meroque.
 Pupillos uiduaſque alius circumuenit aſtu.
 Hic primas a malores illi eſt, publica queſtu.

Hi sacras mercantur opes, mercantur honores.
Hic lenocinijs, stupris emit ille nefandis
Prodigit hic quasita, recondit avarus & abdit.
Iam raptis furtive pares, uel fœnore nummas.
Nil refert male parta satis male perdere posse.
Iam pridem tacuisse bonas innotuit artes.
Virtutemque dari uitio: rectumque pudori.
Et semire feri late contagia morbi.
Vt uel cœnosa madeas humore lacuna:
Ne furere insano sanus uideare furore.
Hæc alias alius olim mihi nota uolenti
Nolentique canit. uacuas sermonibus horas
Dum damus, & tristis lenimur tedia uisæ.
Quando hæc una meo superest medicina dolori.
Nec certa illa quidem. agrescat cum sepe medendo
Morbus, & ipsa malo uires fomenta ministrent.
Incertis cupidi manibus tractata magistri.
Quippe suo plerosque dapes condire palata
Mos uetus, atque eadem diuersa pendere lance.
Inde Dyonisijs Thrasybulo compar & impar.
Tentat Aronea numeros pietatis Iason:
Stulta Mechazarea referens exempla phrenesis.
Quemque Themistocle alius uocat, ille Eysandrum.
Aequat Aristidem uesano testa Cleoni.
Quid refert figatue Solon leges ne refingat.
Suadeat an pace prudens, an bella Pericles.
Et quocunque placet, nunquam mediocribus usus
Cliniades fatis faciles, deducat Athenas.
Ciuica multiplici uersetur scena cothurno.
Pertuleris dum non Pisistratus occupet arcem.

Et Lacedæmonia suboleſcant pace Tyranni.
 Inficias non ſanus eam, quandoque moueri
 Me grauius: quid ni, mortali ſemine natus
 Id patiar, tam multa diu tam dura reuoluens,
 Publica priuatos cumulant ubi damna labores,
 Tranſactis peiora malis inſtare tuenti
 Euius, & certis grauiora pericula ſignis
 Illinc præcipiti cingunt indagine montes,
 Hinc mare contortis undas immiſcet harenis,
 Cætera terrifico coeuntes agmine late
 Hoſtiles cinxere manus, penuria clauſos
 Haud iniuſſa premit, mentes pauor urget inermes
 Diſſona Tartareis quatiens præcordia flagris.
 Quod negat humani niſus ſpes ægra, ſalutis
 Pandit iter, mitis inuicta potentia cæli.
 Quid ſperare uetat? dum ſpe bene nititur acri
 Dædalus, & curſum terras interque polumque
 Temperat, incolumis Cumæis aſtitit oris,
 Iræque minas euafit & arma Tyranni
 At nunc ſumma petens nimium, nunc ima, profundo
 Mergeris, incaſſum iactatis Icare pennis.
 Ah nimis Icaris multus ne deuoret alis,
 Et tanto quis enim numero, quotus agmine certo
 Conſtitit et media ſubijs certamina pugna.
 Ignoſcas, nimium eſt certa concurrere morti.
 Quis non terga dedit, primo ſurgente tumultu
 Martis? & explicitis nondum ſub ſigna manipulis?
 Pugnabit ruruſum fugiens. Sapientius ergo
 Tranſfuga, deſertis uitat diſcrimen amicis.
 Hocce concipias naſciturum milite palmam

*Hannibal, & uaseri proles generosa Philippi
 Auspicijs, & forte tua confusus, & arte.
 Quid dicam procures, & prima nomina fama?
 Ne mihi tam segnes uenient in castra catones.
 I procul. aut sumptis bellare uiriliter armis.
 Ergo tot aggestis uario certamine rebus
 Paruus in immensum ne crescat circulus orbem,
 Hac animi tandem fuerit sententia nostri,
 Arbitrij statura tui, cessuraque nutu.
 Cum metus, ambiguus, & spes circumuadet alis
 Argumenta fidem faciunt transacta futuris.
 Rebus, & implendum spes est ex parte peractum
 Fatidicus pridem quo protulit ordine uates.
 Dissimulas? aliena tuo sub nomine promiss?
 Quod licet e medio tellas oracula (cernis
 Si quis inest sensus uitae) si luminis usus
 Undique multiplicis causas instare ruinae
 An locus immutat uires? & robor a ueri?
 Quodque nefas dirumque palam fas edere furtim
 Non ita quem colimus dominus dominumque secuto
 Praecipunt, uitam sed amant impendere uero.
 Poenituit nunquam tacitum persape lodotum.
 An Deus, an prohibent homines? si numina uinctae
 Tendo manus, uerbum contra non amplius ausim,
 Sin homines? quid non clamen, cui denique parcamus?
 Vnde petenda salus, temere fugiemus inertes.
 Iure in nos igitur ruit indignatio, iure
 Plectimur, & spreta luimus commissa Thalia.
 I licet a scatebris qui degener occubat humor:
 Quem medio sperare licet cursuque supremo?*

Vos ego consortes, & conscia pectora uatis
 Appello: morum testes rerumque suarum.
 Quos canere ante tuba decuit, Quos tollere signa
 Ah modo ne nimium segnes moueatis in hostem
 Desertusque fuga contendat in auia miles,
 Sanus adhuc tanto si quis tibi de grege restat,
 Iam multi cecidere palam, uel nomine falso
 Prodigiosa tegunt Stygia commertia uita
 Extrema scelerum sordes, & crimina, tanto
 Peiores alijs. quanto crudelior assis
 Mustela, & Libycus tardo basiliscus Iulo.
 Heu qualis tanto superat de lumine fumus?
 Quis liquido de fonte latex? discrimina frustra
 Admoniti, & uisos laqueos incurrimus. Ergo
 Ferrum ignemque omnes alte diffusa per artus
 Effera Tartarea postquam contagia pestis,
 Quisque domi saltem Critias ne detur Athenis
 Scilicet, & pura uenit ad donaria dextra.
 Cui minus errandi tandem concessa potestas.
 Qualis ego & populus. sed qui grauiora merentur
 Ex leges, pressaque palam ratione furentes.
 His uaser illudat Flaccus conuallat Aquinas
 Acrior, & rigidi secet indignatio Persi.

Sylua

Terrarum pelagique uias expertus Vlissee
 Helisiaeque domos, superas rediturus ad auras.
 (Si qua fides magni placitis tribuenda Platonis)
 Rustica Mopsopy complectitur ocia Telli.

Tellus Vlisſei curſus & fata laboris .
Hinc nunquam exigui fines tranſgreſſus agelli :
Ille peragrazo longis erroribus orbe ,
Vſque adeo offenſi noſtris aliena probamus .
At mihi ne terras iterum poſt fata petenti ,
Frigida Teſſeæ placeant commercia uita :
Mœlia ſeptenis fluxerunt ocia luſtris .
Extulerim Patrijs ægre ut uestigia ſeptis .
Quamquam autem Aeolio luctantes carcere uētor ,
Nec graui Oceani tulerim portenta furentis :
Neptunique minas , nec fracta proditus alno
Pendentes Siculo captarum gurgite ramos
Aut Corcirea uelatus ceſſite frondis
Nauſichæ teneros oculos & mitia corda
Molſerim , toties patrijs reiectus ab oris .
Non tamen eſt , cur me conſulti curſus Vliſſis
Sollicitet : cupiamque uagus terraque marique
Multorum mores hominum cognoscere & urbes .
Longa ſatis rerum tribus experientia luſtris .
Iactato tragicas inter ſine ſine procellas .
Ne tamen infauſti toties diſcrimina fruſtra .
Temporis , & ueterum refricem monumenta malorū
Ne concretæ nouis repetantur uulnera telis :
Id mihi Palladiæ prætura nouiſſima terra
Præſtat , Vliſſei titulos ut deprecær aſtus .
Illa quidem non ſorte loci non dotibus agri
Exoptanda : auido ſed nec fugienda colono .
Quippe Oleæ Corilique ferax & coctilis Vna .
Fertilis , alternis mendicat : & affluit annis .
Cumque choris uernet Dryadum , lentisque Napæis :

Spicea Eleusinae refugit cuncta Matris.
 Abruptis praeceps tumulis, & uallibus altis
 Inuia: tum raro nympharum in gramina lusu
 Panos & Incincta studiis male grata Diuina
 Hic habitus faciesque loci ne singula late
 Prosequar: & partes lentus diffundar in omnes.
 Sed terram quamcunque feras siue ille beatos.
 Latior Alcinoi facundet diuitis hortos.
 Maesta nato steriles pluuiis seu fundat arenas.
 Spectantem uario saltem discrimine rerum.
 Ducit, & aduecta diuersi partibus orbis,
 Tristia merce leuat effati damna coloni.
 Nescia promissis non stare & fallere Amantem.
 Quis nam autem Aeaea cantus & pocula Circes
 Dirarumque ferat fadum genus Harpyiarum.
 Aut qua Trinacry demergit in antra profundi
 Scylla rates: sauisque canum latratibus haurit,
 Quoslibet inuisos cultor facit impius agros.
 Non mihi praecipites abrupto tramite colles,
 Naiadumque nihil debentia cetibus arua,
 Difficilem tristi stomachum: tumidumque perurunt
 Bile iecur, neque enim fronti contraria praestant,
 At uero molles uulsus & blanda Charybdis
 Pectora, raptorum uentri commissa luporum
 Cui placeant: saeuoque latens sub gurgite pistrinx.
 Aut qua letali blanditur carmine Siren.
 E quae suo alterius animos moderata Calypso.
 Ne Lestrigonia referam crudelia gentis
 Prodigia: & sparsas humano sanguine mensas
 Antiphate: masturnumque fero Cyclopa sub antro:

*Mandentem viuos confractis ossibus artus,
 Et quicquid tragico reboat sublimis hiatu
 Melpomene Ogygias scelerum fastigia Thebas
 Argo, & auerso damnatas Sole Mycenas
 Lemnon, Achemenidas, Cholchos, Busirin, Tolchom
 Et quacunque tenax sceleris monumenta nefandi
 Calliope, Chloque refert: ab Origine prima
 Vsq̃ue sub instantis portentæ nouissima sæcli:
 Temporis exacti titulos reuocantis eodem.*

*Affice quàm late magni patet ambitus Orbis
 Signa uides tacite properantis ad ultima fati
 Hesperus Aëois longinqua per aquora terris
 Imposuit leges, Italis Hispanus in oris,
 Celtica perdomuit nocturno regna tumultu:
 Maiorum transgressus opes & nomina Casar.
 Parthorum Domino Tellus Memphisitica cessit.
 Captiuus fluit Hister aquis, dat colla catenis
 Alta Rhodos: fuso toties spectabilis hoste.
 Hinc illinc aucta uires, animique minaces
 Inter se diuersa fremunt, maioraque Parthis
 Concipiunt, multa rerum latet exitus umbra.
 Non tamen ut dubites sine ui sine Marte gerendum.
 Vt qui Vere nouo, late specularus in agris
 Triticeam ualido surgentem gramine messes.
 Afferat ardentis rapido sub sidere cancri
 Casuram ferro segetem, culmosque rigentes.
 Quippe ubi pulsus amor, passim ferrumine nullo
 Discordes animos, infidaque pectora iungit:
 Priuatim sibi quisque sapit, sibi consulit uni.
 Concusos sine calce putes subsistere muros?*

Cum uersum fas atque nefas: cum sacra profanos
Præuerti, scelerum studio pugnantiæ cernas.
Tot sordes Raphia tot fæda anigmata, fraudum
Tot species, tot dira feri contagia morbi,
Quod fieri post se non posse putauit Aquinas.
Vicinus antiqui damnata piacula luxus.
Quin & criminibus ueterum par addita sorti
Appendix. Cum constet eo peccasse nepotes
Egregius: quo luce magis spectante Theatro
Turpe uirum fatui partes numerosque subire:
Quam puerum, nullo sub teste, et noctis in umbra.
Per Tenebras cecidere patres: in Sole nepotes
At qui non totum capti mens carminis orbem
Vellere: & in puros hominum præstringere mores
Non molles. Asia ritus, Libyaue furores,
Aut Europei contagia lubrica morbi.
Sed quot a Piseæ signatur portio terra
Non opibus non Marte potens, non artibus ullis.
Armifera studijs oleo tenus apta Minerva.
Quam grauis haud fessis circumdet noctua pennis
Sæua cothurnata referentem monstra camæna
Et quæ Mæonj celebrantur carmine uatis
Propositum siue urget opus seu diuite cultu
Discolor insuitur prætexta purpura tela.
Nam præter Phrygios casus & fata Pelasgum
Hic Nemeaque damnoque suo male fertilis hydra
Cæteraque Herculeis portenta domanda lacertis
Inuenias: Theseiue manu nec Tantalus usquam
Ixionue aberit Lapithæque ferique bimbres
Tum Paris Aegisthusque et Tyndaris utraq, matri

*Iuncta sua. Danaëque & cum genitore Calisto.
 Adde his terrigenas Titaniaque arma secutos:
 Praecipuum gentis vitium. Niobesque tumentis
 Grande supercilium; & meritos Latoidas iram
 Et damnata notis ueterum mendacia Creta
 Quid? quod pollicitis, cum lege sacratius omni,
 Stare nefas: Fideique pudor seruare pudorem.*

Sylua

Omnium prouecta mei lex abdit a fati
 Quo tenebras trahis usque graues inopemque senectâ
 Curarum qui Limes erit, quæ metâ laborum
 Qui modus aduersis, quæ spes mihi denique saltem
 Qui quando unde mali requies morbiue leuamen?
 Altera bis senis accessit Olympias ætâs
 Icaris occiduas ex quo prope lapsa sub umbras
 Audyt. Erigones primis uagantibus orsum
 Ad ripas pater. Arne tuas iam nocte silenti
 Testari misera lachrymosa procumbit uita
 Infantes etenim cunas dubioque sopori
 Per similes olim studijs puerilibus annos
 Quid refert. audita magis quam missa referre
 Et tamen humana si quid natura labori
 Indulset nostri pars incundissima cursus
 Quæ paruo contenta diuque doloribus anga
 Nescia: Latitæ præcordia laxet habenis
 Sed neque nunc primos medios neque prosequar ætâs
 Quos fors cumque dedit neteres renouare querelas
 Mens fuit, & tristi cœcitate uulnera fixctâ

Nequiequam mollita diu cum dramatis anceps
Exitus extremi nondum genus explicet actus
Vt quacunque pedes circum prior egerit etas
Altius homo uestigia puluere signet,
Iamque fatis capiti lachrymas impendimus uni
Afflictaeque domus fractis solatia rebus
Muneribus concessa nouem numerisque sororum
Procidus ut magno rerum mercator aceruo
Tristia damnosae metuens discrimina Lethes
Debita multiplici committit nomina chartae
Cura Deo forsan praestante domestica possit
Officium partesque suas tentasse uideri
Quod doleat superest uelut agro in corpore si qua
Vincitur hic, illic superat medicina uenenam
Quippe ubi per totos pestis diffunditur artus
Exigua frustra medicaberis unguine parti,
Quis terram fulcire parat cum dissit a rimis
Fundamenta labant, furor est intexere sepe
Cum segetes populatur hyems, cum flamma Penates
Sponte manus capiti minitantes suscipit ictus
Natura monstrante uiam nidumque uolucres
Defendant qua parte datur, piscesque feraeque
Quos ratio natiaa iubet phas usque piumque
Haremus dubiae patriam praeferre saluti
Publicae primatis praepone rebus commoda
At collo sarmenta ferens incognitus hosti
Se pro Cecropys demonit Codrus Athenis
Omnis in aduersos fureret cum Persis Achinos
Non timuit cum rege manus Spartana periclo
Pro cunctis offerre caput mortemque subire

Egregia Deciorum anima natusque paterque
 Vmbrarum dominis & auari manibus orci
 Vltro se Patria pro libertate dicarunt
 Audituque semel tam longo temporis aeo
 Viuis ad infernas descendit Curtius umbras
 Armato sublimis equo non actus auara
 Coniugis indicij regumque pudore minantem
 Sed laudum & Patria magno percussus amore
 Hiberni ne uagus torrentis more per omnes
 Graiorum gentes & barbara deferat arua
 An proceres Italos rursus Romanaque subdam
 Nomina, Fabritios, Curios, Fabiosque, Philosque
 Et cum Scipiadis Catulos, Paulosque, Drusosque, et
 Publicus extinctos sumptus quos extulit, ut qui
 Non sibi sed Patria magnos duxere triumphos
 Consenti laudis titulis & paupere cultu
 Iulia si confers molimina fumus & umbra
 Becceseleni Saturnia pecmata caesi
 Nam Brutos affine feris nomenque genusque
 Quem proferre iuuat, uideant Thrascasque Catoque
 Quandoquidem celebri tetricarum lege sororum
 Hac quoque temporibus debetur gratia nostris
 Vuat Aristippus si quis sapit utilis uni
 Iucundusque sibi sententia Diacatonis
 Nam mihi quid refert diues me paupere Roma
 Diuite me pauper, nemo mihi iunctior est me
 Scilicet hoc etiam diuo sedisse Platoni
 Protagoras, Prodicusque feret contraria quamuis
 Scripta sonant partem nostri cui uendicat ortus
 Dulcis amor Patria qui nos genuere parentes
 Nec

Nec generis nec sortis opus graue nomen amici
In tenebris uidere senes noctisque per umbram
Obscuri densaque inter caliginis atras
Inuenere diem, nebulas, in Sole inuentus
Caligat mediaque die caloque sereno,
Vt non ulla oculis profunt medicamina nostris
Nigra modebantur Lippo collyria uati,
An non Phidomide maior coloquintide nostros
Inuasit lipped, oculos non ille uidebat
Montis ad obliquas surgentia nubila costas,
Atque dum puro stellas cernamus Olympo
Orbe latet plano nos Cinthia noctis in umbra.
Iamque poli medio sol ardentissimus aesti
Dic age Menemosynes stirps è pulcherrima tuque
Graminibus numerisque potens arcuque liraque
Qua Stygi de fece luti coenaque profundi
Eruta tam dira labes contagis in auras
Infelix miserum tectis caput extulit umbris
Infecitque diem fœda caligine Ditis
Eumenidum facibus Lernaque armata uenero,
Ne uatum commenta tibi Titania ponam
Terrigerumque minas ficta sub imagine ueri
Effigiem, sed nuda grauis simulacra ruina
Deiectus superis cali regionibus hostis
Vt fuit in patrem fastus dominumque superbo
Præten se cuiquam qui se debere negauit
Sic homini liuore furens ad summa uocato
Quo minus amissa prauertat munera palma
Obstat & insidis & aperto Marte resistit
Vsq; uigil nec nocte graues nec luce remittit

Excubias casus motusque intentus ad omnes
 Inque suas constans aliena incendia poenas
 Tantum odio tantum inuidia concedit & ira:
 Sed tamen humana vis est ea mentis, & illud
 Roboris aeterni concessum lege parentis
 Ut cogi non arte queat non viribus ullis
 Ni dederit male sana manus iurique voluntas
 Cesserit, ipsa suo generisque oblita decori
 Dicteo licium ferro mutauerit aurum,
 Ut qui praecepit munitam uertice saxi
 Quo neque tormentis aditus nec fraudibus, artem
 Infidus ni mentis inops spe muneris hosti
 Infelix prodit custos urbiq; sibiq;
 Cum uictus fidaque manus ualidaque supersint:
 Quippe sibi similem factum tantique redemptum
 Ne pluris quis ferre queat regnator Olympi
 Sic hominem certis uoluit sub legibus am
 Libertate frui meritis poenaeque patenti
 Corpore quem molli somnus quem tristitia latis
 Mixta trahunt prouum ueteris contagine labris
 Inuidiaque furens ingrato cum gurgite dactor:
 Tam uaria pestes diri tam monstra Tyranni,
 Nec mora nec requies quin bella domestica aerecent
 Externa ue acies strepitusue Acherontis auari
 Mille modis ni fraude petas blandusque minaxque
 Tot quisquam conferre manus & tendere contra
 Audeat, effugiumque aliquod sperare salutis:
 Tam multis ualidisque simul circumdatus unus
 Parce metu, neque enim inuitus superabere, sed tu
 Define uelle Dei praecepta secutus & auram

Egregium fracto referes ex hoste triumphum
 Non astu gladiome potens, sed pectore firmo
 Sed fidei sed spe sed amoris concitus æstro.
 Talia nos opifex rerum rectorque paterque
 Poscit & exiguis nostris sua magna rependi
 Nam quos aspiciens ultro prauernit eosdem
 Prosequitur gratisque fouens potiora tributis
 Indidget superumque facit discumbere mensis
 Splendida dum Pariles ineant conuiuia uestes
 Namque ut stelliferi sublimis machina mundi
 Errantesque faces Phœbeque & Apollinis ignes
 Mixta fouent modalis coeuntia corpora miris
 Sed manent ubi certa sua superumque ferentes
 Excipiunt auide afflatus sic Iuppiter aquas
 Ad quacunque uoces homini certamina uires
 Sufficit & facilem quouis & hoste trophaum
 Mitia si placidi uigilet dictata magistri
 Impleritque data numeros & munera uitæ
 Vnde memor qua classe petat quo flamine portum
 O fortunatos humana stirpis alumnos
 O fœlix mortale genus ni fugerit uti
 Natura ratione sua, si pectore recto
 Hæserit amplexu superi diffusus amoris,
 Qua sibi uult renuitne tenax fugiensque fouensque
 At mea cum multis tantum me commoda tangunt
 Spernentes sicci ieiunia soluere Codri
 Atque utinam modus iste malis & omissa gemitibus
 Non commissæ foret, sed enim inuat ire per omnes
 Nequitia scelerum uias nullisque relinquit
 Vt iterum sperare nefas facinusque neperum

Quis nouus insidijs laqueus fraudique dolisque
 Quis ueri rectique tenax uaria odit & arcet.
 Aspice mechanicas artes & libera quondam
 Ingenui studia alta animi scrutare superbas
 Regum aulas nec non ima ludibria sortis
 Addictasque greges sacris uulgusque prophanum,
 Quot tamen inuenies olim quos dicere possis
 Iure uiros, nec falsa hominis sub imagine passim
 Dira tegi potius uariarum monstra ferarum,
 Impia mendica referam quid crimina sordis
 Pollutasque magis animas quam corpus & atri
 Colluuiem uentris & nescia corda pudoris,
 Imperiosa licet frenos moderetur egestas:
 Mille modis in triste abeunt medicamina uirns,
 Et uos felices Saturnia sacula dicam
 Pastores quis sponte ferax dabat omnia tellus
 Stillaret quis melle nemus quis lacte fluent a
 Dignatos superum comitatus & uoce decorum
 Quam pecudum * euastis similes similesque ferarum
 Nil hominis prater faciem linguamque potiri
 Cedet concubitus meditantur furti rapinas
 Nec quos uentrimanos Gray dixere sileba
 Seu rastris uersatis agros siue artibus urbes
 Candida dum placidos aluit concordia ciues
 In commune bonum late genus utile, quis nos
 In tot precipites egit furor impius ausus
 Crudeles inops fidei uerique probique
 Tot scelorum ditos quot habet Saturnia nymphae,
 Nec qui mudandis intenti mercibus onanes
 Humanas miscetis opes ferraque marique

Seu lana uos cura tenet seu uellere Seres
Exercent rigidaque auri sub tegmine uestes,
Quas non fraude mala merces corrumpitis aut quas
Præscriptas operum leges seruatis avari
Facundi ne uerba nepæ uariasque colorum
Quas nec Aristoteles nouit nec Tullius artes;
Vasraque periuræ referam mendacia lingua
Vnius in miseri captum uigilata quadrantis,
Nam quid causidicos refert iurisque peritos
In medium proferre, Iouis quos uulgus ad aures
Detulit ambigua nodosi casse Trebati,
Infantes damnare reos seruare nocentes:
Deterius si Verre Cato quem munere palpet
Par maiorue tuos Galene infamia damnat,
Quo grauius peccare licet fidentius audent
Quorum urbes benefacta tenent, errata sepulchrum
Adde magistratus quos libera iura tueri
Cum populo iussere patres pietasque fidesque
Prodicta priuato subuertere publica lucro,
Idque putare nefas quod non sibi congerat aurum.
Denique magnates populi proceresque ducesque
Atque humanarum reges fastigia rerum
Quos animi spectata diu per plurima uirtus
Ad decus imperi et sceptrum & diadema trahebat
Et quæ mox late repererunt iura propinqui
Sanguinis egregiæ si quis procul indolis ignis
Signa dabat, natusque patrem referebat auosque
Temperie iustæque potens indagine mentis
Clara Patris Patriæ populis monumenta daturus.
At nunc ò mores ò tempora siue quis hæres

*Inſedit ſolio ſeu quo uis nomine tandem
 In quas enaſere feras & dira furentes
 Monſtra Siracoſiis non conceſſura Tyrannis
 Polluta quoties cognata ſanguine dextra
 Lurida tabifico fluxerunt membra ueneno:
 Ac ne poſteritas noſtris nil debeat annis
 Addidit infelix exempla recentia priſcis.
 Seuities Tiberique trucus Gaique furentis
 Nam flauſi lamena parum ſædisque Neronis
 Tam multa lethi faciès tam prauia fati
 Verbera tot tormenta rota clauique facesque
 Tot nexus tot uincla modis lacerantia miris
 Corpora Tartareis Erebi confracta taminis
 Vt laquei crux flagra phalanx melota ſagitta
 Poenarum non prima ſonent cum ſtante coegit
 Carcer Achemenia teſtudine tetrior Aphris
 Lentior Atili tabulatis & trabe Caſſi,
 Quod facinus tantis cruciatibus obijcit aut quod
 Tam dirum tam grande nefas quæ cauſa reatus
 Me ne rogas quin tu tranquillum conſulis hoſpes
 Quæſiſtis impune tuis reſponſa daturum.
 Me ne dum cura uigiles inſomnia terrent
 Nequid ab inuito cantum minus excidat ore
 Aut patulas dubijs feriat rumoribus aures
 In neruo cauſam quis dicere præſtitit inſons
 Maieſtate reus leſa uitioque duelli
 Defereris culti quæ te Demotheſis artes
 Defendent magni uel quæ facundia Tulli
 Cor, res, forma, genus, uis, mos, ſtant omnia contra
 Nec locus effugi Priamo niſi fauerit Hermes*

*Aut Venus Aeneam flammis regat inter et enses
Sed reor Aethiopas adiut pater & simul omnis
Turba secuta deum multos ex ordine Soles
Oceani nitidis celebrant conuiuia tectis :*

*Aut arcana fouet taciti penetralia Morphei
Vel si summa licet nostris componere nugis
Confectus senio rerum proiecit habenas ,
Si tamen est rebusque uacat mortalibus usquam
Nec fato casusue leues iactamur inani*

*Quæ multos hominum rapuit sententia quamuis
Disimulent & nube caua speculentur amicti
Quid Fortuna ferat, quò lintea uertere praestet
Mentiar Europa fines quando omnis eodem
Voce tenus concessit honos pietatis & equi .*

*Aspice quas tanto dignas cognomine gentes
Inuenias terra atque mari quæ consona linguae
Pectora natura non obluet anti a iussis
Officij quæ iura uigent quis sanguinis aut quis
Aetatis sexusue pudor patriæque domusque
An dolus an uirtus an gentibus imperet aurum
Quid gladij quid iura valeat Bachusque Venusque
Ambitus an frugi dominantur in urbibus artes
Candor an attriti uigeant clementia pudoris
Nec certis signata notis collectaque rite
Confer & equatis trutina suspende patellis
Quam diuersa trahunt non æquo pondere lances
Altera calicolum, Stygias petit altera sedes.
Vsq; adeo nusquam recti uestigia cernas
Sic uersum phas atque nephas rabidoque tumultu
Inuasere omnem late uicta omnia terram*

Maelpomnes grauiora tuba tragicoque bonatu
Privata cum monstra domus numeroque modoque
Efferat Sidonia portenta Tyrannidis aequent
Aonis commissa notis graphioque pedestri
Tant alidas Belique genus Thebasque cruentas,
Quos Perses docuit mores, quos Medus & Assur
Et Macedum cum stirpe nurus, & Casare multa
Disimilis iam Roma sui tum Rhenus & Ister
Et Rhodanus Celiboque Tagusue pallidus auri
Perdita multiplici foedarint sacula tabo
Sic pleni dociles animi facilesque ruinae
Præcipitem traxere luem mersosque profunda
Calcavit scelerum Stygis immedicabile uirus
Certarunt senibus iuuenes, puerisque puella
Principibus populi scelus est non esse nocentem
Impietas ut cuncta mali ni nouit & egit
Nequitia ni dira lues & auara rapina
Sauities potuisse neget cupisse professâ
Et maior quo quisque magis tentasse potiri
Ebrâ Cerito quicquid prurisset Erynnis.
Infremit & cauda terram Leo cadit & armos
In prædam cum signa mouet unipacula furtim
Cortis aues noctisque petit uiuerra per umbras
Sed tamen & pecudes uexat lupus, & Iouis ales
Abstinet exorients cognata sanguine cadis
In semet mortale genus patriamque suosque
Sauit, & Augusto superum non parcat honori
Quod si alias nostro præsertim contigit æuo
Certatim quo quemque pudet iustique bonique
Et procul expulso regnant mendacia uera

Vnde lues tam dira? grauis qua causa ruina?
 Regibus adscribas morbi contagia quippe
 Induit unanimes populus cum principe mores:
 Referat ergo uides quantum quibus orbis habenas
 Committas, quis frena regat, quis legibus adsit
 Praesidio, nuga iusto sine praeside leges
 Ut leuis amoso qua pendet aranea tigno
 Vnde premant miseros speciosa potentibus arma
 Ferrea sed nostris tam concessere Tyrannis
 Sacula, quam fuluum ferro preciosius aurum.
 Qui modo seu Regnis aliquis successit anitis
 Siue Agathocleis subiecerit artibus urbes
 In uitium coire pares, moresque sinistros
 Pax igitur pulsusque pudor iustique cupido
 Fugit, & ignotis furtim latet exul in oris
 Vel magis aetheriam superum concessit in aulam,
 Inque genu supplex lachrymis Iouis excitat iras
 Pro quibus inuasit terras furialis Eryx
 Exanguisque fames & lurida pestis Erymnis
 Tartarea stipata manu Stygioque ueneno
 Corripit alernis pollutum cladibus orbem,
 Atque adeo ut trepidam uerset sententia mentem
 Si modo pro scelerum facie numeroque timendum
 Deucalionea redeant ne uasta procella
 Sacula, & Oceani subsidant fluctibus Alpes.
 Aut quod aquas Iris prohibet uas fida timerò
 Ne Phaetonteis uiolentior ignibus ignis,
 Quo commune nefas priuatis scelus ausis
 Inuadat propiora furens correptaque flammis
 Protinus in tenues abeant elementa famillas

Cum genus electum sceptrisque uerendior olim
 Sancta sacerdotum soboles. ut Apollinis ales
 Verterit in nigras pennarum candida pluma
 Commisique gregis studio post terga relicto
 Pastores mollique culta palatia luxu
 Imperijs fastuque uacent Venerique meraque.
 Et septem gemina tabo saturantur Echinnæ
 Scilicet inmensæ proles aterna parentis
 Virginis ex utero mortales induit artus
 Perque ter undenos hominis mala pertulit annos
 Pauperiemque astumque geluque famemque sitimque
 Confessusque deum per tot miracula tandem
 Verberibus, strinisque lacer de more latronis
 Affixis ligno manibus pedibusque pependit
 Et mendicari iacuit sub fornice saxi
 Vt ferus & tabulis longe contrarius hares
 De Pastore Lupus fieret tantique redemptum
 Sponte gregem sauo lacerandum traderet hosti,
 Et foret exitio certa medicina salutis.
 Tum Petrus atque alij uicta quos morte Redemptor
 Gestorum testes assertoresque suorum
 Esse dedit Stygique minas calcare Tyranni
 Et magni referare fores & claudere mundi:
 In Luctu traxere dies noctesque precando
 Extorres inopes extrema per omnia ducti
 Dum crucis extruerent lustrato ex orbe trophæum
 Non aurum non regna sibi famam ue petentes:
 Sed Domini pro laude mori populi que salute
 Experti genus omne mali uitæque necisque
 Commisiss posuere gregis cum sanguine curam

Pontificum summos ne non mercatus honores
 Surriperet scortisque palam non unus Iason
 Empta subhaestata patrimonia uenderet aula.
 Et miseras pietatis opes inopumque lenamen
 Salmacis & Gillo traheret Phrigiusque minister
 Quando hac coccineo donare palestra galero
 Ausit & in terris caelestia distrahit hispo,
 Nec pudet hunc hominum cervici imponere cuius
 spurca dapes calui uincunt adipata Neronis.
 Vt nec Iulea fex ultima gentis in illa
 Colluue caueaque probri stuprisque nefandis
 Non temere sub pelle latens habituque ferino
 Turpius humani prostravit iura pudoris
 Officium partesque uiri tempusque putanti.
 En cognata deo praeordia dextraque nutu
 Digna leui referare fores, & claudere cali,
 En uini simulacra Dei quae promus adores
 Summissoque genu pedibus, des oscula supplex,
 O scæda scelerum sordes, o dira ferarum
 Prodigia, o desunt tantis aequalia monstris
 Nomina, conceptus animi frustratur hiantis
 Lingua, pares impar factis extundere uoces.
 Hos dedit o pietas tibi Constantinus in usus
 Ausonias Syluester opes, morboque lenatus
 Romula Threicy's mutauit moenia lustris
 Ebria delitijs ut turpis adultera Reges
 Allicerent mæchos quorum complexibus hærens
 Iret in omne nephas hortareturque morantes
 Perque uices prensam Gladio defenderet alter
 Religionis opem protenderet altera lapsa.

Ille pia graue mentis opus dignumque patrauit
 Maiestate ducis facinus nec praesul abusus
 Concessis laudis pietas certauit utrinque
 Religioque uirum terra caeloque probante
 Haeredit damnare decet male uiribus usos,
 Nam consanguineum caput insignire tiara
 Degenerisque nota sobolem uulgata priorum
 Plurima iam trito fas asserit orbita curru,
 Par fuit & uotis aliquid concedere regum
 Cum fomenta darent inopi quae tristis egestas
 Posceret, & uictu tenues, & necte iuuabat,
 Ignoscas hoc forte tamen, quo denique uentum?
 Omnia metiri precio didicere, quid illi
 Promerere negant? connubia soluere nulli
 Concessum, certoque gradu coniungere non est:
 Iungeris oblato tamen & disiungeris auro.
 Qui sua uendiderat fracta sibi parte bonorum
 Cum consorte thori se cuncta dedisse professus
 Morte luit subita uasra perinuria lingua,
 Et Magus oblato sancti dum flammis auro
 Imposita conferre manu sibi munera poscit,
 Sector ut in medium plaris diuenderet emptum
 Viuus in arbitrium stygij uenit impius hostis
 Propulsante Deo suffecti uoce ministri
 Flagitij scelus & dira contagia pestis
 Exitio quondam populis orbique futura,
 Forte superstitio mentes agitabat auitas
 Scilicet & falsa ludebat imagine recti
 Ieiunas macies animas, ut acutius atas
 Nostra sapit multo praecincta sophismate pectus

Et minus auditis rerum quam credula uisis
 Cultius humanis diuina reponit elenchis,
 Ambigis? antiquis exempla recentia confer
 Per gentes cum iura dabat, cum uota regebat
 Arbitrio. Dis nostra suo, sceptrumque tenebat,
 Spintria famosis Elephantidos eruta chartis,
 Nec tibi tunc placuit faceres cum Roma Priape
 Quo mirera magis iam tum regnante Tyranno
 Iussa Palatini decedere finibus agri,
 Tu uindex censorque grauis tu regula morum
 Quo potius meliusue nihil, nil sanctius usquam,
 Fas & iura uolunt si rite Vicarius illi
 Qui calum terramque regit de Virgine natus.
 Ni reuocas certe uanalem Elephantida passim
 Per plateas uicosque finis per compita ferri,
 Nunc & imaginibus ad uisum ex ordine pictis
 Irritent ne picta minus quam scripta furentes,
 Maternis commissa notis tum ne qua legenti
 Eriperet dubia fructum sententia uocis.
 Largius hæc nostri sollertia temporis auxit,
 Ingeniosa mali profligatiue pudoris,
 Nil non ausa neptæc miseris committere chartis.
 An quod Aristophani licuit Flaccoque negabis?
 In tenebris tunc orbis erat, nunc luce ceruscat.
 Et tamen ij damnant quæ præcipi ipse Tyrannos
 Instituit leuis alius scortisque lupisque
 Et quorum meminissem pudet dictata ministras

Finis

IVLIO MEDICI REVERENDIS.

Cardinali, atque mox sub nomine Clementis VII. Pont. Max.

ANDREAS DACTIVS.

❧

Praclare (me Hercule) humano generi ab ijs consultū mihi videtur R. P. I. M. qui viros egregios uitae functos laudari publice instituerunt. Ea enim ratione laudati simul, & laudantis fama non nihil collatum, & ceteris stimuli quibus ad uirtutem capefendam acrius accenderentur additi proposita spe non obscura gloria. sed longè praeclarius illos fecisse arbitror, qui uiuentium Principum facinora celebrarūt, cum ex ea re plarisque omnibus futuri spe negligentibus, & praesentium bonorum sensu gestientibus, quae praediximus, unus quisque uehementius affectare, & uberius assequi possit uel suo, uel principis nomine. Qui si decantatis laudibus se non respondere cognouerit, tacito conscia mentis pudore (ni fallor) agitatatus, ita se geret: ut in posterum laudatus merito uideri possit: si uero par meritis praconium fuerit affectus, magnificentiam uerborum rerum magnitudine superare, et maiora promereri contendet, quo argumento non modo Cicero, Plinius, Papinius, & Claudianus sed omnes fere celebres: tam Rehtores, quam poëtae, sui temporis Heroas, uel peculiaribus Encomijs, uel aliud agentes, arrepta obiter occasione magnis laudibus ornauerunt. & nos (quicquid sumus) tantorum uirorum, quin etiam doctissimorum, aucto

vitate freti, superioribus annis, cum canicularibus.
 diebus a publico docendi munere, in æstiva litterariâ
 de more me recipissem, & liber, peculiari, vel natu-
 ra. uel huius nostræ fortuna ductu, profundius qua ra-
 tione bono ocio honeste uterer cogitarem, in primis ut
 par erat R. D. T. uirtus in mentem uenit, cuius mul-
 tiplex habitus, quantum memoria ualuit, repetitis &
 prima ætate usque ad hunc diem, rebus à se gestis,
 tatus mihi se se obtulit, tam alte inhæsit, ut per mul-
 tos dies nihil aliud animo uoluptate potuerim. Deni-
 que nescio quo afflatu ita exarserim, ut quod intus
 coquebam, nec potuerim ultra contegere, nec uolue-
 rim. Credo (ita dijs iubentibus) nequid in Virbio, Leo-
 nis Pontificis laudes referente promiseramus, ulte-
 rius differretur, bonis igitur ausibus exorsi nouo quod-
 dam (ut arbitror) apud nostros dicendi genere, non
 quod a syluæ lege recedamus, syluâ scripsimus, quæ
 non topiarias et in quincuncem dispositas hortorum
 delicias, sed inculta fronde siluestres, & impares ar-
 bores, interiacentibus temere fruticibus & dumis,
 polliætur & præstat: sed quia ex omni ueterum Hæ-
 roorum numero, delectis partibus Parrhasiana quadâ
 imitatio simulachrum effigimus. unde etiâ siluæ, ieo-
 nes id est imagines, nomina fecimus, laudes R. D. T. uer-
 sibus complexi, ut officij nostri partes, si non ut uolu-
 mus, ut possumus ageremus, Hanc igitur T. R. D.
 nuncupamus, ut tanti nominis patrocinio, ab incuria
 ferarum & agrestium undique præmunita, tutius
 germinet, & coalescat altius, cultorem suum mul-
 tiplici fortuna facientis iniuria laceßitum saluari-

bus umbris protectura. Quod si (ut spero) liberali R. D. T. patrocinio contigerit, maior a moliemur, ut quod ab Optimo Maximo Deo accepimus in publicam utilitatem, eius gratia, erogemus, cui post ipsum deum plurimum debere profiteamur.

ARGUMENTVM.

Dum Capreas iaculis ageret per lastra fugaces
Narcissum fide deseruere manus,
Captat amans tacitis uestigia passibus Echo
Et pudet, & soli gaudet adesse tamen,
Ille labore, simul fessus, praedaque potitus
Constitit, aquis adest, huc coeamus ait
Victus amore pudor, coeamus retulit Echo
Et petit optatis ora premeunda notis.
Prosiluit nimphaque puer praedaque relicta
Diffugiens dubios marmurat ore sonos,
Futilis insultat paribus sermonibus Echo
Et tepida lachrymis immauere gena
Spreta dolet, comitesque fugit, specubusque sub adsis
Tristitia perpetuo membra dolore liquat,
Crescit amor, crescuntque graues in pectore cura
Nulla dies, nullum profuit artis opus,
Vultus abijt, tenues uanescit corpus in auras
Occupat ossa lapis, mox tamen una morans
Et acipe, in nonas acceptas reddere voces.
Gaudet, in hoc uno uita reducta sono est,
Quis uerat ancipiti tenebrarum carcere clausum
Vocalis Nymphæ uerba referre modis.
Quod summum natura dedit, Fortuna reliquit
In laudes referam gratas iule tuas.

Andree

ANDREAE DACTYLII STILV

cui titulus Icones. in laudem Iulij

Medices enarrata.

Dives Achilleos quo carmine panderet ausus
 Maonidem Phœbique parens omnisque sororū
 Instituit facunda manus triplicesque Maroni
 Indulsit numeros Helicon & conscia Baccho
 Nysa corimbiferis Nysa usque exercita thyrsis
 Cyrrhaumque iugum Cyrraque potentior æstro
 Macenas Auguste tuus, tuque optime Caesar.
 At mihi Pieridum, si non lymphatus ab antro
 Attonitos mouet ore sonos afflataque fingit
 Spiritus Aonijs agitans præcordia flabris
 Romulea tutela domus sceptrique supremi
 Rector adest Ithyscoque celer non segnior auro
 Quem sancto natura Duci poscentibus astris
 Consortem comitemque dedit generisque sacrique
 Muneris imperijque uices curasque gerentem
 Quo pelago iactata ratis quo Castore pubes
 Littera tuta petat portuque subintret amico
 Sufficiens confisa nouis, naualia, lati
 Sydere non alio subeunt per carula nauta
 Ipsa licet medijs Helene se tristis in undis
 Inferat, tortis alte unda dehiscat arenis
 Ergo ades, et tumidi seruatum ex aquoris undis
 In medio concepta mari dirasque tenebras
 Inter & infensi minitantia fulmina cali
 Soluere nota iube non quas Gangetitha tellus
 Fundat opes Arabūque domus Hermusa, Tagusa

Quas gemina premit arce polus Rhamnuntis alūna,
 Munera continuo dominum mutantia lapsu.
 Te monumenta decent uolucris superantia cursum
 Temporis & nullo fatum passura sub aeo
 Ille ea cuius agn partes, cui uiuimus olim.
 Pro meritis congesta dabit nos longa feremus
 Qua licet, in populos merita praconia fama
 Quod si priscus amor grati si pectoris ulli
 Mens superum deuota placet pietasque fidesque
 Iulius in longum Medices cantabitur enūm.
 Tu modo quas tenui meditatur harundine uates
 Crescere laude tua non dedignere Camanas,
 Sic ubi labra merum nec iam capit area messes,
 Alma Ceres parui latatur munere ferti
 Sepositis bromium placat sibi uinitor uuis,
 Et qui stelliferi frenos moderatur Olympi
 Diuitias, fascēs, populos largitus & urbes
 Afficit exiguis fumantes ignibus aras
 Contentus precibusque pijs & thuris honore
 Sed neque marmoreis aulea nitentia templis
 Non ebor aut fuluum signis radiantibus aurum.
 Artificumque manu & uarijs stellantia gemmis
 Pocula & aurata candentes fronte iuuenos
 Tam faciles flexere deos quam conscia recti
 Simplicitas fucoque carens & pectore longe
 Inferior sed fortunis par uictima dantis.
 An reuam quia digna tuo munuscula cultu
 Non adsunt quacunque mihi Rhamnusia fecit
 In laudes conferre tuas, quis magna datorum
 Crediderit qui parua negat, licet inuida frontis

Abstulerit fortuna decus ueterisque rapina
 Pertulerim portent a nouus sine crimine Phineus,
 Mens tamen & uires animi dotisque supersunt
 Ingenij, & fato uix concessura potenti
 Munera Thespiadum, quod si te praside tristes
 Harpyas Zethesque puer Calaisque repellent
 Iactatumque diu cali pelagique ruinis
 Excipiet tellure quies portuque secundo
 Forsit an (esto procul lior, mitissimus adsis
 Iuppiter) Aeneadum numeris accesserit alter
 Maonides, aequet patrios qui carmine fastus
 Complexus cælum ac terras rerumque quod usquã est
 Adscribarque tuis non ultima gloria rebus.
 Sed tamen hac olim Deus & tua cura uidebit
 Interea promissa fides concepta sequatur
 Nomine uota tuo Latias cum Virbius oras
 Impleret laudesque tui Patruelis & altum
 Pontificis decus & uestra praeconia Gentis
 Aeterno si fata sinant committeret aeo:
 Vnde ferar quo fonte Dea, quis carminis orsus
 Quis mihi limes erit, qua prima aut ultima dicam
 Qua medio referam cursu, qua pectora, qua uis
 Ingenij, qua mens tanta fastigia molis,
 Qui capiant animi, qua uox, qua promere tantos
 Conceptus, qua uerba queant, quis spiritus oris,
 Qua fauces, qua lingua sonet? tribuenda Platoni
 Si qua fides, non absque deo modulatur Homeri
 Carmen Ion maiorque suis tunc uiribus altos
 Eructat numeros, & dignas numine uoces
 Quid qui Bistonio committit Pallada Marti,

Et Diomedea molitur uulnera dextra
 Qui Phrygios Latia componit sede Penates,
 Qui Lyricos mouet arte modos, qui Phasin, et Argo,
 Qui socerum generumque canit, qui corpora mutat,
 Oedipodionias cingit qui milite Thebas,
 Punica qui Latia summittit castra securi,
 Quique alij merito signantur nomine uates,
 Et mihi numen adest; trepidamque in pectore dulcis
 Nescio quis, sed agit mentem furor, excidit omnis
 Cura dolorque animo: fugit omnis corpore languor:
 Mortalesque abeunt sensus: subit igneus artus
 Ignoto de fonte uigor, tum maior anhelio
 Spiritus ore sonant: fibrisque exestuat imis
 Feruidus: & pauido concutit prae cordia motu
 Ingentesque auido captus, & sensa ministrat
 Humanis maiora modis: tuaque omnia, teque,
 Maioresque tuos, transactaque secula monstrat.
 Ut quondam modico sublimis in aggere ductor,
 Cum procul are dato turmas percenset euntes:
 Luce recens orta, uel Sole cadente sub undas,
 Præteritos post terga notat: præsentia cernit
 Ora uirum: longe uenientum prospicit umbras.
 Sed quid auos, proauosque tuos, Cosmâque, Petrûque
 Gentilesque alios referam: longumque superba
 Stemma domus? ueterumque notis & uoce recenti
 Nomina dicta mihi? lachrymas remouemus inanes?
 Admissumque prius properata morte parentem,
 (Pro miserum mortale genus) quàm nosse liceret.
 Haud equidem captus hominis, mentesque putarim
 Consilij potiora Dei: licet ætheris alti

*Participes animos, cognataque semina calo
Hauriat: & summi decoretur imagine patris:
Immensum parvis complexus finibus orbem,
Cum levis & puro cœli de lumine fulgor
Corporis obductus tenebris, & pondere terra
Ima petat. longæque extremis exul in oris
Perfectum capiat nihil: imperfectusque & ipse.
At Deus aterni fons luminis, omnia solus
Qui fecit: solus tenet omnia, temporis exsors.
Si tamen, humani quanta est prudentia captus,
Iudicium proferre licet: mandataque fama
Patre super concepta tuo; maioris acerbum
Indolis amisit nullum Florentia ciuem.
Siue placent animi vires seu robur honesti
Corporis: & faciles utrimque ad munia dotes.
Quem si fata uirum nostris non inuida rebus
Seruassent Patria incolumen fratrique tibi que:
Forsitan Aethruscos fines & littus utrunque
Ocyus. At superi satis est optata parentum
Progeniem præstare sacram: quando omnia uestris
Imperijs terra, atque mari caloque geruntur.
Nec licet arcanas homini cognoscere causas:
Qui cursus, qui finis erit? latet abdita magni
Mente Iouis decreta dies: mutatur in horas
Turbida mixtorum series subeuntque, caduntque,
Alternis animata modis: cursimque feruntur
Tam multa rerum species, numeroque, locoque
Et quo quæque magis protenditur undique moles:
Hoc plures rerum facies recipitque, fouetque
Hoc magis diuersis gaudet uariata figuris.*

Nonne uides quot terra ferax animalia, plantas,
 Quot frutices, quot fert herbas? quot caerulea pisces
 Alta natant, quot aues, insectaque sustinet aer?
 An ne putem uacuas cultoribus aetheris oras?
 Coelestesque globos, & inania sidera ferri?
 Vt lites, & amicitias coeuntia nectant
 Inter se, & uersis soluant elementa cateruis.
 Scilicet omnipotens opifex, & nescia falli
 Natura fecunda manus, mortalibus amnes
 Indulxit Veneris numeros? eterna malignis
 Artibus, & seu a fraudauit more nouerca.
 Quodque imis large rebus dedit: abstulit altis.
 Vt breuiora thoro qui stragula possidet: ima
 Crura regens, caput infelix & pectora nudat.
 Vsq; adeo ne furens agitant dementia quemquam
 Credat ut hac, & non potius contraria prorsus?
 Quicquid habent igitur supremi elementa decoris,
 Illius umbra tibi est: summo qui fulget Olympo.
 Vtque nitens coeli facies, terraque, marisque,
 Vincit opus: cum materia, tum motis honore:
 Sic forma, sic multiplici discrimine rerum
 Celesti mortale decus concedit. eoque
 Si qua tenent humana boni, referuntur ad ipsum
 Principium, rectique patrem, propiusque quiescunt
 Authori coniuncta suo: qui fonte perenni
 Fusa sinu rursus recipit. ceu flumina magnus
 Oceanus, totum late diffusa per orbem
 Mittit: & ingenti redeuntia suscipit alueo.
 Hinc tuus exacto mortalis tempore cursus,
 Deseruit terras genitor: uitaeque futura

Ad decus & numeros, sibi quæ uirtute parat :
 Elisos inter procures loca liber adiuit.
 Inde ubi ad excelsi peruentum culmen Olympi:
 Protinus Ambrosia succis & Neelare sacro
 Perfusus: nunquam peritura munera uitæ
 Aggreditur: pulsaque procul caligine latus
 Despicit in medio libratam pondere molem:
 Atque irruampentem terras circumque prementem
 Oceanum, fuso late super ære cingi:
 Aetheræque immenso complexum cætera gyro.
 Tum uariam externo fulgentem lumine Phæben:
 Quosque trans ignis Cyllenius implicat orbis
 Phæbeos subter radios: quos mane sequatur
 Phosphorus, & sero præcedat sydere Vesper:
 Atque ipsum aduersis nitentē ad summa quadrigis
 Natura lucisque ducem: terramque, fretumque,
 Et totum igniferis implentem curribus orbem.
 Sanguineumque rubens, & tristi cade cruentum
 Martis & horrendum miseris mortalibus astrum
 Inde Iouis regale iubar placidamque corusca
 Luce facem; populis & regibus utile sidus.
 Mox & falsiferi lucentes cominus ignes
 Saturni & lento pallentem frigore flammam
 Nec procul innumera stellati lampade cæli
 Signifer & uarijs simulacra ingentia formis
 Apparent altoque patet uia lactea cliuo.
 Tum fugiens oculos, & qui rapit omnia secum
 Concolor orbis adest, motu modo cognitus ipso.
 Qui celer, & mundi sonitu modulantis acuto
 Altius assurgit: cum Luna grauisima uacem

Deprimat: & medias diuersis motibus orbes
 Temperet in dulces numeros discordia concors.
 Vt quondam uaria certo discrimine chorda
 Concentum peperere lyra: blandumque sonorem.
 Et quamuis ingens tanto de corpore, qualem
 Fas prodire sonum late omnes impleat oras:
 Non tamen humanas quoquam descendit ad aures.
 Sic qui precipitem summo de uertice Nilum
 Accolit: auditos primæ sub tempore lucis
 Ingentes nescit strepitus: unda que riuum,
 Illicet ardentis referatur machina mundi:
 Calicolumque domus, summi que excelsa Tonantis
 Regia: non ullis obnoxia motibus: inus.
 Ambitus, extremi finisque nouissimus orbis.
 Complexus qui cuncta, nihil se deserit extra.
 Hinc neque finitum credas: neque dicere possis
 Immensum: sed enim nixus consumpsit in illo
 Et uires naturæ suas: corpusque supremum.
 Esse dedit: tantoque alias excedere moles:
 Quanto nobilior causis mens prima secundis.
 Hæc domus, & uitæ sedes tranquilla beata.
 Lucis inaccessæ sedes: immobilis, exsors
 Turbinis omnis, ubi prædiuite copia cornu
 Spargitur: omnigenum late diffusa bonorum.
 Quam neque mortales ullis auditibus aures:
 Nullus Aristorides centenis orbibus Argus
 Luminis aut ullo penetravit acumine Lynceus:
 Scrutatus pelagique uias, & uiscera terræ.
 Non quæ naturæ ductus, causasque latentes
 Incluta sollerti cinxere indagine corda.

Diuitias hic ipsa suas seseque triformis
 Explicat, & posito nudus uelamine nactus
 Aeternos aperit Deus, & simul omnia secum.
 Participesque sui praesentia cernere mentes
 Quae cuiusque libet nullis ambagibus ultro
 Imperat: acta cupit pariter, potiturque uoluntas.
 Hac postquam spectata satis patuere parenti:
 Et simul arcana fatorum numine uidit:
 Siqua deum luore sibi perisse putabat,
 Accessura suis maturata tempore rebus.
 Gaudet aeterno grates agit inde sonanti.
 Dumque recens animo confert uentura per actus
 Tantarum uel plurius emat fastigia rerum.
 Exigua tam parua morae dispendia letus,
 Tam larga mercede Deum cumulat a reponi.
 Haec demque suum spectans te, & laudis, & ens.
 Gratum ait est superis: quicquid mihi munere uestro
 Concessum, generique meo, uos numine uesfro
 In sobolem transferre meam nec plura locuto.
 Annuit omnipotens: & decernente senatu.
 Calicolum, quondam uultis optata parentum.
 Vnus accipiunt cumulatque pectora donis.
 Protinus ingenij donat Saturnus acumen.
 Iuppiter imperium maiestatemque uerendam,
 Corporis atque animi uires, in praelia Maiores
 Sacra Deum moresque pias indulget Apollo.
 Ora Venus, Charitum donis mentemque decorat.
 Maiugena eloquio & sollertibus imbuit actis.
 Dat castum Dytina animum, prudentia Pallas.
 Consilia, & faciles nauis ad munerum uires.

Quid Iuno, quid Parca triplex, quid contulit Hebe:
 Longa referre mora est: quid cetera Numina diuū.
 Immanis toto non est inuentus Olympo
 Officij. curtus Solymas Iudans ad aras:
 Sic penetrat. sic Arfacidas sua turba salutat.
 Sic animosa uices agitabat Roma Decembres:
 Et natalitjs Augusta palatia lybis
 Patritjs admistus eques, populasque colebat.
 Denique ut exemplis rerum prioribus utar:
 Sic larga superum coiere ad munera dextra:
 Iapetionide fraudem cum fraude repressit
 Iuppitor: & cauti nequicquam uoce Prometheus
 Admonitum lufit missis Epimethea donis.
 Vnde mare & terras factu uelut agnime morbi
 Inuasere graues: & qua prius ordine certo
 Mors erat unius iaculo contenta fenestra:
 Induit innumeras facies, variosque nocendi
 Corripuit uesana gradus tum Pixidis ulte
 Intercapta labris, pendens intusque, forisque
 Macerat ancipites lento spes agra flagello:
 Faminea properante manu qua prima laboris,
 Prima mali causas homini dedist: improba postquam
 Pellexit. facie pulcri Titana uoluntas.
 At tibi non uultu cuiquam impositura seneco
 Maiestas. non fallaci lesura sereno
 Gratia. non blandis animum lactantia uerbis
 Pectora: nec tacito mox deceptura ueneno
 Muneribus concessa Deum: sed prouida uirtus.
 Sed pietas, sed eana fides, sed conscia recti
 Vox animi, & faciles certo discrimine mores.

Quæque decens animum generosi Principis artes.
 Cognatis qui se genitum, qui credat Amicis:
 Qui Patriæ rectique tenax & cultor honesti.
 Quisque sua generis inter putet esse salutem
 Humani: & toti ciuem se commodet orbi.
 Talis erat magni Cyrus Xenophontis: & ipsum
 Doctus Aristotelis finxit Plutarcus alumnus;
 Discipulo præcepta suo quos protinus ille
 Implevit numeros: & dignum nomine tanto
 Exhibuit tibi Roma ducem Germanicus olim
 Priuato quod iure dedit: potiora daturus
 Si superi si fata sinant. sed Flauius alter
 Præstitit: imperio quamuis breuiore potitus.
 Sed quid ego angustis immensum finibus orbem
 Metiri & parua circumuallare corona
 Inter se spatio nusquam coeunna longo
 Melior, atque hominum longe conatibus impar
 Versa onus audaci, nimium confise uolatu.
 Quomæ ducis amor, quonam temeraria grati
 Vis animi, quo cara ruis sic æthera penus,
 Dum petit & cera iunctas non respicit alas
 Proditus, æquoreis nomen dedit Icarus undis
 Et Phaethontiade stillant Electra sorores
 Eridani ripas circum fraterna que busta
 Nam neque Palladia quamuis nitantur Athena
 Ingenijs studioque uirum non Sparta Lycurgi
 Legibus, & crebris regum subnixæ trophæis,
 Quem nostro componat habet, non Isthmia tellus
 Bellorophonteæ lætho cantatæ chimææ
 Non Iouis Augusto celebres certamine Pisa

Non Helis non Argos equis non Hercule Thebae
 Insignes Bacchique sacris non alta cothurni
 Nomina Tant alides, Agamemnonique Mycenae
 Non Phthia Pelleque duces, Macedumque Tyranni
 An referam celebres Siculis regionibus urbes,
 Et ventum magnas cunas Iouis oppida Creta,
 Et Persis, Salamina, grauem, gratamque Cythara
 Cypron, Apollineaque Rhodon, Delumque, vel ipsas
 Cycladas & sparsas freta per Neptunia terras.
 Et quaecunque loci clarum bellone togae
 Ingeniosa suum produxit Gracia nomen
 Scilicet à teneris extrema ad summa senecta
 Congestas uirtutis opes numerosque per omnes
 Integra uenturis recta exemplaria uitae
 Gentibus una dabunt Argumae moenia terra
 Qua neque Tant alio reges de fonte bibentes
 Urbibus adscribere suis nudique sophista
 Aethiopum mixtique salo gens conscia Nil
 Ausa uirum primas olim sibi poscere partes
 Non Babylon Assurque udis latissimus agris
 Et septem gemino praecincta Ecbatana muro
 Persopolisque faces, scorti passara furentis
 Imperijs Lenae tuis non diuitis aula
 Mæony Sardes regis. Partique fugacis
 Regia & auerso Scythiae, nimiumque propinquo
 Affrica lata minus Phœbea lampadis igne
 Quasque cadens lustrat Vesper, quas lucifer urbes,
 Quae tandem quo Diua ferar, si Barbara nostris
 Exiguum confert quamquam latissima uotis
 Gens hominum natura minus, seu consulit illi.

Sive decus gentis nostras non uenit ad aures
Insidijs Fortuna tuis ditissima cultu
Multiplici studijsque potens si Gracia nomen
Ingeniumque suum uinci uiresque fatetur
Atque ultro tanti certaminis impar honori
In stadium prodire negat; si maxima Roma
Prole uirum felix & maiestate uerendi
Nominis imperio late tot functa per annos,
Nescio quid tacito secum conquesta pudore
Ingenua tandem pro libertate fatetur
Multa fore ut praestet, non se omnia posse daturam
Quicquid in arcanis seruant araria fastis
Antiqua uirtutis opum atque his ora resoluit,
Exhaustit totum magnis delectibus orbem
Praceptor Traiane tuus, dum lancibus equis
Comparat inter se magnorum gesta uirorum
Et studia & mores ad calcem a uertice pensat,
Quot tamen ille meos ingentia nomina ciues
Præterit intactos dum multa indagine nusquam
Inuenit externum nostris quem comparet ullum,
Ergo non urbes ipsum sed uicinus orbem
Magnorum uirtute uirum quos prouida magni
Fata dedere Iouis maturo tempore quales
Poscebat ratio & rerum fortuna mearum
Inque dies campo sensim certaminis aucto
Creduit amor uera summa ad fastigia laudis.
Paruus ut exiguis exiens è fontibus annis
Accipit incrementa superuenientibus undis
Et crescit pariter crescentibus alueus undis,
Donec laxatis prorumpit in aquora ripis.

De superis ingrata querat morumque priorum
 Immemor & decoris si quod mihi fata negabunt
 Inuida concessum nostra dedigner alumna
 Qui cum communi surgit mihi gloria fato
 Inuidisse patri natum conquesta uetustas
 Quis matrem nate laudet uirtute gementem
 An mea legitima fraudari uiscera fama
 Enitar, si ferre parum est tam degener absit
 Liur, & insano rabies agitata cothurno.
 Quin & congestos Florentia iungat honores
 Et cumulata ferat merita praeciosa fama
 Maior auis ac uisusque patris praestantior auro
 Vnius uirtute uiri, quem singula si non
 Exequare ualent praeclara nomina fama
 Cuncta simul poterunt nec me pulcherrima rerum
 Tot quondam dispersa locis tot dissipta seclis
 Nunc congesta simul spectare pigebit in unum
 Quem (nisi me toto fallunt oracula celo)
 Ad maiora uocant Tetricarum pensa Sororum
 Iam pater alterno gaudebit Tybris Iulo
 Quemque modo cupidis genitum complecteris ulnis
 Non inuita tua concedes filia matri
 Rectorem rerumque caput quas sustinet olim.
 Interea latis auibis Florentia magni
 Vtere sorte tui uirtutibus utere ciuis,
 At tu qui tanto uicturum nomine carmen
 Concipis & grata reuocas pietatis amorem
 Non extrema mea munuscula suscipe dextra
 Tantorum secura tibi fomenta laborum
 Inde quater gemini repetens primordia Iani

Antiqua decus Hesperaea Latiumque superbum
Albanosque patres & stemmata longa recenset
Aeneadum Tatosque Titos & regna Quirini
Virtutes animosque uirum bellicae domique
Quot quos quis ducibus qua nacta sit arte triumphos
Tum Gratos memorans proceres & Barbarae regum
Nomina quandoquidem tantis non oribus una
Sufficimus totius simul utere uiribus orbis
Dixerat, & lato deflectens lumina uultu
Nectareos spargit mirantis in ore liquores
Tum sceptrum & triplici fultum dat lemate deltam
Interea (mirum dictu) tremere omnia late
Audiriue fragor cali crebisque corusci
Luminis ambiuri caput fulgoribus aer
Lux oculos, horror mentem, sonus abstulit aures,
Mox afflata leues redeunt in pectora sensus
Ecce autem posita mortalis imagine uultus
Et quondam Libycis ingens in sinibus Atlas
Tant alis in sipilo, Titans in aquore Delos
Et quos saxifica mutarunt monstra Medusa
Vrbis in effigiem tectis conuersa superbis
Ardua septenis fastigia collibus alte
Ostentabat ouans turrato uertice Roma
Qualis erat domitis Asia Libyaeque Tyrannis
Alta triumphales tulit ad Capitolia currus
Scipiadum cum sacra domus Macedumque sarissae
Aemilius Latij suspendit in aede Tonantis
Trapei cum templa Iouis Pompeius & aras
Ditauit Regum spolijs Asiaque rapinis
Cum Gallos Libycosque duces Pontique rebelles

Reliquias uario produxit stemmate Caesar
 Aut post Cantabricas acies Indosque subactos
 Excultam fouit ludis Octavius Urbem
 Huc simul exhausta properabant ciuibus urbes
 Europes Asiaeque agilis Libiaeque iuuentus,
 Non secus ac prono labuntur in equora cursu
 Flumina & Herculeum lapide petit undique ferrum
 Hic turba spectante Iouis non unus ad aras
 Duxerat innumeros spoliato ex orbe triumphos
 Signa, aurum, tabulas, uestes, toreumata, gemmas
 Tus, ebur, arma, greges, famulos, syngramata, menses
 Quicquid habet quae lata patet tellusque fretumque
 Iamque unis olim totumque manibus orbem
 Congestum spectare dedit foelicibus astris
 Roma parens chara non dedignatur alumna
 Progeniem merita renuentem praeuia laudis
 Muneribus decorare suis, nullique priorum
 Concessum, monstrare decus, cumulat a sub uno
 Pectore magnorum praemia longa parentum.
 Ergo age post primi cunabula latior aui
 Da Famae da Musa uirum calcat aequae nullae
 Ausonidum certo fastigia corripe passu
 Nec tibi Parrhasi delectum more petenti
 Iunoni tabulam Siculo cum pingeret olim
 Vna det urbs lectas quasita exempla puellas
 Sit Babylon sit Roma licet sit maxima rerum
 Ne dum Trinacry's Acragas non primus in oris
 Ante tuos oculos ingentis machina terra
 Cumque suis late pateant cultoribus urbes,
 Quas Notus et Boreas, quas Sol Oriensque Cadésque
 Aspicit

Aspicit a primis ad nostri temporis annos
Hinc tu magnorum effigies & gesta uirorum
Et studia & mores quos quouis tempore sumptos
Arbitrio dispone tuo imparibusque recepta
Partibus exacta simulacra repone figura,
Qualis apes uarijs cum prata coloribus halant
Hos petit atque illos sollerti indagine flores
Collectumque ferens in cerea tecta liquorem
Dulcis composito distinguit nectare cellas,
Aut tessellatis qui uermiculata resigit
In tabulis pictorae solum qui marmore crustat
Qui spatio fallente oculos in minima partem
Segmina componit uarias imitata figuras
Quaquam autem forma puero iuuenique uiroque
Contigerit par usque decus patiensque laborum.
Corpus & aequales tanto pro corpore uites
Altaque multiplici proauorum stemmate constant
Nobilitas patrys toties ornata Trophæis.
Ampla domus late cunctarum copia rerum
Non ego Fortuna dotes & munera cuiquam
Natura decori uertam cui contigit unis
Laudibus ijs magnum sapere & se credere calo
Ad superos animi uires Gentemque beatam
Dant aditum summoque locant bona mentis Olympo
Hinc puer ingenti sacra uirtutis amore
Captus & ijs stimulis Medices agitatulus,
Quos nam ille dies momentaque temporis egit
Nauiter, ad summa properans fastigia laudis,
Quam comis, quam mitis erat, quam fronte serena
Latus & ingenio facilis semel hausta tenebat

Acer & alloquiis promptus cautusque serendus,
 Se nulli præferre boni laudator egenti,
 Largus & usque sibi constans non dextra tumentem
 Viderunt non leua humilem, sic Martius olim
 Marcellusque Solonque fuit, solersque Pericles
 Non alius grauitate Cato, pietate Lycurgus,
 Religione Numas, Minos probitate fideque,
 Attilius Masanissa nouum sanctumque pudorem
 Queris Amazonium talem uidistis Athena
 Hippolytum, talis proles generosa Thyanes,
 Et Capitolina tentat a libidine uirtus
 Hac spectanda temus pueri signetur Iuli,
 Pendenti titulo effigies alta ne latentes
 Tam multas animi facies uariosque recessus
 Exacte prompsisse meis temerarius auctor
 Iactarim numeris cum corpora pictor apertos
 Mensura sortita modos, certasque colorum,
 Quas capiunt oculi species perfecta negarit
 Supremam exegisse manum felicior ille
 Successu cuius tabulas contingere nemo
 Substinuit capta forma prohibente figura,
 Qui tamen illius Venerem superauerit olim
 Inuentus mea successu sint uos a secundo,
 Ingentemque ferant uates ad sidera famam
 Auspicio meliore uiri uincamur inertes
 Dum meritos referat uirtutis Iulius honores,
 In uotis hæc prima meis laudare parauit
 Quisquis in hoc primam tulerit certamine palmam
 Vos age Musarum proceres felicibus astris
 Huc uigiles animos curasque intendite uestras.

Materiam indulget princeps cunctaque labori:
 Surgite adeste iuuat generosi pulueris haustus
 Arentem posita fines circumdare meta.
 Quem dederit fortuna loco superique fauentes
 Ne tamen ingentes ausus & maxima rerum
 Deterat angustis leuior fatura supinis,
 Ingenij numeris animi circumspice late
 Regna, duces, populos, praeclaraque gesta mirorum.
 Assyrios Medosque feroces Persasque superbos
 Arsacidas Paeonosque truces, Nomadaque Tyraves,
 Victoresque duces Macedum, proceresque Palaeges,
 Ciuiles his iunge manus Romanaque corda
 Fabritias, Curios, Brutos, acresque Camillos,
 Scipiadas, Fabios, Paulos, Drusosque, Neronas,
 Publicolas, Scauros, Catulos, Celeresque Mactellos,
 Flaminius, clausos Decios, mistesque Lucillos,
 Et cum Pompeijs mætricia Caesaris arma:
 His tu si qua petis puero de fontibus hauri
 Indefessa ruunt plenis tibi flumina ripis.
 Dant iuga dat campi liquidas cum uallibus undas,
 Hannibal ingenium solers patiensque laborum
 Robor & aequat & largitur munera uitæ,
 Nec tibi pauca dabit N Africa legente senatu,
 Optimus & magnis iunctus patruelibus acer
 Lælius, & Graia cauti Philopemenis artes,
 Pelopidas, Epaminondas summique Laconum
 Gracchorumque domus, & quos mora longa refert
 Tot proceres tot magnorum decora alta uirorum.
 Hinc animi prudentis opes, & robor a mentis
 Intrepida, mistique decus cultusque modestus

Deligo & argentem matrum uestigia prolem
 Nec pueri simulacra modo iuuenisque decorem
 Effigiem ponas collatis undique membris
 Matura sed mente uiri formetur imago,
 Qui Latias Patriaque simul moderetur habenas.
 Inspice nunc alio natumque lumina campo
 Pythagoras & Aristoteles diuosque Platones
 Socraticaque domus seriem sophiaque ministros
 Brachmanas Nardosque repente sub axe Sophistas
 Rursus ab his alias tecum tris pone figuras
 Sic animi poscente nota sic legibus aui
 Nec non legisferi comprehensa uoluntate moesa
 Magnorum monumenta patrum seriemque perenne
 Iudei recolat generis summosque uidentes
 Regnorumque uices roci diuinaque moenia gentis
 Usque sub extremi disiecta altaria templi
 Perpeffumque deum & nostra primordia legis
 Inde trecentenis animo complectere lustris
 Quos natura uiros in luminis edidit auras
 Quam multa pietate graues quam fortibus actis
 Haec dabit extremos sublimis imaginis orsus
 Materia, haec grato finem cumulumque labori
 Afferet, & dignas tanto conamine laudes,
 Seu cordi est puerile decus, splendorue iuuenta
 Robusti seu forma uiri, specimenque senecta,
 Ipsa autem quamuis late quod carpere possis
 Verius, cupidis dent exemplaria uotis.
 Non tamen ad uirum collatis undique membris
 Emicat artis opus, perfectaue mentis imago,
 Plurima cum dederis, nam plura requirit, ut ignis.

Hercinia nactus saltus nemorosaque tesqua.
 Talis erat quondam nulla superabilis arte
 Pictorum uultu pariter Demetrius asper
 Et matris cuius ueram si pingere nulli
 Contigit effigiem palmam certatibus illis
 Promeruit signo propius qui spicula torisit
 Quid negat equato paribus certamine telis
 Impugnans prodire mihi laudemque mereri
 Quod nisi iam pridem spatys excludar iniquis
 Altius a primo repetitis fontibus auro
 Naturam moresque uiri peregreque domique
 Fortunaque uices exanclatosque labores
 Claraque perpetuo reserasset carmine gesta.
 Qua pietas et quanta uiro prudentia, qua uis
 Ingenij, qua luce bonas tractauerit artes
 Iustitia, rectique tenax, quam pectore forti,
 Et quibus ille suos animos moderatur habenis,
 Quos casus, qua mente tulit, quam charus amicis
 Quam patria, quam cognatis, quo tempore quoque
 Ordine pro merito, per quos sit nactus honores,
 Populos proceresque sibi deuinxerit aequis
 Officijs, probitate, fide, sollertibus actis,
 Constanti, largaque manu, ingenuoque pudore,
 Publica priuatis praeponens commoda rebus.
 Sed reuocat fessis properante auriga quadrigis
 Transmissaque iubet tandem consistere meta
 Quis tamen hac intacta sinat, tacitusque relinquat
 Qua pietate graues Patriae moderetur habenas.
 Omnibus ac certo pariter deuictus amore
 Ordinibus metui fugiat, latetur amari

Ciuibus aquatis meritis partitus honores,
 Nec modo poscenti faciles accommodat aures
 Allicit, inuitatque bonos, & prouocat ultro,
 Munificus, summisque uacans, non despicit in a
 Priuatim quibus ille modis, quos pauid agenos
 Afflictasque erexit opes, quae publica, quotque
 Ornamenta parat, & magna consulit Vrbi,
 Fortuna qua iura sinum, & temporis & lex,
 Improbitas motusque graues, & turbida caeli
 Sydera, res hominum uario quas antea fluctu,
 Quod si quis placido nostros Deus ore labores
 Respiciat, certumque olim mortalibus agris
 Acceleret miseratus opem, dirumque furentis
 Effera sanguinei compescat praelia Martis,
 Nata parentis opes referens Florentia Roma
 Candida coetilibus mutarit marmora muris.
 Exemplis Auguste tuis, (modo uita superstit)
 Non frustra sperare datur sub praeside tanto,
 Qui uigilem partes animum diducat in omnes,
 Nulla putans indigna sua mortalia cura,
 Ille graues passis casus Stygiique ueneni
 Vlcer a Paeonias non admittentia dextras
 Morborum fomenta, domos, alimenta, ministros
 Instituit, diram superantia munere sortem,
 Ille & uirginis ingentes catibus ades
 Quattuor, & uictum pariter cultumque parauit:
 Hac ego non ducam fixis potiora trophaeis
 Si pietas, si religio, si numinis ara.
 Prima tenent, cultuque Deum mortalia cedunt
 Nec patruale minor, quondam Nafica receptum

Matre Deum sacrisque fuit Phrygiaque Cybele
 Parta tamen si quem munitis oppida muris
 Quæsitæque uiuant duris in montibus arces,
 Hac quoque Inleis arridit gloria rebus,
 Hoc dux non equitum turmis, peditumque catervis
 Armorumque graui strepitu, non sanguine fuso
 Imperij fines promouimus ardua Thufcus
 Fascibus Vmbrigena cesserunt mœnia terra,
 Quæ neque fulmineos ignes imitata Tonantis
 Horrifonis tormenta modis, nec mille carinis
 Atrides Ajaxque ferox & diuus Achilles
 Sterneret, et decies geminato milite Xerxes,
 Dum uigilæcludit saturos custodia muros.
 Nec sopita Ligur inuadit culmina miles
 Aut antra grauis subit fumus, uanique timores,
 Commendat Fabium sine cade recepta Tarentus
 Oppida tot laudi non adscribentur Iulo
 Auspicijs quæsitæ nouis Telluris Hibera.
 Scipiades uicta Carthagine protinus inde
 Non obscura tulit peritura oracula Byrsa
 Quis sperare uetat superum maiora peractis?
 Quid non summa boni, uirtus promittit Iuli?
 Aspice quos hominum procures, quæ lumina rebus
 Iussit adesse suis, componat publica, per quos
 Et priuata uiros quem das ex ordine tanto
 Immunis, quem laudis agas hinc scilicet omnes
 Principis est animos & apertos cernere mores,
 Hippolyto uenator adest, pugnator Achilli,
 Sæctatur Brutos Thræsea, Heluidiusque Catones
 Compatrie quisque suo capitur, gaudebat Homeri

934 *ANDREAE DACTII*

*Magnis Alexander numeris multumque Ataroni
Augustum indulgisse ferunt, quem dixeris illum
Doctorem quem turba virum comitatur & ambit,
Cui neque uulgarī famulatur nomine turba,
Prosequitur magnis omnis quem laudibus atas
Quem pariter pueri que colunt iuuenesque senesque
Quem populus ueneratur, amat sanctusque Senatus
Cum patruele, Poli curas terraque gerentem
Quem, quoniam meritis non est effingere uerbis
Inuentis canti liceat signare Timantis
Iphianassea pingentis sacra Diana,
Nunc acer montis grauioribus instet Apelles
Protogeni tempus tabula subduere dextram
Eius.*

ANDREAE DACTII STILVS
in laudem Andrea Dorij
enarrata.

*Alphei celebres cantata ad flumina palmas
Non semel Ogygia uates telluris alumnus
Dixit. & aurati donatus munere pleetri:
Restituit ueteris Patria qui iura Decoris.
Et sibi qui secta tersit mox probra Lacena:
Anidumque sacris Sappho dignata choreis:
Sed laudum quae summa? quibus uictoria gestis,
Diues ad astripheri fastigia surgit Olympi?
Alipedum, & quales astu non uidit Vlixis
Xanthus e quos, celerim stadio flexisse quadrigam.
Incisa bisseuo metam quae cingeret orbe.*

Optata demum titulos habitura corona,
 Si bene propofiti legem certaminis edat,
 En fumme virtutis opus, quo non datur ultra
 Pergere, mixt fraxis capiant cum manibus urbes,
 O falix martiale genus, molitur equinus
 In calami cui cursus iter, quod sidera supra
 Extollunt, olea frondes & pinea ferta.
 Inque deum falio, statuunt gremioque Tonantis.
 At non tam fortis sonipes, non pinguis oliui
 Vnguina, non agiles uaria ad certamina dextra,
 Natura praesentis opes, fatique benigni,
 Pierias mouere fides, & carmina Vatum,
 Perpetuis commissa notis, quam pectoris alti
 Nobilitas, partumque decus studioque manuque.
 Tum maior fortuna animus, uitaeque perennis
 Splendor, & inuicta constans in pectore uirtus.
 Dixeris, unde uiros tales ex sacula nobis?
 Vnde Hiero Cromiusq; tibi et cū Psauimide Teron?
 Sic mihi Pindarica dignum testudine carmen
 Contingat, paribusque modis Helicon mouere,
 Vt Graia potior a byra, numerisque Latinis,
 Gesta Ducum procerumque, recens bellicae domique
 Non obscura canit uario certamine Fama.
 Praecipuum tanto tibi quem legis, è grege Clio?
 Nam cui promerita referes praemia laudis?
 Communis mercede boni, partaeque salutis
 Homine, qua gelido torpet Germania calo,
 Vsq; sub extremas Thyrreni littoris oras.
 Quis enim uirtute uiri gestisque, furentes
 Tuxcarum cecidere animi, dextraeque minaces?

Qua terra congressa acies? lituique tubaque
 Martia collatis cecinerunt classica signis?
 Arcanos diuum monitus & monstra secutus.
 Ancipites Danaum procures qui compulsi astu
 Concordi commune decus defendere dextra.
 Barbaraque angusto Salaminis gurgite fudit
 Agmina, constrata telis & sanguine multo
 Corporibusque virum, lacerisque triremibus unda.
 His Aristida Titulos his adde duelli
 Nomen, & Aeneadum clara de stirpe nepotum,
 Navali quotquot cinxerunt tempora lano
 Num tandem inuenies (aquo ex animere rerum)
 Quem conferre queat, nedum praeferre uerastis.
 Scilicet audaces Cilicum magno agmine classes
 In magni uenere manus, legesque senatus.
 Quid nis? Romani iunctis cum uiribus orbis
 Ambierint densa puppes indagine Pontum.
 Arctus ab occaso qua se diffundit in ortus
 Ad Notam & Boream sinuosa per aquora Nereus.
 Hinc Syrtes Libyamque premens, & prexima Nilo
 Hispanos Celtasque illinc Ligurumque recessus,
 Thyrrenosque sinus quasque alluit Hadria; quasque
 Ionium Aegae miscet mare littoris oras,
 Usque sub extrema Cilicum confinia terra.
 Victorem uicto confer. cessere potenti
 Imbelles, uel si fortes placet esse, profecto
 Cesserunt pauci Domino terraque marisque.
 Et qui penè puer Magni cognomen adeptus,
 Quem sua, quem Patria, pariter fortuna foueret,
 Tam bene tam multis belloque togae peractis.

Nec si certantum classes Salamina sub ipsa
 Inspicias, numero superavit Barbarus hostem.
 Augusto prohibente freto, cum ferre uicissim
 Posset opem fesso nullus, sed testis adesset
 Spectatorque mali, quod iam sibi ianuque timeret.
 Eminus umbella pugnam cum mollis ab aura
 Profficeret, iam tam dignus qui cœcula parua
 Tranaret cimba profugus, licet Aulida ductor
 Vincat Achemenius, non inferiore paratu.
 Quam tota Atrida superarit Achaia puppes.
 Præstitit id natura loci uictoribus, imo
 Consilium, cautæque uigil sollertia mentis,
 Quæsitusque manu terror nomenque, decusque.
 Nec tamen inuidia quondam uexata furore
 Incluta gesta latent, calces licet, ætheris alti
 Summa micans tandem superat fastigia uirtus.
 Ut qua pressa diu Siculis fornacibus arsit,
 Æthereas tandem bacchatur flamma sub auras.
 In præceps, ut lapsa iugi de uertice summo,
 Obicibus raptis Torrens, late furit unda reuulsis.
 Vnde aliquis tanto saltem metus ingruat hosti.
 Nempe tuis igitur Ligurum Dux inclute factum
 Consilijs, opibus, studijs, ductuque, manuque,
 Barbara Pannonijs cessere quod agmina terris.
 Tu Pelagi seruare nices Calique peritus,
 Armatasque fera classes committere pugna,
 Per maris Hetrusci fluctus, Siculumque per aquas
 Icarias emensus aquas, & Cretica longe
 Litora, nec Borea permis, nec tardior Euri
 Insequeris toto fugientes aquore Turcas,

Ionios æstus inter Maleaque sequacis,
 Vsq̃ue sub Aegæi scopulos & saxa profundī
 Inde fugæ nullus cum iam modus esset, & anni
 Tempora, resque magis terras tentare monerent,
 Finistimos portus, vicinaque litora, & urbes
 Naupactum, & parili nō subdis & arte Coronem.
 Præsidys quæ loco positæ victoria constat.
 Quæ Platani folio similis diffusa per undas.
 Insula, Tænæa sortitur nomina prolis.
 Magnam & perpetua dignum per sæcula fama,
 Tam celebres tanto magnæ corpore Regni,
 Inuasisse urbes facinus, sed capta tuæ
 Oppida, & acclausos pariter terraque marique,
 Per medios hostes, per tela inimica, per ignes
 Inuenisse viam ferro, largeque tulisse.
 Annonam, arma, viros, & quicquid poscere usus
 Obsesseque animos & vires adderet urbi,
 Quam prope mortali capti maiora, deumque
 Proxima consilijs prudentem hic Nestora ponas,
 Tydida hic inuictum animū Martique timēdum,
 Hic, V. afri captus & facundi pectus Vlixis,
 Vix tamen h̃ faciant omnes, quæ fecerit unus.
 Aut (quod Achemenidū potius certamina Regū
 Hæc referunt) confusus opum cum mole suarum
 Victorem Xerxes vix dum præcinctus agebat,
 Abstulit & numero mensura superbior ipsi
 Debita, cum flagris cadi, cum compede iussus
 Vinciri, pontem quod fregerat & non Sigæus.
 (Quæ brevis Europem Asia determinat Helle)
 Spartanos pene ergo duces, commentaque cantū

Tut a Themistoclis, patria qui sede relicta,
 Suasit Erechthidis, seque & sua credere Ponto,
 Quid si nostrorum serres operosa laborum
 Vt Graios quondam populis gentemque togatam,
 Nos quoque Barbaricis amat exercere procellis,
 Ex alioque frequens alio iactare periclo,
 Quid mihi Cecropijs concessum demit Athenis
 Spes animi? quid me Libycis opponere turmis
 Scipiadas, Fabiosque metat, quid Persida contra,
 Spartanosque duces clarosque Themistoclis astus.
 Pracipue cum iam celebres discrimine certo
 Obtulerit res ipsa viros terraque marique
 Namque quid (ut titulos alijs unius omisis
 Prosequar) antiqua quisquam desideret artis?
 Fortuna quas optet opes? quos in Duce summo
 Corporis egregy vires, molemque, decusque?
 Quae tibi non multos olim praestauerit annos
 Dorius Andreas, praestetque senilibus annis,
 Membrorum ingenti pariter sensuumque vigore,
 Quam prope mortali maiora cupidinis haustu. (car?
 Quae prima, aut quae summa sequar? quoue ordine das
 Vltima prima mihi sint prima nouissima prorsus
 Atrida magni quod concessere Poeta
 Digna viri imperio facies, sceptrisque superbis
 Consors ipsa sibi, maiestatisque uerenda
 Et uultu & cana promissa in pectora barba.
 Et quamuis longa ueterum splendore parentum
 Fulgeat, & proauos maiorum ostendet auium
 Stema domus, quacunque mago furit impete Nereus
 Imperijs opibusque potens & clausibus olim

Hispanumque ducem Siculis immiseris oris.
 Tu tamen antiqua laudes & nomina gentis
 Magnorumque decus superas & gesta parentum
 Vt stellas Phoebe, Phœbem Tithania lampas,
 Vt patris Oceani fluminales alueus undas.
 Nixus mole tua & rerum splendore tuarum
 Venturis lucem populisque titulusque daturus,
 Quippe peragratis quae gesseris, & quibus ardens
 Incumbas, quibus officijs fungaris, ut aequae
 Ostendas tanto dignum te cardine, teque
 Undique descriptis virtutum floribus ornes
 Quo steterint humana loco, quid sidera monstrent,
 Moliri maiora Deum sperare necesse est.
 Et quam visa, magis concepta in pectora nam cur
 Vt magno constat Latio-Celsisque periclo
 Quo tu cunae tuae flectis molimina classis
 Insequitur lato facilis victoria cursu?
 Te Libya Maurusque timent, Nilusque Pharusque
 Et qui terrarum summam iam terquet habenas
 Turcorum Dominus, maior licet agmine classis?
 Nam tibi nec nomen (quamquam fortassis & illud
 Est aliquid quod fortis habes animique virilis)
 Cognomen ne domus Narina à Doride ductum,
 Imperium tribuere maris sceptrumque profundi,
 Nec quod usus Maria felix ducare Peretrea
 Coniugium & rarum columen virtutis adeptus
 Cuius ut illustri morum certamine laudes
 Fortuna generisque dedis per sacula fama
 Altius assurgens fidibus Thymbreus Ethruscus,
 Sic olim dum fata sinant, sublimis in altum

Tolletur Graia numeris Latiaque Camena
 Cum consorte thori quem nec Rhamnuntis alumina
 Dextra, nec arcani vis insuperabilis astri
 Nec Regum studiumque ducum nec Caesaris aura
 Tam celebri statuere loco, quam uinida uirtus
 Iustitia rectique tenax & nescia falli,
 Fortis in aduersis & non effrena secundis,
 Docta modum finesque suos imponere rebus,
 Officijs cumulare bonos, obistere superbis.
 Quin immo omnipotens cunctarum ante omnia rerum
 Quas oculis quas mente capis Rectorque Paterque
 Et qui cuncta mouens quos uult effingit in usus
 Arbitrio producta suo, non indiga nostri
 Maiestas aeterna dei sibi conscia soli.
 Quem Tellus Pontusque tremunt cui sidera parent
 Hic te propositi laxare repagula cursus
 Edocuit, medioque dedit certamine uires,
 Hic dabit extrema fines circumdare meta
 Hic tibi uictrici praeinget tempora lauro,
 Vt properet, mihi lenta dies est, miserere laborum
 Hesperia miserere tua. & si pectore non dum
 Excidimus Rex summe tuo, da ducere nostris
 Da ducibus celebres Turcarum ex hoste triumphos,
 O quid tunc animi, quae mens erit us mea lato
 Nescio quo saliant intus praecordia motu
 Oblitusque mea uideor caliginis, o si
 Nuncius ille mihi, si uenerit o ego quales
 Conceptus quantas effundam ad sidera uoces
 Quos numeros mihi Phoebe dabis, quae carmina Mus
 Soluemusque nota quibus tibi Rector Olympi (sa?

Supplicijs, qua mente tuas sistemur ad aras?
Post tua quæ mihi referent præconia Reges?
Quas tibi summe Ligur clara cum coniuge laudes?
Interea hac quæcunque animi cape pignora nostri
Acturi tecum maioribus. omine dextro
Exoriens si quis dederit deus ocia, si quæ
Non ingrata mea fuerint tibi dona Thalia
Andream ut prima cient extrema sonabunt
Quo mihi letari liceat cognomine vinclo
Quem natura grauiæ, uel fors coniunxit amoris
Andreas Phæbusque parens doctæque sorores
Andream triplicis recinet facundia lingue

AD ILLUSTRISSIMUM COS-
mum Medicem Ducem Florentia se-
cundum. *Andrea Dactyl.*

S T L V A.

Cui titulus *Anabiosis*.

resurrectio

¶

Superiore anno cum e castris literarys in aetna
Sme recipere, consiliū fuit nonnullis naufragy mea
cacitatis tabulas & in his familia uestra olim a me
deccantant a praconia tuis, quas ampliore fatu partu-
riebam laudibus iungere, & tuo nomini dicata iu-
sto nolumine edere, perfecissemque, nisi me cardia-
cus morbus inuasisset, cuius uioletia toto trimestri ne-
cubiculo quidem pedem efferre licuit; nisi tantisper
dum te tibi gratias acturus inuiserem, & auctora
mentum mea seruitutis agnoscere; quares & si tuae
benignitatis & clementiae spe mea saluti plurimum
contulit, non ita tamen me mihi reddidit, ut elapsi
temporis iacturam & amissas animi & corporis ui-
res in integrum restitueret. Coactus igitur mutare
consiliū omīssa quam conceperam hecatombe, thur-
re & falsa mola facere constitui, & proximi anni
agnitam praefationem quam non sine tua laude pro-
nunciauerā & *Anabiosin* literarum scilicet appel-
lare libet ad te mitto; praelibationem quandam et pra-
gustationem eorū quae stomachi dolor importune qui-
dem distulit, non tamen abstulit, modo uita superfue-
rit, & quas tibi cura fore benigne pollicitus es fortu-
narū mearū rationes, quod omnino tuo praesidio fretus
procul futurū spero necessitatis imperio me nō subdi-

derint. Cape igitur hoc leue munusculū impar quidē
 tua magnitudini, eiusmodi tamē, ut in eo promptior
 obseruantia, et amoris erga te nostra seruitus non ob-
 scure elucescat; & Apollinei spiritus si non illa ue-
 roxur, & quorundam nostri temporis uatum ma-
 gnificētia & uerborum elegātia appareat, non ni-
 hil tamen inde concipias, quod à uulgo discernere &
 posteritati non ingratum futurum iudicare possis:
 nec minus immortalitatis gloriā non tam nostra in-
 dustria, quā tui nominis amplitudine consecuturū.
 Id quod mihi facile recipiam, si te mihi bene cupere
 & nostra benigne complecti quæ tua constantia est
 intellexero. Vale.

S T L V A.

Prouida magnanimi clementia principis, ex qua
 Instituenta dedit studiosa pectora pubis
 Maternis Latysque simul Grayisque Camænis
 Non concessuram laudatis munus Athenis
 Alius & Glaucæ si quis sapit arte Mineruæ
 Crediderim non absque Deo & maioribus actum
 Auspicijs, fæctus superis opibusque potentis
 Consilioque ducis & quos dedit inclita Virtus
 Consortes tantorum operum & sacraia magni
 Fida ministerij. Nec me pugnantia contra
 Lurida tabifici terrent contagia Momi
 Quicquid & inferni molitur dextra Tyranni
 Quid tibi quid spondes mortali semino natus
 Inuidiæ maiora graui fastigia morsu
 Vix superis sperare datum? Sublimia Lino

Quæque petit magnisque furit contrarius ausis
 Segnior extrema tentare piacula sortis
 Perdita mi tristes agitent sic pectora dira.
 Ut latho Thamyra vultu rumpantur & Irri
 Infelix indigna viro miserandaque labes
 Et qua nil grauius quamuis ferus expetat hostis.
 Quis neget uberibus exundans fluctibus amnis
 Ter gemino de fonte caput uenæque perennis
 Ignotum per iter multis magnisque receptis
 Undique fluminibus ingenti protinus alueo
 Vasta reluctantis rupturam carula Ponti
 Atque aliam ex alia uecturum merce carinas
 Quàmlibet aduerso concurrant agmine venti
 Interdum, atque astu fulua turbentur harena:
 Hac tibi degeneres animos discrimina frangunt
 Plurima terrestris hebetant quos pondera molis
 At quibus ætheri uis mentibus insidet ignis
 Cælestisque uigor sincerus originis illas
 Non aduersa premunt rerum non prospera tollunt,
 Intrepidæ fines intra spaciūque decori,
 Turris ut ingentis suffulta cacumine saxi
 Ingenio secura loci manuumque labore,
 Non æstus, frigusue timet non flabra nec hymbres
 Quippe recensenti ueterum monumenta uirorum
 Belidæ commissæ notis summoque parenti
 Natura impositas leges legumque ministros.
 Occurrunt res & causæ calique meatus
 Ventorum pelagique uices quo fœdere iussa
 Sydereis elementa globis subduntur, & unda
 Æma cathenati coeant, supremaque mundi

Aetheria mentes & opaca pondera molis
 Nec minus interea Populorum gesta Ducumque
 Accedunt socciue leues tristisque cothurni
 Melpomenes, Regumque mina gladijque dolique
 Aeolidū, Pelopisque domus Thracūque Phrygūque
 Et quisquis Tragici peperit certaminis hircum
 Instabiles hominum lusus pompaque theatri
 Hac uelut aestiua matura caloribus aura
 Protinus Autumni casura uolumine poma
 Aut subito tumida surgentes flumine bullae
 Molle quid Assyria censet diadema thiarae
 Vix partum per lustra decem, & ter dena per actum
 Sacula, Cornicis longo prolixius auro. et
 Sardanapalleo tandem memorabile casu
 Quam facile indulxit sceptrum Rhamnusia Medo
 Ignauum pertesa uirum, moresque sinistros
 Tam facile Astyagi uersa mox abstulit aura
 Sed neque per longo Macedum certamine ductor
 Stravit Achemenidas Indis totoque potitus
 Persarum regno, nil non feliciter ausus
 Et mox ciuili periturus fraude Veneni.
 Ambitus hinc letale malū procerumque ducūque
 Nec minus incertis leuis inconstantia Vulgi
 Proditae discordiae lacerarunt viscera Regni
 Dum nimium sibi quisque placet dum cetera dānat
 Et studijs se quisque suis ardentius effert,
 Ambitione furens & habendi perditus aestro,
 Oblitusque hominis, quod erat iam desinit esse,
 Qualiter Aeae sortitus pocula Cyrces
 Hac ubi Cecropidas olim Spartaque colonos

Inuadit miseranda lues post Barbara Regum
 Prælia & exaltum miserando funere Xerxem
 Omnis ut Alectus Hellas stimulat a Ceraſtis
 In gladios flammæſque ruit gaudiſa cruentas
 Commaculare manus cognati ſanguinis hauſtus
 Et lacerare feri quibus ira pepercerat hoſtis
 Donec conſumptis per mutua uulnera Martis
 Viribus obſcura Macedum de gente Philippus
 Integer attrita domuit uirtute iacentes
 O curas, o nota hominum proſ caca futuri
 Pectora tu ſummos Graium prædatus honores
 Connubijs operare nouis, & Martia tela
 In Perſas Medoſque paras, tibi coniugis ira
 Pauſaniaque dolor funus molitur; & ille
 Non bene uitat æ fatalis mucro quadrigæ,
 Et deceſſurus dubijs hæredibus ingens
 Aemulus Ogygi uario certamine Bacchi
 Cui nihil Orbis erat & uasti machina Mundi
 Vt ſibi concepti prouincia uix quota Regni
 Sed quacumque uiro tandem regione potiri
 Contigit, in proceres ceſſit diuiſa potentes
 Antiochos Crateros Perdiccas & Ptolemaos
 Qui ueluti ta:ito cocuntes fœdere ſenſim
 Conſumpto, Diuumque metu fideique pudore
 Publica priuatis inuertunt iura rapinis:
 Sed pereunt male parta, breui concurritur armis
 Alterniſque uagus uariante Cupidinis aſtu
 Mars furit inque uicem uictos uictoribus aquat.
 Credideris tellure Iouem poſcente leuari
 Mole hominum rurfus Thebis regnare cruentos

Oedipodas Momoque Hebenam suadente repositi
 Barbaricos Sterni Graios Italosue furore
 Nam de Romanis non est leue dicere rebus
 Nil non praeipuum nil non memorabile quondam
 Roma tulit: quibus orta modis? quibus aucta? potētis
 Protulit imperij fines Respublica quales
 Quotque dedit facunda viros: studiosius omnes
 Europes Libyaeque urbes Asiamque pererrat
 Praceptor Traiane tuus, tum denique late
 Orbe pererrato totus non sufficit ima
 Suppeditat quot Roma viros peregraeque domique
 Insignes Terra atque Mari belloque togaque.
 Hac post exactos medio prope tempore Reges
 Contigit Attalicis Asiam rationibus haeres
 Mox Macedum sensim Regni decus obruit armis
 Serius & septem rerum post saecula Princeps
 Hoc mansura diu quo lentius aucta supremum est
 Imperij sortita decus nomenque per omnes
 Tempus ad hoc gentes cunctis uenerabile Terris
 Scilicet has leges aeterno fœdere rebus
 Imposuit Natura parens nascentia ferri
 Diuersis diuersa modis cadere orta, senectae
 Nexibus aucta premi atque in se sua quaeque reuerti
 Alta petens lento sublimis stipite Pinus,
 Quercus amica Ioui Sylvano sacra Cupressus
 Esculus & uarios Abies subitura labores
 Quaeque aliae tardo tollunt fastigia nixu
 Nullo aestus hyemisque metu Boreaeue Notue
 Damna mora longa senij statione reponunt
 At teres & curuo uentosa cucurbita dorso

Capreolis nitens & flexi palmite caulis
 Arboris amplexa ramos & brachia cursum
 Implicat hac celeri per summa cacumina lapsa
 Exit & immixtis diuerberat astra flagellis
 Protinus autumnus primos casura sub hymbres,
 Quin et quadrupedum et uolucrum generisque natatura
 Arborei fatas fruticumque & graminis herba
 Appropinquata cito, tarde sero aucta senescunt
 Haud igitur nostra miserranda negocia uita
 Dissimili ratione fluunt & si qua potestas
 Concessa est nefana tuo fortuna furori.
 Parcius humani turbare uolumina uiris
 Hac in parte datum cursumque inuertere rerum
 Assyry Macedo quartam pertingere Regni
 Non licuit nec Persa tibi Macedumque Tyrannis
 Casareum stat nomen adhuc nunc tempore quondam
 Finibus & ualidis longe prestantius armis
 Forsan et in ueteris rediturum laudis honorem
 Præpediant ni fata uiam frustra que locuti
 Irrita fatidici cecinere oracula uates
 Et iam prima noui deiecta repagula cursus
 Monstrare uiam sed quod delere negatum
 Transtulit in Celtas olim Germanaque castra
 Hesperiasque plagas extremaque gentis Hiberos
 Angustum Dea ceca iubar fascesque superbos
 Ne foret ad summum cuiquam decus inuius orbis
 Et prope par superis hominum genus omne potestas
 Ad uirtutis opes laudumque accenderet ignes,
 Quodque bonum felixque usquam fert terra, pateret
 Nec minus humana retegens ludibria uita

*Et faciles summo rerum de culmine lapsas
 Sanguinis hac eadem Cyri caput intulit utri
 Cambysaque femur ferro transegit acuto,
 In tenebrisque magos Persa feriente cecidit,
 Gutturaque optato Crassi nimis imbuat uero
 Hinc bonus insidijs Palamedes casus Ulixis
 Et meritis Ajax armis spoliatus Achilles
 Hinc Cimon itidemque Themistoclis insculta uirtus
 Hinc & Aristides laudis nullius egens
 Exulat ingratis nequicquam iustus Athenis
 Nam cui Socratica debentur fata cicuta
 Et Titus orbis Amor cognata fraude peremptus
 Scipiadumque domus Libyca post funera cladis
 Denictasque urbes Asia Regemque superbum
 Exilia & cades & inulta ciuibus umbra,
 Et quibus indulsit lacrymas & munera prado
 Non secus ac magni ueneratus numinis aras
 Iam neque concedunt exempla recentia priscis
 Iurata testanda fide, nec tempus ab auro
 Ad ferrum deducere opus, patrumue sub annas
 Qua nostra fecere manus, quae uidimus & quae
 Pertulimus per lustra decem, sed plura referre
 Musae negat frenisque uagos stimulisque iugales
 Coge sub extrema cingenda uolumina metas
 Quicquid id est igitur placuit quid nomine dici
 Fortuna, siue est usquam, seu fingimus ultro
 Natura plerumque suas opponere vires
 Gaudet & ingenti contra certamine niti
 Ac quacumque potest inopino cuncta tumultu
 Miscere & seriem tenere pervertere rerum*

Qualiter borrenti Boreas a cardine Mundi
 Ruris opes prostrernere amat Zephyrique tepentes
 Flamme concreta campos sedare pruina:
 Cum tamen inter se concordia pace feruntur
 Inque uicem placida nexu iunguntur amico,
 Tunc omnes implent numeros certantque uicissim
 Accumulare nouis ingentia munera domus
 Roboris, artis, opum, generis, uirtutis, honorum,
 Aut si declinet obliqua examina lanceis
 Omnia diuerso contraria limite ponas.
 Atque ut ad incepti referar primordia cursus,
 Incluta doctorem relegens monumenta uirorum.
 Multa reluctantis uideas certamina sortis
 Paucis simul lati coeuntia foedere Socci.
 Sed tamen hac stabili cernas quasi lege teneri
 Ocyus & ualide nimum crescentia pingui
 Fertiliusque solo properata arere senecta.
 At modico sensim, qua stipite prouenit, arbor
 Et quasi nodosa cursum prohibente podagra,
 Altiis haeret humi longum mansura per aeuum,
 Has elementa uices & ab his generata sequuntur
 Et Latonigenae subeunt qua cornua Lunnæ
 Gens hominum ante alios flocci, nam cetera pendas
 Et qua nam ratio ratione carentis habenda,
 Ergo agite o quisquis nostra exercere palestra
 Et mecum gemina letaris agone Minervæ
 Vel modo materni flauescis puluere campi
 Huc aciem mentisque oculos aduertite uestra
 Si quando dignum titulis & laude parentum
 Pectore concipitis robur uerique decoris

Feruet inextinctis circum praecordia fomes
 Aut si fortis nigor caelestis originis atra
 Nube latet caecaque iacet caligine pressus
 Quod (proci d' auertant superi) nudisque tremendum
 Verbera dura truci scapulis incumbit anance.
 Corporis atque animi cunctas intendite vires
 Quasque ferena comas occasio porrigit ultro
 Corripite, & aelis remisque impellite puppim.
 Iam prope tranquilli portus securi iuuentus
 Post tot Olympiadas post tot discrimina tandem
 Venit ad insuetas optatae nuncius aures.
 Pacis pro superis propriam concedite queso
 Et iuuat exacta meminisse pericula uitae.
 Dulcis ut haustus aqua longo sitientibus aesto
 Vt diuturna fames epulas commendat agrestes
 Mitis adest posita Tritonia Gorgone Pallas
 Cineta comas olea folijs & fronde nitentes
 Proque sagittifera gaudet tractare pharetra
 Barbiton Haonio residens in uertice Phoebus
 Thespiadumque choros inter Nymphasque sorores
 Dulcia Cyrraea celebrare umbracula rupis
 Hac tibi cum multis commania respice uero
 Prinatae miranda tua praesagia laudis.
 Quod Roma uix Marte dedit precibusque coactus
 Sponte sua liber tibi caelitus obtulit orbis.
 O nimum dilecta Deum Florentia Regi
 Tum modo clara fove Patria commertia lingua
 Quae reges populi que petunt discunt que colunt que
 Ista dabunt celebres quicquid docuisti Athenae
 Quaeque latent Sophia studiosis edita cartis

Post modo uel pueris facili capiunda labore
 Hac Urbi non parua olim portendere sanus
 Quis neget? inuitant superi & mortalis egestas
 Et cui deesse nefas pietas & cura nepotum
 Aequa uoluit antem nil desperare quod ausis
 Spe tandem maiora tua circumspice causa,
 Cum ferus horrificis fremeret Mars undique turmis
 Largus opes studijs indulxit & ocia Cosmas
 Quid faciet placide fruimur cum munere Facis
 Per uigil excubijs instat noctesque diesque
 Cura uiri fluat ingenti licet impete praeceps
 Transadigat montes sectam Babylona peragret
 Eufrates siccis tandem periturus arenis.
 Dum meus exiguis erumpens fontibus Amnis
 Verberet aquoreos septena per hostia fluctus
 Tuque audita memor referens praconia clames
 Nil non sperandum Cosma duce & auspice Cosma
 Cum consorte Thori uotis maiora daturus,

Finis.

MAGNIFICO ATQVE ECCEL-
lenti utriusque iuris Doctore, nec non il-
lustriss. Cosmi Ducis Floren-
tia à secretis et consilijs
D. Lelio Tanarello.

ANDREAS DACTIVS.

SATYRA seu magis placet SYLVA, titulus est, Ver-
na profectio; In ea primum montis Regij de-
scriptio est aqua scatebris amani, Deinde pro-
fectionis causa ex tedio urbanarum rerum obor-
ta: mox aduentus Fuluij tedio pariter affecti collo-
cutio inter eos ad extasim, tam profunde ut temere
longius profecti: ad tergeminum fontem tandem re-
grediantur & hora iam poscente, de prandio, & in-
tinere disceptatio, & orta repente discordia, quam
superueniens hospes amice componit. Accurata & il-
la descriptio, ad quam inuitati accedunt, & opipa-
rum modesti hospitis conuiuium uerni ieiunij dapi-
bus comparatum. & demum concors reditus in Vr-
bem. Hoc fabula argumentum, In uniuersum au-
tem tenuium rerum accurata descriptio conquisitis
undique uerbis honestioribus & rerum uarietate, et
ut dicendi genere materia tenuitas amplificaretur
Maronis exemplo in Georgicis. Hac breuiter scripsi-
mus ut ex argumento & aperta animi nostri senten-
tia uir in magnis reb: occupatis. discernere facilius
possis, quid de nostro abortiuo morbosis parentib. orto
sperandum sit, id est an uitalis & uita dignus nu-
triendus.

Vale.

SATIRA. QUAE ET VERNA
PROFECTIO.

❧

Ardua Fesulea menso fastigia molis.
 Ad Boream modico se uertice Regius offert
 Mons scatebris prædiues aqua uenaeque perenni,
 Ter gemino qua fonte cadit: strepituque canoro
 Grata uiatorem liquidas inuitat ad undas.
 Huc ego quindenî tandem sub sydere Veris
 Pertesus curasque graues urbemque domumque
 Meque ipsum dum forte uehor comitante ministro
 A pedibus uix prima domus uestigia portis
 Extuleram fremitus & uox ferit eminus aures
 Quò properas? heus Aule mane, subsistimus, ecce
 Improuisus adest, quo non mihi iunctior alter
 Fuluius Hesperij's nuper regressus ab oris.
 Quod te consilium, quis te Deus huc agit, inquam?
 Fors ait & dubia grauis inconstantia mentis
 Ire libet quocumque trahit Fortuna parato.
 Quàm bene quàm pulchre nos inter conuenit, ergo
 Pergimus & uario rerum sermone uicissim
 Nunc ludicra uagi serimus: nunc seria sensim
 Nostra peregrinis antiqua recentibus orsi,
 Conferre & multa multorum laude merenti
 Ius dare cuique suum, iustaque expendere lance
 Martis & indomita studia ingeminata Minerva,
 Tam magno pulchrique alto certaminis astu
 Ut prope sopitis nimia dulcedine palma,
 Sensibus una sibi totum dum uendicat auris,
 Ius anima arbitrio temere ueheremur equorum.

Trans mihi principio concepta pradia Villa
 Cum famulo simul immemores nostrique nequo
 Ad passus propè mille leuis spaciantibus error
 Paruaque nec multo iactura abolenda labore
 Obuersis igitur proris uentisque uocatis
 Vela damus Trifida repetentes murmura limpha,
 Illa equidem sitiente meo socyque caballo
 Et famulo poscente libens audis que reuiso
 Nam liquido currentis aqua strepituque cadentis
 Egregia ante alios oculos oblector & aures.
 Præcipue cum Vere nouo iam gramina surgunt.
 Candidus & Tyrij Sol appetit astra iuuenti.
 Tunc anni quod tempus erat iamque hora premebas
 Nona diem uentoque carens & nubibus Aethon
 Arida cliuosi siccabat pradia ruris
 Cum bene curatis uectoribus altera mentem
 Cura subit, qua parte cibum, qua sede petamus.
 Nullus erat mihi notus ibi, & si forte fuisset
 Clausa repellabant adeuntes hostia uentres.
 Pascere ruricolæ aliquid nece durius omni
 Esse uidebatur famulo, quique nouerat horum
 Perfidiæ, mentesque truces odi que uenenum.
 In cunctos nostro præsertim tempore ciues.
 Consulitur, quæ stet sententia castra mouere
 Cuncta iubent propere tolli uexilla iubentur,
 Fortunamque sequi, mutatis sedibus olim
 Accessisse uiris longe maiora relictis.
 Pulsa Tyro magna Dido Carthaginiæ arces
 Condidit, & Libya late regnauit in armis.

Antenor Patavi sceptris solioque potitus
 Nec minus Aeneas Latio maioribus usus
 Intulit auspicijs Vestam uictosque Penates
 Vnde genus domina traxere palatia Roma
 Surgit ad hac ut saepe solet solamen in arctis
 Religio, quæ sero iubet ieiunia solui
 Nec nisi uicina medij iam parte diei
 Fas cuiquam positis epulas adtingere mensis
 Linquimus inriguos fontes & amana fluentia
 Ventum erat ad trinium consistitur agmine toto
 Nunc mihi Pierides faueatis & angur Apollo
 Concordes seruate pios, procul omnis abesto
 Seditio, Maurosque furens & tristis Enyo
 Vnanimis hic ante uiros sententia discors
 In diuersa trahit, poscor quæ uertere gressum
 Semita commodior laudo compendia dextra.
 At socius multo potior mihi laua uidetur
 Qui refero longe primum prolixior, & quæ
 Aspera climos habitatur rarius agris
 Quo nihil ad nostri confert minus agminis usum
 Non unum, a dextra hospitium si forte necesse
 Occursumque hominum inuenias uillasque frequētes
 Ille loco propria sua mea prædia multo
 Oblitus, nugare puer petulantius inquit
 Qui mea me doceas, ubi sis quicumque loquaris
 Te fugit Andabat æritu certare parati,
 Nunc tecum fueris, quamuis oculatior Argo,
 Lynceus indigne Patriam nouus indicat hospes
 Excidit inuito risus, uox excidit, ergo
 Pes capiti manibus uicinior auribus unguis,

Te lapsis hinc decimus remouet, me quartus ut olim
 Visa diu memori merito sub pectore seruem,
 Erubuit tetigitque homini pudor alius egrum
 Bile iecur, quod nox, quod uultus prodidit, ergo
 Ibitis ad dextram dixit, nos laeva petemus.
 Hic famulus dure factis, quos nulla Falisci
 Cura mouet, ratione mihi defendere partes
 Ne prohibeto meas et tramitis huius amica.
 Ante oculos se se medium qui tertius offert
 Hunc alacres animis paribus uotisque sequamur
 Hic nos Fesuleas recta deducet ad arces
 Aut (si non homini cuiquam concedere certum est.)
 Quid uetat hanc domina litem committere Sorti.
 Mitibus hac referens uerbis uultuque sereno
 Corruptas utriusque manu tractabat habenas,
 Seu propior melius quo nox penetraret in aures,
 Sine renitentis cursum pressurus amice,
 Ex usu quod forte fuit, nam sidere laevo
 Fuluius ille ut erat iusto turbatior aluum
 Infantis ferit asper equi, discedere certus,
 Taurus ut instantis furys agitaturs Asylis
 Et lentos laeuum frenos detorquet in orbem
 Profiliuit sonipes, spatiumque inclusus iniquo
 Decliu inter saxa solo male credit a fulua
 Anteriora pedum uestigia firmat harena.
 Quod nisi precipiti laxas pressisset habenas
 Ore manuque puer, et toto corpore nixus
 Et nisi opem non absque Deo mea cura tulisset
 Fusus humi cecidisset eques, nam fracta superne
 Cingula confusa qua fibula nectitur ora.

Ecce

Ecce autem uiridisque senex natusque repente
 Improvisi adsunt nam qua consistere iussit
 Et fors & ratio subiti properanda pericli
 Dimidijs ad spatium prope iugeris aqua parumper
 Subsistebat humus paruo mox edita cliuo
 Rursus in obliquum declinans ima petebat
 Quae natura loci, nec non & cura sodalis
 Intentos alijs animos oculosque fefellit,
 Hic ubi me senior propius conspexit acute
 Intuitus propere accurrit, capitisque remoto
 Tegmine, comprehensa trepidus dedit oscula dextra,
 Atque ait, o salue generosi clara propago
 Sanguinis & gentis nostra columenque decusque,
 Quis Deus huc hodie, quis te appulit alite dextro,
 Ut praelatitia uix sum bene sanus apud me,
 Da ueniam cupido mecum prandebitis ambo
 Ni piget hospitij tenuis ueterisque clientis,
 Tardior hora monet nostra gurgustia uilla.
 Haud procul exaeto, quae iam possedimus anno
 Sic ait, & propere iuuenem praecurrere iussit,
 Quem locus & cultus dubium quem fecerat atas
 Agnoui de uoce senem, fidumque clientem
 Semper, & hoc ipso opportunum tempora, multa
 Præterea inter nos ultro citroque relata,
 Dissita dum ligula iunguntur ephippia nodis.
 Sic tamen ut suto fugias te credere loro
 Ergo quod aqua breuis, facilis uia, suadet et umbra
 Mollius hinc illinc interpolata frequenti
 Composito pedibus sensim procedere uisum est
 Progredimur, facilemque uia fallente laborem

Alterno sermone lares intramus amicos.
 Hic primum iussu curamus corpus & ipsum
 Spectamus, positumque loci uicinaque rura,
 Altius adnoti specula dum sedulus hospes
 Interius cum stirpe dapes & fercula curat,
 Penè quadrata domus tabulatis acta duobus
 Qua Borean Eurumque procul qua respicit Austros.
 Altius extantis iungit latera ardua turris
 Cuius summa colunt Paphia de more columbae.
 Cuncta domus uiridi circumdata gramine prati,
 Præter eam Solem spectat qua parte cadentem,
 Cui pro uestibulo tecti superimminet umbra
 Ianua lata satis, sed non ut longa requiras
 Atria et Hippodromum thermas specularia, quādo
 Nulla peristylj facies nec certa * cauedi
 Forma, cohors seu Xistus erat, siue ortus ad Austris
 Consitus Hesperidum malis Pestique rosetis,
 Roribus & uiolis & gramine uernat olenti,
 Rustica Phœbeas ubi porticus imbibit ortus,
 Nam buxi longe effigies topiaria longe
 Præla tamen satis acta locis, oleaque trapezunt
 Occurunt, putensque breuis uenaque perenni,
 Sub terrisque frequens uinari a cella diotis,
 Cumque penū calida statio opportuna culina,
 At stabulum post cortis aues, longæque recedis
 Adueniens, quo iussus equos curare Faliscus,
 Cum puero scœnum & duplici tulit orde a uallo.
 Hac inter structis epulis bonus aduocat hospes
 iam stomacho poscente cibum, calcæque uolanti
 Subdit equo sequimur, cœnatio suscipit illa

Non indigna domo, spacijs cultusque tenore,
Non hic infusas manibus puer excipit undas,
Malluio spina subducta cuspide siphon
Perpetuo uiuo latices de fonte ministrat.
Forsit an & dapium fuerint quae fata requiras,
Qua facies ambo, postquam couedimus hospes,
Quem prandere simul pietas res moxque iubebat
Abnegat & tanto se dedignatur honore,
Nos contra obnoxii contendimus, ille pudore
Quo magis instamus misere magis usque recusat,
Mox tamen urbanis Fului sermonibus actus
Dat uittas cum uoce manus, supplexque fatetur
Secum pransuros, quos inuitauerat una,
Prandendum esse sibi credo Diuinitus actum,
Ut qui disidijs causas conseruerat, idem
Solueret indigna commissae piacula noxae,
Dulcia tranquilla reuocans commercia pacis.
Haec tibi discubitus fuerint praeludia nostri
Non tamen exodij ludos nec dramatis omnes
Pollicear, tibi supremum ad plaudite partes.
Plura uiri fortuna loci natura docere
Quemque potest, & si sineret Germania tempus
Nescio qui sensim tam multis obuia monstris,
Quot ueterum mentes caligauere tenebris.
Nam quorsum longis ambagibus ordine dicam
Furtillas, cultros, tripodes, mantilia, mappas,
Qua uis abacus, quot nam, uel de quo, uasa metallo,
Non hic stellato radiat carbunculus auro,
Non locus argento est, stanni utrique suppelles,
Candida florigera dirimit confinia mensae,

Aureus in phialis vini color, ostreus ardet.
 In calatis ficus fractoque putamine iuglans
 Nuda iacens pariterque hesternæ conscia lucis,
 Munda Ceres cupidi pepulere repagula ventris,
 Nec minus ex acri meditullia mollis aceto
 Lactuca, & teneri mentæ cum cappare caules,
 Et quas irriguis herbas alit hortulus undis,
 Et salis & glauca nitentes rore Minerva.
 Quin & ceparum teneri sine cortice bulbi.
 Terrigenam denso cingebat stipite lancem,
 Mox apia & tritis concocta cicercula porris
 Ficilibus mensas onerat, thymique resectum
 Pinguis aromatibus rutilat latus, humet aceto
 Praterea sale duratos ad pabula fungos,
 Quos multa purgat aqua, tenuique farina,
 Contigerat, stridente oleo sartagine tostos
 Sedula ponit anus, nata comitante simulque
 Treis patinas gestante breues albamque liquorem
 Quod bene contusis nucibus panisque medulla
 Cum sale. & ex uua succo conflat acerbo,
 Quo prius effratti nucleum madefecerat alii
 Torpentis fomenta gula, stimulumque palati,
 Dicat ad hæc aliquis. quid nam? tuus ergo Filiscus
 Stertebat ne cubans nobis prandentibus, ille
 Pro Ganimede fuit. Bacchi Cererisque minister
 Præsto ubicumque foret, quocumque exposceret usus
 Ecce autem eripedam post curam missus equarum
 Iunior hospes ad est dictaque salute parenti
 Ad uotum successit (ait) res omnis, & ultra
 Spem, longe expiscatus eo genus omne natantia

Membrana, squamaue aut crusta munimine tectū
 Quodque fide maius ducas, numeroque modoque
 In caput exossi crescentes corpore pisces
 Vicina torrentis aqua Minionis alumnos
 Dīs grates, etenim quem te mandante petebam
 Iam mediam super ante uia uenit obuius Olpis
 Et procul accipe ait quod me petis hac habet urna
 Parce loqui, accelera nom omnia doctus ad unguent
 Quid cessas ab eo letus matrique parandas
 Trado epulas, uos si qua fides properat a furenti
 Ne date uela Notho, Zephyri securius. Aura
 Credite, uel lento subituri remige portum.
 Hæc puer etatem supra sortemque locutus
 Pro meritis laudatus abit, quo deinde ministro
 Nequicquam. Samy faba iussis eruta uentris
 Ignis, aqua, saxi, bis, ter, male tort a flagellis
 Feruente sꝑæ olei, frixi que uredine porri
 Ponitur, extrema uacuo pro margine mense.
 Pelamidumque breues euulsis ossibus arctæ
 Pigmenti succoque acres mordacis aceti,
 Nam stridente recens cocti sartagine pisces
 Anguilla & teneri Luna minuscula cancri
 Pythagora precepta senis seruare iubebant,
 Vt qua satur uisu decoctos ignis ommittam
 Asparagos, multoque blitum sartaginis æstu
 Non hic Hesperidum sibi quis promiserit horti
 Aurea perwigili quondam seruata Draconi
 Hippomeni qua mala Venus donauit amanti
 Menalia celerem cursum uinctura puella
 Aut Corcyrei pomaria mira Tyranni

Sed pro sorte loci non aspernanda palato
 Non oculis decerpere recens ex arbore iures
 Autumni, summo uernantia robore poma,
 Nec cucumis duro, pariliq;ue cucurbita libro,
 Hybleis saturata fauis, citrique putamen
 Deservere dapes, nucleoq;ue & cortice iuglam
 Mellior, & prima nux pinea, nescia pubis,
 Ultima conspicua clausit bellaria mensa
 Foeniculi cum fascie breui nux plurima putri
 Pro sale sacchara circumlita pulueris banstu
 Verba dapes inter mensisq;ue alterna remotis
 Musa referre neg adlongum per se laborem.
 Nam tribus exactis cursus iam partibus Aethon
 Promer Hesperij properabat ad aequora Ponti
 Utque sit incerti nonnunquam tempore. Veris
 Obduxere diem subita caligine nubes
 Et stratis Faliscus equis properare iubebat,
 Non obscura timens pluuij prasagia nimbi.
 Vndique tam ualidis & tot coeuntibus erga
 Digredimur, Zephyrique Notum superantibus alia
 Exorti Solisq;ue uia pluuiæq;ue potimur,
 Et tectis lati tandem succedimus urbis
 Vnanimis, pariter dictis factisq;ue sodales,
 Copula amicorum titulos auctura quadrigæ,
 Aegida cum glauca Pallas mutabit oliva,
 Et cytharam posito contendet Delius arcu,
 Cumque sorore pudor laceri miserebitur orbis.
 Quæ pietas, quæ summa tibi clementia rerum
 Ocyus omnipotens opifex res aspice nostras
 Ne tamen inmodica placidi dulcedine cursus

Garrula uerbosa subeas contagia lingua
 Grande sed inualida uitium commune senectæ
 Pone modum stimulis & pressos contrahe frenos.

STVDIOSO NEC NON MAXI-

ma spei iuueni, Pandulfo Catha-
 neo Diacetro.

Michaelangelus Seraphinus.

S. P. D.

Cum inter imprimendum uiri illius sapientiss.
 Andree Dactij Poemata fortē fortuna Orna-
 tiss. Pand. cuiusdam libelli, qui Aeluroniomachia
 inscribitur meminissē, quem mihi olim dono Seneca
 ille eloquentiss. largitus fuerat, quamuis ab ipso uix
 annum agens *XVII* (ut ex eo sapius audiui) &
 precibus Nicolai Rodulfi ductus, cui maxima &
 uoluta erat amicitia coniunctus, & qui postea Re-
 uerendiss. Card. effectus est, completus fuerit, &
 quamuis huius libri initium merito obtinere debuis-
 set, quippe quā ab eo primus, tanquam ad maiora præ-
 ludium compositus fuerat (quoniam & in hanc se-
 riem sua nos redegit Poemata). Nihilominus ita
 calcem sortitus est, eo quod sero se se ipse mihi repper-
 tiendum obtulerit, quem cum iterum atque iterum
 inspexissem, & genus illud amplum dicendi, quin
 etiam in Re tam pusilla atque tenui animaduertis-
 sem, non solū ex sententia nonnullorū amicorū, nec nō in

Poetica facultate ceterisque bonis artibus consummatiss. impressioni dignum tradere existimavi uerum etiam ut nomini tuo ornatis. imprimeretur, qui iam nostro aeo, doctiss. A uorum tuorum quamplurimas ac penè innumerabiles uirtutes referre, & a quibus nulla in parte degenerem animū flectere uideris, Hic ergo ille est, quem bonis ad te auspicijs dolego, non eò ut hoc paruo munere, quamquam et μεγαλοπρεπές (ut Graci dicunt) et illo cuius fecundiss. et feliciss. in genij ipsum est opus, maximo. more illorum qui (ut auctor est Amicus) Parthorum Reges salutare cupiebant beneuolentiam tuam mihi comparare quesiuissem, neque eo etiam ut me tibi magnopere gratum aliquod facere, atque tuarum in me collatarum Poeseum alienis, rationem (ut dicitur) rependere uoluisset cognosceres, quo ut tanti, hoc tam magni uiri, (Andrea inquam Dactij qui solus, optimarum iudicio, sua tempestate Heroicam illam amplitudine atque maiestatem complexus est, nec non etiam, qui solus primas in hoc dicendi genere (relictis alijs) in quibus, tam et si plerumque sua uita curriculum inter nebris transegerit, plurimum tandem ualuit) partes obtinuit, nequaquam alia in futurum poeses desiderari possint.

Vale

SELVROM TOMACHIR LIBE
lus primus.

22

Horrificas acies & decertat a nephandis
Bella odys: uarioque diu certamine, Murum
Fortunam ancipitem: raptosque ex hoste triumphos
Catorum, & sparsos regali sanguine muros
Dina refer: si Pierio praeludia fonti
Hac paro legitimis (praestent modo dulcia Diui
Otia) temporibus maiori fluminis haustu
Aggressurus opus: & debita nomina fama
Quantum mortales poterunt se tollere uoces,
Et quantum cupidi Phœbus concedet Apollo
Viribus: altisona uersus compage daturus.
Nec mihi: tantillas, referenti, carmine pugnas
Turpe sit Aonia deducere uertice Musas
Vel si forte mihi uitio quis uertat, Homerum
Obijciens pariar tanto sub uindice tutus:
At tu quem Latia exornant Graeque Camena
Musarum Nicholae decus pars maxima nostri
Pulverem cuius monitu hoc percurrimus aquor.
Quodcunque est: nostri monumentū et pignus amoris
Indignum uirtute tua licet accipe munus.
Sed iam terrifica repetam primordia pugna.
Impia magnanimus per uulnera sanguine fuso
Flucticolum scelera, & dilecti funera nati
Ultus Trojartes: Fortuna laetus amica
Armato patrius repetebat milite muros.
Ecce per obscuram noctem cacasque tenebras
Carpentis placidam tacita sub nocte quietem

Alterius subito nati infelicitis imago
 Constitit ante pedes traiecta lurida vultu
 Et truncata manus. lacerataque pectora ferro
 Quas habuit celi tollens ad sidera palmas
 Cum lachrymis sic visa loqui: quo signa reportas
 Infelix pater & uictricia contrahis arma.
 An satis exhaustum belli est: ultusque uideris
 Cade tuos. heu qua nostri tibi cura recessit
 Nostua progenies & auiti gloria Regni
 Neglecti cineres manesque iacemus inulti,
 Impius insultat truncatis artubus hostis
 Et tua per nostram scrutatur uiscera mortem.
 Rumpemur & crudelem ferro erue gentem
 Echthromydam. flammis inuolue domosque uirosque
 Dixerat: & largo fletu manante per ora
 Proripuit se se: in tenuesque euannit auras
 Per similes fumo: nebulisque à sole repulsis.
 At pater ingenti gemitu: quid seue recusas
 Amplexus, o nate meos dicebat, & una
 Corripit & stratis corpus, somnusque recessit,
 Tum patrios celebrat ueterum de more parentum
 Thure. focos: plenaque deos ueneratur acerra.
 Interea pulsus rutilans. Aurora tenebris
 Phœbeis afflata rotis subuectaque bigis
 Reddebat uis a miseriis mortalibus usum
 Hic Rex ingenti comitum stipante caterua
 Concilium uocat, & cumulo sublimis ab alto
 Bellorum dixit focj uictricia signa
 Vltima per mundi quarto iam ducitis anno,
 Quos furor & sen per mille pericula Martis

Terribiles fecit populis dissecta lacertis
 Hydria iam uestris: Ranaeque in arte perempta
 Catorum populos totamque euertere gentem
 In nostris positum manibus: securi quietos
 Gens agit atque luxuriosaque tempora uita
 Longa pace trahit festiuisque ocia ludis,
 Nobis praemanibus ferrum est: iustissima belli
 Natus causa meus (simul hic lachrymantia terret
 Ora manu) quem tradeli gens impia fato
 Absumpsit: uidi caperem dum nocte quietem,
 Illum ostendentem fera uulnera, seque petentem
 Vlcisci: iustis desunt nec numina coeptis
 Si sedet haec animis eadem sententia uestrix
 Vlturus manes nati patriaeque pudorem
 Bella paro, & nostra non infima nomina fama:
 Dixerat: & lato strepuerunt omnia plausu,
 Assensusque dedit: uoces ad sidera miles,
 Vltima uerba ducis lato clamore secutus.
 Ille ubi tam praeo susceptum milite bellum
 Fortunamque uidet: facilem, felicia tolli
 Continuo vexilla iubet: rapidisque ualueris
 Passibus arua legit: rapido uelocior Euro
 Difficilemque uiam tanti solamine notis
 Absens atq. follens: superat labor omnia durus
 Fluminaque & montes & densas robore sylvas
 Vnde neque in medio Sol ardentissimus orbe
 Ducitoris tardauit iter: seuusque procellis
 Auster, & indomitis stridens aquilonibus ingens
 Grandine tempestas multa: iam Delius inno
 Oceano tingebat equos & flumine Gangis

Tollebat nox atra caput densisque tenebris
 Inuolens omnia terram calumque tenebas;
 Hostiles cum ductor agros deuectus iniquas
 Constitit obscuro meditaturo tempore fraudes
 Vrbe præcelsa densis surgebat in æthera ramis
 Arte nemus clausum multarum lustra ferarum
 Mos erat: Ecce thronum salus nenasibus aptos
 Cingere ductori si quando pectore curas
 Ponebat rigidas genioque uacabat amico
 Atque ubi Phœbus equos tremula sub tempora lucis
 Iungeret egregio uentura luce paratu
 Assuetum late nemus indagare pararat
 Huc se Proserpes armato milite confort
 Inde per anfractus memorum colleque propinquo
 Occultat socios, dimissisque agmina signis
 Disponit iuxta fauces, aditusque malignos
 Ipse reservato meliori milite sedet.
 Panditur inætea diuum domus omnipotentum
 Conciliumque uocat: Rectorque hominumque deūque
 Sublimis medio Celi: tenet aurea dextra
 Sceptra manus: fulget gemmata pressa corona
 Casaries: fuluo tegitur uelamine corpus.
 Orbem læua premit: dextra læaque senatus
 Calicolum sedet: & maiorum Numina diuum.
 Stet uulgus iuxta in morem ritumque corona
 Ille ubi terrifico totum tremefecit Olympum
 Sublimis nūc indixitque silentia cunctis
 Raliam concilij causam querentibus infit.
 Impudens pulso regnis ubi gloria cessit
 Saturno Imperij nobis manus que tonante

Regia nil habuit magna pigra sublimis Olympi
Exosus pigre gētes torpere ueterno
Decussi mella, e folijs sacroque fluentes
Nectare compressi flumios: aeternaue ueris
Tempora partito iussu dissoluit anno
Ne pigra in syluis rudium de more ferarum
Naturam contempta suam protenderet auum
Gens hominum: ut duro proscissam uomere terras
Depositum. Cereris peteret cum fœnore munus
Agricola ut tectis pluuias arceret & igni
Frigora collisis inuento fomite saxi
Ut quæ novas orbi sollers extunderet artes
Cura uirum processit eò res usque reperta
Audax caruleum findit mare nauita puppi
Innixus remo: misit atque sidera seruat
Orbe sub extremo & domito uehit aquora merces.
Iamque aurum omnifera lacerato uiscere terra
Prodyt: argentumque, electra, sonantiaque ara
Tum duri massa chalybis: Iam bella per orbem
Sanguinea uolitant acie sollersque nocendi
In uia expatiatur ouans totumque maligno
Mundum felle rigat: iam coniurata per urbes
Gens, proh sacra fames auri, mucrone corusco
(Nec satis erudiunt sanis Tytanes ab armis
Fulmine deiecti sub inhospita Tartara nostro)
In proprium furit exitium: primoque iuuenta
Vitam exosa cadit: pauci nouere senectam
Sed sit phas homini bella exercere: cauaque
Flumina & equora pontum superare Carina
Verum adeo ne precor concessa licentia ferri

Et bello miscere fretus uerum, ne precamur
 Tanta adeo cunctis concessa, licentia ferri
 Ut fera terrigena ueniant ad praelia Mures
 Hi uel fluctisolas fausto certamine Martis
 Turbarunt bellis ranas: totamque nephandum
 Demisere neci gentem: nunc rursus in armis
 Catorum populo quo nam sub numine diuum
 Infidias tum bella parant, quod si quis ad arma
 Impulit hos uestrum haec leges & fœdera rerum
 Neu lateant uos fata deum: sanasque sorores
 Certetis uana spe flectere: sanguine multo
 Undabunt campi Echthromydam: flebitque suorum
 Funera Sarrrophagus uerso qui cardine rerum.
 Hostiles uastabit agros & eade cruenta
 Inuoluet captam flammisque ultricibus urbem
 Dixit & obtutu fixo spectabat in ora
 Adstantam, farique dedit: tum Pallas ab alta
 Sede ait, o diuum genitor, rerumque repertor,
 Haud equidem inficiar miserorum sorte moueri.
 Si sedet inter se certis concurrere fatis,
 Echthromydas Muresque preces nec respicis ullas
 Non ausim fatis restare & tendere contra.
 Quamquam, o si meritis quicquam conceditur oro
 Dicebat cum Cyllenes generatus in oris
 Phœbusque & Inno Mars & Bellona Venusque
 Surrexit uoluitque loqui: tum Iuppiter alto
 Iratus uenit solio: uultuque minaci
 Distulit in tempus supera de sede repulsis,
 Concilium diuis aliud depulsa per amplum
 Alternant uaria formidine nomina celum

Sermones. metuuntque irati tela Tonantis.
 Iamque sub Aeoï Titan molimine mundi
 Quadriungos frenabat equos & præscia lucis
 Aurora in roseis fulgebat lutea bigis
 In portis delecta manus: nodosa geruntur
 Retia diffulgent late uenabula ferro
 Nare sagax it turba Canum, fortisque Molossus
 Egregiusque Lacon, illorum hic copula collo
 Nectit, ille petit longis hastilibus astra
 Ipse inter medios aurata ueste decorus
 Progreditur sublimis equo. sonat anreus arcus
 Ex humeris: pharetraque procul fulgore coruscant.
 Gnosiacis plena telis, subit ordine pubes
 Velleribus niveis & Pœno discolor Ostro.
 Parte alia effulgens rutilis Regina lapillis
 Faminea stipata manu: nudata lacertos
 Venatrix: collecta sinus: fursque cothurnis
 Euincta ingreditur: qualis per lustra ferarum
 Latois exhausta per vulnere mille pharetra
 Nobilis incedit: tumulisque elata ferarum
 Prostratis: pone innumere iuxtaque sequuntur
 Nayades: illa manu uacuas tractare pharetras
 Latatur: madidumque ferarum sanguine telum.
 Ut uentum in sylvas & deuia lustra ferarum
 Ecce ruunt summo Caprea de monte fugaces
 Tramittunt campos alia de parte patenteis
 Puluerulenta fuga glomerantes agmina Cerui.
 Insequitur late fugienteis lata iuuentus
 Nunc sude nunc iaculo infestans: latratq; Laconum
 Vis infesta Canum tergoque insultat hiatu.
 Iamque ferè medio Sol ardentissimus orbe

*V*rebat late campos. & languida cursu
*C*atorum pubes nemoris diffusa per umbras
*E*rrabat: cum terrifico fer alia cantu
*C*lasica promotis turbabant aethera signis
*E*rumpunt latebris Mures: subitoque tremendum
*V*enantes forti miseros cinxere corona.
*F*it fragor, & densis telorum nubibus aer
*O*cculitur: crebra baleari uerbere glandes
*F*unduntur: validis iaculantur saxa lacertis.
*I*mpulsi que leues torquentur cominus hasta
*Q*ua nunc Calliope uel quis mihi carmen Apollo
*S*uppeditet: fontisque altos haurire liquores
*G*orgonei pleno ore sinat: cadit undique uulgu
*C*atorum & uario ponunt in uulnere uitas
* In partes cadit ille diuis, hic uiscere rupto
*L*abitur: atq; alius transfixo pectore terra
*H*eret & extantem moribundus concutit hastam
*Q*uercus erat media sylua frondentibus ingens
*I*ipse nemus ramos, cum se uerboribus ausis
*C*ontulerat fugiens medio non parua tumultu
*E*chthromydom manus & ramos amplexa latebat
*S*ed fuit exitio numerus non pondere ramos
*N*on aquo pressus subita petit ima ruina
*E*xculsi cecidere alij pars fragmine trunci
*P*ressa iacet. nastro procul aduolat impete saeuus.
*I*ipse inter medios nudato turbidus ense
*T*res artes socios hortatur & incitat, ite
*I*te per imbelles gladio ductore catervas
*F*emineas prostrate acies: ensesque cruore
*H*ostili exfaciate uiri Deus horaque nostra est
Sic fatur

Sic fatum mediumque furens perfertur in agmen
 Non secus ac Libycis accepto vulnere moris
 Perfurit auctorem quarens leo uulnoris: acri
 Perscrutans visu: si forte aspexerit: in se
 Omnia tela ruant licet: imperterritus asper
 Per medios enses & per uenabula fertur
 Donec comprehenso rabiem consumat in hoste.
 Tunc ducis exemplo miles succensus acerbo
 Ense subit: cadit hypsiboas & turbidus ira
 Chleptichreas & ruricolum populator Apenis
 Innumerique alij quos est mora longa referre
 Huc inter clades & saui munera Martis
 Citrobates uiso truculentus rege: uocatis
 Intorquet telum superis. hoc tempora praeter
 Sibilat & summas acie diuerberat aures
 Tum rex bellorum casu concussus acerbo
 Mercurio monstrante uiam sub nubibus atris
 Saurophagus paucis comitantibus aqua lustrat
 Occulti nemoris & qua uia tutior: armis
 Insidysque uacat trepidam confugit ad urbem
 Illachrymans summoque iacit conuicta caelo.
 Tunc uero ingeminant ictus miserabile mures
 Inclusosque hostes gratas per uulnera mactant
 Artophago inferias: manant aspergine summa
 Sanguinis effusi quercus: fluit altus ubique
 Fluminis in morem sanguis: uulgoque carinis
 Sufficerent unda fusi per bella cruoris
 Hic uictor per saua diem certamina mensus
 Parcere iam ferro rex atque ex ordine duci
 Captiuos pradamque iubet: captiua premebat

Lumina dauidicis post tergum regia comu-
 Infandum manibus: nec non pulcherrima Clitiae
 Regia progenies & auiti gloria regni
 Craugasides, quos ad patrios comitante ceterua
 Dimisit muros fausti libamina belli,
 Hic uictu exiguo & non aequi pondere ferri
 Carceribusque domat tetrīs: seruatque triumphos
 Protinus hinc dicto centum properantius ara
 Cespite de uiridi surgunt mensaeque parantur
 Nec prius aut epulas aut almi munera Bacchi
 Fas ulli tetigisse fuit, quā multa precatua
 Trosartes mensis sacrum libauit honorem.

Aechromyomachiae libelli primi finis.

AELVROMYOMACHIAE
Libellus Secundus.

INtorea trepidis ductor succurrere rebus
 Precipit at curasque animum diducit in omnes
 Saurrophagus (suadet timor) & pudor additus una
 Antiquaeque decus fama stimuli que futuri
 Dedecoris, si non patrijs a moenibus hostes
 Arceat, & poenas illorum e sanguine poscat.
 Ergo sub extremis populos regionibus orbis
 Conuocat expositos uelox: totamque sub armis
 Aechthromydom cogit gentem: coit omnis in unum
 Catus & armato complentur milite castra.
 Ductor ab Aurora numerofo laeta Leontes

Agmine castra subit populos, extremaque secum
 Baetra trahens: his intortis nigra ora capillis
 Et uasti manibus ungues dentesque feroces
 Immani morsu; peltis armata sinistra
 Hasta dextra graui: nec non generosus Apenis
 Solis ab occidua ueniens trahit agmina parte
 Hispano de patre satus de matre Pelasga,
 Ense breui in pugnas mos est prodire cateruis,
 Huius & infauisto ferrum foedare ueneno:
 At qua se gelidis cohibent in sinibus Arctos
 Micharis horrendos Boreali frigore Catos
 Sufficit & duris emunit castra cateruis
 Ingens procerum niueumque & forte sub armis
 Iis corpus: cruda detrectant bella bipenni
 Ballistaque graui & iactu Balearis habena.
 Et qua se Libya pluuio porrecta sub Austra
 Extendit propiorque polo disterninat arua
 Auriuacas rapido ductor trahit agmina cursu,
 Quin & Sauromata uenere ad praelia Cati
 Et Porini misere suas in bella cohortes
 Extremique hominum Blemys ignotisque sub astris
 Iungunt se comites rapidis Antichthones arma
 Sed quid plura moror: fulget generosus in armis
 Omnis Catorum populus: quocunque sub orbe
 Degit: & aetherias carpit spirabilis auras,
 Quos ubi collectos iam leto pectore uidit
 Saurophagus placidis intra sua moenia ducit
 Ductores ipsos sermonibus: altaque monstrat
 Tempia deum sacrasque domos: iam tecta subibant
 Regia suscipiunt famuli thalamisque paratis

Disponunt: magno interea conuiuia luxu
 Accelerant intus alij sedet ordine longo
 Catorum pubes dapibusque repletur opimis
 Astant tercentum famuli: pars uina ministrat
 Pars epulas, uariantque uices: nunc plena reponunt
 Pocula nunc patinas capiunt: dapibusque uicissim
 Mutatis: placido celebrant conuiuia ludo:
 Postquam exempta fames & edendi pulsa libido
 Pocula pampineo siccant spumantia succo
 Fit strepitus tectis ingens: raucumque reclamatione
 Atria curua: sonat letis clamoribus ether.
 Hic pateram ductor gemmis auroque rigentem
 Exposcit ueterum decus & monumenta parentum.
 Qua soliti libare deis: uinoque coronans
 Rex ait omnipotens (nam te aqua pendere lance
 Cuncta ferunt) adsis & iusta fronte serenas
 Aspice nos faustumque diem & felicia cœpta
 Da pater euentu lato bellantibus esse.
 Hac factus mensis sacrum libauit honorem.
 Tum reliqui procures: cithara prædoctus Apenis
 Perfonat aurata & concordæ uoce profatur
 Bella Giganteis quondam sudata lacertis
 Pindon & Emathio suppositum Pelion Ossa
 Et disiecta ferro crudelia fulminis ictu
 Membra draconigenarum Siculo pars clusa Pachynno
 In arimen pars magna premit. pars maxima cacumina
 Tartaron & tristis fauces obseruat Auernei.
 Quæ postquam pulsas concordans carmina neruis
 Continuit: medio Luna fulgente polorum
 Cesserunt nocti: placidus sopor occupat artus

At non magnanimus curis in nocte solutis
Trosartes carpebat iter lucumque relinquens
Haud procul immenso latus tentoria campo
Figebat, tum captiuos pradamque recensens
Falicemque diem cum primum roscida mundo
Aurora in roseis fulgeret nata quadrigis,
Quamuis summissas tacita sub nocte cohortes
Sciret, & ex omni collectas orbe phalanges
Fortuna incumbens dextra imperterritus armis
Percussam rapidis urbem nastare parabat
Addebant spem iussa deum uisusque per umbram
Exultare leuis gratesque referre parenti
Artophagus: bellique sibi spondere futura
Euentus faustos luce: & certamina lata,
Ergo asper monitisque deum: natiue superbus
Inuigilat curis: noctemque & sidera cali
Incepit at: tardosque Aurora uocibus ortus
Et iam curriculo nox intempesta nigrantem
Stringebat metam: nec se Titonia coniunx
Protulerat thalamis: primoque in limine fulgens
Stabat adhuc: rutilosque comebat pectine crines
Peruigil emotis Trosartes agmina signis
Corripit, & gressum uicina ad mœnia tendit,
Iamque propinquabant urbi: raptisque parabant
Inuisos, scalis muros inuadere, & ipsas
Cardine dimotas ferro conuellere postes,
Cum trepidus iussisque deum turbatus iniquis
Castrorum imperium cui cesserat inclutus armis
Pordibaris: demens uiso procul emicat hoste,
Et quantum clamare ualet: rapite ocys arma.

178 ANBLEAE DACTII

Hostis adest: arma arma viri clamatque capitque
 Et totam effundit turbata per aquora pubem.
 Tum fragor & litui tinnitus aethera curus
 Proturbant & terrifico fera classica cantu.
 Tyrrhenaque tuba clangor clamorque uirorum
 Exoritur: furit horrificis exercitus armis.
 Non secus Euboici pro cursu illisa Capharei
 Euripi furit unda fremens: feruet ne tumultus
 Maiori: rapiturque fretum quod Sole supremo
 Verberat Herculeas unda allatrante columnas.
 Primus in aduersas vibrato tela lacerto
 Iecit acerba fremens Pernoglisus ore cohortes
 Quassantem caput & medstantem cuspide pugnas
 Praeuenit hasta uolans qua fibula nequitur armo
 Craugaliden: alteque latus tramittit apertum,
 Labitur infelix fadoque in uulnere se se
 Versat & horrendos Stygius color occupat artus
 Tollitur ad caelum clamor passimque resultant
 Ictibus umbrosa V alles: densusque uiro uir
 Haeret: & aduerso bellantum pectore pectus
 Tunditur: exultat Stygijs horrendus in undis
 Nauita Tartarea subuectans agmina cymba
 Defunctorum hominum & raptas in funere uitas
 Per medios Stygio immanis Bellona flagello
 Anguicomum quassat caput & furialia bella
 Instaurat: cadit innumerum sine nomine vulgus
 Permixtique duces fluit alto sanguine tellus.
 Parte alia immixtis Maiores infestat habentis
 Odrysios horrendus equos hastamque trementem
 Quassat & infandum accendit renouatque furorem

Quis deus innumeras cades gemitumque cadentum
 Det pleno posse ore loqui: quis carmine tantis
 Digna umbris lamenta ferat, ruit acer ab arbe
 Saurophagus: rapidoque trahit secum agmina passu.
 Sed laeuum egressis & lamentabile portis
 Turbauit mentes cimen tristemque parauit
 Euentum. putri manauit sanguine tellus,
 Auditique canum gemitus: & limine in ipso
 Haeserunt pede colliso: tamen aspera bella
 Miscebant odio & crudo Mauorte ruebant
 Hic uero ignescunt animi densusque sub aethram
 Elatus lucet mucro, creberque cadentum
 Auditur gemitus: resonatque fragoribus aether.
 Turbidus in medios stimulis immantra figens
 alia Corripedis ruit & cadentia laxat
 Agmina Trosartes late, ferroque rudentum
 Incumbit tergo & longa supereminet hasta,
 Ceu stimulante fame Libyes furit asper in oris
 Armentum Leo congressus: fugit auia pastor
 Lustra petens: ille immani truculentus hiatus
 Nunc hos nunc illos ferit interimitque iuuenecos
 Nec faciat: pleni spumant in sanguine rictus,
 Perfurit infestus turbata per aquora miles
 Exemplo ducis & palantes obruit alis,
 Tamque inclinabant acies uersisque ruebant
 Aechthromydes alis regemque et praelia & arma
 Damnarant: quis increpitans palantia ductor
 Terga: quid o miseris, inquit, quid deinde, quid oro
 Restat io profugis: uos en ducitis ipsos
 Trosartem ad muros & uenia panditis urbis

Vos intacta faces datis atque in templa deorum,
 Sta miles, sta, quo raperis dicebat: Et ecce
 Terribilis multa iuuenum stipante caterua
 Trosartes aderat truculentæque prælia miscens
 Regem exposcebat; Regemque exercitus omnis:
 Palluit, Et uersis urbem diffugit habentis
 Saurophagus: sequitur fugientem ignobile vulgus.
 Tunc trepidus miles damnatis degener armis
 Credere se pedibus cepit: pars mania quarunt.
 Pars castra, Et tantos uicina in ualle recessus.
 Quippe instat mortis metus: Et spes candida uitæ
 sollicitat: quantum potior sententia latho
 At si qui interea, Stygijs quos Iuppiter umbris
 Damnarat, fident armis, funduntur: Et acris
 Pars ferro cadit: aut tristi religata cathena,
 Seruitium passura graues seruat in annos:
 Hic ductor magna iuuenum comitante caterua
 Funera Trosartes larga occultantia campos
 Respectat cæde: ac lati libamina belli
 Ingentem armorum Mauorti incendit acervum.
 Huc galeas fractosque enses, clypeosque recenti
 Sanguine perfusos magno clamore iuuentus
 Accumulant: hastasque super cristasque comantes,
 Ipse facem quatens cumulatis admouet armis
 Martem in uota uocans ductor: crepitantibus atram
 Dispergit nubem flammis Vulcanus in auras,
 At trepidus fatisque deum perculsus iniquis
 Saurophagus festinat inops: ipsasque sub armis
 Reliquias cogit belli: tristemque reatum
 Fortuna increpitans, nunc portas obice firmat

Nunc urbis muros: munitasque inspicit arces
 Moliturque novas moles: uigilique pererrans
 Urbem scrutatur uisu: tormentaque ponit
 Aenea munitos longe tutantia muros.
 Tum maestum Vulgus & tristes curia patres
 Precipitant curas: & persuadente pauore
 Certatim per templa ruunt diuosque precantur.
 Nec minus & matres: tristis chorus undique magno
 Cum plangore ruunt & numina uoce fatigant
 Suppliciter palmis tunsæ: & donaria replent,
 Ipse ad Phœbeos aditus stipante caterua
 Incedit ductor responsaque fida sub antris.
 Exposcit uatem: euentum finemque malorum.
 Illa diu postquam uasto bacchata sub antro
 Mente deum concepit atrox rabidoque prementem
 Pectore sustinuit, placida sic uoce profatur:
 Pelle tuo ductor grauiores corde timores
 Aduersi quicquid durique, in Marte manebat
 Exhaustum est: leuiora adeo restare laborum.
 Nuntio: nec certus mentem deludit Apollo
 Tu modo uota deis supplex uotiuoque doma
 Fer: diuumque aras: tepido uenerare cruore,
 Neu tu cede malis: aderit Gradivus: & ipse
 Iuppiter instantem depellet mœnibus hostem,
 Tantum effata silet uasloque occluditur antro.
 Et nox humentem terris induxerat umbram
 Oceanoque caput rutilum aureus abdi derat Sol:
 Omne hominum genus in terris silet, omne ferarum,
 Tunc sic Mercurium affatur Pater. I mea proles
 Catorumque ducem tristi qui sorte malorum

Percussus: rapidi uoluit certamina Martis
 Affare & monitis sopitum talibus imple.
 Transfer in hostiles terras inimicaque bellum
 Moenia praeapido ducens tecum agmina cursu
 Victor magnanimo persolues uota Tonanti;
 Hinc exultanti rebus tumidoque secundis
 Suade fugam: & magnis ipsum terroribus imple
 Trofartem retroque ferox impelle morantem;
 Dixerat ille patris liquidum secat aera iussu
 Accelerans: terraque uolans illabitur alma.
 Castraque despectat procul inuigilesque per arua
 Excubias fadoque fluentes sanguine campos,
 Constat hic anceps quem primum inuadit. & inde
 Depositis formaque dei nultuque decoro
 Saurophagum petit: ille uigil uersabat inani
 Euentus belli cura. mentemque premebat
 Consilij. surgat Cyllenius occupat acrem
 Et somno certum non cedere. sparsaque fundit
 Nectare Chimero Lathea papauera supra,
 Protinus effuso per membra iacentia somno
 Affatur regem diuumque hortatibus implet
 Confessusque deum dictorum in fine relinquit.
 Iam somno excitum mirandaque pectore uisa
 Voluentem: & dextra referentem supplice grates
 Orantemque deum sequi mandat a parantem.
 Trofartemque adit: hic placido languentia somno
 Pectora praebuerat: stratoque iacebat in alto
 Aggreditur ferale canens: similisque perempto
 Artrophago suadere fugam: conuersaque in agna
 Fortuna corda omnipotentis & addere muros

Obsessos patriæ & uacuos uix stare Penates,
 Iamque hostem hausurū flammis urbemque uirosque
 Verum ubi nequicquam suadet monstratque negat
 Terribilis stimulat furij, sumbrisque prophanis
 Terret: & auulsam terris stridente procella
 Ad patrias urget sedes & multa precantem
 Exagitat monstribus & cruda Gorgone uexant
 Atque idem toto perlabitur agmine sæuo
 Verbere concutiens animos: stimulatque pauentes
 Vertere terga fugæ Patriosque reuifere fines.
 Hinc dicto athenias repetit: celerantius auræ
 Maternumque Athlantæ petit calumque reuifit.

Finis secundi Libelli *Aeluromyomachia*.

ÆLURONTOMACHIAE
 Libellus tertius.

Iam uaga flammifero præfulgens sydera calo
 Lucifer: ætos primo sub cardine mundi
 Pellebat roseoque premens de uertice rores
 Omniferam placido lustrabat lumine terram,
 Trosartes dar terga fugæ trepidoque tumultu
 Deserit: hostiles campos: sic fata iuebant,
 Infandaque hominum sortes: diræque sorores
 Impellente deo: trepidasque per cohortes
 Prærapido ducit passu: tristisque pauore
 Præcipitat furij agitatque: & ordine nullo
 Dispositus: iam damnatus exercitus armis.

Heu dura rerum sortes, modo victor & acris
 Præcellens pugna turpi terrore fugatur,
 Præcedunt furia ante oculos: varioque pererrant
 Pectora discursu: nunc diruta moenia ferro
 Obiiciunt oculis & uersas funditus arces,
 Indutum flammis urbem: gemitusque suorum
 Audiri: & matrum planctus lamentaque sua
 Dum trepidi repetunt Mures sua moenia cursu
 Iam Rex instructo: diuerso tramite: præcep-
 Milite Saurrophagus inuisa proximus urbi
 Secretum carpebat iter tacitoque tumultu
 Vrbe procul quantum Balearis uerbere funda
 Tramittit glandis ualido contorta lacerto
 Constitit & positus ualido conamine castris
 Despectat procul urbem oculis aditusque locorum
 Explorat, causasque & cura examinat acti:
 Despicit Aeëos modico sublimis in ortus
 Vrbs imposta iugo: murisque & turribus altis
 Clissa tutatur natiuoque aggere terra.
 At qua se Hesperij Titan abscondit in undis
 Quaque Notam uidet et pluuiæ subditur Austro
 Prona iacet, pigramque extendit in aquore molem
 Sed qua prægelidos accliuis uergit in Arctos
 Tutæ per aquoreos extendit moenia fructus:
 Audax uectus equo paucis Comitantibus omnis
 Agminibus ductor partes rimatur: & ipsos
 Cingere iam muros certa obsidione parabat.
 At ciues trepidare metu subitoquo pauore
 Dissisi muris. iam desperare salutem,
 At que urbem sub qua date conditione roquebant

Sed celer & tristi furiarum percitus æstro
 Tros artes aderat secumque exercitus omnis,
 At procul hostiles ut præfulsere phalanges
 Torquetur: curisque sagacibus angitur acer
 Saurrophagus quoque inuadat sub corde uoluitans
 Arripit expertum bellis pugnaque feroci
 Agmen: per sylvas perque alta silentia luci
 Secreta iubet ire uia, quo penè ruentes
 Inuadant acies ferro: refugosque sub ictu
 Excipiant latebrasque negent syluaque recessus,
 Pordisbaris bello insignis crudaque iuuenta
 Illis ductor erat astuque tremendus Apenis,
 Qua postquam digesta duci: rapit ocys Euro
 Agmina Memnonio & uenientes circuit hostes
 Per subitum densa cingens utraque corona,
 Atque acuit stimulatque suos: implensque furores
 Ecce dies optata uiri qua sanguine manes
 Exsaturemus ait patrios: casuque probemus
 Fortuna uicisse hostem: nudate coruscum
 Ensem, iam dudum & aspergite sanguine ferrum.
 En hostis fessusque uia: eia aduertite quæso
 Et me me spectate uiri: quantumque recludam
 Tantum audete manu: & mucrone intrate corusco.
 Dumque ea Saurrophagus flammato pectore satur
 Tros artes medio sublimis in agmine murum
 Affatur mastas acies & talibus infit,
 Per nostra, o socj decora & per plurima dextra
 Parta trophaea manu: per uos patriosque Penates
 Perque deos, testor, mastas deponite curas
 Et fortem renocate animum: seu tristia fata

Sine hylarem Fortuna diem ferat: abdidit alto
 Iuppiter euentus hominum uenturaque fata,
 Humana rerum solters in pectore uita.
 Quippe extrema uocant: quod si sperare negatur
 Desperare licet uictis per mille labores
 Et rerum per mille pericula tollimur altas
 Ad cæli sedes: nostra est, si lumine iusto
 Aspiciet deus ipse preces, uictoria tanto:
 Si minus annuerit deus & fortuna labori
 Haud tamen inferni manes petiemus inulti
 Tartareas ditis sedes obscuraque regna
 Armati moriamur: & in medios ductores ruamus
 Omnes ense simul: dixit, succensa furore
 His pubes uesana ruit: densumque relata
 In cuneum furit: ut catulis sub rupe relictis
 Quem stimulat uesana fames lupo: ocyus acri
 Aethera prorumpunt feralia classica cantu
 Tyrrhenusque tube clangor: lituique recurui
 Tinnitus motat, fuscatur puluere calum,
 Quis tantas adeo cades cecosque furores
 Bellantum uariumque necis genus explicet: illo
 Carmine quo dignum est, o Clio nouemque sorores
 Hoc opus hic uester labor aspirate canenti
 Et facilem monstrate uiam: ruit aspera ferro
 Et deuota neci pubes: atque ilicet omne
 Obruitur telis calum passimque cadentum
 Auditur gemitus: cadit acri pondere saxi
 Perfractus caput Artophagus: terramque cruento
 Ore premit tristes petit audax spiritus umbras,
 Occidit & Pernas solitus popularo suillas

Pernofage emoto perflauit puluere campum
 Halitus aerias propere diffusus in auras,
 Nec ta. Phœbea texere Phagoxyle mitra
 Namque tuum elato dum vibras tela lacerto
 Tramittit pectus non equi ponderis hasta,
 Nec Perriotroctum dy protexere cadentem
 Qui sibi longa sua spondebat tempora uitæ
 Alite deceptus uano, proh nescia rerum
 Mens hominum: cadit obliquum trāsfixus ab hasta
 Gutturæ Trogogites murum ditissimus, heu quid
 Diuitiæ multosque iuuant cumulatæ per annos
 Pondera flauentis auri: discrimine nullo
 Tartareas petimus sedes annemque seuerum.
 Aduolat armato propulsa turbine porta
 Spuria Trosartæ proles ex urbe Psicarphax
 Et pone aggreditur Catos: stragemque dedisset
 Ingentem, ni quæ latebris inclusa iuuentus
 Sub duce Pordibari stabat, prodisset in aquor.
 Ergo acri incursum concurrunt undique: Cati hinc,
 Hinc Mures: primo sed enim conanime fracti
 Præbent terga fugæ Mures urbemque requirunt,
 Instat atrox tergo Catorum exercitus omnis
 Nunc sude nunc iaculo infestās: Muresque sub ipsa
 Interimunt portas, it ad ardua sidera clamor.
 Parte alia pulchro Martis succensa furore
 Aecthromydum gēs saua furit quaque acrior ipse
 Inuitat pugna stricto mucrone feruntur.
 Per medios immane fremens furialia miscet
 Prælia Saurrophagus ferro: crebroque furentem
 Cornipedem stimulis fodit: ingruit aspera pectus

Quacunque ille ruit formido: timor que paor que
 Exterrent mentes & formidabilis ira.
 Ille per immensum strauit tot funera campum
 Obuia quot freti telis & Marte cruento
 Ora tulere: uiri: ceu syluis aspera Tygris
 Hyrcanis rabie uentris stimulat a nephandi
 Obuiet armentum, si fors truculent a rapaci
 Hos petit atque illos morsu sternitque iuuenos,
 Atque ipsis fugientibus insatiabilis haeret,
 Spumant horrendi casorum in sanguine rictus.
 Talis erat tantaeque furebat turbidus ira
 Saurrophagus, largoq; implebat funere campos.
 Trofartes paucis fugientum mixtus ad urbem
 Qua leuior belli moles, leuiorq; tumultus
 Vertit iter taciturn, fortuna euadere mortem
 Annuit, & misero uit a producere regi
 Vnum posse diem concessit: funditur omnis
 Illicet & Murum densis exercitus armis
 Obruitur, largis latitant sub cadibus arua.
 Hic mentem egregiam ductor concepit, ut atram
 Telorum nubem ad muros conuerteret urbis.
 Nec mora Pordibarum Polyphonaq; Chleptichreana
 Ductores uocat: e tumulo conceptaq; pandit
 Consilia, & celeri iubet ire ad mœnia cursu.
 Nulla mora est iusso, uertunt in mœnia cursum
 Per subitum schala, rutilansq; apparuit ignis.
 Forsan & illa dies urbis suprema fuisset
 Ni Sol praeapidum tinxisset in aquora curruum
 Ex alto Murum miseratus: mœnia iuxta
 Tenduntur castra; & nocti conceditur atra
 Concilium

Concilium interea rectorque hominumque deumque
 Omnipotens uocat & sella sublimis ab alta
 Vnde uidet quicquid immensus possidet orbis
 Sydereique poli sedes; & talibus infit
 Venit summa dies qua Murum scilicet imæ
 Diruta adequetur terræ regnata per annos
 Vrbs felix multos: pateat iam libera fatis
 Semita: neu uestrum quisquā, impero, tendere contra
 Audeat aut ulli faucat plus nemo minusue.
 Parcæ hæc leges summa hæc sententia mentis
 Dixerat: & contra paucis Cyllenius infit:
 O pater, o hominum rector genitorque deorum
 Quandoquidem fixa durarum lege sororum
 Extingui haud quaquā Murū genus omne tenetur
 Da partem, o genitor bellorum enare furores (tem
 Aechthromyduq; manus fugere atq; euadere mor-
 Iuppiter hæc do, nate tibi do quod petis inquit
 Ergo age continuo terris illabere pennis
 Et quos tanta cupis bellorum enare pericla
 Effugiant dum nocte licet discrimina mortis.
 Nec mora iam terras tenet & mandata parentis
 Exequitur: regi similis Cyllenius. ingens
 Turba coit iussa que ascendit in aquora puppi
 Cum lachrymis procul ex oculis urbs incluta cedit,
 Et iam flammiferis Titan afflabat Eos
 Curtibus Aethiops primoque in limine cali
 Præradiata noua spargebat lumina dextra
 Saurophagus (neque enim in longum producere bellū
 Tempus fata sinunt) delenda ad mœnia pergit.
 Fortuna incumbens instructa signa repente.

Concinnere acie & bellandi accensa libido
 Quemque fremens stimulat: densa praeincta corona
 Culmina murorum apparent: clamoribus aer
 Tunditur: & clangore tuba lituique recurui
 Extemplo miles acres succensus in iras
 Aut schalis prensant muros aut ignibus atris
 Tecta petunt, portas alij conuellere tentant
 Ariete: nunc facibus ferroque remellere postes;
 Stant contra Mures celsoque a culmine muri
 Missilibus caelum obscurant & lampade iacta
 Saxaque deuoluunt: uasta conuulsa ruina
 Agmina Catorum pereunt, subit undique miles.
 Asper & ingenti proturbat ab aggere talo
 Desuper astantes: longe fallente sagitta
 Pars cadit aut ictu balista: turbidus ira
 Pordibaris qua pugna uocat gemitusque cadentum
 Hac subdit & lata protendens dura bipenni
 Brachia nunc portas frangit: nunc abiecte longa
 Proturbat stantes contra: nunc turribus altis
 Ignem iactat atrox ferroque incendia misceat
 Parte alia auulsa secum trahit agmina porta
 Intra urbem crudo Mauorte accensus Apenis
 Exultansque manu reseat in limine porta
 Conuocat hac socias ex omni parte phalanges
 Perfurit innumerus turbata in mœnia miles
 Huc rector primique ducum Polyphonus acer
 Pordibarisque ruunt: it toto turbida campo
 Tempestas rapidoque furit per mœnia cursu
 Non secus Aëolys ac fracto carcere ab antris
 Odyssius Boreas Libyæque impulsor harena

Aphricus incumbunt pelago: contortaque ab imo
 Carula turbato tollunt Neptunia fundo
 Litora collidunt fluctus lateque sonantes
 Signiferum spargunt unda per inania calum
 Tum vero tremefacta nova formidine passim
 Murum turba ruit vastoque impulsa tumultu
 Qua pavor attonitos desertis mœnibus urget
 Hac subeunt capta passim trepidatur in urbe
 Astant pro tectis matres: uocat ultimus omnis
 In sua fata labor: et assoque labore superne
 Fictilibus certant fractis patinisque minutis
 Quis gemitus stragemque uirum quis funera fando
 Explicet egregia & multos dominata per annos
 Urbs ruit: immissa diuum penetralia flamma,
 Templaque sacra cadunt aditus sedesque deorum
 Et sacra incesta populant altaria flamma
 Conuulsasque domos sternuntur inertia passim
 Corpora, perque uius per tecta domosque laresque
 Horridus ætherias clamor diuerberat auras
 Tum gemitus luctusque & feminei ululatus
 Et trepitans per tecta uago Vulcanius ardor
 Flammarum saltu uento impediēte remugit
 Ut grauis abrupto triquetris regionibus Aetna
 Immugit barathro depastaque sulphure tetros
 Aetherias reboans ignes differt in auras:
 Ut uero ad summi uentum penetralia regis
 Exoritur late clamor tantoque boatu
 Torquentum saxa resonant loca tormentorum
 Proxima: concusso quantum ipsa tonitrua calo
 Edunt cum iacto terret pater igne Typhæa

*Instant protecti clypeis exercitus omnis
 Catorum, & nixuque unanimo densissima rumpunt
 Hi schalis muros prensant hi lampada quassant
 Flammiferam summaque signem ad fastigia iactant
 At contra Mures summo de culmine tecti
 Deuoluunt saxa & tectorum culmina iactant
 Auulsamque ipsis turrim de mœnibus altis
 Impellunt: ferro aggressi: magno illa fragore
 Agmina Catorum super incidit atque ruina
 Obruit ast subeunt alij incumbuntque uicissim
 Cessat telorum nullum genus: asper ab ira
 Chlepticreæ crebro diuerberat ariete postes
 Natant conuulso perfracta cardine porta
 Limina magnanimumque apparent tecta tyranni.
 At domus interea matrum plangoribus alte
 Impletur resonatque feris stridoribus omnis
 Irrumpunt aditus infaeto tramite Cati
 Inuaduntque omnes ferro uoque parcitur ulli
 Proh crudus mentis furor & sitis aspra cruoris
 Tum rerum ductor prospectans dura Trosartes
 Amens arma caput pulchrum succurrit in armis
 Oppetere & medios fertur furibundus in hostes
 Atque exultantis casorum in sanguine Apennis
 Non expectato transigit viscera ferro:
 At ferus ut rapidis effulsit ductor in armis
 Ingentem totis commissus viribus hastam
 Pordibaris iacit & Martem sic uoce precatur.
 Da pater armipotens (tua si mihi maxima diuina
 Religio) ut nostro petat ictus Tartara telo
 Trosartes spolia illa tibi sublimis in alta*

Suspendam quercu donum atque insigne trophaum
 Nec uanum uoti fuit: incit a namque per oras
 Lorica hasta femut ferro penetravit ad imum
 Procubuit utamque leues dispersit in auras
 Tros artes magnaue intrauit Tartaron umbra
 Hic finis bello: aggesta extra incenia prada
 Militibus permissa rapi flammisque rebellis
 Urbs fuit excelsæ procumbunt funditus arces
 Tunc æquata solo tristes cum sanguine poenas
 Clisæ persoluit, ferro populataque flammis
 Aevi supremas finiuit in ignibus horas
 At uictor calso Patriam comit ante triumpho
 Ingreditur: multoque deos ueneratus honore
 Saurophagus reduci persoluit uota Tonante

Helaromyomachiae libelli tertij & ultimi

Finis

καὶ τίβι κῆρ σὺν ἔρωτι τυχεὶν ὄν ξενίσασα καμόντι
 τόξα θεοῖο μάτις, πρῶτα λαβοῦσ' εἰπίβη
 χ' ὥσ' αὐτὰς βελεέδην βῆ χ' ἔρως ὀπιισθεῖσ'
 ἔνθα δὲ κ' ἔνθα βροτοῦς πλητῆσιν ἐφιπταμένω
 θάμβει ὁ μὲν πλεγέντας ὄρων ἔβην αἶψα θανόντας
 ἠδ' ἄτικός φλογεράν κύπρην ἐφικμένους
 οἰομένω δὲ πλάνω, δόλῳ ἀλλήλοισι κοτίσσει
 σωδραμον, ἄχρη μόρου δὴνὰ μαχησομένω
 κὰν μὴ ἔρην μέσση νέμισις δέλυσεν ἰοῦσα
 ἀντίβιοις πσιέτῃ, τραύμασι κῆρ καὶ ἔρως
 ἔρ' ὅλοσ' διολερὸν μῶμον σάκος, ἦν γὰρ * ἀγούσῃ
 ἀθάνατος γοερῷ νόσφιν ἔρωτος ἔλω.

εἰς τὸ αὐτό.

κῆρ καὶ ἔρως μεθύσας τόξ' ἀλλάξασθ' ἀπεθνήσκουσιν,
 ὧθον ὁ μὲν, χλοερὸν δὲ γέροντας ἔραν
 θαῦμα δόλοιο χόλον. δῆρ' ἐν χόλῳ αἰνὰ μακύντων
 εἰδ' ἄν' ἑα νέμισις, δῆρ' ἐγχεῖ μόρον
 εἴτ' ἀπόλου συγερὸν μῶμου βέλος, ἦν γὰρ ἄσας
 ἔσχατα δὴνὰ βροτῶν ὦλετο κῆρ καὶ ἔρως.

τῷ πέρῳ κρινίτῳ

λοξοβάτῳ χ' ὥρῃσιν ἀνήμερ' τίς σε ἐρηνύσ
 ἄρνε καὶ ὕμνα γόραιο ἤλασεν ἀντίβιον
 κρινίτον δῆσιν ἔρως γλῦκ' ἐφθορασ' ἀνθεμοῖσσι
 νηδία μουσεῖα θελξάμενον κελεύει
 τοῦ καὶ σωφροσύνῳ διορὸν καὶ ἐράσμιον ἦθος
 οὐ μῶμος βασανθὺς εἶχε κακοσομῆν

ἀλλὰ γὰρ ἐμβάψας κόλποισι φίλα γῆρα τεοῖσιν
 εἰνεκὰν φλογερῶ διυσμορῶ ἠπιάλῳ
 καὶ τὸ μὲν ὤλειτο σῶμα, τὸ δὲ κλῆος ἀγλαομόλπε
 οὐχ ὑβρίσιν διὰ κ' οὐ πυρρῶς ἀπολεῖ

*Si fortunarium fugeret te summa mearum,
 Quamquam aestiva graues uexarint ocia cura,
 Cardiacos inter gemitus, laterumque dolores
 Ambitiosa nouas tentasset epistola uoces,
 Altius exacti repetens certamina cursus.
 Per iussa commenta sitis ieiunia, perque
 Arcto relegari desert a in pascua uentris
 Inuictitum prono concessa, neg ante palato,
 Cum diuersa ferant, uario medicamine ducti,
 Absint hi mellisque sapor, melleisque saba
 Mixta peregrinis fomenta domestica succis,
 Vnde uigor ut membris redeat, uelut acrius aures
 Pulsat inoffense concors discordia uocis.
 Atque ut cuncta tulit, rerum pugnantia seruab
 Alternas passura uices, cum foedere certo
 In sua se referent spatij's elementa peractis*

ἔμετε' βῶ κρονίδια ἐρμᾶ πολὺ φαμε διακτῶρ
 προσφιλῆς ἀονίσι ταῦνομα περὶσι
 διέξο τύχην ἀνόμοιον, ὁμοίῃς τέκτονα δώξασθαι
 μακρονίδια. τυφλῶ μὲς φατι κλαρονόμον
 ἀνὰ μένουσ' γλώσσας ῥάβδῳ ῥιχθὸς ἠπιοσ' ἄκρησ
 κῆρ φάσος ἐξ αἰδίου ἠνθαμὶς ἀνίλῳ.

ἄλλος.

(ὁ αὐτός.)

γαυρομάχ' οὐ σφατόπλαστον ἄναξ φρονέον ἀλκήπεποι
 χερσὶν ἀλόνει παύρων κάππεσιν ἀντιπάλων
 θνητὰ φρονῶν βροτόπλασε μάθοις δειλόμεν ἄρχ' οὐ
 οἰόμενοι, βασιλίδ' εἰς μόνον οὐρανόθεν
 ἡγαθέου γένεος καλὸν τέκος ἀρεκίς εἰκὼν
 σῶμα τὲ καὶ ψυχὴν ἀναφρέουσα πατρὸς
 ἔλαθ' αἰσκαμένῳ τῶν σῶν κλῆος ἔλαθ' ὁμήρου
 ἐκ μουσῶν διχθὰ μοῖραν ἀναχομένῳ
 ὥς μάκαρ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἑσπέρμονα γήρως
 νικήσας ἀρεταῖς ἢ δὲ τύχας προγόνων
 οὐδ' αἰμαῖν δ' εἰς ἄνδρα τελῶν ἐνδ' αἰμόνα φύσας
 θαῶντα ἰδεῖν κατὰ πόντος γαστέρος ἐσομένῳ
 ἀλλ' ἀνατλάμενος σωτὴρ πολυδιδύκεος ἀστὴρ
 ὕβριος ἐξ ἀνέμων ναυῶν λυέπλαστομένῳ.

φωτὸς ὑπερφύος λαμπρῶν ποτὶ φέγγος ἄσπερον
 ἐντὶ καλλοῖς ἀπρίξ ἐμφύον ἀρετὰ μὲν
 κῆρ τέλοσ' εἰς ἀγέμεν μέσοιο κατ' ἐκτόσ' ἀρχ' ἀν
 κ' ἀν συγχρὴ φθοκρον ἀντιφρέοιτο τύχα
 πᾶ, ποκατὸ λυγέτασ' τέχ' οὐ γένετορ ἀλάστο
 ἀν δὲ γίνοιτ' ἀρετὰσ' μὴ τυ λάθοιο φίλων
 καὶ μάττον δὴ βούσ' ὁμοῦ μεγαθύμῳ μάχ' οὐ ἀμίλλασ',
 ἢ δὲ κλῆος νικῶν τούσ' προγόνων πατέρας.

οἰθάδε παντόχως κείται βασιλῆος ἰατρὸς.

τὴν πέμπτην δεκάτην τὴν μετ' Ὀλυμπιάδα
 δουλείαν ἀπλότῃτι φρενὸς καὶ πίεος ἀγνῆς
 ἀλλὰ κόνι ποθινόν. ὃκ' ἴδε χάσμα βίου.
 εἷς τότε νιχήσων καὶ τειράχισ' ὄλβον ἀπάντων
 ζῶν δ' ὀλίγων στερηθεὶς πλείεσα θανάων κατέχθ.

Epigramma
 satirico per la
 morte di Papa
 Giulio II

ἔλκεδ' ἡλωδύαν ἀναχισάτῳ ἦτε καλχόν
 πρόσθε κῶ συγεράσ' ἔρματα διςυχίας.
 πλουτήσαα δὲ κακὸς ὁ φιλάργυρος ὤθειον ἄνδρα
 ἀσθενέας θεόθεν φθύνειν ἰσάμενον
 ἦσθε το μισείσαο τε καθάρματος αἰσυλον ἦτορ
 μαρτύρῃος προῖκα ῥύσοντ' ἄκοντα κακοῦ
 φείδικο κ' ἐσώρουε φιλάργυρε δίλφα θεοῖσιν
 ἐν βοᾷ ἄν' οὐρανῷ ἦς σώματος δῦρον ἄκορ

(λίσσ' αὐτόσ
 ιυ. δέξο τάχ' οὐ με χάρων σα. τὸς δ' εἰ φίλ' ιυ. ἰδ-
 ἀρχ κερβύς ὁ πάρος γῆστοι πόλιν τε μέδον
 σα. μάτ' εἰσέβαιν' δ' ὅμως ιυ. περὶ μᾶφρετις λόγος
 σα. μικρόστις ιυ. μνήμη δὲ δ' αἰετὶς μεγάλων (ὕμῳ
 σα. τῶν ποτε ιυ. φλαμπήσ, τῶς κος, ζενετῶς ἐδάμα
 καὶ κελτούς γαίαν ἐκβαλον ἰταλιν (οσα
 σα. φθίσας ἴβηρ καὶ κελτὶ κελβετὶ γάυρικε πῶς οὔν
 πᾶς τίς ὅποιος ὕμῳ ταῶτα παρηνγγάφῃς
 ιυ. χρέμασι καὶ βελίσιν ἐμαῖς οἷον πάρος δῦρον
 ἐς φάος ἐργόμενος κάλλιπον ἰταλίν
 σα. εἶεν ἀτὰρ μίνος ὁ πῖθον σοι ταῶτα δικάσαι

ὦν δ' ἄγε τὴν κόπην τὴν δ' ὁμότηχ' ὅτ' ἔλα

φιλοφρονδύντα πᾶσι καὶ κυμλῇ ἔροτων
 βλάσφημος ὕβρις αἰσάχ' ὑποσ' κύων
 ἔκοντ' ἄκοντα πάντοθ' ἡρθισμένον
 ἐμπροσθέν λασθήμεν ἐβιάσω σρόπων
 τί δ' ἄλλ' καὶ πῶθ' καὶ πόθεν θύοι μόθων
 τισιν πεπαθῶς ὥσπερ φρονάμασ'
 ἄρ' ὥς φαλάροισ' ἵπποισ' ἐσκύλασμεν
 ἢ ταιρ' ἐρασάωσ' οἷσ' κεκαλλωπισμένῃ
 χρυσῶ τε πολλῶ καὶ σροφᾶσ' κώῃσ' τέ λ' δ'
 ἅπαντα θολμᾶσ' καὶ βροτοῦσ' καταφρονῶν
 ἀχλὺν νομίζῃ καὶ σκιάν' ἔμεν θεῶν
 ἀλλ' οὐχ' ἰ κώῃσ' ἰσχυμένῳ χρεῶν
 εὐμεικτοσ' οὔτε πορφυρᾶσ' κ' ε' χρυσίων
 μαθησέτοσ' δ' αἰκείθεν ἢ παιδιδύσεωσ'
 ὧν ἴσον ὄντωσ' ἢ φρενῶν ἔχουσ' μέρος
 τὰ μὲν γὰρ ἄλλα φροῦδα σώμαστος πέρι
 γένετοσ' τε φλοίσβω καὶ τύχασ' ἀθυρμάτων
 φράσαισ' περισσόν. προῦπτα δ' αὖ οἷος φάνησ'
 ἱατροτέχνησ' σύκνησ' μολύβδου
 κόλαξ αἰδρις κομπόσ' ὑβλώσῃσ' φέναξ
 αἰσχ' ὑνομ' εἰπεῖν οὐ τὴν ἀλλὰ μὲν χάριν
 τὸ γὰρ σ' ἀκόσαι καλὸν αἰσχρὸν μοι λέγαν.

COSMO MEDICI ILLVSTISS.

Florent. Duci Secundo.

ΩΩ

Aspersa concretis condit quas Bruma pruinis
 Ver tepidum grato germine promit opes.
 Latus, ut aestiva matura caloribus Aura,
 Autumnius gravidis poma ministret agris.
 Quam melior spes, Cosme, fouet tua rura colentes,
 Quos bona, uix iactō semine, messis alit.
 Aequa Ducum factis ueterum facundia praesto est,
 Quem subeunt gestis amula uerba tuis?
 Pro meritis quis templa colit? dare parua uidemur,
 At quae nunc otij est, copia magna damus,
 Quod si tranquillo dabitur considerare portu
 Musa breuis referet, munera longa mora.

τῷ αὐτῷ.

πλάσσει φίλος μὲν σῶμα γονύς, καὶ σύζυγος ἐνὶ
 ὥσκειν ὀπισθογόνων διηρόν ἐμὲν γενεάν.
 οὐρανίαν δὲ μέδων τὸ λογιστικὸν ἔμβαλεν ἦτορ,
 ὅφρ' ἀγαθὸν διηλοῦν σὺν τε, κράτ' ἐσοφίην.
 σὴ δὲ τύχη σ' ἀκέουσα πλάναις, καὶ γήραος ἔλκη,
 ἄφθονον ὥς τε βιοῦν πόρσυν ἐλευτερίην,
 τῷ δ' ἄρα πλεῖν ὥφληκα βιωῶν μάλα δόξαν ἐκείσθαι
 μνησαίμην δύνουσι τὰς γ' ἐπ' ἐμοὶ χάρτας.

De Amore & Morte.

Nactus idem hospitium noctu cum Morte Cupido,
 Mutatis temere mane abeunt pharetris.
 Et ac dolet inualidis dare uulnera, fortes

*Ille mori, dubius suscitatur arma dolus,
 Pugnantes dirimit Nemesis, male perdit a cesses,
 Summā hominē fugiant haec mala, Mors, & A*
 (ηρα

De Venere & Pallade

*Cum Venus Aeneae Vulcania posceret arma
 Pallas ad hanc, audes ista rogare uirum?
 Cui Venus aridens, quid ni Tritonia? cum me
 Non leuiora tuo poscat Erichthonio.*

πρῶτος βασιὼν ἄκουσε πατρίδος πατὴρ
 ζῶν δαυτέρου τὸ δαυτέρου κοσμάσ' ἀγὸς
 τρίτος δὲ τί, γνωρῆσε τ' ἐν καιρῷ τύχη.

αἰρίατοι χλοάϊ ραδισαλῶ μέγα ἔαρι κόσμος
 τῷ δὲ θέρῃ μαλιερῷ πηκτικὰ φυλλοροεῖ
 καὶ σὺ θέρῃ κλειρεῖα ριτομήνιος ἐξέμαράνθησ'
 ἐξ ἔαρος σε λόχος οὐ τέως εἴλε προμον
 ωκύμοροι δαγὰθοι, ἔραχ' ὃ μὲν θεοπέθεσι χάριμα
 ἥσ' ὁ, θανῶν δ' ἔλπιεσ' δακρυδιωλύγιον

Gracarum litterarum profusissimus eruditionem,
Giri in unoquoque genere doctrinarum prestan-
tissimi, diu multumque mecum cogitavi, quid potis-
simum uestris auribus dignum, nostraque professionis
præfationi non absolum deligerem. Occurrerant uti-
que multa. Atque in primis uetus illa ac summo pe-
re laudabilis eorum consuetudo qui ante me iisdem in-
terpretandi muneribus operam nauiter impenderent,
ea est uel auctorem ipsum, quem explanandum sumpse-
rint; uel ipsius hæresin laudare atque a detractoribus
iudicare. Quam quidem eorum institutionem a præ-
stantissimis uiris adinuentam ac diuersis temporibus
maturo sapientum iudicio confirmatam ita mihi sem-
per obseruandam duxerim ut ab ea, quod inquit un-
gue, latius discedere nunquam mihi licere constitue-
rim. Quippe qui illis quicquid sum totum me debeam.
Eo autem libentius illis accedo quia non temere sed cum
multis alijs rationibus tum eo maxime illos in hanc
sententiam conuenisse uideo, quod natura ipsa igne-
ta atque occulta quæque quamuis prætiosa negligan-
tur. opertuit igitur & in hoc ut in plerisque alijs ne-
gotijs quid & quale id esset quod proponeretur profes-
sorem dilucidare. Sed rursus non minor ita constituto
difficultas oboriebatur. Videbam. quâ plurimos uete-
rum sed et memoria nostra Landinum ac Politianum,
nouissime autem et Vergilium meum quem præceptorem
in hac facultate confiteri non erubesco, ita facundis et

elegantè, ita cumulate ac distinctè Poëtices ac Rhetorices & id genus alia membra complexos esse, atque ab obrectatoribus asseruisse, ut uani hominis ac non sua mentis compotis etiam nunc iudicauerim in eam prouinciam temerarias manus inycere. præsertim cum breui dilapso temporis intervallo uox adhuc de Poëtice ac Rhetorice recentior concinnis facundæ suauiloquentiæ modulationibus aures uestras senore pererret ac demulceat. nam quid ego ab illis dictū facundius aut elegatius me dicturum, aut quid ydem non inuenerint inuenturum me præsumpserim? Supererat ut illum ipsum cuius interpretationem profiteor Homerum poetarum principem meritis laudibus extollerem celebraremque. Quod quidem optimū facturatus iam iā conatus essem, nisi uenisset in mentem totius Græcæ litteraturæ calamitas. Quæ uel initio temporum uel nostro potius cum maxime librorū copia uigere ac florere debuisset, tunc maxime defloruerit ac penè defecerit. Naturam igitur optimam rerum omnium parentem ducem secutus, quæ linguæ corporis in eam partem potissimum uegeta confluit, quæ morbi uis insedit, Homeri laudes differre constitui: longe pulcherrimum atque utilissimum ducens Græcæ locutionis facultatem coruscæ rationis acie pro uiribus a detractoribus assertam dignitati suæ restituere: in qua re simul in Homeri laudem non nihil consequar si eam linguam in qua ipse floruerit honestā utilem necessaria ceterarumque principē demonstrauero; Quod utinā patrocínio meo præstare possim. Res enim difficilis atque inuidiosa est, cum ex se, et nunc

ex aduersariorum copijs, qui nihil honestum nihil utile nihil necessarium quod ipsi nescierint esse contendunt, & cum Catonis imitati prudentiam, qui iam senior literis Gracis incubuit illas cōsequi possent turpiter uituperare malunt optimam linguæ latinæ parentem illam turpem, illam inutilem, illam nihili dēctitantes, ceci, ut uetus est uerbum, de coloribus indicantes. Mihi autē ne natura benignitatem inficiat, ingenij est aliquid, sed incultū. par memoria; exercitationis uitio scilicet imperfecta. Studium cum & fronti consulendum fuerit non satis uehemens diligentia non ad superstitionem, iudicium quale fert ætas. Audendum tamē fuit, ne quod inquit Endymionis somnū obdormirem sed aliquādo promouere si nō qua deberem qua possem Gracis litteris cōferēs. nam si illis maledicere licet, cur mihi bene dicere non liceat. Quod eo confidentius aggressus sum, cum uestre sapientiæ clementia fretus quam breuitati temporis aliquid condonaturam confido; tum quod cum gentis odio plerumque Græcorum dialectus cōiutjs proscindatur ac laceretur, fortuna beneficio quæ me Latinū produxerit non contemnendam laboris in hoc primo meo certamine partem subterfugisse uideo. Attentiores enim simul & equiores aures mihi uos prestituros confido homini, quem commertio sanguinis atque educationis cōtubernio nihil Græcica tumiditatis ad pompam profusurum calleatis: sed res ipsas uti sunt libero animo prolaturū, quā si nuper Græcus aduena patrium sermonem celebrare laudibus æsentarem. Sed ad rem ueniamus. Rerū omnium quas

uniuersi globus iste complectitur ea lex est ut alia a-
 lij successiuis necessitudinibus ad ultimum quoddā
 subordinata suis unaquaque perse finibus continea-
 tur atque claudatur. Quod cum in plerisque omnibus
 tū in hominis cōstructione facillime deprehenditur.
 In ea enim caput humeri manus uenter femur cru-
 ra pedes & cetera uisuntur. Qua cum simul omnia
 ad bene esse animantis tanquam ad ultimum conten-
 dant diuersis tamen rationibus ac finibus concurrunt
 Vt oculus ad uisionem manus ad diuersas actiones pu-
 denda ad generis conseruationem pedes ad iter & i-
 ta de singulis. Sane igitur probatissimorum senten-
 tia oportet eum qui de re quapiam sibi differendum
 constituerit in primis finis huius uel si placet officij
 rationem pra oculis habere: al fine enim singula deno-
 minationem suscipiunt. Quemadmodum igitur libe-
 ralium omnium artium quidam singulis est finis ue-
 luti rethorices persuasio, poetices utilis delectatio: ita
 earum matris atque alumnae linguae finis est, quoscu-
 que conceptus animi facile proprie exacteque depro-
 mere. Illud autem consequetur si nominum omnis
 generis copia ac potestate multiplici si uerbis itidem
 si participijs si ceteris orationis partibus significan-
 tius abundauerit. Quod cum ita sit ea dialectus quae
 facilius & exactius omnis animi conceptiones depro-
 pserit ac proprietatis in quadam quasi palpandis ob-
 uio porre xerit, princeps omnium procul dubio conuin-
 cetur. Sed inter totius humani generis diuersas
 ac per uniuersum diuisas nationes ac gentes a princi-
 pio adhuc etatem successiuis temporibus tres linguas
 pra alijs

præ alijs cum dicendi facultate, tum scriptorum ma-
 gni nominis copia floruisse atque excelluisse conspici-
 mus Hebraeam Græcam et Latinam. Quas inter hoc
 totum certamen committi necesse est, Sed Hebræa qui
 de prolato aspera ac pene barbara nec satis casibus di-
 functa, cum se scripturarum suarum quæ ad nos factæ
 agmine transierunt patrocinio destitutam uideat, alia
 bus facile cedit. Latina uero domitam gloria militiæ
 Græci ratione dicendi quoque superare tetrauit. quod
 utrum effecerit uideamus: non quidem singula curio-
 se perscrutantes, sed multis quædam quasi per degu-
 stationem delibantes. Græcorum litteratores dictionum
 uires ac differentias acutius inspicientes in octo partes
 orationem diuiserunt, quibus omnem loquendi faculta-
 tem comprehendi uestigare. hos imitata Latinorum
 sedulitas in totidem partita est: sed non eadem felici-
 tate. Nam cum articuli usum, qui plurimum apud
 Græcos concinnitatis habet, et efficaciæ consequi non
 potuissent, quæ saltem numeræ partiū Græcos æquaret,
 intersectiones quas aduerbijs illi iungere loco partis ef-
 se uoluerunt, reliquas ut apud Græcos iacent isdem no-
 minibus disponentes, de quibus iam collatis signis a-
 gamus. Nominum tam primitiuorum quam dedu-
 ctorum cuiusvis appellationis Græcis ea uis est: ea uber-
 tus, ut nihil ferme sit uel excogitari possit quod signi-
 ficant ex & proprie alijs appellationem non suscipiat.
 Possem singula nominum genera retensere ac multi-
 moda deriuandi formationis exemplis in medium
 adductis rem cumulate discutere. Sed cum longioris
 sit narrationis singula perscrutari, ne patientia uestra

diutius abuterer hanc partem silentio trāfigere cōfisi
 tui. Res. n. et si nō omnino tenuis, ita tamen oculis omni-
 nū exposita est, ut exemplis agere superuacuum sit. & tamen
 aliquid attingā nō paruo argumēto est. Graece
 faciendatis cōpositionis facilitas et cōcinnitas, quae tā-
 ta est quanta nec exprimi potest. hāc admiratus Quinti-
 lianus Græcos in cōpositione felices dicere nō dubita-
 uit, et merito, quid. n. nō licet illis, placidis ut Flaccius
 ait coeūt immitia et ipsi serpentes ambus geminātar
 tygribus agni. Quippe duo uel plura diuersa iungentes
 permutatis etiam litteris quodlibet ad placitū pene
 cōfingūt. hinc illa facilis nominis rebus nominis imposi-
 tio atq; exacta proprietatis expressio. in qua re mira-
 bilis profecto cāsendus est quisquis illius fuerit auctor
 οὐδὲ γὰρ τοῦτοὺς φασὶ πρός διόνυσον. tā futuro
 rē. n. quā præsentiā uidetur habuisse rationē. Latine
 uero nō ea cōponendi licentia est neq; ea nominū copia
 multa. n. apud ueteres scriptores Latina lingua ex-
 cipes proprijs nominibus carentia periphrasi circūsc-
 ripta uidemus, quae si uno uerbo aq. significāter expri-
 mere potuissent, fecissent utiq; multa etiā Græcis no-
 minibus ad Latina inflexionem diductis, quibus coti-
 die utimur interdū etiā Græca esse nescientes. Qualia
 sunt, pater, mater, turba, sacrus, uulnus, lacus, caulis et
 quāplurima alia. Quae logō possessionis usu nostri iuris
 euasisse forte quis asserat, optime prorsus si uocabulorū
 quoq; præscriptio teporanea per leges inducitur. Sane
 ego nō minus ea Græca cōiūda puto quae ab antiquis
 usurpata sunt quā quae a iuniorib. et nostra tepestatis
 hominibus, quauis maiores nostri modestius id egere
 a iuniora fortasse cōfidentius. et hac de nomine, quae qui

de uerbo quoque pariter cōpetit si quidem. n. simplicitas
 uerborum nominum est uberior apud Gracos quam no-
 minum neq. inferior proprietatis efficacia. Cōpositionis
 perfectio eade licetia est et usus idē nō dispari fortuna.
 nā plurima Graci uno uerbo exprimunt quae a Latinis
 aegre longis ambagibus dictionis describuntur. qualia
 multa uidere licet si Latinas translationes et Gracos
 archetypis cōferas nō modo in uerbis sed etiā in nomi-
 nibus et aduerbijs. deriuatione quoq. licetiose eade fœliti-
 tate utitur tū a uerbis quā nominib., quod et Latini
 aliquādo licet, alia uerba passim deriuantes. Vt autem
 quae uerbo propria sūt aliquatenus attingam. comitto
 quod Graci ab actiuo uerbo nō modo passiuū in omnib.
 modis et temporibus proprie formāt quod Latini per sub-
 statiuū et participiū supplet sed medijs etiā in diuisione
 temporū diligentiores uel ut linguae nō hominibus im-
 putetur, fœliciores uidetur fuisse Graci quā latini. Du-
 plice. n. prateriti perfecti intellectū quē Latini una uo-
 ce dubie proferūt diuidetes in aoristū et paracimenū fi-
 niti et infiniti ut par est ratione habentes expressionē
 metis exactiore fecerūt et dilucidiorē. Futurū quoq.
 nō impare iudicio partiti sūt in futurū et paulopost fu-
 turū. Multū interest. n. si regnaturus aliquis, ne dicā
 moriturus paulo uel multo post regnabit. Interfit scire
 dicat aliquis. quid tū? nonne et Latini hoc idem fœci-
 le exprimūt? Quasi ego latine id dici posse negem. ex-
 primūt et alia omnia sed quod hi multis uerbis Graci
 unico efficiunt. in qua re maxime lingua mitior appa-
 ret. Sed et dualis numerus qui superfluus quibusda hi-
 detur nō meo tamē iudicio sed Aristotelis quoque resti-

monio 1. de Calo iure adiuvendus plurimum lingua
 confert. Siquidem enim quinque sensibus in homine
 existentibus, tribus iure copetit visui audiri tactui,
 duos namque oculos eisdemque aures ac manus habemus,
 de quibus, sermo quoties incidit, longe rationa
 bilius ac dilucidius duali utemur quam plurali. Neque
 vero in his tamen sed in alijs etiam quoquo modo si-
 milibus eadem ratione utemur: aliter in tenebris la-
 bebimur ambiguitatis. Nam ut cetera omiserim. Quis
 illud Danielis V 11. tradensur in manu eius usque
 ad tempus & tempora & dimidium temporis, sane
 litteraliter intelligeret, qui tempora in codicibus gra-
 eis duali numero prolata nesciret? nemo propterea. Non
 itaque superfluum quod aliter necessarium comproba-
 vimus sed necessarium potius est dicendum. Quid autem
 de participio dicam? quod ideo inuentum perhibent ut
 oratio brevior sit et dilucidior, usu enim illius pronomi-
 na adverbia ac coniunctiones quae simul aliquando cum
 verba ponere necesse esset evitarentur. Quis hominum Gra-
 eia participijs abundantior? Quibus uberius nascitur
 ista seges, quis quamvis fecundus ac exultans ager huic
 si coferatur non incultus ac pene sterilis videtur? Graeci
 nam, ut uno verbo dica a verbo tot format participia
 quot in eo tempora sunt: quod Latini frustra tentaverunt
 nam praesentis passivi & praeteriti activi participia
 nullatenus consequi potuerunt. Omitto reliquas oratio-
 nis partes, et in primis articulum, qui quicquid est ne-
 cessaria quidem illius Latini sperare potuerunt. Facio
 pronomina. Inactas etiam & praepositiones relinquo
 Quarum vel perse vel in compositione considerat arum

ea res est qua nec desiderari queat amplior. Neque de
 uerbyz uerbum facio, quoru numero ac sensu Graeci
 longe praestant, nam quis τὸ πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις τὸ αἰσιν
 εἰδέναι τοῦ τὸ ὁμοῦ αἰσιν sensum Latine uno uerbo
 exprimat, Coniunctiones insuper praetereo. Non enim
 ut praediximus, curiose de singulis tractare cœsumus,
 sed desultorie quodammodo pertingere quoad facile
 colligi posset per exemplum quoddam, ut in uenaliū
 quibusdam fieri assolet, qualis tota res quāuis absens
 existeret. Quod aliquatenus assecuti uidemur ex his
 qua diximus. Nam Latinos cu praecepta grammati-
 ces ac plurima alia a Graecis accepisse demonstrauimus
 tum etiam congregi ausos ac suis telis Graecos confode-
 re adnixos nō eadem fortuna litterarum quam armō-
 riu certamina peregrisse sed honestam de se Graecis u-
 ctoria reliquisse, Cuius rei testes quamplurimos ex La-
 tinis magni nominis scriptoribus adducere licet, qui
 ingenue fatentur fatūdia Graecos praecellere. Et ut Sa-
 lustiū omiserim qui in Iugurtha de Marij ferocitate
 uerba faciens obiter hoc potissimū nomine facundia
 Graecā dialectū signat his uerbis. Is natus omnem
 pueritiam Harpini altus stipendijs faciundis non in
 Graeca facundia se exercuit. Flaccus in poetica cū ra-
 tionem ditandi Romanam linguam nouis uerbis edo-
 ceret, ea de Graecis usurpanda censuit et admonuit, a
 quibus et ueteres accepisse et copiose a iunioribus acci-
 pi posse testatur, ait enim, Si forte necesse est, Indicijs
 monstrare recentibus abdita rerum, Fingere cinctutis
 non exaudita Cethegis Cōtinget, dabiturque licentia
 sumpta pudenter, Et noua fœtaque nuper habebunt.

uerba fidem, si Græco fonte cadat parca detorta: quid
autem Cecilio Plautoq. dabit Romanus, ademptum
Virgilia Varroq. ego cur acquirere pauca si possum
inuideor? cum lingua Catonis et Enni Sermonem pa-
trium ditauerit, et noua rerum Nomina protulerit.
Nunc fatetur hic aperte Flaccus Latinorum agesta-
re et Græcas pariter diuitias comedat. Sed et Diuus
August. doctrina specimen VIII de Ciuitate Dei
Græca inquit lingua inter gentes clarior habetur. et
rursus Græcorum inquit lingua in gentib. præminet.
Sed uocat (inquit) Cicero Græciam uerborum inopem
Sed Flaccus sed Sallustius sed Quintilianus facundia
dicit, diuitem asserit. Sed iam Ciceronis uerba perpen-
damus. Quæ Tuscul. II. ubi de dolore et labore agit sic
habentur. hæc duo inquit Græci illi quorum lingua co-
piosior est nostra uno nomine appellat, itaq. industrios
homines illi studiosos uel potius amantes doloris appel-
lant nos commodius laboriosos. aliud est. n. laborare, a-
liud dolere, o uerborum interdum inops quibus abundare
te semper putas Græcia. aliud est inquit laborare aliud
dolere. Vides ne quomodo nos ludificet Cicerone. Quos
Latinis copiosiores concedit eosdem uocat inopes scd in-
terdum non semper. Bene est. Age uero quæ tandem in-
opia est Cicero duo finitima (ut tu inquit) eodem no-
mine appellare. non ne plura diuersa apud Latinos a-
cies significat, acumen usus, ensis cuspitem et quoddam
militum agmen. Sed hæc (inquit) etiam alio nomine
proprie appellamus optime. non ne τὸ ἄλγος dolorem
apud Græcos etiam significat: καὶ ὁ καμάτος καὶ
μῆχθος καὶ κόπος laborem. quod si τὰνὸς περὶ

hoc ego ad copiam non ad inopiam facere crediderim
 tu uero negas? Sed hoc etiam scire uelim cur φιλόπο-
 ρος compositus nomen παρὰ τὸ φιλέειν quod est amare
 καὶ τὸ πόνε qui etiā testimonio tuo tā laborē quam
 dolore significat potius amātem doloris quam laboris
 interpretēris. nulla est ratio nisi fallor, ob quam potius
 doloris quam laboris amantem significat. huic igitur
 uis credam unico testi qui tam facile suis uerbis ter-
 giversari cōuincitur tot probat a fidei uiros repellam?
 Sed esto admittatur Cicero & careat uiginti nomi-
 nibus Gracia nedum importunitate & ineptia. An
 ideo inops dicenda est Gracia, Latīn quod caret inuis-
 meris diues. uel hoc ipso testimonio satis honestam fa-
 cundiam Gracoriū probat Cicero tam pauca illis dees-
 se testatus. Non modo autem honesta sed utilis quoque
 cum ex praedictis tum ex alijs rationibus demonstratur
 nam si Stoicis credimus, nihil honestum quod non uti-
 le sit. sed ut apertius agamus. Omnis quae inter mor-
 tales uersatur utilitas bifariam diuidi potest, aut e-
 nim ad animum aut ad corpus refertur. Sed ea quae
 ad corpus spectat utilitas, licet aliquatenus naturalis
 considerationis existat quia tamen mechanicis etiam
 cōmunicat artibus silentio transigatur. quae uero ad
 animum pertinet cum circa nobilissimam natura-
 lium partem uersetur, an eam litteris Gracis cōsequi
 possimus breuiter consideremus. Inter sapientiae pro-
 fessores qui probatissimi perhibentur omne sapien-
 tia studium in actione & contemplatione uersa-
 ri dixerunt. Quarum alteram ad uitam agen-
 dam idest ad mores pertinet. alterius uestigare natu-

ra causas & ueritatem ipsam exquirere interfit, hanc
 actiuam, illam contemplatiuam appellant. Vtraque
 autem a Græcis, partim inuenta prorsus omnis excelsa
 perfectionem suam tandem recepit. Nam Phereci-
 dis discipulus, Pythagoras ille Samius contemplatiue
 plurimum contulisse perhibetur. Socrates uero Ar-
 chelai auditor in actiua excelluisse memoratur. Plato
 demum non modo Socratis & Pythagore frequentator
 & obseruator, sed Ægyptia atque Indica discipli-
 na sollers uenator, utramq; iugendo philosophiam per-
 fecisse laudatur. Qui diuina quadam mentis acie ter-
 ram calumque complexus quantum mortali conce-
 ditur absolutum sapientiæ studium multis uolumini-
 bus posteris reliquit. hunc secutus Aristoteles acri-
 uir ingenio doctrinaque mirabili totius philosophiæ
 membra quasi catenam quãdam composuit & con-
 texuit. Quid Iamblicum Proclum Plotinum Plutar-
 chum, quid Theophrastum Themistium Porphyrium
 Alexandrum, quid alios Academicos & Peripate-
 ticos referam, qui suis temporibus exemplo uitæ simul
 & multiplicibus philosophiæ traditionibus plurimum
 mortalibus contulerunt. Quid ceteras philosophantium
 scholas memorem Stoicos Cynicos Epicuros Scepticos,
 Qui pro captu ingenij sui unusquisque uiam ad beati-
 tudinem uestigare. Omitto Rhetoras, Isocrate Hipe-
 ridem Æschinem, Demosthenem in quibus quid elo-
 quentia posset enituit. transeo Historicos Dionem Dio-
 dorum Herodotum Thucydiden. Prætereo Poetas Or-
 pheum Aratum Empedoclem Dionysium Æschilum
 Menædrum ipsum denique Homerum totius sapien-

sic seminarium. Quid legum latores referam destituat dies scriptorum nomina nedum scripta prosequentem. Et audet quisquam Græcam linguam anutilem dicere, quæ liberales artes Grammaticen Logicam Rhethoricen Geometriam Arithmeticam Musicam Astrologiam adinuenit, profecuta est, perfecit. quæ Poeticen, quæ Philosophiam omnem peperit, excoluit, consummauit, consummatamque cæteris gentibus aperuit, suis illas lucubrationibus honestatur. Et tamen sunt qui audeant non uidentes se pariter Latinis autoribus detrahere. Qui ab illa quacunque ferme habens acceperunt. Neque uero Latinos per quos profecerint fateri pudet. An tu Virgilium si reuiscat interrogatum si quid ab Homero decerptum suis carminibus inseruerit nihil responsurum putas? Cui facillime si negaret falsi conuinci posset. Profecito non erubescit Cicero non solum Philosophiæ sed Oratoriæ quoque cuius apud Latinos culmen tenuit, præcepta quæ scripserit de Græcis pleraque trāstulisse confiteri. Quod cum alibi tum in Rhetoricorum Officiorum ac Tusculanarum proœmijs manifeste deprehenditur. Platonem uero ita admiratur, ita ueneratur, ut placitis illius etiam si nullis rationibus roborentur uiri dūt axat autori ac fretus se gloriatur adhasurum. tantum homini tribuit ut secum si detur optio, malit errare quam cū cæteris bene sentire. Aristotelis insuper laudator non frigidus Et admirator existit ita tamen ut illum Platoni cedere dilucide profiteatur, quamuis iudicio multorum et quidem magnorum uirorum de corona cum Platone cō-

ostendat. Neque solus hos admiratur & colit Cicero
 sed universus orbis unanimi sententia summis lau-
 dibus. prosequitur ac veneratur. Et sane non immerito.
 Quid enim prestare posset homini natura supremo ni-
 siu in illis tentavit. Quod autē pate omnium dictū uelim
 habent Romani quem Demostheni comparent Cice-
 ronem, quem Homero Virgilium, quos alijs etiam a-
 lios. Sed quem uel Platoni uel Aristoteli comparent
 habent neminem: hic ego uos appello qui Gracā lin-
 guā ut turpem ut inutilem trahitis, dilaceratis, quā
 dialectus honesta est si Graca turpis? Quae utilis? si
 Graca inutilis: a qua disciplinarum omnium fons nō
 modo emanauit sed & perfectionem suscepit. In qua
 pariuuentis facundia & eloquentia. Nam uel nulla
 lingua uel aliqua honesta est & utilis, si nulla, cur
 Gracam solā uituperas, si aliqua, Graca profecto quae
 facundia & sapientum scriptorum copia ceteris prae-
 stet. iam non utilis tantū sed necessaria quoque Gra-
 ca dialectus uel ex praemissis facile colligitur. Nā cū
 plurima sint apud Latinos proprio nomine earentia
 quadam etiam cottidie emergant Gracis autem &
 uocabulorum copia sit & componendi felicitas a qui-
 bus nos ex Flacci sententia mutuari facile possimus
 et debeamus id attente eorum literis eruditum
 esse necesse est. Praeterea cum sapientia studiū ad ex-
 colendum animos homini tam proprium sit quam
 necessariū, illud autem philosophia traditionibus asse-
 qui possimus quae apud Gracos orta et ibidē consumma-
 ta est Gracorum literis incubere necessario cōpellimur.
 Neque uero nobis in hac parte desunt Latinorum scripto-

omni testimonia ad huius sententiae roborationem. Nā
 et Flaccus ipse quem iam saepe testem uoco cū propter
 ingenij sublimitatem tā quod illis caret omnib. quae
 ab iudice noluit abesse. Caesar ille Sallustianus, is eo ne
 necessariam Gracam linguam censuit ut diu noctuque
 illorū exemplaribus incubendū censuerit et admonue
 rit. In poetica. n. inquit. Vos exemplaria Graca noctur
 na uersate manu uersate diurna. Quintilianus etiam
 in primo suarū Institutionū nō diuersa scit ab Hora
 ty sententia. nā futurū oratorem a Gracis litteris in
 cipere iubet quae faciūdia sint et doctrina superiores at
 q; ideo magis necessaria & quoniam quae necessaria
 magis sunt, illa in prōptu magis habere oporteat, pri
 mis annis Gracorum studiorum provinciam deman
 dauit quod ea etate facilius scilicet addiscamus et fi
 delius quae didicerimus memoria conseruemus. Vnde
 Horatius Quo semel est imbuta recens, seruabit o
 dorem testa diu. & Virgilius, à teneris assuescere
 multum est. Vacuus enim tunc animus noster quae
 sibi traduntur auidius haurit, haustaue penetrabi
 bus pectoris altius imprimi & affigit. Quocirca stu
 dendū est pueris quā optima semper proponere. In
 re igitur Quintilianus optimam ac necessariam Gra
 cam linguam cognoscens ab ea potissimum pueros in
 cipere noluit. Sed obijciat quispiam tunc quidem ne
 cessariā fuisse linguā Gracā propter latinorū scriptorū
 inopiā. Nūo uero ea librorū Latinorū copiā exūdare
 talia ut peregrinis uti non oporteat. Pulchre dictū si
 uere. Sed quo tēpore Quintilianus uixit nō minor erat
 copia quā nūc sit Latinorū scriptorū. Siquidē. n. capta
 sapius atq; incēsa a Barbaris Roma uastataq; Italia

multo plures ex antiquis authoribus aut omnino aut magna ex parte perire quā nūc supersint. Nā Ennii Pacuvii Nevii Cecily Plauti Ennii Lucily Accii Varj Calvi et quā plurimū aliorū nomina nix ad nos pervenire, Plauti vero Terentij Varronis, Salustij Ciceronis plurima scripta desiderantur. Quae omnia Quintilianus temporibus exstabant. Vnde facile cogi potest non inopia Latinorum scriptorum sed alia ratione linguam Gracam Latinam necessariam Quintilianū pronuntiasse. Quod ea scilicet à Graca tanquam infantulus ab ubere matris pendens disungi sine magno detrimento nō possit. Postremo siue hac siue alia ratione ita ille senserit recte procul dubio sensit. Nā quotidiana experimento ita esse manifeste cōprehendimus. a principio enim usq; ad hanc aetatem scriptorū neminē satis excelluisse videmus, qui quidem Gracica fuerit expertus eruditionis. Quae pra Gracarū litterarū dignitate tuenda dici possent pleraq; complexi sumus siquidem restant & alia in hanc ipsam sententiam, quae consulto praterēda censuimus, cum breuitatis studio tū quod his quae diximus quāvis superstitiosus animus contentus esse possit. Nam de honestate ipsius copiose egimus, utilitatem cumulate ostēdimus necessitatem manifeste demonstravimus. Illā denique cum facundia ac sermonis potentia tum magnorum scriptorum copia caterarum linguarū principem comprobavimus. Quod hactenus mortalium testimonijs comprobatum ipsius quoq; summi maximi de suffragijs cōfirmatū cōtestamur. Qui reuelata facie novi testamenti fidelibus sacri dogmatis praecepta traditurus

per sua legis promulgatores omnium linguarum sancti spiritus illustratione peritos Graciam linguam potissimum elegit, cui mandatorum suorum sacramenta committeret. Caterum, quod unum duntaxat super est, nos omnes hortor & admono, quibus doctrina pariter & eloquentia pectus amore succenditur, ut huius diuina linguae facultatem totis viribus amplectamini ac prosequamini. huic incumbatis & insudetis uberes fructus studiosi uestri laboris maturo tempore collecturi. Fauet temporis opportunitas: hortatur librorum copia. Neque ego quantum in me est opera mea desiderari patiar, quam vobis publico privatoque officio non defuturam polliceor. Sed ut aliquando finem faciam praestantissimi viri vobis omnibus qui hoc rudimentum primi nostri certaminis honestare uestra frequentia officiose dignati estis, gratias ago quamplurimas, quandoque si diis placuerit grates cumulatius relaturus.

INDEX EORVM QVAE IN
hoc volumine Poematum continentur.

A.	De Amici reditu	84.
Ad Angelum Politianum	Ad Alexium Lapaccinũ	
pag. 40. & 76.	79. & 89. & 97. & 101.	
Ad Amicũ 77. & 48 & 68.	Antonij Adlii Epitaph.	89.
De Amore glaciẽ torpen	Aegloga	98.
te	74.	In Amorem
Ad Angelũ de Aretio	79.	In Amicam fugientẽ
De Amicæ uultu & mori		In Amicam ingrata
bus	82.	Ad Aulum
Ad Alexãdrũ Pacciũ	84.	Ad Amicum sua culpa re-

lietum	III.	de Equo	702
Alexandræ Scalæ epitaphi		In Ecnonium	104
um	III.	In Episcopium	125.
εἰς ἄγῳνιστὸν	119.	In Eum qui se ipsum occi-	
In Atim	119.	derat	652
Ad amicū 74. & 124. & 127		ad Febrem	pag. 532
Ad amicum longe in habi-		ad Fulviam	77. & 78.
tantem	127.	ad Formosum	88
Aeluromyomachia	265.	In Franciscum	104.
ad Bernardum	pag. 30.	Francisci Valorii Epita-	
ad Bibliopolam	55.	phium.	1151
de Baldulo Paride	62.	De Fratris immatura mor-	
ad Bassum	63.	te	122.
εἰς βῆρον	118.	de Flagitiis fuit temporis	127
In Catonē Priscum	p. 43.	Ad Gallam	pag. 82.
Ad Candidum	64.	Gaudantonii Vespuccii e-	
Consolatio ad amicū	70.	pitaphium	108.
Candido & Russo	77.	In Gauranum	122.
de Catonē	88.	e Græco	116.
Consilium	89.	ad Hylam	pag. 64.
Campana loquitur	110.	ad Iohannem Baptist. Ri-	
Caroli Epitaphium	112.	nerium	pag. 33.
ad Carillum	116.	ad Iacobum	36.
Ad Cosm. Medicem	130.	Insigne triū Cassidū	40.
de Cupidine	126.	Iohannis. N. epitaph.	55.
Cosmo Medici.	132.	de Infante	74.
ad Disphilum	pag. 85.	ad Iacobū Nardū	78 & 81
ad Despatam	90.	ad Iohannem Bapt. Sote-	
Dehortatur amicum ab a-		rinum	48.
more Laidis	112.	ad Iohannē Oricellar.	102
In Davidā Regem	114.	In Iohannem	105.
Emporii fosse	pag. 40.	In laudem Cosmæ Pacci	
In Edentulum	55. & 56.	& Petri Soteriui	38.
Epitalamium	56.	Liuisonis pons	30.
In Eum qui sibi sapercui-		de Laurentio Medice	33.
debetur	56.	ad Lycum	43.
		In Lycum	66.

In laudatoré Marulli	74.	De Puero male præcin.	88
Ad Lycorim	75.	De Puero fugiente	90.
Laus	103.	De Puero pulchro ac mo- rigerato	104.
De Leonardo de Aretio Pictore	110.	In Puerum	105.
In Laurentium in studiis infanientem	110.	Pueri cuiusdâ Epitap.	108
Lucæ de Albicis laus	111.	In Parvulum quendâ	110.
In Lucretiâ Medicem	113.	In Puellam uanam	110.
Leonidæ	117.	εἰς ΠΛΑΤΩΝΤΑΣ	118
Leon. in Cantore	117.	Pandulfi Lunæ Epit.	118.
Liber ad lectores	123	Petri Criniti epitap.	104.
Lælio taurello fanēsi	132.	Ad Rancidum	pag. 68.
De Lingue Græce laudi- bus oratio	301.	De Râcido	69. & 70. & 76
De Malanto	pag. 54.	In Sodalē officiosū	p. 67.
De Musca	75.	In sodalem superbum	68
Marsilii Ficini Epitap.	81	In superbum	68.
Ad Machrinum	82. & 85.	De se ipso	73 & 117.
De Marulli obitu	88	De se & Amico	73.
De Marte & puero	114.	De senē repuerescente	86
In Matthiâ Corninū	115.	Insuperbientem	110.
Mathiæ Cornini Epit.	116	Stratonis ex græco	118.
Ad Naldū Naldinū	p. 41.	De suo ipsius Fratre	125.
Ad Nemiscum	64.	Sylua prima	135.
Nicolepto Louacino	131.	Sylua II.	142.
Ad Nicolaum Rodulfum cardin.	132.	Sylua III.	175.
In Perfidum	pag. 29.	Sylua IIII	185.
In Pornicum	31.	Sylua V	190.
Ad Paulū	32. & 90. 113. 115	Sylua VI. in laudem Iulii Medicis Cardinal.	206
De Pornico	36.	Sylua VII. in laudem Andræ Dorii	252.
In Pedagogum	68.	Sylua VIII. in laude Cos- mæ Med. Illustriss. Du- cis.	442.
De Pineæ Nucis	69.	De Terabō & Paride	p. 63
De Patre & Filio	75.	De Téporis velocitate	88
De Psittaco	75.	Thalamus pictus	107.
De Puero quodam	77.		

In turdos	113.	In versus alienos sibi ad	
Ad Thaliā	123.	scribentem	115.
Thomę soterini epit.	124	Vmbram alloquitur	120.
Ad telefinā	126.	Verna profectio	253.
De vict.	35.	De Venere & Pallade	
De veritate	73.		300.
De vere iam redeūte	112.	In Zopirū Athletam	113.

Errata sic		corrigito.	
Pag. 7	Verf. 4	immites.	150
10	8	locum	151
14	4	subiuga cōie	164
28	16	diu	171
32	1	ab Indis	173
35	14	Atque (ctos	191
37	4	signat ad ar-	199
59	6	gratulatur	209
61	30	meus	213
64	12	quod te	215
70	13	morte	218
77	24	De quodam	234
99	19	turbatum	236
112	17	procelliferami	239
117	12	Symilus orige	240
119	14	ὄντι (ne	246
129	5	ὄλβιος. ἀνασσα	356
132	9	ista Pelet	263
133	22	iisque	269
134	12	ferunt	269
134	27	equis	273
137	14	monstratas	299
144	16	pollens	283
149	17	ceciderunt	288
			292
			13
			7
			19
			15
			30
			17
			21
			21
			7
			5
			18
			9
			16
			5
			10
			10
			1
			19
			25
			29
			2
			29
			27
			22
			26

F I N I S.

23

31
17
82

